

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİMDALI
ÇİN DİLİ EDEBİYATI BİLİM DALI**

ÇİNCE DEYİMLERDE ERKEK KAVRAMI

**Hazırlayan
Muhammet DEMİR**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Semine İmge AZERTÜRK**

Yüksek Lisans Tezi

**Temmuz 2020
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİMDALİ
ÇİN DİLİ EDEBİYATI BİLİM DALI**

ÇİNCE DEYİMLERDE ERKEK KAVRAMI

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
Muhammet DEMİR**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Semine İmge AZERTÜRK**

**Temmuz 2020
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Adı-Soyadı: Muhammet DEMİR

İmza:

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü**

Tez Başlığı: ÇİNCE DEYİMLERDE ERKEK KAVRAMI

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan toplam sayfalık kısmına ilişkin **06/08/2020** tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı: % 2'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Giriş dahil
- 2- Ana Bölümler dahil
- 3- Sonuç dahil
- 4- Alıntılar dahil
- 5- Kapak hariç
- 6- Önsöz ve Teşekkür hariç
- 7- İçindekiler hariç
- 8- Kaynakça hariç
- 9- Özet hariç
- 10- Yedi (7) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 12/08/2020

Adı Soyadı : Muhammet DEMİR
Öğrenci No : 4033330001
Anabilim Dalı: Doğu Dilleri ve Edebiyatları
Bilim Dalı : Çin Dili ve Edebiyatı
Program Adı : Yüksek Lisans

Danışman: Adı/İmza
Dr. Öğr. Üyesi Semine İmge AZERTÜRK

Öğrenci Adı/İmza
Muhammet DEMİR

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

“Çince Deyimlerde Erkek Kavramı” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesine uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Muhammet DEMİR

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Semine İmge AZERTÜRK

Doğu Dilleri ve Edebiyatları ABD Başkanı

Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ

Dr. Öğr. Üyesi Semine İmge AZERTÜRK danışmanlığında **Muhammet DEMİR** tarafından hazırlanan “**Çince Deyimlerde Erkek Kavramı**” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü **Doğu Dilleri ve Edebiyatları** Anabilim Dalında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

16/07/2020
(Tez Savunma Sınav Tarihi)

JÜRİ:

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Semine İmge AZERTÜRK

Üye : Doç. Dr. Gürhan KIRİLEN

Üye : Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun/...../..... tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

.....
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde, benimle değerli bilgi ve tecrübelerini paylaşan, ne zaman ihtiyaç duysam yardımını, ilgisini ve değerli zamanını benden esirgemeyen, hayatın her türlü koşullarına rağmen hiçbir zaman beni bu çalışmada yalnız bırakmayan, danışman hoca statüsünü hakkıyla yerine getiren Dr. Öğr. Üyesi Semine İmge AZERTÜRK'e teşekkür ederim.

Aynı zamanda bu çalışma sürecimde maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen aileme, her koşulda yanımda olduğunu bildiğim anne ve babama da teşekkür ederim.

Muhammet DEMİR

Kayseri, Temmuz 2020

ÇİNCE DEYİMLERDE ERKEK KAVRAMI

Muhammet DEMİR

**Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2020
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Semine İmge AZERTÜRK**

KISA ÖZET

Çince atasözleri ve deyimlerin incelenmesi Geleneksel Çin toplumunun düşünce yapısına ve yaşayış şekline ışık tutacağı için önemli niteliktedir. Bu kapsamda Çince erkek deyimlerinde toplumsal cinsiyet algısını daha iyi anlayabilmek için bu tez çalışması içerik olarak üç bölüme ayrılmıştır.

Birinci bölümde; Türkçeye atasözleri ve deyimler diye tercüme ettiğimiz fakat Çince tam karşılığını bulamayan Shúyǔ 熟语 'ye yer verilmiştir. Tercümenin asıl anlamı sağlayamamasının sebebi Türkçede atasözleri ve deyimler olmak üzere ikiye ayrılırken, Çince genel olarak beş başlık altında incelenmesidir. İlk bölümde bunların farklarına değinilmiş ve asıl çalışmamızın konusu olan “Chéngyǔ 成语'de Erkek Kavramı” detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

İkinci bölümde; Çince deyimlerde erkeği ifade eden 36 ime yer verilmiş ve bu imler ayrıntılı bir şekilde günümüze kadar nasıl değişip geldiği incelenmiştir. Bu imlerin bilinmesi deyimler içerisinde kadın mı yoksa erkek mi kastedilmiş anlamak için büyük bir önem taşımaktadır. Ayrıca bu imler, zamane insanların nesneleri kendilerince yorumlayıp, duygu ve düşünce şekline göre resmetmesi ile oluşmuştur. Bu sebeple imler; bireylerin aile hayatından sosyal hayatına, karakteristik özelliklerinden dış görünüşüne kadar birçok bilgiyi içinde barındırmaktadır.

Üçüncü bölümde ise otuz altı imin bulunduğu 557 deyim Çin'in toplumsal cinsiyet bakış açısı altında incelenmiştir. “Toplumsal Cinsiyet” kavramı üzerine olan araştırmalar genel olarak kadını akla getirmektedir. Fakat bir toplumda rol ve statüleri belirleyebilmek için kıyaslanacak bir olgu gerekmektedir. Bu sebeple bu bölümde erkeğin, statüsü, rolü, davranışları, karakteri ve dış görünüşü kadınla kıyaslanarak ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Sonuç olarak; Çince deyimlerde erkeğin; konumu, rolü,

karakter ve davranışları, dış görünüşü ve bunların önem sırası nasıl olması gerektiği anlaşılmaktadır.

En son deyimlerin toplandığı tabloda ise yaklaşık altmış kadar deyim hikâyesi ve diğerlerinin ise ayrıntılı açıklamaları verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Çince Atasözleri Deyimler, Toplumsal Cinsiyet Algısı, Erkek.

THE CONCEPT OF MAN IN CHINESE IDIOMS

Muhammet DEMIR

Erciyes University Institute of Social Sciences,

Master Thesis, June 2020

Supervisor: Dr. Lecturer S. Imge AZERTURK

ABSTRACT

The study of Chinese proverbs and idioms is important as it sheds light on the way of thinking and life style of traditional Chinese society. In this context, in order to understand the perception of gender in Chinese men's idioms better, the content of this thesis study is divided into three sections.

In the first part; Shúyǔ 熟语, which we translate into Turkish as proverbs and idioms but cannot find the exact equivalent in Chinese, is included. The reason why the translation does not provide the real meaning is that it is divided into two parts as proverbs and idioms in Turkish, while it is generally examined under five titles in Chinese. In the first part, the differences of these are mentioned and the concept of “Male in Chéngyǔ” which is the subject of our main study is explained in detail.

In the second part; In the Chinese idioms, 36 symbols referring to men are included, and how these symbols have changed to date has been examined. Knowing these symbols is of great importance in terms of understanding whether it is meant to be a woman or a man. In addition, these marks were created by the time people interpret the objects by themselves and paint them according to their feelings and thoughts. For this reason, these symbols contain a lot of information from individuals' family lives to social lives and from characteristic features to appearance.

In the third part, 557 statements with thirty-six symbols are examined under the gender perspective of China. Research on the concept of "Gender" brings to mind women in general. However, in order to determine roles and status in a society, a phenomenon to be compared is required. For this reason, in this section, the status, role, behavior, character and appearance of man are compared to woman and evaluated. As a result; In Chinese idioms, man's position, role, character, behavior, appearance and the order of their importance should be understood.

In the table where the most recent idioms are collected, the story of about sixty idioms and detailed explanations of the others are given.

Keywords: Chinese Proverbs, Idioms, Gender Perception, Male.

İÇİNDEKİLER

ÇİNCE DEYİMLERDE ERKEK KAVRAMI

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
İNTİHAL FORMU	ii
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI	iii
ÖNSÖZ.....	v
KISA ÖZET.....	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
ŞEKİL LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ	1

1. BÖLÜM

1. SHÚYŮ 熟语	7
1.1. Chéngyǔ 成语.....	7
1.2. Guànyòngyǔ 惯用语	9
1.3 Xiēhòuyǔ 歇后语	10
1.4 Yànyǔ 谚语	12
1.5 Sùyǔ 俗语	13
1.6. Çince Erkek Deyimleri.....	15

2. BÖLÜM

2. ÇİNCE DEYİMLERDE ERKEĞİ İFADE EDEN İMLER	18
2.1. Doğrudan Erkeğin Cinsiyeti ile ilgili İmler.....	20
2.1.1 Nán 男	20
2.1.2 Zǐ 子.....	22
2.1.3 Hàn 汉.....	24
2.1.4 Fū 夫	25
2.1.5 Láng 郎	27
2.1.6 Fù 父, Yé 爷.....	30

2.1.7 Xiōng 兄, Dì 弟	32
2.1.8 Xù 婿	34
2.1.9 Bó 伯, Zhòng 仲, Shū 叔, Jì 季	35
2.2. Erkeğin Saygın Hitap ve Unvan İmleri	37
2.2.1 Jiàng 将	38
2.2.2 Shì 士	39
2.2.3 Gōng 公	41
2.2.4 Tú 徒	43
2.2.5 Hóu 侯	44
2.2.6 Shēn 绅	45
2.2.7 Bì 弼	46
2.3 Erkeği Sembolize Eden imler	47
2.3.1 Cái 才	47
2.3.2 Fēngliú 风流	50
2.3.3 Zhàn 战, Bīng 兵	51
2.3.4 Xū 须, Rán 髯	52
2.4 Doğadan Erkeğe Aktarım Yapan İmler	53
2.4.1 Lóng 龙	53
2.4.2 Hǔ 虎	54
2.4.3 Láng 狼	56
2.4.4 Yīng 鹰	58
2.4.5 Fēng 蜂, Dié 蝶	58
2.4.6 Tiān 天	59
2.4.7 Qīng Yún 青云, Léi 雷	60

3. BÖLÜM

3. ÇİNCE ERKEK DEYİMLERİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI	62
3.1 Toplumsal Statü ve Roller	63
3.2 Aile İçerisinde Statü ve Roller	67
3.3 Evlilik ve İdeal Eş	70
3.4 Eğitim, Öğrenim ve Kabiliyet	74

3.5 Karakter ve Davranış Biçimleri.....	77
3.5.1 Kötü Karakter ve Davranışlar	78
3.5.2 İyi Karakter ve Davranışlar.....	79
3.6 Erkeğin Dış Görünüşü	82
3.6.1 Měinán 美男	82
3.6.2 Yapılı Erkekler.....	85
SONUÇ	88
EKLER	93
KAYNAKÇA	135
ÖZGEÇMİŞ	141

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Diē 爹	18
Şekil 2. Fù 妇	19
Şekil 3. Nán 男	21
Şekil 4. Zǐ 子	22
Şekil 5. Hàn 汉	24
Şekil 6. Fū 夫	26
Şekil 7. Láng 郎	28
Şekil 8. Fù 父	30
Şekil 9. Yé 爷	31
Şekil 10. Xiōng 兄	32
Şekil 11. Dì 弟	33
Şekil 12. Xù 婿	34
Şekil 13. Bó 伯	35
Şekil 14. Zhòng 仲	36
Şekil 15. Jì 季	36
Şekil 16. Jiàng 将	38
Şekil 17. Shì 士	40
Şekil 18. Gōng 公	41
Şekil 19. Tú 徒	43
Şekil 20. Hóu 侯	44
Şekil 21. Shēn 绅	45
Şekil 22. Bì 弼	46
Şekil 23. Deyimlerin İmlere Göre Dağılımı	89
Şekil 24. Erkek Deyimlerinin Sınıflandırılması	90

GİRİŞ

Tezin Konusu:

Cinsiyet, “bireye üreme işinde ayrı bir rol veren ve erkekle dişiyi ayırt ettiren yaratılış özelliğidir”¹. Bitkiler ve hayvanlar âleminde tutun, insan toplumuna kadar her meselede var olagelmiş bir kavramdır. “Toplumsal cinsiyet kavramı ise, insanın maddi bedenine manevi değerler ve roller yükleyerek kişileri birbirinden ayırmasıdır.”² Bu toplumsal cinsiyet kavramı, toplumdaki kişilere farklı konum ve sorumluluklar getirmiştir. Bunlar, farklı kültürlere göre farklılık göstermiş ve zaman içerisinde değişimlere uğramıştır. Bazen anaerkil bazen ataerkil toplumlar söz konusu olmuş ve buna göre sorumluluklar değişmiştir.

“Çin’in yaklaşık 5000 yıllık kültür ve tarihinde ise ilk dönemlerde erkek ve kadın arasında herhangi bir ayrıma gidilmemiştir. Hatta kadın doğurganlık vasfını kendinde bulundurduğu için daha kutsal bir konuma sahip olmuştur. Tarımın gelişmesi ile toprak ve insan gücüne olan ihtiyaç artmış ve savaşlar çoğalmıştır. Bunun üzerine başka halklardan olan insanlar iş gücünü karşılamak için köle olarak kullanılmaya başlanmıştır. Böylelikle kölecilik³ ortaya çıkmış ve kadın ikinci plana atılmıştır. Erkekler ise konum olarak daha üst mevkilere yükselmiştir. Çin’de köle toplumu ile gelişen ataerkil toplum Qin Hanedanlığı ile feodalizme geçilmiş ve daha da

¹ www.sozluk.gov.tr (TDK Resmi Sitesi, Son Erişim Tarihi 10.06.2020)

² Orhan **Bingöl**, “Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Türkiye’de Kadınlık”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Cilt 16, Özel Sayı 1, 2014, s.108.

³ Çin’de kölecilik ilk olarak Çin’in ilk Hanedanlığı olan Xia (M.Ö 2070-1600) ile başladığı bilinmektedir. Köle anlayışının ise bitmesi Sonbahar-İlkbahar döneminde (M.Ö 770-476) bittiği görüşü mevcuttur. Diğer bir görüş ise Çin’in tek çatı altında toplanması yani Qin Hanedanlığı (M.Ö 221-207) ile bitmiş olmasıdır. Píng **Zi** (平子), “Zhōngguó Nùlì Shèhuì Lùn Xī 中国奴隶社会论析” *Journal of Economics of Shanghai School*, No. 15, 2017, s. 156.

güçlenmiştir.”⁴ Bu dönemler içerisinde Kadın İmparator Wu Zetian gibi istisnalar tarih sahnelerinde gözükmüş olsa da genel olarak erkek üst mevkide yer almıştır.

Bu toplumsal cinsiyet kavramı dilin özüne de işlemiş ve diğer dillerde de olduğu gibi erkek ve kadını ifade eden Çince kelime ve imlerde⁵ yansıdığı görülmüştür. “Bu imler zamanla mitolojik masallara (神话寓言: Shénhuà yùyán), tarihi hikâyelere (历史故事: Lìshǐ gùshi), şiir ve nesir yazılarına (诗文语句: Shī wén yǔjù), halka mal olmuş anonim cümlelere (口头俗语: Kǒutóu sùyǔ) yansımış ve bunlardan erkek ve kadın ile alakalı atasözleri, deyimler meydana gelmiştir.”⁶

Bu Çince atasözleri ve deyimler zamanın şartlarını, erkeğin ve kadının sorumluluklarını, konumu, dış görünüşü, tavır ve davranışta nasıl olunması gerektiği hakkında değerli bilgiler içermektedir. Özellikle Çin’de ataerkil toplumun derin izleri deyimlerde oldukça fazla yer tutmaktadır. Örneğin;

Zhòng nán qīng nǚ 重男轻女: Erkeğe değer verip, kadını önemsememek anlamına gelir. Eski feodal toplumun toplumsal cinsiyet bakış açısını işaret etmektedir.

Nán zūn nǚ bēi 男尊女卑: Nán zūn 男尊 erkeğin konumunun yüksek olması nǚ bēi 女卑 ise kadının konumunun düşük olması demektir. Yani erkek kadından statü olarak her zaman üstündür anlamına gelmektedir.

Nán nǚ yǒu bié 男女有别: Erkek ve kadın arasında ciddi farklılıklar vardır. Geleneksel Çin toplumunda kadın ve erkeğin uyması gereken görgü kurallarının farklı olduğunu ve buna uyulması gerektiğini ifade etmektedir.

Nán chàng nǚ suí 男唱女随: Erkeğin şarkı söyleyip kadının ona eşlik etmesi. Birbirine uyumlu karı ve kocayı ifade etmektedir. Çünkü Eski Çin’de kadının kocasına itaat etmesi zorunludur. Bu da mutlu bir aile tablosu oluşturduğunu ifade etmektedir.

⁴ Tuğçe Akman, “Çin Deyimlerinde Kadın İmgesi”, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 2018 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 3.

⁵ İm; Çin dilini yazıya dökmek için kullanılan şekillerdir. Çince karakterler olarak da adlandırılmaktadır.

⁶ Pei Fang (房培), “Hànyǔ Dòngwù Chéngyǔ Wèntí Tànsuǒ 汉语动物成语问题探索”, Tiānjīn Dàxué 天津大学, Tianjin, 2007 (Yayınlanmamış Doktora Tezi), s.3.

Bu ve bunun gibi birçok Çince deyim Çin'in Geleneksel ataerkil toplumuna ışık tutmaktadır. Bu noktadan yola çıkarak yapılacak bu çalışmada, erkekle ilgili Çince deyimler (Chéngyǔ 成语)⁷ ele alınacak ve Çin tarihinde erkeğin nasıl değerlendirildiği araştırılacaktır. Aynı zamanda erkeğin tarihten bu yana toplumdaki konumu nedir, sorumlulukları nelerdir, dış görünüşü, ahlak ve tavrı nasıl olmalı gibi sorulara cevap aranacaktır.

Tezin Amacı ve Önemi:

Atasözleri “anonim özellik taşıyan, atalardan kaldığı kabul edilen ve toplumun yüzyıllar boyunca geçirdiği gözlem ve denemelerden, ortak düşünce, tutum ve davranışlarıyla dünya görüşünden oluşan genel kural niteliğindeki kısa, özlü, kalıplaşmış sözlerdir.”⁸ Deyimler ise “genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, ilgi çekici bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabirdir.”⁹

Çince atasözleri ve deyimlerde Türkçe atasözleri ve deyimler gibi sabit bir şekli vardır. Çin halkının kültürel geçmişinin yanında hayata bakış açısı ve zamanın şartlarına ışık tutacak nitelikte olması, tarih ve edebiyat açısından da önemli bir konuma sahip olduğunu gösterir. Hem atasözleri hem de deyim olarak da nitelendirebileceğimiz bu sabit kelime grupları toplumun sosyal ve kültürel seviyesinin gelişmesi ile paralellik göstermiş ve günümüze kadar gelmiştir. Bu açıdan yapacağımız bu çalışma, erkek sadece savaşan, devlet yönetiminde söz sahibi olan, ailede geçimi sağlayan kişiler olarak mı ele alındı? Daha farklı olarak genelde kadına atfedilen dış görünüş ve alımlılığı hakkında da değerlendirmeler yapıldı mı gibi soruların cevabı aranacaktır. Ayrıca Çin kültür ve tarihinde erkeğin ailedeki yeri, sosyal konumu ve erkeğin nasıl olması gerektiği hakkında beklentilerin ne ve neler olduğunu kavramımıza yardımcı olacaktır.

Ayrıca Türkiye’de genel olarak kadının Çin tarihi ve Çin dilinde konumu, güzelliği ve kültürel olarak kadını ifade eden araştırmalar yapılmış, fakat erkek hakkında çok fazla

⁷ Chéngyǔ 成语 Türkçe de hem deyim hem atasözlerinin özelliklerini içerdiği için Türkçede tam karşılığı bulunmamaktadır. Bu sebeple biz çalışmamızda Chéngyǔleri 成语 “deyim” olarak almayı tercih ettik.

⁸ www.sozluk.gov.tr (TDK Resmi Sitesi, Son Erişim Tarihi 10.06.2020)

⁹ www.sozluk.gov.tr (TDK Resmi Sitesi, Son Erişim Tarihi 10.06.2020)

araştırma yapılmamıştır. Bu noktadan yapılacak olan bu araştırma Çin tarihi ve dilinde cinsiyet olarak yapılan araştırmaları tamamlayıcı nitelikte olacaktır.

Diğer önemli bir husus, araştırmanın ilk bölümüdür. Çince atasözleri ve deyimler diye çevirdiğimiz kalıplaşmış sözcük grupları tam bire bir Türkçedeki atasözleri ve deyimler ile karıştırılmamalıdır. Çünkü Çincede Shúyǔ diye adlandırılan kalıplaşmış sözcük grupları hem deyim hem atasözlerinin yerini tutmaktadır. Deyimler üzerine yapılan araştırmalar genel olarak Chéngyǔ olarak ele alınmış fakat Çincedeki Yànyǔ, Sǔyǔ de araştırmaya dâhil edilmiş, bu da karışıklığa sebep olmuştur. Bu sebeple araştırmanın ilk bölümü aralarındaki farkları ele alıp netleştireceğinden dolayı ayrı bir önem ifade etmektedir.

Literatür Değerlendirmesi:

Cuī, Xīliàng (崔希亮), *Hànyǔ Shúyǔ Yǔ Zhōngguó Rénwén Shìjiè* 汉语熟语与中国人文世界, Běijīng Yǔyán Dàxué Chūbǎn Shè 北京语言大学出版社, Pekin, 2005.

Bu kitapta Çince atasözleri ve deyimlerin, Çin kültürü ile iç içe olması ele alınmış ve detaylı bir şekilde tanımlanıp açıklanmıştır.

Gù, Jùn (顾珺), *Hànyǔ Shúyǔ Dì Xìngbié Qīshì* 汉语熟语的性别歧视, Huáqiáo Dàxué 华侨大学, Quanzhou Fujian 2016 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Çince atasözleri ve deyimlerde cinsiyet ayrımını, aile, sosyal hayat, dil, eğitim, ahlak, dış görünüşte nasıl ele alındığı hakkında sınıflandırmalar yapılmış ve bunların kültürel sebeplerine yer verilmiştir.

Huáng, Bóróng (黄伯荣), *Xiàndài Hànyǔ* 现代汉语, Gāoděng Jiàoyù Chūbǎn Shè 高等教育出版社, Pekin 2006.

Modern Çincede atasözleri ve deyimlerin kaçça ayrıldığı, dil bilimsel yapısı ve özellikleri hakkında detaylı bilgiler içermektedir.

Keay John, *Çin Tarihi*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2011.

Çin Tarihi hakkında Türkçe olarak yayınlanmış en önemli kitaplardan biridir. Beş bin yıllık Çin tarihini ele almış ve önemli şahsiyetlerin, erkek ve kadının toplum ve yönetimdeki konumu hakkında bilgiler içermektedir.

Liú, Sīyuǎn (刘思远). “Lùn Hànyǔ Miáoxiě Nánxìng Měi Chéngyǔ De Wénhuà Tèzhēng 论汉语描写男性美成语的文化特征”, *Journal of Changzhou Institute of Technology*, Vol. 33, No 2, April 2015, p. 58-61.

Çince atasözleri ve deyimlerde, Eski Çin'de erkeğin dış görünüşü değerlendirilmiş ve Çin tarihindeki ünlü "Dört Büyük Yakışıklı Erkek" hakkında bilgiler içeren önemli bir makaledir.

Lǐ, Yíng (李莹), *Xiàndài Hànyǔ Chéngyǔ De Nánxìng Qīngxiàng Xìng Yánjiū 现代汉语成语的男性倾向性研究*, Jinán Dàxué 暨南大学, Guangzhou 2016 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Çince atasözleri ve deyimlerde erkek ile alakalı imler ele alınmış ve sınıflandırılmıştır. Toplamda 244 tane erkek ile ilgili atasözü ve deyim ele alınmıştır.

Qián, Jìn (钱进). “Chéngyǔ Hé Sùyǔ Xìngbié Chāyì De Wénhuà Qíshì 成语和俗语性别差异的文化歧视”, *Language and Translation*, No. 2, 2003, p. 54-57.

Çince atasözleri ve deyimlerde kadın ve erkek, aile hayatında, toplum hayatında ve dış görünüşteki kültürel bakış açısı ele alınarak karşılaştırılmıştır.

Dökmen Zehra, *Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar*, Remzi Kitabevi, İstanbul 2009.

Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet kavramlarının ayrıntılı bir şekilde ele alınmış ve toplumun kadın ve erkeğe yüklemiş olduğu roller değerlendirilmiştir.

Tán, Xuéchún (谭学纯). “Cóng Sùyǔ Láng Cái Nǚ Mào Kàn Nánxìng Wénhuà De Shízhì 从俗语郎才女貌看男性文化的实质”, *Běijīng Shèhuì Kēxué* 北京社会科学, No. 3, March 1994, p. 105-111.

Lang Cai Nü Mao 郎才女貌 atasözünde erkeğin zeki olması, kadının ise güzel olması gerektiğini böylece erkek ve kadın bir birini tamamlayacağı anlamına gelmektedir. Eski Çin'deki bu kültürel bakış açısı değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Wú, Wèimín (吴为民), *Hànyǔ Xìngbié Cí Yánjiū* 汉语性别词研究, Xīnán Dàxué 西南大学, Chongqing 2011 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Çince imler, Eski Çin, Orta Dönem Çin ve Modern Çin'de olacak şekilde cinsiyete göre sınıflandırılmış ve kültürel olarak değerlendirilmiştir.

Yöntem:

Çalışmamızda erkek ile alakalı Çince atasözleri ve deyimler; Çince atasözü ve deyimler sözlüğü, daha önce yapılmış akademik tez, makaleler ve elektronik ortamdaki sözlükler taranarak imlere ve içeriğine göre sınıflandırılmıştır. Sınıflandırılan bu atasözleri ve deyimlerin ilk önce bire bir anlamları verilmiş, sonra Türkçe olarak eski ve modern Çince'de ne anlama geldiği açıklanmıştır. Ayrıca erkeğin Çin Tarihinde de konumu ve aile hayatı ile ilgili yapılan kitap, tez ve makaleler incelenip değerlendirilmiştir. Bunun sonucunda Çince atasözleri ve deyimlerde Çin'de erkeğe olan bakış açısı, toplum ve aile hayatındaki konum ve sorumlulukları değerlendirilmiştir.

1. BÖLÜM

1. SHÚYŮ 熟语

Tanımı ve içeriği hakkında değişik görüşler bulunan özlü söz veya kalıplaşmış söz niteliğindeki kelime gruplarıdır. Türkçede atasözleri ve deyimler olarak adlandırdığımız Shúyǔ, Cuī Xīliàng'ın “Çince Shúyǔ ve Çin Edebiyat Dünyası” kitabında genel bir tanım olarak şöyle geçmektedir. “*Shúyǔ uzun yıllar işlenip elekten geçerek oluşan dilbilimsel bir yapı şeklindedir. Sabit bir söylemi vardır. Her ne kadar uzunluğu, kısalığı, içeriği ve kullanım alanları farklı olsa da, halkın uzun yıllar kullanması sonucu sabitlik kazanmıştır. Her Shúyǔ'nün kendine özgü anlamı vardır. Genel olarak ilk manası ile alınmaz ve yapısal olarak sabit bir şekli olup rastgele kelimelerin yerleri değiştirilemez.*”¹⁰ Shúyǔ'ler halk arasında dilden dile geçerek olgunlaşmış ve zamanın kültürel yapısını, edebi bakış açısını gözler önüne sermiştir. Çin dilinde Shúyǔ'nün alt başlıkları hakkında dil bilimciler farklı yorumlar getirmişlerdir. Shúyǔ hakkında günümüze en yakın olan ve kapsamlı bir araştırma yapan Cuī Xīliàng ise kendi kitabında Shúyǔ'yu beş ana başlığa ayırır bunlar; Chéngyǔ 成语, Guànyòng yǔ 惯用语, Xiēhòuyǔ 歇后语, Yànyǔ 谚语 ve Sùyǔ 俗语'dür.

1.1. Chéngyǔ 成语

Shúyǔ'nün en önemli kısmı olup Çince de geniş bir kullanım alanına sahiptir. Çin halkının kültürel geçmişinin yanında hayata bakış açısı ve zamanın şartlarına ışık tutacak nitelikte olması, tarih ve edebiyat açısından da önemli bir konuma sahip olduğunu gösterir. Hem Atasözleri hem de deyim olarak da nitelendirebileceğimiz bu sabit kelime grupları toplumun sosyal ve kültürel seviyesinin gelişmesi ile paralellik göstermiş ve günümüze kadar gelmiştir. “Az sözle çok anlam içeren

¹⁰ Xīliàng, Cuī (希亮崔), *Hànyǔ Shúyǔ Yǔ Zhōngguó Rénwén Shìjiè* 汉语熟语与中国人文世界, Běijīng Yǔyán Dàxué Chūbǎn Shè 北京语言大学出版社, Pekin 2005, s. 1.

Chéngyǔ’lerin %98,4’ü dört imden, geri kalan kısım ise 3, 5, 7 ve 16 ime kadar ulaşan Chéngyǔ’lerden oluşmaktadır.”¹¹ Diğer özellikleri ise;

1. Genel olarak mecaz halde bulunur. İlk anlamından ziyade ikinci anlam kastedilmektedir. Örneğin:

Bái rì zuò mèng 白日做梦: Gündüz vakti rüya görmek (hayal kurmak). Asla gerçekleşmeyecek olan hayaller kurmak anlamına gelmektedir.

Huǒ shāo méimáo 火烧眉毛: Kaşları alev almak. Çok acil olan bir durumu olduğunu betimlemektedir.

Mǎnmiàn chūnfēng 满面春风: Yüzü bahar rüzgârı ile kaplı olmak. Yüzünde güller açmak. Çok mutlu olan kişiyi ifade eder.

Qí mǎ zhǎo mǎ 骑马找马: Ata binip at aramak. Her şey elinin altında olduğu halde ihtiyacı olanı uzaklarda arayan kişiyi betimlemek için kullanılır.

2. “Yapı bakımından kalıplaşmış cümlelerdir. Sözcük sıralaması değiştirilemez, aralarına herhangi bir ekleme yapılamaz veya çıkarılamaz.”¹² Örneğin; nán shì nǚ jiā 男室女家, erkek ve kızın yaşları gelince çok beklemeden evlenmesi anlamına gelmektedir. Sıralaması kalıplaşmıştır ve nǚ jiā nán shì 女家男室 şeklinde kelimelerin yeri rastgele değiştirilemez.

3. Chéngyǔ’lerin çoğu, Çin’in tarihi yazıt ve eserlerinden geliyor olması, eski zamanın kitabı dilini şimdiye kadar muhafaza etmiştir. Bu sebeple yapısal olarak eski Çincenin kitabı dilindeki kelimeleri ve dil bilgisi kurallarını barındırmakta ve kulağa zarif bir söylem katmaktadır. Bu açıdan diğer Shúyǔ’lerden çok daha farklı bir biçim sergiler.

¹¹ Cui (崔), s. 15.

¹² Huiling Xiè, (慧玲谢), Xiàndài Hànyǔ Zhòng De Shúyǔ Yánjiū 现代汉语中的熟语研究, Abdul Rahman Üniversitesi, Negeri Perak 2011 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 88.

1.2. Guànyòngyǔ 惯用语

Huang Borong “Modern Çince” kitabında “*Konuşma dilinde kısalık ve uzunluğu kalıplaşmış olarak kullanılan ve çoğunlukla üç imden oluşan fiil nesne şeklindeki kısa kelime gruplarıdır*”¹³ şeklinde bir tanımda bulunmuştur. En önemli özellikleri; “halk bu söz gruplarına oldukça aşinadır; doğal, canlı ve ilginç bir yapıya sahip olup konuşma dilinde kullanılır. Sabit bir yapısı olup oldukça kısadırlar ve üç imden oluşurlar. Kitabı bir dilde değildir; Çin toplumunun hayat şartları ve alışkanlıklarından dilden dile geçerek oluşmuştur. Genelde mecaz haldedirler.”¹⁴ Dil bilgisel olarak genelde; fiil + nesne (dòng bīn shì 动宾式), İsim + İsim, Sıfat + İsim, Fiil + İsim formu (Piān zhèngshì 偏正式) ve özne + yüklem formunda (zhǔ wèi shì 主谓式) bulunurlar. Örneğin;

Chuī niú pí 吹牛皮: Öküz derisi üfürmek; Böbürlenmek, kafadan sallamak, olayı aşırı abartmak.

Chī yā dàn 吃鸭蛋: Kaz yumurtası yemek; Sınavdan sıfır almak.

Fàng kōng pào 放空炮: Boş fişek atmak; Kafadan sallamak, boş laf söylemek.

Kòu mào zi 扣帽子: Şapka düğmelemek; Kötü adam damgası yapıştırmak.

Zǒu gāng sī 走钢丝: Çelik telde yürümek; Tehlikeli işler yapmak.

Zǒu guò chǎng 走过场: Pazarı geçmek; bir işi baştan savma yapmak.

Biàn sè lóng 变色龙: Bukalemun; Renkten renge giren kişi, duruma göre kendini değiştiren kişi.

Bǎo hù sǎn 保护伞: Koruma şemsiyesi; Başkalarını koruyabilecek gücü elinde bulunduran kimse.

Ēr páng fēng 耳旁风: Kulak yanı rüzgârı; Önemsiz söz, gereksiz tavsiye.

¹³ Bóróng, **Huáng** (伯荣黄), *Xiàndài Hànyǔ 现代汉语*, Gāoděng Jiàoyù Chūbǎn Shè 高等教育出版社, Pekin 2006, s. 269.

¹⁴ Cui (崔), s. 18.

Hēi míngdān 黑名单: Kara isim listesi; Kötü işler yapanların isim listesi.

Hóngyǎn bìng 红眼病: Kırmızı göz hastalığı; Hasut kimsede bulunan kin ve nefret hastalığı.

Tiě gōngjī 铁公鸡: Demir tavuk; Pinti kişi.

Tiān xiǎodé 天晓得: Allah bilir!

Tiān zhàoyìng 天照应: Allah korusun!

Yukarıdaki örneklerden de anlaşıldığı gibi Guànyòngyǔ yapı itibari ile Chéngyǔ ile benzerlik göstermektedir. İkisi de kalıplaşmış cümlelerdir. Bu ikisi arasındaki en büyük fark Chéngyǔ'nün kitabı bir dili olması, Guànyòngyǔ'nün ise alaycı esprili bir dile sahip olmasıdır. Diğer bir fark ise bazı Guànyòngyǔ'lerin kelimeleri sabit bir konuma sahip olmayıp, aralarına farklı sözcükler getirilebilir olmasıdır.

Örneğin;

Dǎ jiāodào 打交道: İletişime geçmek. Dǎle jǐ cì jiāodào 打了几次交道: Birkaç kez iletişime geçmek.

Pèng dīngzi 碰钉子: Zorluklarla karşılaşmak. Pèngle gè dà dīngzi 碰了个大钉子: Çok büyük bir zorlukla karşılaşmak vb.¹⁵

1.3 Xiēhòuyǔ 歇后语

“Çince bir tür kelime oyunudur ve ‘Nükteli Cümleler qiào pí huà 俏皮话’ şeklinde de adlandırılmaktadır. Ön ve arka kısım olmak üzere iki bölümden oluşan Xiēhòuyǔ kalıplaşmış sözcük guruplarıdır.”¹⁶ Türkçedeki bilmecelerle benzerlik göstermektedir. “Ön kısım bilmecedeki soru kısmı gibi örnek verir veya bir nesneyi tanımlar, arka kısım ise cevap niteliğinde olup cümlelerin gerçek anlamı burada yatar. İlk olarak ön kısım söylenir daha sonra karşıdaki söylenen cümlelerin ne anlama geldiğini tahmin etmesi için beklenir eğer söyleyen kişi cevap alamazsa kendisi devam eder. Bu ara beklemeden

¹⁵ Huang (黄), s, 269.

¹⁶ <https://baike.baidu.com/item/item/歇后语/93030?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 15.06.2020)

dolayı isminde dinlenmek, istirahat etmek, durmak imi olan xiē 歇 kullanılmıştır. Xiēhòuyǔ; Yù yì 喻意 ve Xié yīn 谐音 olmak üzere ikiye ayrılır.”¹⁷

Yù yì 喻意: Ön kısmı bir örnekten oluşur, arka kısmı ise ön kısmın açıklamasıdır. Bunun içinden bazıları ilk anlamı ifade ederken, bazıları ikinci uzak anlam kast edilmiştir. Örneğin:

Dàhǎi lǐ lāo zhēn 大海里捞针 ____ Wú chù xún 无处寻: Büyük denizde bir kanca ____ hiçbir yerde bulunmaz. Samanlıkta iğne aramak anlamında kullanılmaktadır. Araştırma alanın çok geniş ve aradığı şeyi bulmanın çok zor olduğu anlamına gelmektedir.

Shuǐniú zhuī tùzǐ 水牛追兔子 ____ Yǒulì shǐ bu shàng 有力使不上: Su aygırı tavşan kovalar ____ güçlü olsa bile yakalayamaz. Anlamı; Vücudun güçlü yapılı olsa da, bir işi yaparken küçük vücutlu kişilerden iyi olamayabilirsin.

Mùtóu yǎnjīng 木头眼睛 ____ Kàn bù tòu 看不透: Tahta gözlük ____ hiçbir şey görülmez. Anlamı; başkalarının asıl niyetini veya olayların asıl yüzünü anlayamamak.

Xié yīn 谐音: Ön kısmını aynı şekilde örnek veya betimlemeden oluşur. Arka kısmı ise sesteş kelime ile yer değiştirir ve kelime oyunu yapılır. Örneğin;

Shàng xié bù yòng zhuīzi 上鞋不用锥子 ____ Zhēn 针(zhēn 真) hǎo 好: Ayakkabı yapmak için çuvaldıza gerek olmaz ____ İğne (gerçekten) iyi. Eski Çin’de ayakkabı yaparken üst kısım ve taban kısmı ayrı ayrı yapılır daha sonra iğne ile dikerek birleştirilirdi. Birleştirme işleminde ayakkabının tabanı çok kalın ve sert olduğu için iğne daha rahat geçsin diye ilk önce çuvaldız ile delinir sonra iğne yardımı ile birleştirilirdi. Eğer ki çuvaldıza gerek kalmadan iğne ayakkabının tabanından geçerse “iğne” kelimesi ile “gerçekten” kelimesi sesteş olduğu için “iğne iyiymiş” denir fakat asıl olarak “gerçekten iyi oldu” denmektedir. Bir olayın çok iyi olduğunu nükteli bir şekilde betimlemek için kullanılır. Örneğin; çocuk o kadar çok zeki ki “ayakkabı yapması için çuvaldıza ihtiyacı yok ____ (aynı kişi ya da konuştuğu kişi devam ederek) iğne (gerçekten) çok iyi” şeklinde kullanılmaktadır.¹⁸

¹⁷ Cui (崔), s. 23.

¹⁸ <https://zhidao.baidu.com/question/1925371887147306747.html> (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

Xià yǔ chū tàiyáng 下雨出太阳_____ jiǎ 假 (qíng 情) qíng 晴: Yağmur yağar güneş açar_____ sahte (duygu) güneş. İnsanların ikiyüzlülüğünü belirtmek için kullanılır. Örneğin; Üvey annesi, üvey oğluna karşı başlarda çok iyiydi, fakat kendi çocuğu olduktan sonra gerçekten “yağmur yağdı güneş açtı_____ sahte (duygu) güneş” ortaya çıktı.

1.4 Yànyǔ 谚语

“Yànyǔ toplum içerisinde dilden dile rağbet görüp popülerleşen, içeriği zengin kalıplaşmış kısa cümlelerdir.”¹⁹ “Yapısal olarak yaygın ve kolay anlaşılabilir sohbet havasındadır; içerik bakımından genel olarak mantıksal ve tahmin gerektirir, bütün bir anlamı, toplumun tecrübelerini, hayatta sık karşıma çıkan durumların özetini, felsefi doğru bilgilerin anlatımını, üzüntü nefret gibi hislerin dışa akislerini konu alır.”²⁰ Kısaca özetleyecek olursak; kitabı dilden ziyade çalışan halkın basit ve anlaşılır dilini taşıyor olması; hayat tecrübeleri, insan yaşamındaki gerçeklikleri ve öğüt verici içeriği barındırması en önemli özelliklerindendir. Genel olarak iki cümleden oluşmakta ve bazılarının kafiyeli olması kulağa hoş gelen şiirsel bir hava vermektedir. Örneğin;

Jià chūqù de nǚ, pō chūqù de shuǐ 嫁出去的女，泼出去的水: Evlenen kız, serpiyen su gibidir. Anlamı ise kız evlenip başka ellere gittiği zaman artık oranın kızı olur demektir.

Tóufǎ cháng jiànshì duan 头发长，见识短: Kadının saçı uzun, aklı kısadır.

Hǎo mǎbùtíngtí, hǎo niú bù tíng lí 好马不停蹄，好牛不停犁: İyi at durmadan koşar, iyi öküz durmadan saban sürer: Eğer başarıya ulaşmak istiyorsan durmadan ilerle durmadan çalış.

Chányán wù guó, dù fù luàn jiā 谗言误国，妒妇乱家: İftira ülkeyi, kıskanç kadın evi karıştırır.

Zǎoqǐ sānguāng, wǎn qǐ sān huāng 早起三光，晚起三慌: Erken kalkan ışıldar, geç kalkan kafası karışır. Erken kalan yol alır.

¹⁹ Huang (黄), s. 257.

²⁰ Guófán Mǎ (国凡马) ve Xuéhéng Wú (学恒吴), Shúyǔ Dàquán Yànyǔ Jījīn 熟语大全谚语集锦, Nèiménggǔ Rénmín Chūbǎn Shè 内蒙古人民出版社, İç Moğolistan 2001, s.1.

Mànmà bùnéng shì dírén tuìquè, dòuzhēng cáinéng gǎn zǒu dírén 谩骂不能是敌人退却, 斗争才能赶走敌人: Küfür ile düşman geri çekilmez, mücadele ile anca düşmanı geri püskürtebilirsin.

1.5 Súyǔ 俗语

Ma Guofan Çince Súyǔ Kitabında “Suyu halkın içerisinde oluşmuş ve halk arasında yaygın bir şekilde kullanılan kısa ve özlü cümlelerdir. Kalıplaşmış ve göze kulağa hoş gelen bir yapıdadır. Kısa, derin anlamlı ve gösterişten uzaktır. İnsanların duygularını canlı bir şekilde ifade etmektedir.”²¹ Tanımdan da anlaşıldığı gibi Súyǔ yapı itibari Yànyǔ ve Chéngyǔ ile aşırı derecede benzer noktaları bulunmaktadır. Diğerlerinden ayırabileceğimiz en önemli özellikleri;

1. Beş, altı ve yedili hece ölçüsü ile oluşan kalıplaşmış cümlelerdir. Çok az sayıda Súyǔ sekiz ve üzeri hece ölçüsüne sahiptir.²² Örneğin:

Gǒu yǎnkàn rén dī 狗眼看人低: Köpek gözü insanı düşük görür: Kibirli kişiler diğer insanları küçük görür.

Bǎi wén bùrú yī jiàn 百闻不如一见: Yüz işitme bir görmeye yetişmez: Bin nasihatten bir musibet yeğdir.

Bù dào chángchéng fēi hǎohàn 不到长城非好汉: Çin seddine çıkamayan kahraman olamaz. Zorlukların üstesinden gelemeyen kahraman olmaya layık değildir.

Bù zhuàng nán qiáng bù huítóu 不撞南墙不回头: Güney duvarına çarpmadan kafasını geri çevirmemek. İnatçı kişiler başkalarının fikirlerini önemsemez.

2. Súyǔ ve Yànyǔ ikisi de halktan kopup gelmiş ve zamane insanların günlük yaşantılarındaki tecrübelerden meydana gelmiştir. Bu ikisi arasındaki en büyük fark Súyǔ yapı bakımından tek cümle halinde bulunurken Yànyǔ iki ve üzeri cümleden

²¹ Guófán Mǎ (国凡马) ve Xuéhéng Wú (学恒吴), Shúyǔ Dàquán Súyǔ Jījīn 熟语大全俗语集锦, Nèiménggǔ Rénmín Chūbǎn Shè 内蒙古人民出版社, İç Moğolistan 2001, s.1.

²² Supachai Jeangjai, “Hàn Qín Shúyǔ Duìbǐ Yánjiū 汉秦熟语对比研究”, Shànghǎi Wàiguóyǔ Dàxué 上海外国语大学, Shanghai 2009, s. 23. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

oluşur. Chéngyǔ ise dört heceli ve kitabi bir dili taşıyor olması sebebiyle diğerlerinden tamamen farklı bir yapıdadır. Örneğin:

Bùjiàn tùzǐ bù sā yīng 不见兔子不撒鹰: Tavşanı görmeden kartalı salma. Hedefini tam olarak belirlemeden harekete geçme. (Súyǔ)

Qī rén shì huò, ráo rén shì fú 欺人是祸, 饶人是福: Dolandırıcılar felaket, şefkatliler mutluluk getirir. (Yànyǔ)

Fēi lóng chéng yún 飞龙乘云: Ejderin buluta binip göğe yükselmesi. Kahraman ve kabiliyetli kişilerin güç ve durumdan faydalanması anlamına gelmektedir. (Chéngyǔ)

3. “Súyǔ ve Yànyǔ arasında anlatım farklılığı vardır. Súyǔ mecaz halde bulunur ve ilk bakışta anlaşılmayabilir. Yànyǔ ise direkt olarak toplumun tecrübelerini aktarır ve sohbet havasında olduğu için çabuk anlaşılır.”²³ Bu ikisi arasındaki farkı daha iyi kavrayabilmek için aşağıdaki örnekleri inceleyelim;

(Súyǔ) Yī duǒ xiānhuā chā zài niú fèn shàng 一朵鲜花插在牛粪上: Taze bir çiçeği ineğin dışkısı (gübresi) üzerine dikmek şeklinde Türkçeye çevrilir. Burada taze çiçekten maksat terbiyeli, güzel bir genç kızdır. Dışkı ise pis bir şey olduğu için burada çirkin ve karaktersiz bir erkeği işaret etmektedir. Anlamı ise, genç güzel bir kızın kendine küfüv olmayan çirkin bir erkeğe gelin gitmesi demektir.

(Yànyǔ) Zhuāngjià yī zhǐ huā, quán kào fèn dāngjiā 庄稼一只花, 全靠粪当家: Mahsul ve çiçeklerin iyi yetişmesi gübrelemeye bağlıdır.

(Súyǔ) Bǎi xīng bùrú yī yuè 百星不如一月: Yüz yıldız bir ay etmez: Yüz tane yıldız dahi olsa bir ayın parlaklığına yetişemez, çokluk değil kalite önemlidir.

(Yànyǔ) Shǒuzhe āizi béng shuō duǎn, shǒuzhe tūzi béng shuō guāng 守着矮子甬说短, 守着秃子甬说光: Kısa boylu kişiye sen kısasın denilmez, kel kişiye kel olduğu söylenmez. İnsanların eksiklikleri yüzlerine vurulmaması gerektiği ifade edilmektedir.

²³ Yuè Sūn (月孙), “Súyǔ Zài Shúyǔ Zhòng Dì Dìwèi Jí Qí Tèzhēng 俗语在熟语中的地位及其特征”, Héběi Dàxué 河北大学, Hebei 2006 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 13.

Örneklerde de görüldüğü gibi, Súyü mecaz bir anlatımı vardır. Yànyü ise yalın ve direkt olarak ne anlama geldiği anlaşılmaktadır.

1.6. Çince Erkek Deyimleri

Dil; “insanların düşünce ve duygularını karşı tarafa aktarmak için kelime veya işaretlerle yapılan bir anlaşma şekli ve iletişim aracıdır.”²⁴ İnsanların kullandığı bu iletişim aracı binlerce yıldır gelişmekte ve yeni anlamlar yüklenerek varlığını sürdürmektedir. Bu devam eden gelişiminde kendisi ile birlikte geride bıraktığı toplumun kültürel yapısını sırtına yüklenmekte ve bir sonraki nesle aktarmaktadır. Dilin yüklenmiş olduğu kültürel yapıyı en iyi ifade eden bir parçası ise atasözleri ve deyimlerdir.

Atasözleri ve deyimler, insanların tabiat ile olan tecrübesinin yanında, insani ilişkilerde de geçmişte bıraktığı toplumun; düşünce şeklini, aile hayatını, davranış özelliklerini, kısaca toplumsal durumunu net bir şekilde günümüze sunan kelime guruplarıdır. Bu kelime gurupları; toplumu oluşturan erkek ve kadının ortak ürünü olduğu için toplum içerisindeki statü, rol ve beklentiler atasözleri ve deyimlerde ciddi bir yer tutmaktadır. Bunların incelenmesi ise erkek ve kadın arasındaki bu olguları daha iyi anlamamıza olanak sağlayacaktır. Bu sebeple konumuz olan Çin toplumunda erkeği daha iyi anlayabilmek için Çince atasözleri ve deyimlerin incelenmesi büyük bir önem arz etmektedir.

Çince erkek deyimleri ise diğer Çince deyimler gibi; mitolojik masallar (Shénhuà yùyán 神话寓言), şiir ve edebi eserler (Shī wén yǔjù 诗文语句), dilden dile aktarılıp rağbet gören cümleler (Kǒutóu súyǔ 口头俗语), tarihi hikâyeler (Lìshǐ gùshì 历史故事) olmak üzere dört ana kaynaktan gelmektedir. Bu kaynaklardan çıkan Çince erkek deyimleri uzun bir zaman diliminden geçmiş ve bu zaman çizgisinde bazıları anlamını korumuş, bazıları ise farklı manalar yüklenerek günümüze kadar gelmiştir. Bu sebeple her deyim ilk günkü anlamında erkeği işaret ediyor gibi bir ifade kullanılması olanaksızdır. “Bunun en temel nedenleri ise toplumun erkek ve kadına olan bakış açısının değişmesi; erkeğin davranış ve karakteri olarak sayılan olguların artık kadına da verilmesidir. Örneğin eski Çin’de erkek, öğrenim gören, güçlü, bilgili, yetenekli ve cesur olarak, kadın ise zayıf ve ev işlerine bakan, pasif bir birey olarak değerlendirilmiştir. Günümüz

²⁴ <https://sozluk.gov.tr/> (TDK Resmi Sitesi, Son Erişim Tarihi 22.05.2020)

Çin toplumunda ise kadın artık öğrenim gören, ekonomik bağımsızlığı olabilen cesur bir birey haline gelmiştir. Bu sebeple eskiden erkekler için kullanılan deyimler kadınlar içinde kullanılmaya başlanmıştır.”²⁵ Örnek deyimler;

Bó xué duō cái 博学多才: Yüksek tahsilli ve her alanda yetenekli kişi anlamına gelmektedir. Eski Çin’de bu deyim asıl olarak erkeği kastetmektedir. Günümüzde ise kadın içinde kullanılır hale gelmiştir.

Pǐ fū zhī yǒng 匹夫之勇: Geleneksel Çin’de sıradan halk içerisindeki cesur erkeği betimlerken, günümüzde genel anlam kazanmış ve kadınlar içinde kullanılmaya başlanmıştır.

Bunun dışında tamamen erkekle olan alakasını koparıp yeni anlamlar yüklenen deyimler de mevcuttur. Örneğin;

Luàn chén zéi zǐ 乱臣贼子: Eski Çin’de kurallara uymayan devlet bakanı ve haydut oğlu anlamına gelmektedir. Günümüzde ise tamamen anlamı değişmiş ve kalbi kararmış kişileri betimlemek için kullanılmaktadır.

“Anlam olarak günümüzde hala erkeği ifade eden deyimlerin değişmemesinin sebebi ise erkeğe has olan biyolojik özellikler ve toplumun erkeğe yüklemiş olduğu bazı kalıpların değişmemiş olmasıdır. Örneğin; sakal erkeğin cinsiyetinden gelir ve deyimlerin içerisinde bulunması erkeğin ifade edildiğini gösterir. Ayrıca, deyimler içerisinde direkt olarak erkeği ifade eden imlerin bulunması da anlam değişikliğine olanak vermemektedir. Örneğin; erkek nán 男, abi xiōng 兄, damat xù 婿 gibi imlerin direkt olarak erkekle ilgili olması ve bunların deyim içerisinde bulunması erkeğin ifade edildiğini gösterir.”²⁶ Örnek deyimler;

Yàn hàn hǔ xū 燕颌虎须: Kırkangıç çeneli ve kaplan sakallı şeklinde Türkçeye çevrilir. Dış görünüşü cesur ve güçlü olan savaşçı erkeği betimlemektedir.

Xiōng dì yí yí 兄弟怡怡: Abi kardeşin mutluluk içinde olması.

²⁵ Ying Li (莹李), “Xiàndài Hànyǔ Chéngyǔ De Nánxìng Qīngxiàng Xìng Yánjiū 现代汉语成语的男性倾向性研究”, Jinán Dàxué 暨南大学, Guangzhou 2016 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 14.

²⁶ Li 李, s. 13.

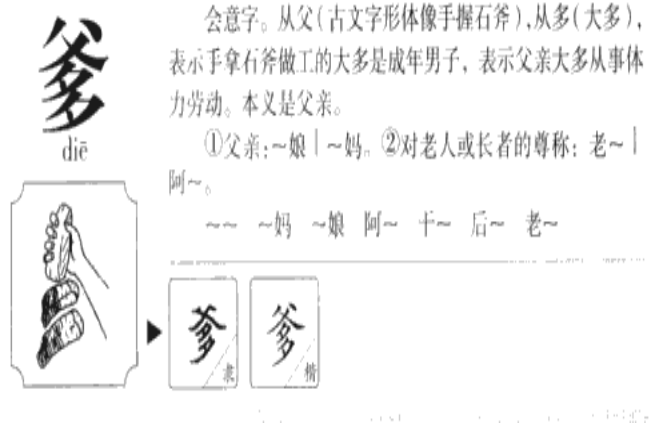
Qī zǐ bā xù 七子八婿: Evlat ve damatlarının çok olması.

Çalışmamız içerisinde Geleneksel Çin toplumunda erkeği ifade eden deyimlere yer verilecektir. Bu deyimlerin daha iyi saptanabilmesi içinde ilk olarak erkeği doğrudan ve dolaylı olarak ifade eden imler incelenecektir. Daha sonra bu imlerin bulunduğu deyimler Çin'in toplumsal cinsiyet bakış açısı altında değerlendirilecektir. Diğer bir husus ise çalışmamız içerisinde Çince deyimlerde erkek kavramı derken asıl olarak Çince Chéngyǔ 成语 'de erkek kastedilmektedir. Yukarıda da değindiğimiz gibi Chéngyǔ 成语 hem atasözünün hem de deyimini yerini tutmaktadır. Karışıklığa sebep olmaması için çalışmamız içerisinde “Çince Deyimler” olarak geçecektir.

2. BÖLÜM

2. ÇİNCE DEYİMLERDE ERKEĞİ İFADE EDEN İMLER²⁷

“Çince, binlerce imin bulunduğu resimsel yazı sisteminden oluşmaktadır. Çince imler ise, Çin dilini yazıya dökmek için kullanılan semboller sistemidir. Çince imlerin ilk biçimi Shang Hanedanlığı²⁸ döneminden kalma kaplumbağa kabuğu ve kemiklere yazılmış Fal Yazıtlarıdır²⁹. Daha sonraları bu imler; Jinwen, Xiaozhuan, Lishu, Caoshu gibi formlara bürümüş ve günümüz Çince imlerin standart şekli olan Kaishu haline gelmiştir³⁰. Bu yazı formları içerisinde Fal Yazıtları ve Jinwen’in resimsel yönü çok güçlüdür.”³¹

Şekil 1. Diē 爹

Fal Yazıtları ve Jinwen’in incelenmesi Çin kültür ve tarihi için çok büyük önem taşımaktadır. Çünkü bu imler, zamane insanların nesneleri kendilerince yorumlayıp,

²⁷ Bu bölümdeki resimler, imlerin kaynağı ve açıklamaları, <http://qiuyan.chaziwang.com/> internet adresinden alınmıştır.

²⁸ Shāng Cháo 商朝: M.Ö 1600- 1046 yılları arasındaki hanedanlıktır. https://baike.baidu.com/item/商朝/194655?fr=aladdin#8_3 (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

²⁹ Jiǎgǔwén 甲骨文

³⁰ Sırası ile Jīn wén 金文, xiǎozhuàn 小篆, lishū 隶书, cǎoshū 草书 kǎishū 楷书.

³¹ Semine İmge Azertürk, “Çin Yazısının Tarihçesi ve Çince Sözcük Türetme Yolları”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt 51, Sayı 1, 2011, s. 90-92.

duygu ve düşünce şekline göre resmetmesi ile oluşmuştur. Örneğin; yukarıdaki resimde, baba diē 爹³² iminin yer aldığı görülmektedir. İme baktığımızda üstte fù 父 imi ile altta duō 多 imlerinin birleşmesi ile oluştuğu görülmektedir. Resme bakıldığında ise 父 imi bir el ve elin içinde bir taş ile resmedildiği görülmektedir. Taş ise taştan yapılma bir baltayı sembolize etmektedir. Alttaki 多 imi ise çok anlamına gelmektedir. Bu da aile içinde çoğunlukla babanın baltayı eline alıp dışarı giden, çiftçilik yapan, evin geçimini sağlayan kişi olarak görüldüğünü betimlemektedir.

Şekil 2. Fù 妇

Diğer bir örnek olan evli kadın anlamına gelen fù 妇 imine baktığımızda, bir kadın elinde süpürge temizlik yapmakta ve buna benzer şekilde Fal Yazıtlarına aktarıldığı görülmektedir. Bu da, o zamanın evli kadınlarının toplumsal konumuna ışık tutmakta ve kadının ev işlerine bakan, yemek yapan kişi olarak görüldüğünü betimlemektedir. Bu ve bunun gibi birçok im bireylerin sosyal hayatından aile hayatına, dış görünüşünden karakteristik yapısına kadar birçok bilgiyi içinde barındırmaktadır.

³² Diē 爹 imi ile ilgili Çince deyim (Chengyu 成语) bulunmamaktadır. Burada örnek im olarak yer almaktadır. Aşağıdaki başlıklarda ise Çince deyimlerde erkeği ifade eden imler verilecektir.

Çalışmamızın bu bölümde ise, deyimler içerisinde erkeği ifade eden imler incelenmiş ve zamanın kültürel ve tarihi yapısına değinilmiştir. Toplamda 557 deyim ile çalışılmış ve 36 ime yer verilmiştir. Ayrıca bu imlerin bilinmesi deyimler incelenirken, erkeğin mi yoksa kadının mı ifade edildiğinin anlaşılması için çok büyük önem taşımaktadır.

2.1. Doğrudan Erkeğin Cinsiyeti ile ilgili İmler

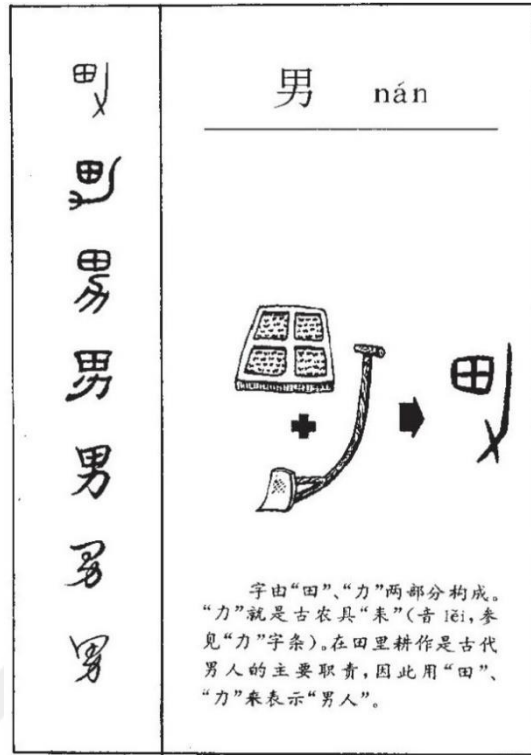
İnsanoğlu yaratılışı itibariyle erkek veya kadın olarak doğmaktadır. İnsanlar yaradılıştan gelen bu ayrım için yeni kelimeler üretilip cinsiyeti ifade etmişlerdir. Örneğin; kadın erkek, abi abla, koca karı vb. kelimeler kullanarak insanların cinsiyet ve rollerine isim vermişlerdir. Bu cinsiyet ayrımı içerisinde erkek de çeşitli kelimelerle anılmış ve rol biçilmiştir.

Çalışmamızın bu bölümünde erkeğin direkt olarak cinsiyeti ile ilgili imlere yer verilmiş ve toplamda 14 im incelenmiştir. Bunlar; Nán 男, zǐ 子, hàn 汉, fū 夫, láng 郎, fù 父, yé 爷, xiōng 兄, dì 弟, xù 婿, bó 伯, zhòng 仲, shū 叔, jì 季 imleridir.

2.1.1 Nán 男

Nán 男 imi “erkek” anlamına gelmektedir. Dikkatli bakıldığında tián 田 ve lì 力 olmak üzere iki imin birleşmesi ile oluştuğu görülür. Resimden de anlaşıldığı gibi üst tarafında tarla imi olan tián 田 alt tarafında ise eski zamanlarda saban sürmek için kullanılan bir alet olan lì 力 imi bulunmaktadır. Eski Çin’de tarla sürmek erkeğin en temel görevi olduğu için bu iki im birleştirilmiş ve erkek ifade edilmiştir. Ayrıca bu im eski Çin’de erkeklere verilen Beş Soyluluk Unvanından³³ beşincisidir. Çalışmamız içerisinde bu imin bulunduğu toplamda 29 deyim bulunmaktadır.

³³ Zhou Hanedanlığı döneminde (MÖ.1046-256) hükümdardan sonra gelen Beş Soyluluk Unvanı Wǔ Jué 五爵 (derece, rütbe) vardır. Bunlar üst rütbeden alt rütbeye doğru; Gōng 公, hóu 侯, bó 伯, zǐ 子, nán 男’dır. Bunlar farklı dönemlerde farklılık göstermiştir. Batı Avrupa’daki; Dük, Marki, Kont, Vikont, Baron gibi soyluluk unvanlarına benzemektedir. Wēi Guō (威郭) ve Zhōngzhì Lǐ (忠志李), “Liáo Dài Wǔ Dēng Jué Kǎo Lùn 辽代五等爵考论”, *Běifāng Wénwù 北方文物*, Vol.2, 2017, s. 100-107.

Şekil 3. Nán 男

Bu deyimler incelendiğinde, erkeğin konumca kadından üstün olduğu, aile ve toplum içerisindeki sorumluluklarının farklı olduğu görülmektedir. Erkek dışarı işlerine bakarken, kadın ev işleri ile uğraşıp çocuk bakan figür olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanında zamane toplumunun, erkekten yaşı geldiğinde evlenmesi gerektiği ve davranışlarının cesur olması gibi beklentilerin var olduğu görülmektedir. Ayrıca kadın ve erkek arasındaki tutkulu aşklarda bu deyimler arasında yer almaktadır.

Örnek Deyimler;

Nán zūn nǚ bēi 男尊女卑: Feodal toplumda erkeğinin konumunun yüksek kadının ise düşük konumda olmasını ifade eder.

Nán gēng nǚ zhī 男耕女织: Erkeğin saban sürmesi, kadının dikiş dikmesi. Feodal toplumda erkek ve kadının sosyal hayattaki görev ve sorumluluklarına işaret etmektedir.

Nán nǚ yǒu bié 男女有别: Erkek ve kadın arasında ciddi farklılıklar vardır. Eski zamanın kaide ve görgü kurallarına uyulması gerektiğini vurgular.

Xuè xìng nán ér 血性男儿: Cesur ve cana yakın erkek.

Nán dà dāng qǔ 男大当娶: Erkek yaşı geldiğinde evlenip yuvasını kurmalı.

Ái nǚ chī nán 驀女痴男: Delicesine birbirine âşık olan erkek ve kız.

Chī nán yuàn nǚ 痴男怨女: Birbirine deli gibi âşık olan fakat hakiki sevgiyi yakalamayan erkek ve kız.

Mài nán yù nǚ 卖男鬻女: Hayat şartlarının zor olmasından dolayı kendi oğlu ve kızını satmak.

2.1.2 Zǐ 子

“Zǐ 子 imi eski Çince hem kız hem erkeği betimlerken, modern Çince anlamı değişmiş ve sadece erkek evladı ifade eder duruma gelmiştir. Kişilerin soy isimlerinden sonra gelerek saygılı bir hitap şeklide oluşturmaktadır.”³⁴ Ayrıca bu im Eski Çin’de erkeklere verilen Beş Soyluluk Unvanından dördüncüsüdür.

Şekil 4. Zǐ 子

³⁴ Xīnhuá zìdiǎn 新华字典, Shāngwù yìn shūguǎn chūbǎn shè 商务印书馆出版社, Pekin 2004, s. 645.

Üstteki resim incelendiğinde ise Zǐ 子 iminin Fal Yazıtları ve Jinwen Yazıtlarında genel hatları ile farklı iki yazılışı olduğu görülür. Bunlardan ilki kundaktaki bir bebeğe 𠂔 benzerken, diğeri daha çok iki ayağı iki kolu ve seyrek saçları olan bir çocuğu 𠂔 andırmaktadır.

Çalışmamız içerisine Zǐ 子 iminin bulunduğu toplamda 94 deyim bulunmaktadır. Bu deyimler incelendiğinde evlat ile yakından alakası olan baba; açlıktan dolayı karısı ve çocuklarını satan, hayat şartlarının zor olmasından dolayı aile ahalisini terk eden ya da eşi ve çocuklarının geçimini sağlayan figür olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanında zengin aile çocuklarının fakir halktan ne kadar şımarık ve konumca üstün oldukları görülmektedir. Ayrıca evladın anne babasına saygılı davranması gerektiği gibi kültürel davranışlara ışık tuttuğu da görülür.

Örnek deyimler;

Diǎn qī yù zǐ 典妻鬻子: Eşini evlatlarını satmak. Hayatın zorluğunu betimlemek için kullanılır.

Qì zǐ zhú qī 弃子逐妻: Hayatın zorluğundan dolayı evlatlarını terk eden ve karısını boşayan kişi.

Xù qī yǎng zǐ 畜妻养子: Eş ve çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayıp hayatlarını devam ettirmek.

Zhōng chén xiào zǐ 忠臣孝子: Yöneticilere karşı dürüst, ailesine karşı hayırlı evlat olan çocuk.

Gāo liáng zǐ dì 膏粱子弟: İyi kalitede et tahıl yiyen evlat. Şımartılmış zevk sefa süren zengin aile çocuğu.

Wán kù zǐ dì 纨绔子弟: Gösterişli giyinen, gün boyu yan gelip yatan zengin ailenin erkek evladı.

Wū yī zǐ dì 乌衣子弟: Doğu Jin Hanedanlığı (MS. 317-420) döneminde asil kişilerin yaşamış olduğu Wuyi şehrinin çocukları kastedilmektedir. Daha sonraları zengin aile çocuklarını tasvir etmek için kullanılmıştır.

Zéi chén luàn zǐ 贼臣乱子: Hırsız devlet bakanı ve serseri evladı. Kötü niyetli, hain kişi anlamına gelmektedir.

Mài jué zhuì zǐ 卖爵赘子: Kişinin rütbe ve makamını satıp, çocuklarını yemek içme karşılığı başkalarına ipotek ettirmek.

Fù cí zǐ xiào 父慈子孝: Anne babanın çocuklarına merhametli, çocukların anne babasına hayırlı evlat olması.

Qian qian jun zi 谦谦君子: Alçak gönüllü ve disiplinli kendini beğenmeyen erdemli insan.

2.1.3 Hàn 汉

Hàn 汉 imi en temel anlamı ile Çin’de bulunan Han Nehrini³⁵ ifade etmektedir. Ayrıca Liu Bang³⁶ Qin Hanedanlığını (MÖ.221-207) yıkıp tahta geçtiğinde kendisine Hàn 汉 soyadını vermiş ve Han Hanedanlığını başlatmıştır. Bu Hanedandan olan kişiler kendilerine; Han İnsanları ya da ulusu anlamına gelen Hànrén 汉人, kullandıkları yazı sistemine Hànzì 汉字, giydikleri elbiselere Hànfú 汉服 demişlerdir. Daha sonraları güçlü kuvvetli yetişkinliğe erişmiş erkek anlamında kullanılmaya başlanmıştır. Ayrıca bu im modern Çince de kadınların cesaretini ve kendi ayakları üstünde durabildiklerini vurgulamak içinde kullanılmakta ve Nǚ hànzì 女汉子 yani güçlü, gözü pek cesur (erkek gibi) kız anlamında sık kullanılan bir ifade haline gelmiştir.

Şekil 5. Hàn 汉

³⁵ Han Nehri; Changjiang Nehrinin en uzun kollarından biridir ve yaklaşık 1532 km uzunluğa sahiptir. Changjiang ise, dünyanın Nil ve Amazon’dan sonra en uzun üçüncü nehridir ve yaklaşık 6730 km uzunluğa sahiptir. Çin’in batısından doğu çin denizine akar. [https://tr.wikipedia.org/wiki/Han_Nehri_\(Yangtze\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Han_Nehri_(Yangtze)) (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

³⁶ Liúbāng 刘邦 diğer adıyla Hanın Yüce Atası anlamına gelen Hàn gāozǔ 汉高祖, İlk Han Hükümdarıdır. Batı Han Hanedanlığı dönemi (M.Ö 202-M.S 9). John Keay, *Çin Tarihi*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2011, s. 120.

Çalışmamızda erkeği ifade eden anlamı alınmıştır ve toplamda üç deyim bulunmaktadır. Bu deyimler erkeğin dış görünüşünün yapıları olması, boyunun uzun olması ve kahramansı bir karakterinin olması gibi anlamlar içermektedir.

Örnek deyimler;

Biāo xíng dà hàn 彪形大汉: Kaplan gibi erkek. Boylu poslu, kuvvetli erkeği ifade etmektedir.

Zhēng zhēng tiě hàn 铮铮铁汉: Güçlü ve sadık erkek.

Lù lín hǎo hàn 绿林好汉: Lulin'in kahramanları. Batı Han Hanedanlığının son yıllarında Xin Hanedanlığı (MS.9-23)³⁷ yönetimi ele geçirmeye başlamıştır. Bu yönetimi istemeyenler Lulin kasabasında toplanmış ve ayaklanma başlatmışlardır. Bu sebeple kendilerine Lulin Dağının kahramanları denmiştir. Daha sonraları genel bir anlam kazanmış ve cesur, yiğit erkekleri betimlemek için kullanılmıştır.

2.1.4 Fū 夫

“Bu im eski Çince ergenlik dönemine girmiş genç erkeği ifade etmek için kullanılmaktadır. Ayrıca bu im koca, eş (erkek) anlamlarına da gelmektedir.”³⁸ İmin şekline bakacak olursak da 大 büyük anlamına gelen imin üst tarafına bir çizgi getirilmiş ve fū 夫 imi oluşturulmuştur. Bu çizgi saç tokasını ima etmektedir. Bunun sebebi eski Çin’de 14 15 yaşlarına gelen erkek çocuğu için bir tören düzenlenir ve bu törende saçlar adetlere uygun kesilip saç tokası ile bağlanır. Bu törenin amacı çocuğun artık küçük olmadığını yetişkinliğe adım attığını göstermektir. Çalışmamızda fū 夫 iminin bulunduğu 37 deyim bulunmaktadır. Bunların içinde ise 17 tanesi “eş (erkek), koca”, 19 tanesi ise “erkek” anlamında kullanılmıştır.

³⁷ Xīn Cháo 新朝; MS. 9 yılında Wangmang 王莽, Batı Han Hanedanlığının zayıflaması ile yönetimi ele geçirmiş ve Xin Hanedanlığını başlatmıştır. MS. 23 yılında yıkılmış ve Doğu Han Hanedanlığı başlamıştır. Keay, s. 159-160.

³⁸ Xīnhuá zìdiǎn 新华字典, s. 133.

Şekil 6. Fū 夫

Bu deyimler incelendiğinde kadının kocasına itaat etmesi gerektiği, kocasının şerefi ve konumu ile değer kazandığı gibi erkeğin toplum içerisindeki konumunun kadından üstün olduğu görülür. Bunun yanında erkeğin ülkesine olan sorumlulukları, olaylar karşısındaki tutumunun vakur olması gibi davranış biçimlerine yer verilmiştir. Ayrıca şehvet düşkünü ve evli olmayıp beraber yaşayan kadın, erkeklerin Çin toplumunda hoş karşılanmadığı da görülmektedir.

Örnek deyimler;

Fū chàng fù suí 夫唱妇随: Kocanın şarkı söyleyip karısının ona eşlik etmesi. Feodal Çin’de kadının kocasına itaat etmesi gerektiğini ifade eder. Fakat daha sonraları birbirine uyumlu karı ve kocayı betimlemek için kullanılmıştır.

Fū róng qī xiǎn 夫荣妻显: Kocasının saygın bir konuma gelmesi ile karısının da ünlü olması.

Zhàng fū shuāng lèi bù qīng tán 丈夫双泪不轻弹: Erkek adam kolay kolay ağlamaz.

Pǐ fū yǒu zé 匹夫有责: Devlet işlerinde her erkeğin sorumlulukları vardır. Günümüzde genel anlam kazanmış ve kadınlar içinde kullanılmaya başlanmıştır.

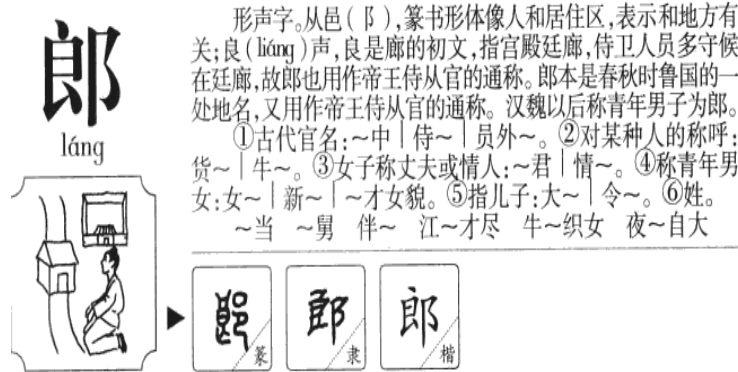
Jīn guó zhàng fū 巾帼丈夫: Jīn guó: 巾帼: Eski Çin’de kadınların saçlarını süslemek ve bağlamak için kullandığı bir tür kumaştır: Daha sonraları kadını ifade eden bir terim olmuştur. Saçı jinguo ile süslü yetenekli kişi. Daha sonraları kadını betimlemek için kullanılmıştır. Deyimin anlamı; erkek gibi hırslı kadın demektir.

Jiān fū yín fù 奸夫淫妇: Zina yapan erkek ve şehvet düşkünü kadın.

Xī shān è fū 西山饿夫: Shang Hanedanlığının son yıllarında Gu Zhu Ülkesi (孤竹: MÖ.1600-MÖ.660) Hükümdarının büyük oğlu Bai Yi, babası öldükten sonra tahta çıkmak istemez. Daha sonra Shang Hanedanlığı yıkılır ve Zhou Wu Wang Zhou Hanedanlığını kurar. Bai Yi Zhou için çalışmak istemez, kendini aşağılanmış hisseder. Kardeşi ile birlikte Zhou Hanedanlığının ekmeğini yemek istemez. Dağa çıkıp yabani meyve ve sebzelerle beslenirler. Sonunda açlıktan ölürler. Batı Dağındaki aç adamlar şeklinde Türkçeye çevrilir. Açlıktan ölen kişileri betimlemek için kullanılmaktadır.

2.1.5 Láng 郎

Láng 郎 imi Eski Çinceye yetişkinliğe erişmiş erkeği ifade etmektedir. Ayrıca hükümdar ve çocuklarını korumak için görevlendirilen üst rütbeli devlet memurlarının adıdır. “Günümüzde ise daha çok damat anlamında kullanılmaktadır. Bu im anlam ve fonetik birleştirilerek oluşturulmuştur. Láng 郎 imine baktığımızda liáng 良 ve yì 乙 imlerinin birleşmesi ile oluşturulduğu görülür. Liáng 良 imi Eski Çinceye koridor, yol anlamlarına gelmektedir. Yì 乙 ise bir anahtar imdir. Bu imin olduğu kelimeler genel olarak; insan, yer ve mekân ile alakalıdır. Yukarıdaki resim incelendiğinde ise bir ev ve evden geçen bir yol, yolun yanında ise diz çökmekte olan bir erkek görülür. Bunun anlamı: Eski Çin’de hükümdarın korumaları saraya giden yollarda bekleyip gözetleme yaptıkları için onlara yol, koridor anlamına gelen Láng 廊 imi ile aynı fonetiğe sahip láng 郎 denmiştir. Sonbahar-ilkbahar dönemi Lu Beyliğinde (MÖ.1043-MÖ.249) hükümdarın korumaları anlamına gelen bu im, Han ve Wei Hanedanlığı (MS.386-534) dönemlerinden sonra yetişkinliğe erişmiş erkek olarak kullanılmaya başlanmıştır. Çalışmamızda láng 郎 iminin bulunduğu 12 deyim bulunmaktadır.

Şekil 7. Láng 郎

Bu deyimler incelendiğinde, erkeğin konumun kadınıkinden üstün olduğu anlaşılır. Erkekten kabiliyet ve bilgili olması beklenirken, kadının güzel olması yetmektedir. Bunun yanında Çin kültüründe “Dört Büyük Yakışıklı Erkek”³⁹ kavramının var olduğu da görülmektedir.

Örnek deyimler;

Lang cai nü mao 郎才女貌: Erkeğin zeki, kadının güzel olması. Anlam olarak bir birine küfüv olan eşleri ifade etmek için kullanılır. Yani erkekte zekâ, kadında güzellik varsa birbirini tamamlamış olurlar.

Bù láng bù xiù 不郎不秀: Ne Lang ne de Xiu. Yuan ve Ming dönemlerinde hükümet görevlileri ve soyluların erkek çocuklarına zarif anlamına gelen xiù 秀, normal halkın erkek çocuklarına ise láng 郎 denirdi. Gelecek vaat etmeyen kişi anlamına gelmektedir.

Zhì guǒ pān láng 掷果潘郎: Pan Lang’a meyve vermek. Yakışıklı, çekici erkeği ifade etmektedir. Çin tarihinde Dört Yakışıklı Erkekten biri olan Pan Lang çarşıya çıktığı zaman kadınlar etrafını sarar ve hayranlıkla ona meyve ikram ederlermiş. Bu deyim daha sonraları genel anlam kazanmış ve yakışıklı erkekleri betimlemek için kullanılmıştır.

³⁹ Sì Dà Měinán 四大美男: Eski Çin’de yaşamış dört yakışıklı erkeği ifade eder. Bunlar; Pān ān 潘安, Lán Língwáng 兰陵王, Sòng Yù 宋玉 ve Wèi Jiè 卫玠’dır. Tezin üçüncü bölümünde değinilecektir. <https://baike.baidu.com/item/古代四大美男/870790?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

Xiāo láng mò lù 萧郎陌路: Xiāo láng 萧郎 Kızların âşık olduğu genç erkek, Mò lù 陌路 ise yabancı kimse anlamına gelmektedir. Sevdiği erkeğe kavuşamayan kadını betimlemektedir.

Niú láng zhī nǚ 牛郎织女: Birbirinden ayrı yaşamak zorunda kalan karı ve koca. Hikâyesi ise şöyledir. Uçsuz bucaksız masmavi gökyüzünde hiçbir bulutun olmadığı zamanlarda Gök Tanrı, gökyüzünün çok sade olduğuna karar verir ve kızlarına gök için elbise dikmelerini emreder. Kardeşler ya gri ya da beyaz renkte elbise dikerler. Fakat en küçük kız kardeş çiçeklerden toplamış olduğu renkleri iplerine sürer ve rengarek elbiseler diker. Bunu gören Gök Tanrı çok beğenir ve bu küçük kızın kabiliyetinden dolayı kendisine “Dokumacı Kız” unvanını verir. Dokumacı Kız elbise dokumaktan yorulunca sık sık ölümlü dünyayı seyrederek ve orada bir çobana âşık olur. Bu çobanın ise konuşabilen bilge bir ineği vardır. Bir gün inek çobana “yarın yedinci ayın yedinci günü, Gök Tanrının kızları dünyaya inip banyo yapacaklar, sen en küçük olanın elbisesini alırsan, o senin karın olacaktır” der. Bunun üzerine çoban kızların yıkanacağı yere gider ve Dokumacı Kızın elbisesini alır. Diğer kızlar elbiselerini giyip ayrılır fakat Dokumacı Kız mahcup bir şekilde elbisesini arar. Çoban çıkıp kendisi ile evlenmeyi kabul ettiği takdirde elbisesini vereceğini söyler. Dokumacı kız çobanı hemen tanır ve utangaç bir şekilde teklifini kabul eder. Daha sonraları iki yıl içinde iki çocukları olur ve çok mutlu bir hayat yaşarlar. Bunu duyan Gök Tanrı ise Dokumacı Kızın işini aksatmasından dolayı çok öfkelenir ve yedinci ayın yedinci günü Gök Tanrı generallerini Dokumacı Kızı geri getirmeleri için gönderir. Generaller Dokumacı Kızı yanlarına alır ve cezalandırmak üzere göğe doğru yükselirler. Bunu gören çoban çok üzülür ve çocuklarını sepetlere koyarak sırtına alır. Bilge İnek ise bir gemiye dönüşür ve Dokumacı Kızı takip etmeye başlarlar. Tam yetişecekleri sırada Gök Tanrı elinin bir hareketi ile ikisi arasında gökten bir nehir akıtır. Bir birleri ile kavuşamayan bu iki âşık ağlamaya başlarlar. Bunun üzerine nehrin üzerine bir sürü saksığan gelir ve bir köprü oluştururlar. Bu köprü yardımı ile çocuklarına ve eşine kavuşan Dokumacı Kız çok mutlu olur. Bu manzarayı gören Gök Tanrı ise merhamete gelir ve bu âşıkların her yıl yedinci ayın yedinci günü buluşmalarına izin verir. Bu hikâyeden dolayı ise Çin’de her

yıl yedinci ayın yedinci günü “Qīxī 七夕” adlı geleneksel sevgililer günü kutlanmaktadır.⁴⁰

2.1.6 Fù 父, Yé 爷

Fù 父 imi baba anlamına gelmektedir. Resme bakıldığında ise bir el ve elin içinde bir taş görülmektedir. Taş ise demirin henüz keşfedilmediği zamanlarda insanların kullanmış olduğu taştan yapılma bir baltayı sembolize etmektedir. Bu im asıl olarak, çiftçilik yapan, çalışan erkeği ifade etmektedir. Daha sonraları baba anlamında kullanılmaya başlanılmıştır. Bu da babanın dışarı işleri ile ilgilenen figür olarak görüldüğünü göstermektedir. Ayrıca yaşça bir önceki nesilden gelen; büyük baba, amca vb. gibi kişileri de ifade etmek için kullanılmaktadır. Çalışmamız içerisinde ise, bu imin bulunduğu 4 deyime yer verilmiştir.

Şekil 8. Fù 父

Bunun yanında yé 爷 imi, baba ve dede anlamına gelmektedir. İm dikkatli incelendiğinde üst tarafında baba fù 父 imi alt tarafında ise jié 卩 imi olduğu görülmektedir. Jié 卩 imi ise diz çökmüş bir erkek profilini sembolize etmektedir ve fù 父 imi gibi babanın veya dedenin dışarı işlerine bakan kişi olduğunu sembolize etmektedir. Çalışmamız içerisinde 爷 iminin bulunduğu 2 deyim bulunmaktadır.

⁴⁰ <http://turkish.cri.cn/794/2016/06/06/1s176560.html> (Son Erişim Tarihi 13.06.2020)

Şekil 9. Yé 爷

Bu deyimler incelendiğinde ise, baba ve annenin çocuklarını yetiştirirken çekmiş olduğu zorluğun betimlendiği; baba ile yakından ilişkisi olan evladın anne babaya saygılı olması gerektiği; kendi ayakları üzerinde duramayan evladın ise eleştirildiği görülmektedir. Örnek deyimler;

Yī shí fù mǔ 衣食父母: Kendi ayakları üzerinde durmayıp, anne babasına bağlı kalmak.

Gàn fù zhī gǔ 干父之蛊: Babasından miras işi devam ettirmek ve işi yapabilecek nitelikte olmak.

Fù mǔ ēn qín 父母恩勤: Baba ve annenin çocuklarını büyütürken göstermiş olduğu şefkat ve yorgunluğa işaret etmektedir.

Zǐ xiào fù cí 子孝父慈: Çocukları hayırlı, anne babanın şefkatli olması.

Chóng shēng yé niáng 重生爷娘: Kendisine tekrardan hayat bahşeden anne baba şeklinde Türkçeye çevrilir. Kendisine çok büyük iyiliği dokunan kişiyi ifade etmek için kullanılmaktadır.

Yé gēng niáng fàn 爷羹娘饭: Baba ve annesinin gölgesinde hayatını devam ettirmek.

2.1.7 Xiōng 兄, Dì 弟

Xiōng 兄 imi; “abi, ağabey anlamına gelmektedir.”⁴¹ Resme bakıldığında emir veren bir erkek profili görülmektedir. Eski Çin’de abi, istediği zaman kardeşine emir verir ve kardeşinden onu yapmasını bekler. Bu sebeple abi imi oluşturulurken insan figürünün üzerine ağzı açık, emir verdiğini ifade eden ağız köu 口 imi konulmuştur. Böylelikle emir veren kişi yani abi ifade edilmiştir. Bu da abinin aile içerisindeki konumun diğer kardeşlerden daha üstün olduğunu ve saygı duyulan, sözü dinlenen kişi olarak ele alındığını göstermektedir.

Şekil 10. Xiōng 兄

Örnek deyimler;

Nàn xiōng nàn dì 难兄难弟: Aynı zorluğu çeken ya da aynı kötü durum içinde bulunan abi kardeş.

⁴¹ Xīnhuá zìdiǎn 新华字典, s. 536.

Xiōng sǐ dì jí 兄死弟及: İlk anlamı; abisi ölünce küçük kardeşin veliaht olmasıdır. Daha sonraları genel bir anlam kazanmış ve küçük erkek kardeşin, ölen abisinin iş ve konumu üstlenmesi olarak kullanılmıştır.

Xiōng yǒu dì gōng 兄友弟恭: Abinin küçük erkek kardeşine şefkatli, kardeşinde abisine saygılı olması. Abi kardeşin uyum içerisinde olması.

Chēng xiōng dào dì 称兄道弟: Abi kardeş gibi sıkı fıkı olmak.

Yukarıdaki örneklerden de görüldüğü gibi

xiōng 兄 imi dì 弟 imi ile birlikte kullanılmaktadır. Bu yüzden bu iki im aynı başlık altında incelenmiştir.

Şekil 11. Dì 弟

Dì 弟 imi, “erkek kardeş anlamına gelmektedir.”⁴² Üstteki resim incelendiğinde halat ile sarılı bir kütük görülmektedir. Halat belirli bir düzen içerisinde sarılmıştır. Bu sebeple sayısal sıralama olan birinci ikinci...’deki -inci -uncu, -üncü anlamına gelmektedir. Daha sonraları erkek kardeş ile aynı fonetikte olması sebebi ile erkek kardeş içinde bu

⁴² Xīnhuá zìdiǎn 新华字典, s. 94.

Örnek deyimler;

Zhāo mén nà xù 招门纳婿: Damat için kapı çalmak. Erkeğin ailesinin fakir, kız tarafının oğlu olmaması. Bu sebeple damadın kız evine iç güveysi olması.

Chéng lóng kuài xù 乘龙快婿: Ejdere binen damat veya koca. Eski zamanlarda bilgisi ve dış görünüşü çok iyi olan damadı ifade etmektedir. Başkalarının damadını methetmek içinde kullanılır.

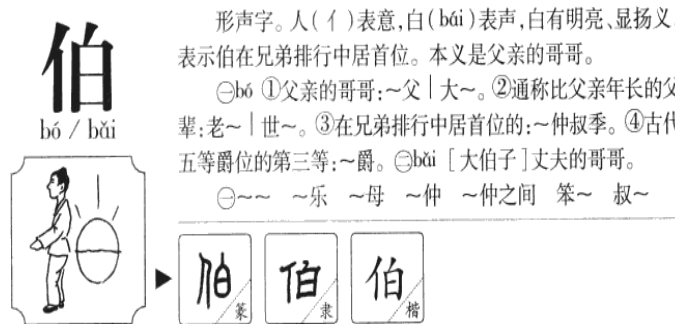
Dé xù rú lóng 得婿如龙: Ejderha gibi damat bulmak. İdeal bir damat adayı bulmak anlamına gelmektedir.

Dōng chuáng kuài xù 东床快婿: Yetenekli damat. Damatları methetmek için kullanılır.

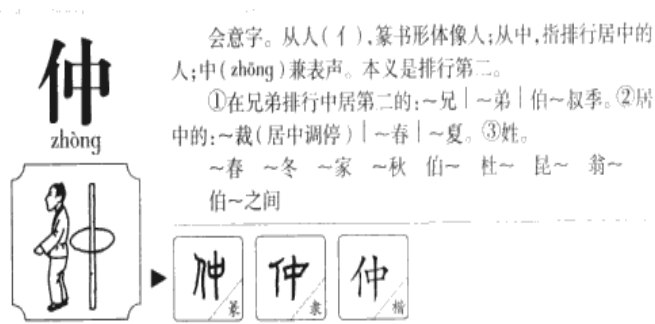
Qī zǐ bā xù 七子八婿: Evlat ve damatlarının çok olması.

2.1.9 Bó 伯, Zhòng 仲, Shū 叔, Jì 季

Bó 伯 imi; en büyük amca ve kardeşler arasındaki sıralamada en büyük abi anlamına gelmektedir. Diğer bir anlamı ise Eski Çin’de “Beş Soylululuk Uvanından Wǔjué 五绝” üçüncü derecedir. İm dikkatli incelendiğinde insan anahtar imi 亻 ve beyaz, parlak, aydınlık anlamına gelen bái 白 imlerinden oluştuğu görülmektedir. Bu da abinin, parlak ve örnek alınacak biri olduğunu göstermektedir.

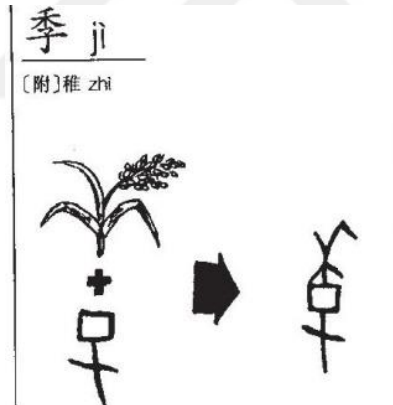
Şekil 13. Bó 伯

Şekil 14. Zhòng 仲

Zhòng 仲, kardeşler arasında ikinci büyük kişidir. İm dikkatli incelendiğinde insan anahtar imi 亻 ve orta anlamına gelen zhōng 中 imlerinden oluştuğu görülmektedir. Yani ikinci erkek kardeşi sembolize etmektedir.

Shū 叔, “asıl olarak koparmak, almak demektir. Daha sonraları en küçük amca ve kardeşler arasındaki sıralamada üçüncü kişi yerine kullanılmaya başlanmıştır.”⁴³

Şekil 15. Jì 季

Son olarak jì 季 ise asıl olarak üstte mahsül anlamına gelen hé 禾 ve altta evlat anlamına gelen zi 子 imlerinin birleşmesi ile oluşmuştur. Bu da daha yeni filizlenmiş mahsülünü ifade etmektedir. Daha sonraları kardeşler arasında en küçük olanı ifade etmek için kullanılmıştır. Bu imler deyimler içerisinde genel olarak beraber bulunmaktadır. Çalışmamız içerisinde hepsinin bulunduğu toplam 5 deyme yer verilmiştir. Bu deyimler genellikle abi kardeş arasındaki samimi muhabbeti betimlemektedir.

Örnek deyimler;

⁴³ *Gǔdài Hànyǔ Cídiǎn 古代汉语词典*, Shāngwù Yìn Shūguǎn 商务印书馆, Hebei 2003, s. 1453.

Bó gē jì wǔ 伯歌季舞: Bó 伯: Büyük abi Jì 季: Küçük erkek kardeş demektir. Abinin şarkı söyleyip kardeşin dans etmesi. Birbirleri ile çok iyi geçinen abi kardeşi betimlemektedir.

Bó xūn zhòng chí 伯埙仲篪: Xūn 埙: Eski Çin’de kilden yapılan bir tür müzik aleti. Chí 篪: Eski Çin’de bambudan yapılan bir tür müzik aletidir. Abi xun çalar, küçük kardeş chí çalar. Deyim abi kardeş arasındaki uyumu övmek için kullanılmaktadır.

Bó zhòng shū jì 伯仲叔季: Bó 伯: En büyük erkek kardeş. Zhòng 仲: İkinci büyük erkek kardeş. Shū 叔: Üçüncü erkek kardeş. Jì 季: En küçük erkek kardeş. Erkek kardeşler arasındaki sıralamayı ifade etmektedir.

2.2. Erkeğin Saygın Hitap ve Unvan İmleri

Çin kültüründe çok eski tarihlerden itibaren en önemli hususlardan biri de lǐ 礼 olmuştur. Bu im, görgü ve ahlak kuralları anlamının dışında tören, merasim gibi anlamlara da gelmektedir. Hatta Çin’in en önde gelen düşünürlerinden biri olan Konfüçyüs bu hususlara çok önem göstermiş ve “Törenler Klasığı, Lǐ Jì 礼记” adında bir kitap derlemiştir. Bu kitapta, “dinsel tören ve merasimlerin yanında devlet yönetiminde yapılması gereken kurallardan bahsetmiş. Sosyal hayatta büyük küçük, kadın erkek ve akrabaların kendi arasındaki ilişkilerin nasıl olması gerektiği hakkında bilgiler sunmuştur.”⁴⁴ Bu görgü kuralları içerisinde ise kendinden konum ve yaşça büyük olanlara saygılı davranmakta vardır. Bu kültür, dilin yapısına da işlemiş, böylelikle saygın hitap şekilleri ve unvanlar ortaya çıkmıştır.

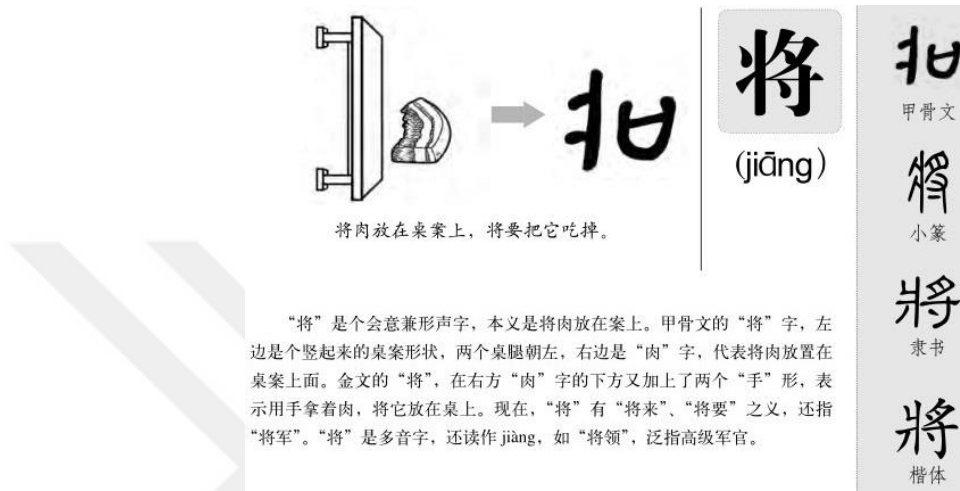
Eski Çin’de insanlar bu unvan ve hitap şekilleri ile kişinin değer ve sosyal konumunu ifade etmişlerdir. Bu hitap ve unvanlar içinde erkeği ifade eden ve en çok karşımıza çıkan yedi im bulunmaktadır. Bunlar; Jiàng 将, Shì 士, Gōng 公, Tú 徒, Hóu 侯, Shēn 绅 ve Bì 弼’dır.

Bu bölüm incelenirken dikkat edilmesi gereken, bu imlerin Fal Yazıtlarındaki anlamlarını kaybetmiş ve erkeğe yüklenmiş olmasıdır. Bazıları erkekle alakadar iken bazılarının erkekle hiçbir benzer yönleri yoktur.

⁴⁴ Bülent Okay, *Konfüçyüs*, Bilge Kültür Sanat, İstanbul 2017, s. 47.

2.2.1 Jiàng 将

Jiàng 将 imi, dördüncü tonda⁴⁵ okunduğunda erkekler için olan bir unvandır ve “başkomutan, üst rütbeli general anlamlarına gelmektedir.”⁴⁶ Bu unvan Batı Han Hanedanlığı döneminde askeriyede en büyük rütbelerden biridir⁴⁷.

Şekil 16. Jiàng 将

Başkomutan anlamına gelen bu im “el ile bir şeyleri almak, taşımak ve koymak” anlamına gelen birinci tonda okunan “Jiāng 将” iminden gelmektedir. Yukarıdaki resim incelendiğinde dikine kaldırılmış iki ayaklı bir masa, masanın sağında ise bir et parçası görülür. Bu şekil, eti alıp masaya “koymak” anlamına gelmektedir. Modern Çince de ise; belirtme hal eki olan “-i, -u, -ü” ve cümleye gelecek zaman anlamı katan “-mek üzere, -ecek, -acak” anlamları taşımaktadır.⁴⁸ Başkomutan imi ile aynı fonetiğe sahip olması sebebiyle, general unvanı bu im ile sembolize edilmiştir. Jiàng 将 iminin bulunduğu toplamda 130 deyim bulunmaktadır. Erkeklerle alakalı olmayanlar çalışmamıza dâhil edilmemiştir. Erkeklerle alakalı deyimler ise 43 tanedir.

Bu deyimler incelendiğinde, eski Çin’de general ve komutanların ne kadar önemli ve üst rütbelerde olduğu görülmektedir. Hatta general unvanı kazanmak için kendi ailesini

⁴⁵ Çince de dört ses tonu bulunmaktadır. Örneğin “ma” hecesi birinci ton, ikinci ton, üçüncü ton, dördüncü tonla birlikte okunabilir ve şu şekilde gösterilir; mā, má, mǎ, mà. Ayrıca bir imin birden fazla ses tonu olabilir.

⁴⁶ Xīnhuá zìdiǎn 新华字典, s. 225.

⁴⁷ Li (李), “Xiàndài Hànyǔ Chéngyǔ De Nánxìng.....”, s. 18.

⁴⁸ Xīnhuá zìdiǎn 新华字典, s. 224.

öldüren figürler karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanında generallerin çok olması ve bunların güçten ziyade zeki ve stratejik olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Örnek deyimler;

Chū jiàng rù xiàng 出将入相: Sefere çıkan komutan olur, saraya giren vezir olur. Savaş ve ilimde iyi olanlar iyi mevkilere gelirler.

Shā qī qiú jiàng 杀妻求将: General rütbesini kazanmak için kendi eşini öldürmek. İlkbahar-Sonbahar⁴⁹ döneminde Wu Qi adında bir adamın Lu Beyliğinin generallik rütbesini ve güvenini kazanmak için karısını öldürmesi. Şan şöhret için elini kana bulamak.

Jiàng zài móu bù zài yǒng 将在谋不在勇: Bir komutanda olması gereken en önemli haslet cesaret değil stratejik olmasıdır.

Zhǎn jiàng qiān qí 斩将搴旗: Düşman bayrağını indirip ve generallerini öldürmek. Savaşta yetenekli ve cesur kişileri betimler.

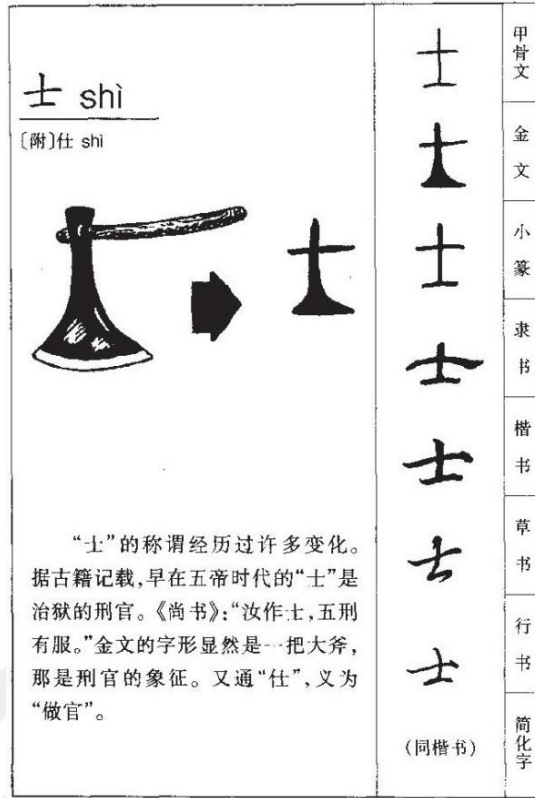
2.2.2 Shì 士

Shì 士 imi birçok anlam değişikliğine uğramıştır. Beş İmparator⁵⁰ döneminde hapishane ile sorumlu devlet memuru (bakanı) anlamına gelmektedir. Alttaki resim incelendiğinde ise bir balta görülmektedir. Bu balta hapishane ile ilgilenen devlet memurunu simgelediği için balta şekline benzeyen Shì 士 imi oluşturulmuştur. “Daha sonraları anlam değişmiş ve bilgili, tahsilli erkek ve övgüye layık kişi anlamlarında kullanılmıştır. Evlenmemiş bekâr erkekleri de sembolize etmektedir. Ayrıca Eski Çin’de askeriyede bir rütbe unvanıdır.”⁵¹ Çalışmamız da shì 士 iminin bulunduğu; 1 tane erkeğin konumunu, 22 tane karakterini, 30 tanesi davranışını, 6 tane kabiliyeti, 9 tane eğitilmiş olması gerektiği, 5 tane dindarlığı, 7 tane askeri, 3 diğer ve 3 tane toplumun durumunu ifade eden 86 deyim bulunmaktadır.

⁴⁹ Chūnqiū shídài 春秋时代 Zhou Hanedanlığının MÖ.770-476 yılları arasındaki dönemi kastedilmektedir. İsmi ise Konfüçyüs’ün Lu Beyliğinin tarihini toplamış olduğu İlkbahar-Sonbahar Yıllıklarından almaktadır. <https://baike.baidu.com/item/春秋/982807?fromtitle=春秋时期&fromid=511882&fr=aladdin> (13.06.2020)

⁵⁰ Wǔ dì 五帝: MÖ.3077-2029

⁵¹ Xīnhuá zìdiǎn 新华字典, s. 441.

Şekil 17. Shì 士

Rakamlardan anlaşıldığı gibi bu imin bulunduğu deyimler genel itibari ile davranış ve karakter üzerinedir. Davranışı ifade eden deyimler incelendiğinde, bilgili kişilere saygı duyulması gerektiği vurgulanmaktadır. Hatta yöneticiler eğer kendinden düşük rütbede ki bilgili kişilere saygı duyuyorsa bu güzel ahlak olarak alındığı ve eski Çin’de ilime çok önem verildiği anlaşılmaktadır. Bunun yanında; erkeğin, cesur, dürüst, adil, kendine hâkim, erdemli, şefkatli, vakur, bilgili olması gerektiği gibi deyimler bulunmaktadır. Ayrıca ülkeye zararı dokunacak, karakteri bozuk kişilerde bu im ile ifade edilmiştir.

Örnek deyimler;

Qiān gōng xià shì 谦恭下士: Devlet görevlileri ve asillerin konumu kendinden düşük olan yetenekli kişilere saygı duyup kibar davranması.

Qīng cái hǎo shì 轻财好士: Malı mülkü küçük görüp, ilim sahiplerini üstün görmek.

hú hǎi zhī shì 湖海之士: Cesur ruhlu adam.

Zhuāng zhuāng qí shì 庄庄其士: Ağır başlı, vakur kişi.

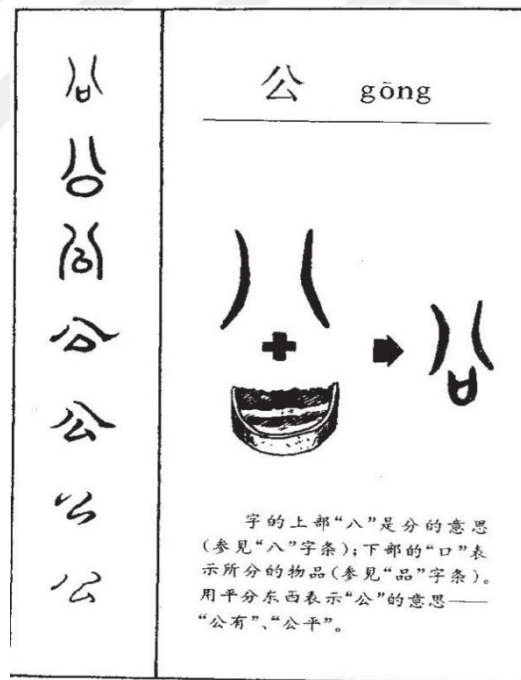
Qīng wēi zhī shì 倾危之士: Ülkeye veya halka zararı olacak kişi.

Yóu xiá qí shì 游侠骑士: Dört bucağı gezen, macera arayan, yiğitlik ve dövüş sanatlarını herkese göstermek isteyen kişi.

jiǔ yì zhī shì 久役之士: Uzun yıllar memleketten uzakta seferde olan asker.

2.2.3 Gōng 公

Gōng 公 imi umuma ait olan (ortak), adalet, eşitlik vb. gibi anlamların yanında, “yaşça büyük erkeler için kullanılan kibar bir hitap şeklidir. Kişi soy isimlerinden sonra gelerek onların saygın bir konuma sahip olduğunu gösterir. Hayvanların cinsiyetinin erkek olduğunu belirtmek içinde kullanılmaktadır.”⁵² Ayrıca “Eski Çin’de erkeklere verilen ve Hükümdara en yakın Beş Soyluluk Unvanından en üst statüde olanıdır.”⁵³

Şekil 18. Gōng 公

Üstteki resim incelendiğinde ise gōng 公 iminin, üstte ba 八 altta kare □ şeklinde bir sembolden meydana geldiği görülür. Ba 八 imi bölmek anlamına gelmektedir. Kare □ ise çanağı (eşyayı) temsil etmektedir. Resmin genel anlamı ise bir eşyayı adaletli bir

⁵² Xīnhuá zìdiǎn 新华字典, s. 154.

⁵³ Yànlì Zhōu (艳丽周), “Hànyǔ Yòng Shēnfèn Chēngwèi Biǎodá Duìchèn Fāngshì Tànxī 汉语用身份称谓表达对称方式探析”, *Jurnal of Xiangfan University*, Vol. 30, No. 12, December 2009, p. 68.

şekilde eşit paylaşmaktır. Böylelikle adalet, eşitlik gibi anlamlar sembolize edilmiştir. Daha sonraları anlamı genişlemiş ve erkeği de ifade eden bir im haline gelmiştir. Gōng 公 iminin bulunduğu toplamda 181 deyim bulunmaktadır ve 23 tanesi erkekle alakalıdır. Bunların içerisinde ise 6 tane erkeğin konumunu, 5 tane karakterini, 1 tane dış görünüşünü, 3 tane toplumsal durumu ifade eden ayrıca herhangi bir gruba dâhil edilmeyen 8 deyim bulunmaktadır.

Çalışmamızda herhangi bir gruba dâhil edilmeyen 8 deyim hikâyesi ile birlikte verilmiştir. Bu hikâyelerden gōng 公 iminin erkeğin unvanı olduğu açıkça görülmektedir. Konum olarak ise genelde soylu ve devlet işlerinde görev yapan erkekler ifade edildiği anlaşılmaktadır. Örnek deyimler;

Yú gōng yí shān 愚公移山: Eski zamanlarda Yu Gong (Bay Yu gibi bir anlam katmaktadır) adında yaşlı bir adam yaşarmış, bu adamın evinin önünde yolu kapatan iki büyük dağ varmış. Bu yaşlı adam dağı ortadan kaldırmayı kafaya koymuş ve başlamış çalışmaya. Yoldan geçen diğer bir yaşlı adam bunu görünce gülmekten kırılmış. Yu Gong ise “ben ölsem oğlum, oğlum ölse torunum, torunum ölse onun oğlu, illa günün birinde bu dağ düzlük hale gelecektir” demiş. Bu sebeple bu deyim Yu Gong’un dağı taşınması olarak dile gelmiştir. Anlamı ise bir işi yapmak için elinden gelenin en iyisini yapıp zorluklardan korkmamaktır.

Huáng gōng hào qiān 黄公好谦: Alçak gönüllülükte aşırıya kaçmak. Qi Ülkesinde Huang Gong (Bay Huang) adında bir adam aşırı alçak gönüllüymüş. Bu adamın iki tane çok güzel kızı varmış. Fakat alçak gönüllülüğünden kızları için hep çirkin dermiş. Kızları evlenecek yaşı geçmişler. En sonunda Wei ülkesinden biri bu kızlardan biri ile evlenmiş ve fark etmiş ki kız çok güzel. Diğer insanlara demiş “Huang Gong o kadar alçak gönüllü ki kızlarının güzel olduğunu bilerek söylemiyor.”

Xiàng zhuāng wǔ jiàn, yì zài pèi gōng 项庄舞剑，意在沛公: Xiang Zhuang kılıç dansının amacı Pei Gong’a (Liu Bang) suikast düzenlemek. Davranış ve niyetin farklı olması anlamına gelmektedir.

Yī guó sān gōng 一国三公: Bir ülkede üç Gong (yönetici, bey) olması. Eğer birden fazla yönetici olursa insanlar kimi dinleyeceğini bilemez, kafaları karışır.

Chéng běi xú gōng 城北徐公: Savaşan devletler döneminde Yu soy isimli genç bir yakışıklıyı ifade etmektedir. Daha sonraları yakışıklı erkekleri betimlemek için kullanılmaya başlanmıştır.

Wàn shèng gōng xiàng 万乘公相: On binlerce atın çektiği araba ve vezirler. On binlerce atın çektiği araba İmparatoru ifade etmektedir. Yani İmparator ve vezirleri anlamına gelmektedir.

Gāo yáng gōng zǐ 高阳公子: Gaoyang; Henan'da bir ilçe adı. Gaoyang'daki devlet görevlilerinin soylu oğulları diye tercüme edilir. Ayyaş ve geleneklere uymayan erkek evlat anlamına gelmektedir.

2.2.4 Tú 徒

Asıl anlamı yürümek demektir. İm dikkatli incelendiğinde üç imin birleşmesi ile oluştuğu görülür. En başta yürümek koşmak vb. eylemlerin başına gelen chì 辵 anahtar imi, üstte yer, toprak anlamlarına gelen tǔ 土 imi, altta ise ayak anlamına gelen zhǐ 止 imi bulunmaktadır. Resme bakıldığında ise yere basan bir ayağın Fal Yazıtlarında nasıl resmedildiği ve günümüze kadar nasıl değiştiği görülür.

Şekil 19. Tú 徒

Erkeklerle ilişkilendirilmesinin sebebi ise, Eski Çin ordusunda atlı birliğin arkasında yaya askerler bulunmaktadır. Bu askerler yürüdükleri için yürüme eylemi olan tú 徒 ile ifade edilmiştir. Bu im yaya asker anlamı dışında erkeği iki unvan ile sembolize etmektedir. Birincisi; talebe, tahsil gören kişi, ikincisi ise, kötü mizaçlı adam (herif) anlamlarına gelmektedir. Çalışmamızda; 1 tane asker, 5 tane talebe ve 15 tane kötü mizaçlı adam anlamları taşıyan 21 deyim bulunmaktadır.

Örnek deyimler;

Dà jiǎn chē tú 大简车徒: Etraflı bir şekilde asker ve teçhizatları kontrol etmek.

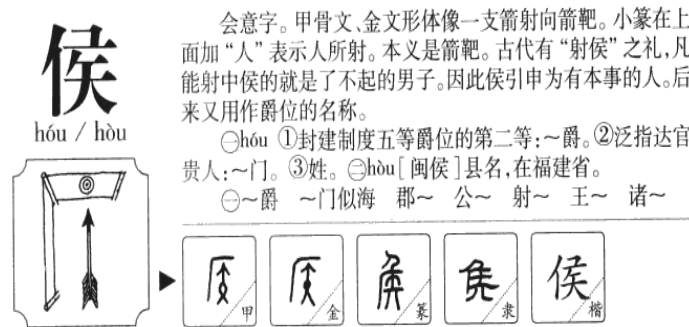
Zhāng jù zhī tú 章句之徒: Yazıdaki asıl manayı analiz edip anlamayan, kendi anladığının doğru olduğuna inat eden Konfüçyüs ekolüne bağlı talebe.

Bù chěng zhī tú 不逞之徒: Kötü kalpli ve kafasına göre takılan adam.

Jiǔ sè zhī tú 酒色之徒: Sadece yeme içmeden anlayan, kadın düşkünü alkolik adam.

2.2.5 Hóu 侯

Hóu 侯 imi asıl olarak ok atarken kullanılan hedef tahtası demektir. Eski Çin’de “Ok Atma” merasimleri düzenlenir ve erkekler hünerlerini konuştururdu. Oku hedefine vuran erkek ise çok yetenekli bir atıcı olduğunu ispat etmiş olurdu. Bu sebeple yetenekli insanlar bu im ile ifade edilmiştir. En yaygın kullanımı ise Eski Çin’de Beş Soyluluk Unvanından ikinci derecedir. Çalışmamız içerisinde bu imin bulunduğu dört deyim bulunmaktadır. Bu deyimlerin hepsi erkeğin konumu ile alakalıdır. Örnek deyimler;

Şekil 20. Hóu 侯

Hóu mén sì hǎi 侯门似海: Eski zamanlarda soyluların evlerine sıradan halktan insanlar kolay kolay giremezdi. Bu sebeple bey ve soyluların kapısı okyanus gibi derindir denmiştir. Ayrıca birbirine tanış olanların arasındaki mevki farkını da dolayı ayrılımlarını da ifade etmektedir.

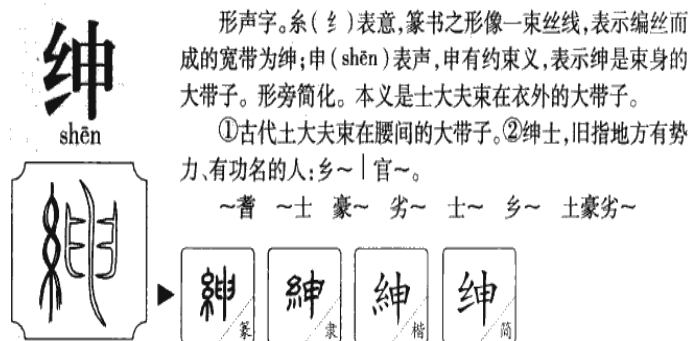
Tán xiào fēng hóu 谈笑封侯: Gülüşüp konuşurken bir anda Hou unvanını almak. Eski zamanlarda bir kişinin çok kolay bir şekilde üst rütbeye ulaştığını ifade etmek için kullanılmıştır.

Hóu fú yù shí 侯服玉食: Üst düzey devlet memuru güzel elbiseler giyer, lezzetli yemekler yer. Çok şatafatlı bir hayatı betimler.

Wáng hóu jiàng xiàng 王侯将相: Feodal toplumda ki; Bey, Hou, General, Xiang dört üst düzey devlet memurları. Feodal toplumdaki; varlıklı güçlü ve nüfuzlu kişileri ifade eder.

2.2.6 Shēn 绅

Shēn 绅, anlam ve fonetiğin birleştirilerek oluşturulduğu bir imdir. Shēn 绅, incelendiğinde solda (anlamı oluşturan kısım) si 丝 ipek imi ve sağda (fonetiği oluşturan kısım) shen 申 imlerinin birleştirilmesi ile oluşturulduğu görülür. Asıl anlamı ise Eski Çin’de bürokratların bellerine bağladığı bir tür kuşaktır. Daha sonraları “bürokratlar, soylu ve nüfuzlu kişiler bu unvanla anılmaya başlanmıştır.”⁵⁴ Çalışmamızda Shēn 绅 iminin bulunduğu 3 deyim bulunmaktadır.

Şekil 21. Shēn 绅

⁵⁴ Xīnhuá zìdiǎn 新华字典, s. 433.

Örnek deyimler:

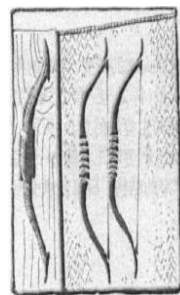
Tǔ háo liè shēn 土豪劣绅: Eski zamanlarda kırsal alanda bulunan, soylu ve parası olan zalim kişi.

Jìn shēn zhī shì 缙绅之士: Bakanlık yapmış soylu kişi.

Shì shēn míng liú 士绅名流: Parası ve nüfuzu olan veya üstün yetenekleri olan kişi.

2.2.7 Bì 弼

Bì 弼 imi iki tane gong 弓 yay imi arasına bai 百 imi koyularak oluşturulmuştur. Asıl anlamı, yaya⁵⁵ şekil vermek için kullanılan yardımcı bir alettir. Fal Yazıtlarında iki tane yay jiàng 弼 𠂇 şeklinden oluşmaktadır. Jinwen Yazıtlarında 𠂇 ise, yay iminin yanına bir de yīn 因 imi eklenmiştir. Yīn 因 imi ise hasır anlamına gelmektedir. Yani yaya şekil verdikten sonra hasır üzerine konulur ve kurutulur. Yaya şekil vermek için kullanılan bu yardımcı alet daha sonraları, imparatora ve veliaht prense ülkeyi yönetmesinde yardımcı olan kişilere verilen bir unvan haline gelmiştir. Çalışmamızda ise Bì 弼 iminin bulunduğu 2 deyim bulunmaktadır.

弼、弼

“弼”本是矫正弓弩的器具。后引申辅佐。《说文》：“弼，辅也，重也。”这里的“重”是重叠。由甲骨文写作“𠂇”、“𠂇”（两个弓的形状）可知，一个是弓，另一个是矫正弓器。故此字又作“强”（强迫，有力）解。金文写作“𠂇”、“𠂇”，在甲骨文基础上加一“因”字。“因”是席子的形状，表示弓矫正后需要在席子上晾干定型。此时属会意字。《说文古文》写作“𠂇”、“𠂇”，前者在两弓旁加表示手持工具的“支”字，会意用手和工具矫正弓；后者在弓上加“弗”，“弗”是矫正箭干，借指矫正弓亦无不可。小篆写作“𠂇”、“𠂇”，与金文略同。隶书（汉《张迁碑》）写作“𠂇”、“𠂇”，已成今文。

Şekil 22. Bì 弼

⁵⁵ Ok atmak için kullanılan savaş aleti.

Örnek deyimler:

Zuǒ fǔ yòu bì 左辅右弼: Bì 弼: Asıl anlamı İmparatora veya veliaht prensesine yardım eden görevli. Günümüzde ise birisine her konuda yardımcı olmak anlamına gelmektedir.

Yú wéi rǔ bì 予违汝弼: Eski zamanlarda imparatorun yardımcılara vermiş olduğu öğüttür. Eğer ben (imparator) hata yaparsam siz(yardımcılar) düzeltmelisiniz.

2.3 Erkeği Sembolize Eden imler

Eski Çin’de; edebiyatta çok iyi olmak, yetenekli olmak, bilim, ilim sahibi olmak gibi tabirler erkeğin vasıfları olarak ele alınmıştır. Modernleşen toplum yapısı ile bazı deyimler kadını da ifade eder duruma gelmiştir. Örneğin; cái huá héng yì 才华横溢 deyimini edebi ve sanatsal yeteneği olan kişi anlamına gelmektedir. Bu deyim asıl olarak erkeği ifade ederken, modern toplumda her iki cinsiyet için kullanılır bir hal almıştır. Bu da kadının toplum içerisindeki konumunun eskisi gibi düşük olmadığını göstermektedir. Çalışmamız asıl olarak eski Çin’de erkeğin nasıl ele alındığıdır.

Bu bölümde deyimlerde geçen, erkeği mecaz ve dolaylı yolla ifade eden 6 ime yer verilmiştir. Çince bir deyim okunduğunda erkek mi yoksa kadın mı kast edilmiş anlamak için bu imlerin bilinmesi gerekmektedir.

2.3.1 Cái 才

Cái 才 imi Çince deyimlerde genel olarak, “yetenekli ve zeki kişileri betimlemek için kullanılmaktadır.”⁵⁶ Bu imin erkeği ifade etmesinin sebebi, Eski Çin’de kadınlardan herhangi bir bilgi birikimi veya kabiliyet beklenmemesidir. Çince deyimler bunları kanıtlar niteliktedir. Örneğin Çin’in geleneksel bir düşünce şekli olan “Erkeğin zeki kadının güzel olması”⁵⁷ deyimini erkek zeki ve kadın güzelse ikisi bir birine çok uyumlu eşler olabilir anlamına gelmektedir. Ayrıca “Ming Hanedanlığı dönemi (1368-1644) tarihçi ve edebiyatçılarından olan Zhāngdài⁵⁸, Gōngjì Qífū Rénwén adlı eserinde

⁵⁶ *Gǔdài Hànyǔ Cídiǎn* 古代汉语词典, Shāngwù Yìn Shūguǎn 商务印书馆, Hebei 2003, s. 123.

⁵⁷ Láng cái nǚ mào 郎才女貌

⁵⁸ Zhāngdài 张岱: 1596-1689 yılları arasında Ming Hanedanlığı döneminde yaşamış bir tarihçi ve edebiyatçıdır. “Zhè dōng 浙东’un Dört Büyük Tarihçisi”sinden biridir. <https://baike.baidu.com/item/张岱/592?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

‘erkeğin güzel ahlaklı olması yetenektir ilimdir, kadının yetenek ve bilgisinin olmaması güzel ahlaktır’⁵⁹ demiştir. “⁶⁰ Deyimlerden de anlaşıldığı gibi erkekten kabiliyet ve bilgi birikimi beklenirken kadının güzel ahlaklı olması yetmektedir.

Çalışmamız için cái 才 iminin bulunduğu toplamda 250 deyim taranmış ve bunların 3 tanesi hariç diğer hepsinin kabiliyetli ve eğitilmiş kişileri ifade ettiği görülmüştür. Çalışmamız içerisinde ise 3 tanesi kadını ifade eden ve hikâyesi olan 26 deyime yer verilmiştir. Hikâyelerin veriliş amacı, hepsinde erkek olduğunu göstermektir. Kadın deyimler incelendiğinde ise kadını ifade etmesi için başka kelimeler kullanıldığı görülür.

Örneğin;

Jīn guó qí cái 巾帼奇才: Jīn guó 巾帼: Eski Çin’de kadınların saçlarını süslemek ve bağlamak için kullandığı bir tür kumaştır. Daha sonraları kadını ifade eden bir terim olmuştur. Saçı jinguo ile süslü yetenekli kişi. Deyimin anlamı ise kadınlar arasındaki yetenekli kişidir. Burada dikkat edilmesi gereken kadın, saçının süsü ile ifade edilmiştir.

Liǔ xù cái gāo 柳絮才高: Bu deyim Liǔ xù 柳絮 söğüt çiçeği ve cái gāo 才高 üstün yetenekli imlerinin birleşmesi ile oluşmuştur. Edebiyatta üstün yetenekleri olan kadınları betimlemek için kullanılır. Burada dikkat edilmesi gereken kadının söğüt çiçeği ile ifade edilmiş olmasıdır.

Sǎo méi cái zǐ 扫眉才子: Kaşları çizili olan yetenekli kişi. Burada Tang Hanedanlığı döneminde yaşamış yüksek edebi yetenekleri olan Xue Tao⁶¹ kastedilmektedir. Burada kadın kaşlarının güzelliği ile ifade edilmiştir.

“Erkeğin ifade edildiği deyimler incelendiğinde ise herhangi bir kelime getirilmediği ve cái 才 iminin yalın olarak erkeği ifade ettiği görülür. Çünkü Çin dilinde örneğin; kahraman yīngxióng 英雄 kelimesi kullanıldığında erkek kastedilmektedir. Eğer başına

⁵⁹ Fū yǒu dé biàn shì cái, nǚ zǐ wú cái biàn shì dé 夫有德便是才，女子无才便是德

⁶⁰ Lǐjuān Liú (丽娟刘), “Nǚ zǐ wú cái biàn shì dé kǎo shù 女子无才便是德考述”, *Collection of Women’s Studies*, No. 5, September 2009, p. 57.

⁶¹ Xuē tāo 薛涛: Tang Hanedanlığı döneminde 768-832 yıllarında yaşamış çok ünlü bir kadın şairdir. 16 yaşında geyşa (Çince de yíng jī 营妓 olarak geçer, özellikle askeri birliklere hizmet veren dans ve müzikte çok iyi olan kadın çalışanlardır. Bu tür kadınların çalıştığı yerlere de yuè jí 乐籍 denmektedir) olarak çalışmaya başlamıştır. Edebi yeteneği oldukça fazladır ve 500 den fazla şiir yazmıştır, fakat çoğu kaybolmuş ve 90 tane kalmıştır. <https://baike.baidu.com/item/薛涛/2719?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 12.06.2020)

kadın imi olan nǚ 女 getirilirse kadın kahraman o zaman kastedilmiş olur. Aynı şekilde bilgin, âlim anlamlarına gelen xiùcái 秀才 kelimesinde herhangi bir cinsiyet belirten im yoktur, fakat direkt olarak erkeği ifade etmektedir. Eğer kadın ifade edilmek istenirse başına kadın nǚ 女 imi getirilir ve bilgin kadın ifade edilmiş olur. Eski Çin’de bir bakanlık rütbesi olan shàngshū 尚书, beyefendi anlamına gelen xiānshēng 先生, keşiş anlamına gelen héshàng 和尚 direkt olarak erkeği ifade etmektedir. Eğer başlarına kadın imi nǚ 女 getirilirse kadın bakan, kadın efendi⁶² ve kadın keşiş ifade edilmiş olur.”⁶³ Bu açıdan cái 才 imi Eski Çin’de erkeği kastetmektedir. Fakat günümüz toplumunda artık bu ayrım kalmamış ve her iki cinsiyette bu imin muhatabı haline gelmiştir. Örnek deyimler;

Jīng guó zhī cái 经国之才: Ülkeyi yönetebilecek kabiliyette olmak. Üstün yeteneklere sahip olmak. Eski Çin’de devlet işlerini erkekler yürüttüğü için bu deyim direk olarak erkeği ifade etmektedir.

Jì shì zhī cái 济世之才: Zamanı kurtaran ve ülkeyi yöneten dahi, yetenekli kişi.

Qī bù zhī cái 七步之才: Yedi adımlık deha. Keskin zekâlı ve edebiyatta üstün yetenekleri olan kişi anlamına gelmektedir. Deyimin çıkış hikâyesi ise şöyledir; Caocao’un oğlu Caopi tahta çıktıktan sonra, kardeşi Caozhi’nın tahtı ele geçireceğinden korkar ve huzuruna getirtir ve der “Ben senin edebi yeteneğinin çok iyi olduğunu duydum, fakat bence sen başkalarına yazdırıp kendi imzanı atıyorsun. Eğer 7 adım içinde bir şiir yazmazsan kafanı vurdururum” demiş. Bunun üzerine Caozhi konu ne olsun diye sormuş. Caopi ise “konusu kardeşlik olsun, ama içinde kardeşlik kelimesi geçmesin” demiş. Caozhi’da her adımda bir mısra okumuş. Bunu duyan Caopi çok

⁶² Nǚ xiānshēng 女先生: Asıl olarak Kadın ve Beyefendi kelimeleri ile oluşmuştur. Kadınlar için kullanılan bir tür hitap şeklidir. Farklı zamanlarda farklı anlamlarda kullanılmıştır. Örneğin, eskiden çok iyi hikâye anlatan veya fal bakan kadınlar böyle çağrılırken günümüzde ise yüksek ahlaklı ve milletine çok fazla katkısı bulunan kadınlar için kullanılan bir saygın hitap haline gelmiştir. <https://baike.baidu.com/item/女先生/12585083?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 12.06.2020)

⁶³ Wèimín Wú (为民吴), “Hànyǔ Xìngbié Cí Yánjiū 汉语性别词研究”, Xīnán Dàxué 西南大学, Chongqing 2011 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

duygulanmış ve kardeşini affetmiş. Bu sebeple bu deyim “yedi adımlık deha” olarak kalmıştır.⁶⁴

Cái gāo bā dòu 才高八斗: Edebi yeteneğin 8 litre olması. Edebiyatta üstün yetenekleri olan kişi. Hikâyesi; Güney Hanedanlığı dönemi Song Ülkesinde Xie Lingyun adında bir şair yaşarmış. Şiir ve sanatta çok üstün yeteneklerinin yanında kibirli ve kendini beğenen bir karakteri varmış. Bir gün içki içerken “Wei Jin Hanedanlığından beri dünya üzerinde on litrelik edebi yetenek vardır. Bunların 8 litresi Cao Zhi’da, 1 litresi bende, geri kalan 1 litrede dünya üzerindeki diğer kişilerde” demiştir.

2.3.2 Fēngliú 风流

Fēngliú 风流 imi asıl olarak rüzgâr ve suyun akması imlerinin birleşmesi ile oluşan bir kelimedir. Aynı Cái 才 imi gibi “kabiliyeti, edebi yeteneği ve bilgi birikimi olan erkekleri ve feodal dönemde zarif ve kıbar bürokratları ifade eder.”⁶⁵ Ayrıca kabiliyetli olan fakat kural ve geleneklere uymayan, fevri davranan erkeği de betimlemektedir. Çalışmamızda bu kelimenin bulunduğu 8 deyim bulunmaktadır.

Örnek Deyimler;

Fēng liú tì táng 风流倜傥: Kabiliyetli fakat kanun ve görgü kurallarına uymayan kişiyi betimler.

Wáng xiè fēng liú 王谢风流: Yüksek makamdaki soylular içinden dönemine iz bırakmış kişiyi betimler.

Fēng liú zuì guò 风流罪过: Fēng liú 风流, bu deyim içerisinde feodal dönemde zarif ve kıbar bürokratı ifade etmektedir. Asıl anlamı, zarafetinden dolayı hatalara sebep olan kişi demektir. Daha sonraları anlamı değişmiş ve kadın erkek arasındaki ilişkiden dolayı yaptıkları hatayı ifade eder duruma gelmiştir.

⁶⁴ Cáocāo 曹操 155-220 yılları arasında Doğu Han Hanedanlığı döneminde yaşamıştır. Çin’in kuzey bölgesindeki karışıklığa son vermiş ve büyük başarılar elde etmiştir. Bu sebeple kendisine Hükümdara en yakın Soyluluk Unvanı olan Gong 公 unvanı verilmiş ve Hebei’in Anyang şehrinde yönetime geçirilmiştir. Öldükten sonra oğlu Cáopī 曹丕 yerine geçmiş ve Caowei 曹魏 İmparatorluğunu kurmuştur. Diğer bir oğlu olan Cáozhí 曹植 ise edebiyatta çok üstün yetenekleri olan biridir. <https://baike.baidu.com/item/曹魏/4475> (Son Erişim Tarihi 13.06.2020)

⁶⁵ <https://hanyu.baidu.com/zici/s?wd=风流罪过&query=带风流的成语&srcid=28204&from=kg0#detailmean> (Son Erişim Tarihi 11.06.2020)

2.3.3 Zhàn 战, Bīng 兵

Feodal toplumdan günümüze kadar erkek her zaman gücüyle, savaşçılığıyla, kabiliyet ve zekâsıyla ele alınmıştır. Bu sebeple eski Çin’de askeriye ve savaş denilince akla ilk gelen her zaman erkek olmuştur. Bir erkeğin savaş kabiliyetleri ne kadar yüksekse o kadar nam ve şöhreti artmıştır. Aynı şekilde komutan ve generaller ne kadar tecrübe ve stratejide iyiye o kadar övülmüşlerdir.

Çince deyimler incelendiğinde ise erkeğin savaş, ordu ve asker kelimeleri ile ne kadar bağdaştığı görülür. Bu kelimeler zhàn 战 ve bīng 兵 imleridir.

Zhàn 战 imi savaş anlamına gelirken bīng 兵 imi asker ve ordu anlamlarına gelmektedir. Bu iki imin bulunduğu deyimler incelendiğinde zamanın toplumsal şartlarına ışık tuttuğu görülür. Çin gibi büyük bir toprak bütünlüğüne sahip bir toplumda yüzlerce feodal toplum ve hanedanlık boy göstermiş ve birbirleri ile savaşmışlardır. Bu sebeple ordunun güçlü olması güçlü bir devletin varlığını betimlemektedir. General ve komutanların askerleri iyi yönetmesi düzenli bir ordunun işaretidir. Ayrıca askerin her zaman cesur ve gözü pek olması vurgulanmış ve deyimlerde bunlara yer verilmiştir.

Zhàn 战 ve bīng 兵 imlerinin içinde bulunduğu toplamda 250 deyim taranmış ve bunlardan 20 tanesi çalışmamız içine dâhil edilmiştir. Çünkü deyimlerin çoğu ordunun güçlü olması, askerlerin moralinin yüksek olması, savaşta tecrübe ve becerisinin olması gibi yakın anlamlı olduğu için hepsi alınmamıştır. Ayrıca bīng 兵 imi savaş aleti gibi erkeği betimlemeyen anlamlarda da kullanılmıştır. Bu deyimler çalışmamızdan ayrı tutulmuştur.

Örnek deyimler;

Jué shèng qiān lǐ 决战千里: Binlerce kilometre ötedeki savaşı yönetmek. Komutanın yetenekli ve cesur olduğunu betimler.

Néng zhēng guàn zhàn 能征惯战: Çok fazla savaş tecrübesi olmak ve savaşmayı çok iyi bilmek.

Duàn fà qǐng zhàn 断发请战: Savaşa giden askerlerin morallerini yüksek tutmak.

Jiāo bīng bì bài 骄兵必败: Düşmanı küçük gören ordu kesinlikle kaybeder.

Yòng bīng rú shén 用兵如神: Askerleri tanrı gibi yönetmek. Savaşta çok iyi komutanlık yapan kişiyi betimlemektedir.

2.3.4 Xū 须, Rán 髯

Xū 须 ve rán 髯 imleri hem sakal hem bıyık anlamına gelmektedir. Eski Çin’de erkeğin çocukluktan çıkıp yetişkinliğe adım attığının göstergesi olan sakal ve bıyıklar ne kadar sık ise erkeğin o kadar yakışıklı ve korkusuz olduğunu vurgulamak için kullanılmıştır. Örneğin, “Çin tarihinde çok ünlü generallerden biri olan Guānyǔ⁶⁶ sakal ve bıyıklarının sık olmasından dolayı insanlar Onu ‘güzel sakallı erkek’ olarak adlandırmışlardır.”⁶⁷ Çince deyimler incelendiğinde ise, erkeğin dış görünüşünün cesur ve yapılı olduğunu betimlemek için kullanıldığı görülür. Bunun yanında erkek gibi cesur olan kızları betimlemek içinde bu im kullanılmıştır. Çalışmamız içerisinde bu iki imin bulunduğu 7 deyme yer verilmiştir.

Örnek deyimler;

Zǐ rán rú jǐ 紫髯如戟: Jǐ 戟: Eski Çin’de kullanılan bir savaş aleti. Mızrak başına benzeyen fakat iki tarafı dışa dönük yarım hilal şeklindeki bıçaklardan oluşan bir savaş aletidir. Sakal ve bıyıkların mızrak gibi hem sık hem uzun olması. Güçlü ve korkusuz bir dış görünüşe sahip olan erkeği betimlemektedir.

Xū méi nán zǐ 须眉男子: Kaş ve sakalları gür olan erkek demektir. Eski Çin’de erkeğin sakal ve kaşlarının sık olması yakışıklı, yapılı ve cesur erkeği betimlemektedir.

Xū méi jiāo bái 须眉交白: Kaş ve bıyıkların beyazlaması. Kişinin yaşlandığını ifade etmektedir.

Jīn guó xū méi 巾帼须眉: Jīn guó 巾帼: Eski Çin’de kadınların saçlarını süslemek ve bağlamak için kullandığı bir tür kumaştır. Daha sonraları kadını ifade eden bir terim olmuştur. Xūméi 须眉: Kaş ve sakal anlamına gelmektedir ve erkeği ifade eder. Deyimin anlamı ise erkek gibi cesur kız demektir.

⁶⁶ 关羽

⁶⁷ Li 李, “Xiàndài Hànyǔ Chéngyǔ De Nánxìng.....”, s. 18-20.

2.4 Doğadan Erkeğe Aktarım Yapan İmler

Bu bölümde 6 tane hayvandan, 3 tane doğa olayından erkeğe aktarım yapan imlere yer verilmiştir. Bunlar; ejderha Lóng 龙, kaplan hǔ 虎, kurt láng 狼, kartal yīng 鹰, arı fēng 蜂, kelebek dié 蝶, gök tiān 天, berrak bulut qīngyún 青云, gök gürültüsü léi 雷 imleridir.

2.4.1 Lóng 龙

Lóng 龙 imi ejderha anlamına gelmektedir. Ejderha antik çağlardan beri Çin ulusu için otorite ve tanrıyı ifade eden bir totem olmuştur. Eski çağlarda bilim tam anlamıyla gelişmediği için insanlar ejderhaların rüzgâr estirip, yağmur yağdırdığına inanmışlardır. Daha sonraları “toplumun gelişip feodal devletlerin oluşması ile imparatorlar insanlar üzerinde etki ve otoritesinin artması için ilahi vasıflara gerek duyulmuşlardır. Böylelikle kendilerini yavaş yavaş yüksek meziyetlere sahip ejderha olarak anmaya başlamışlar”⁶⁸ ve “vücutlarına ejderha vücudu lóng tǐ 龙体, giydiklerine ejderha elbisesi lóng páo 龙袍, oturdukları yere de ejderha tahtı lóng yǐ 龙椅 demişlerdir.”⁶⁹

Çince deyimler incelendiğinde ise, ejderha imi imparatoru ifade etmesinin yanında kahraman ve gözü pek kişileri, dış görünüş olarak normalden farklı olan boylu poslu, güçlü erkekleri betimlediği görülür. Bunun yanında deyimler içerisinde ejderha iminin yanında sık sık fēng 凤 imi de görülmektedir.

Fēng 凤 imi Anka kuşu anlamına gelmektedir. “Çin efsanelerinde genel olarak fēnghuáng 凤凰 olarak geçmektedir ve kuşların kralıdır. Bu kelime fēng 凤 ve huáng 凰 imlerinin birleşmesi ile oluşmuştur. Fēng 凤 imi erkeği ifade ederken huáng 凰 imi dişiye ifade etmektedir. Daha sonraları erkeği ifade eden kısım anlamını yitirmiş ve tamamen dişiye ifade eden bir hal almıştır. Çin kültüründe ise imparatoriçeyi sembolize etmektedir.”⁷⁰

⁶⁸ Jing Chen (静陈), “Hànyǔ Dòngwù Chéngyǔ Yánjiū 汉语动物成语研究”, Xi'an International Studies University, Xi'an 2016 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 8.

⁶⁹ Li 李, s. 25.

⁷⁰ Chen 陈, s. 9.

Ejderha ve Anka kuşu imleri deyimler içerisinde beraber kullanıldığı zaman genellikle imparator ailesi kastedilmektedir. Ayrıca deyimlerde dikkat çekici diğer bir husus ise ejderha imi yani imparatoru sembolize eden im imparatoriçeyi sembolize eden anka kuşu iminden önce gelmesidir. Bu da erkeğin konumun kadından üstün olduğunu göstermektedir.

Çalışmamız içerisinde ise ejderha ve anka kuşu iminin birlikte bulunduğu 7, ejderha iminin tek bulunduğu 13 deyme yer verilmiştir.

Örnek deyimler;

Fēi lóng zài tiān 飞龙在天: Ejderhanın gökyüzünde olması. İmparatorun makamında olduğunu ifade etmektedir.

Lóng xīng yún shǔ 龙兴云属: Ejderin yükselmesi için buluta ihtiyacı vardır. İmparatorun yükselmesi için üstün yetenekli devlet görevlileri ve komutanlara ihtiyaç duyması anlamına gelmektedir.

Shén lóng mǎ zhuàng 神龙马壮: Tanrı ejder gibi güçlü olmak. Kişinin yapılı ve güçlü olduğunu ifade etmektedir.

Lóng méi fèng mù 龙眉凤目: Ejderha kaşı, anka kuşu gözü. Soylu kişilerin dış görünüşlerinin normalden farklı olduğunu ifade etmektedir.

Lóng chú fèng zhǒng 龙雏凤种: Ejderin yavrusu, anka kuşunun tohumu. İmparatorun neslini ifade etmektedir.

2.4.2 Hǔ 虎

Hǔ 虎 imi kaplan anlamına gelmektedir. “Ejderha imi imparatoru simgelerken, kaplan üst rütbeli generalleri ve devlet yöneticilerini ifade etmektedir.”⁷¹ Bunun yanında Çin toplumunun kaplana yüklemiş olduğu anlam iki yönlüdür. Birinci yönü; ormanların kralı olarak ele alınmasıdır. Hayvanlar içerisindeki en güçlü et oburdur, bu sebeple gücü ve konumu temsil eder. Ayrıca Eski zamanlarda insanlar kaplan imini kullanarak yeni kelimeler üretmişlerdir. Örneğin; kaplan general 虎将, kaplan devlet yöneticisi 虎臣,

⁷¹ Chen 陈, s. 28.

kaplan asker 虎士, kaplan yürüyüşü 虎步 vb. Bu kelimeler kişinin güçlü ve kendinden emin olduğunu betimlemek için kullanılmıştır. Bunun yanında kaplana ikinci bir anlam yüklenmiş oda vahşi olmasıdır. “Azılı bakışları ve merhametsizce avına saldırmasından dolayı eski insanlar merhameti olmayan, katı kalpli insanları kaplanla ifade etmişlerdir.”⁷²

Kaplanın bu özellikleri dikkate alındığında erkek ile bağdaştığı görülür. Çünkü kadın daha çok narin ve kibar halleri ile betimlenirken erkek gücü, yapılı olması ve cesareti ile betimlenmiştir.

Çalışmamız içerisinde kaplan iminin bulunduğu 18 deyime yer verilmiştir. Bu deyimler incelendiğinde, erkeğin konumu, cesareti, dış görünüşü ve merhametsizliğinin betimlendiği görülür.

Örnek deyimler;

Hú jiǎ hǔ wēi 狐假虎威: Tilkinin kaplanın gücü ile diğer hayvanları korkutması. Anlamı, başkalarının gücüne dayanıp insanlara gözdağı vermek demektir. Hikâyesi ise şöyledir. Savaşan Devletler dönemi Chu Beyliğinin (MÖ... –MÖ.223) en güçlü olduğu zamanlarda Chu Beyi Xuan Kuzey Beyliklerinin, General Zhao Xixu'den çok korkmalarına hayret eder ve saraydaki devlet erbabına nedenini sorar. Bunu duyan üst düzey yöneticilerden Jiang Yi, Beye şöyle bir hikâye anlatır. “Günün birinde kaplan bir tilki yakalar, tam onu mideye indireceği zaman tilki ‘sen beni yemeye nasıl cesaret edersin, tanrı beni hayvanlara liderlik edeyim diye gönderdi. Eğer inanmıyorsan benim arkamdan yürü, bak bakalım diğer hayvanlar nasıl benden korkuyorlar’ der. Kaplan kabul eder ve tilkinin arkasından yürümeye başlar. Hayvanlar tilkinin arkasında yürüyen kaplanı görünce korkuya kapılırlar, fakat kaplan bunun kendisinden dolayı olduğunu düşünemez.” Burada görüldüğü gibi Chu Beyinin gücü ve konumu kaplan ile ifade edilmiştir.

Lóng xíng hǔ bù 龙行虎步: Ejderin davranışları kaplanın yürüyüşü. İmparatorun davranışlarının sıradan olmaması demektir. Daha sonraları komutan ve generallerin cesaret ve davranışlarını betimlemek içinde kullanılmıştır.

⁷² Chen 陈, s. 52.

Hǔ bèi xióng yāo 虎背熊腰: Sırtı kaplan gibi geniş, beli ayı gibi gürbüz kişi. Boylu poslu, gürbüz kişi anlamına gelmektedir. Güç ve yapılı olmak erkeğin özelliği olduğu için bu deyim erkeği ifade etmektedir.

Hǔ guān zhī lì 虎冠之吏: Şapka giymiş kaplan yönetici. Zalim devlet yöneticileri elbise giyip şapka takarlar ama gaddarlıkları kaplanınki gibidir. Eski Çin’de devlet yöneticilerinin hepsi erkektir. Kadınlar resmi işlere karıştırılmamaktadır. Bu sebeple bu deyim erkeği ifade etmektedir.

2.4.3 Láng 狼

Láng 狼 imi kurt anlamına gelmektedir. “Kurt imi eski zamanlarda Çin’in batı komşuları olan ve göçebe yaşayan halklar⁷³ tarafından kutsal sayılmıştır. Kurt bu halklar için; kurtarıcı, besleyici, türeyişi sağlayıcı, soyu devam ettirici, yol gösterici ve haber verici gibi birçok iyi özelliği ile ortaya çıkmış, gücün ve hâkimiyetin sembolü olmuştur.”⁷⁴ Çin ile uzun zamanlar içli dışlı olan batı ülkelerinin aksine Çin toplumunda ise kurt her zaman kötü şöhreti ile anılmıştır. Kurt Çin Ulusunun gözünde, “merhametsiz, kurnaz ve açgözlülüğü ile değerlendirilmiştir.”⁷⁵

Çalışmamız içerisinde kurt iminin bulunduğu, 23’ü erkeğin karakterini 1 tanesi gücünü betimleyen 24 deyime yer verilmiştir. Bu deyimler incelendiğinde erkeğin kurnazlığı, devlet yöneticilerinin zalimliği ve kötü kalpli kişilerin betimlendiği görülür.

Örnek deyimler;

Shēng míng láng jí 声名狼藉: Kurt şöhretli kişi. Aşırı derecede kötü şöhretli kişileri betimlemektedir. Hikâyesi ise şöyledir; Çin’in İlk İmparatoru (Qin Shihuang) öldükten sonra, yardımcıları Zhao Gao ve Li Si İmparatorun vasiyetini değiştirirler. Huhuai’ın imparator olacağını ve asıl veliaht Fu Su’nun öldürülmesini söylerler. Buna karşı çıkan general Meng Tian, Zhao Gao’nun baskısı ile intihar eder. Aynı zamanda Meng Tian’in kardeşi Meng Yi’de intihara zorlanır. Meng Yi ise “Eskilerde Hükümdar Qin Mugong,

⁷³ Hun, Moğol ve Türk halkları gibi Çin’in batı kesiminde yaşayan yabancılar.

⁷⁴ Ahmet **Keskin**, “Türk Atasözlerinde Kurt”, 4. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi, İstanbul 2010, s. 867.

⁷⁵ Xiǎoróng Dǒng (董晓荣), “Hànyǔ Dòngwù Chéngyǔ De Yǔyán Wénhuà Yánjiū 汉语动物成语的语文化研究”, Tianjin Normal University, Tianjin 2012, s. 29. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Yan Xi ve adamlarını öldürdü. Hükümdar Qin Zhaoxiang, Baiqi'yi öldürdü. Hükümdar Chu Ping, Wu She'yı öldürdü. Hükümdar Fu Chai, Wu Zixu'yü öldürdü ve bunlar soylu kişiler arasında kurt şöhretli kişilerdir.” demiştir.

Láng zǐ yě xīn 狼子野心: Kurt kalpli kişi. Kötü kalpli kişiyi ifade etmektedir. Hikâyesi ise şöyledir; Sonbahar-İlkbahar Döneminde, Chu Beyliğinde Men Ziwen ve Men Ziliang adında iki devlet yöneticisi kardeş yaşarmış. Ziwen'ın Ziyang adında, Ziliang'ın ise Ziyue adında oğulları varmış. Ziyue doğduğu zaman Ziwen kardeşine “bu çocuk ormandaki vahşi hayvanlardan aslan ve ayı gibi, ağlaması da kurt uluması gibi, bu çocuk küçük olmasına küçük ama kurdun yavrusu da küçüktür, fakat fitratı vahşilik ve merhametsizlik ile doludur. Korkarım bu çocuk büyürse ılımlı biri olmaz. Bence yol yakinken bu çocuğu kesinlikle öldürelim aksi takdirde bunun yüzünden bizim ailemiz zarar görecektir” demiş. Fakat anne babanın çocuğunu öldürdüğü nerede görülmüş, babası öldürmeye kıyamamış. Bunu gören Ziliang ailesine “eğer ileride bu çocuk devlet yöneticisi olursa kesinlikle Chu ülkesini terk edin aksi takdirde başınıza çok büyük bir bela musallat olur” demiş. Ziwen öldükten sonra oğlu Ziyang yönetimden sorumlu yönetici, Ziyue ise askeriyeden sorumlu yönetici olmuş. Ziyang babasının sözünü dinlememiş ve Chu Ülkesinde kalmaya devam etmiş. Ziyue yönetici olur olmaz Ziyang'ı kıskanmaya başlamış ve Onun konumuna göz dikmiş. Bunun üzerine Ziyang'a süikast düzenlemiş ve öldürtmüş. Ziyang'ı öldürdükten sonrada kibri ve merhametsizliği katlanmaya devam etmiş. En sonunda ülkeyi ele geçirmeye kalkmış fakat başarılı olamamış. Chu Ülkesinin Beyi Ziyue'nin bütün akrabalarının öldürülmesini emretmiş. Bunu duyanlar “Ziyue gerçekten de kurt kalpli biriymiş” demişler ve Ziwen'ın sözünü dinlemedikleri için çok pişman olmuşlar.

Guān hǔ lì láng 官虎吏狼: Yöneticilerin kaplan, memurların kurt olması. Açgözlü zalim yöneticiler.

Rú láng mù yáng 如狼牧羊: Kurdun koyun gütmesi. Yönetici ve memurların halkı gaddarca sömürmesini ifade etmektedir.

2.4.4 Yīng 鷹

Yīng 鷹 imi kartal anlamına gelmektedir. Çince deyimler incelendiğinde genel olarak bakışları ile merhametsizleri, ağız ve burun yapısı ile kötü ve kurnaz görünümlü kişilerin betimlendiği görülür. Bunun yanında az da olsa kartal iyi olarak da ele alınmış ve güçlü kişiler betimlenmiştir. Ayrıca eski Çin’de kartal, köpek ile birlikte av hayvanı olarak görüldüğü için sadakati ifade eden anlamda da kullanılmıştır. Çalışmamızda 5 tanesi erkeğin karakterini, 3 tanesi dış görünüşünü, 1 tanesi gücünü betimleyen ve 1 tanesi de av hayvanı olarak geçen toplamda 10 deyme yer verilmiştir.

Örnek deyimler;

Yīng shì láng gù 鷹视狼顾: Kartal ve kurt gibi bakmak. Keskin bakışları olan merhametsiz kişileri ifade eder. Sanguo Yanyi kitabının doksan birinci bölümünde şöyle geçmektedir. “Si Mayi kartal bakışlı kurt kalpli biridir, ordunun hakkını veremediği için çok geçmeden ülkeye büyük bir zararı dokunacak.”⁷⁶

Yīng zuǐ yào mù 鷹嘴鹞目: Kartal ağızlı atmaca gözlü kişi. Kötü ve kurnaz görünümlü kişileri betimlemek için kullanılır. Yu Shao’nun “Çatı kirişine düşen ay” adlı eserinde şöyle geçmektedir. “O ihtiyarın beş tane oğlu var, her biri kartal ağızlı atmaca gözlü, kaplan görünümlü kurttur.”⁷⁷

Yīng yáng hǔ shì 鹰扬虎视: Kartal gibi uçmak, kaplan gibi cesur bakışlı olmak. Çok güçlü kuvvetli kişileri betimlemektedir.

Yīng quǎn zhī yòng 鹰犬之用: Kartal ve köpek olmak. İmparatora sadık olmak demektir.

2.4.5 Fēng 蜂, Dié 蝶

Fēng 蜂 imi arı, dié 蝶 imi ise kelebek anlamına gelmektedir. Bu iki im erkeğin hovardalığını, ciddiyetsizliğini, aşk peşinde koşmasını ve kadın düşkünlüğünü betimlemek için kullanılmıştır.

⁷⁶ <https://baike.baidu.com/item/鹰视狼顾/2918258?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

⁷⁷ <https://baike.baidu.com/item/鹰嘴鹞目/2917886?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

“Çincede doğadan insana aktarım yaparken, erkek için genel olarak hayvanlar, kadınlar için ise bitkiler kullanılmıştır. Örneğin kadının güzelliğini betimlemek için ‘çiçek ve ay yüzlü’⁷⁸ huy güzelliği için ‘orkide gibi tertemiz’⁷⁹ hayatı yoksulluk ve çile içerisinde geçen kız çocukları için ‘solmuş söğüt çiçeği’⁸⁰ gibi bitki isimleri kullanılmıştır. Bu sebeple erkekte bitkilerin etrafında dolanan arı ve kelebek ile betimlenmiştir.”⁸¹ Burada dikkat edilmesi gereken kelebeğin bazen erkek bazen de kadın için kullanılıyor olmasıdır. Çalışmamız içerisinde arı ve kelebeğin bulunduğu 10 deyme yer verilmiştir.

Örnek deyimler;

Kuáng fēng làng dié 狂蜂浪蝶: Ciddiyetsiz arı ve kelebekler. Ciddiyetsiz ve kafasına eseni yapan erkekleri betimlemektedir.

Fēng méi dié shǐ 蜂媒蝶使: Çiçekler arasında uçuşan arı ve kelebekler. Erkek ve kadın arasında arabuluculuk yapan veya mektupları ileten kişiler kastedilmektedir.

Xì dié yóu fēng 戏蝶游蜂: Uçuşup dans eden kelebek ve arılar. Hayırsız evlatları ifade etmektedir.

Fēng mí dié cāi 蜂迷蝶猜: Arının kelebeğe hayran kalması. Erkeğin kadına olan beğenisini ifade eder.

2.4.6 Tiān 天

Tiān 天 imi gökyüzü anlamına gelmektedir. Eski Çin’de özellikle imparatorun konumu ifade etmek için kullanılmış ve imparatora “Göğün Oğlu” anlamına gelen Tiānzǐ 天子 denmiştir. Ayrıca gök insanlar için yerden bakılan, çok yüksek bir konum olduğu için rütbesi ve önemi yüksek olan kişileri betimlemek için de tiān 天 imi kullanılmıştır. Örneğin; gökteki generaller tiān jiāng 天将, gökteki askerler tiān bīng 天兵 şeklinde kişilerin ne kadar önemli olduğu vurgulanmıştır.

⁷⁸ Huā róng yuè mào 花容月貌

⁷⁹ Lán xīn huì zhì 兰心蕙质

⁸⁰ Cán huā Bāi liǔ 残花败柳

⁸¹ Li 李, “Xiàndài Hànyǔ Chéngyǔ De Nánxìng.....”, s. 18.s. 26.

Çalışmamız içerisinde tiān 天 iminin bulunduğu 11 tanesi erkeğin konumunu, 2 tane de kabiliyeti betimleyen 13 deyme yer verilmiştir.

Örnek deyimler;

Tiān zhī jiāo zǐ 天之骄子: Göğün Mağrur Oğlu olarak Türkçeye çevrilir. Eski anlamı; Çin'in Kuzey bölgesinde yaşayan Hun İmparatoru kastedilmektedir. Günümüzde ise, ailesi tarafından şımartılmış, başa çıkılamayan erkek evladı betimlemek için kullanılmaktadır. Ayrıca üstün yetenekli kişileri betimlemek içinde kullanılmaktadır.

Zhēn mìng tiān zǐ 真命天子: Kaderin dediğine göre hareket eden göğün oğlu. İmparator kastedilmektedir.

Fēi lóng zài tiān 飞龙在天: Ejderhanın gökyüzünde olması. İmparatorun makamında olduğunu ifade eder.

Tiān bīng tiān jiāng 天兵天将: Gökteki asker ve komutanlar. Karakteri güçlü kişileri ifade etmektedir.

2.4.7 Qīng Yún 青云, Léi 雷

Qīng Yún 青云 erkeğin konumunu ifade etmekte ve berrak bulut ya da masmavi bulut anlamına gelmektedir. Eski Çin'de üst düzey devlet yöneticilerinin konumunu ifade etmek için kullanılmıştır.

Léi 雷 imi ise gök gürültüsü anlamına gelmektedir. Gök gürültüsü çok büyük bir ses çıkardığından dolayı namı ve şöhreti yüksek olan erkekler bu im ile ifade edilmiştir. Ayrıca gök gürlemesinin durdurulamaz bir olay olması sebebi ile eşi benzeri olmayan güçlü ve kabiliyetli kişileri betimlemek içinde kullanılmıştır.

Çalışmamız içerisinde ise bu iki imin bulunduğu 7 tanesi konumu 1 tanesi gücü ifade eden 8 deyme yer verilmiştir.

Örnek deyimler;

Zhí shàng qīng yún 直上青云 : Direkt berrak bulutlara yükselmek. Devlet yöneticilerinin hızlı bir şekilde konumlarının yükselmesi anlamına gelmektedir.

Píng bù qīng yún 平步青云: Yumuşak bir adımla berrak bulutlara ulaşmak. Bir anda çok yüksek mevkilere gelmek demektir.

Rú léi guàn ěr 如雷贯耳: Gök gürlemesi kulakları çınlatır. Kişinin nam ve şöhretinin büyük olduğunu ifade eder. Çıkış yeri olan San Guo Yanyi’de şöyle geçmektedir “Ünlü generallerin namı gök gürültüsü gibi kulakları çınlatır.”

Léi tíng wàn jūn 雷霆万钧: Jūn 钧: Eski Çin’de ağırlık ölçü birimidir. 15 kg 1 Jun’e eşittir. 150 binlik gök gürültüsü. Engellenemez bir güce sahip olunduğunu ifade eder.

3. BÖLÜM

3. ÇİNCE ERKEK DEYİMLERİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI

Toplumun kadın ve erkeğe yüklemiş olduğu roller farklıdır. Kadın ataerkil toplumlarda genel olarak ev işlerini yapan, çocuklarla ilgilenen kişi olarak değerlendirilmiştir. Erkek ise daha çok eve para getiren, dışarı işlerine bakan figür olarak karşımıza çıkar. Toplumun erkek ve kadına yüklemiş olduğu bu roller sosyal psikolojide “Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet” adında bir araştırma alanı oluşturmuştur. Bu iki terim üzerine oldukça yorumlar yapılmıştır. Doç. Dr. Zehra Y. Dökmen Toplumsal Cinsiyet adlı kitabında bu iki terimi şöyle anlatmaktadır. “*Cinsiyet (sex) terimi, kadın ya da erkek olmanın biyolojik yönünü ifade eder ve biyolojik bir yapıya karşılık gelir. Cinsiyet, bireyin biyolojik cinsiyetine dayalı olarak belirlenen demografik bir kategoridir. İnsanların nüfus cüzdanlarında yazan cinsiyet bu terimin anlamına uygundur. Toplumsal cinsiyet (gender) terimi ise kadın ya da erkek olmaya toplumun ve kültürün yüklediği anlamları ve beklentileri ifade eder; kültürel bir yapıyı karşılar ve genellikle bireyin biyolojik yapısıyla ilişkili bulunan psikolojik özelliklerini de içerir. Toplumsal cinsiyet, bireyi kadınsı ya da erkeksi olarak karakterize eden psikososyal özelliklerdir.*”⁸² Kısaca Toplumsal Cinsiyet terimi, “biyolojik farklılıklardan ziyade toplumun erkek ve kadını nasıl gördüğünü, yüklemiş olduğu rolleri, davranışları, beklentileri, yargı ve sorumlulukları belirtmektedir.”⁸³

Deyimler ise toplumun yani erkek ve kadının ortak düşünce şekli ile oluşmuştur. Bu açıdan deyimler zamanın toplumsal cinsiyet yaklaşımını anlayabilmek için önemli kaynaklardır. Bu bilgiler doğrultusunda Çince erkek deyimleri içerisinde cinsiyet algısı;

⁸² Zehra **Dökmen**, *Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar*, Remzi Kitabevi, İstanbul 2009, s. 20.

⁸³ Aysel Günindi **Ersöz**. “Türk Atasözü ve Deyimlerinde Kadına Yönelik Toplumsal Cinsiyet Roller”, *Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 6, 2010, s. 169.

Toplumsal statü ve roller, aile içerisinde statü ve roller, evlilik ve ideal eş, karakter ve davranış biçimleri, eğitim ve yetenek, son olarak dış görünüşü olmak üzere altı başlık altında incelenecektir.

3.1 Toplumsal Statü ve Roller

“Statü; makam, mevki, konum olarak tanımlanır. Toplumsal statü ise; bireyin toplum içerisinde işgal ettiği yer veya konum anlamlarına gelmektedir. Kişinin bulunduğu bu yeri ise toplumun kendisi belirler. Yani kişinin kendi hakkındaki fikir ve görüşleri değil, toplumun birey için taşımış olduğu düşüncelerdir.”⁸⁴ Ayrıca statü, toplum içerisindeki bir konumun diğer konuma göre belirlenmesidir. Örneğin; burjuva sınıfından söz etmek, köylü sınıfının da var olduğunu ifade etmektedir. Aynı şekilde erkeğin statüsünden bahsedecek olursak bunu kadının statüsüne göre değerlendirmemiz gerekir. “Bu tür toplumsal statüler iki yolla kazanılır. Birincisi; verilmiş statü yani cinsiyet, ırk, yaş, soy gibi doğduğu andan itibaren bireyin kendisine verilmiş değerlerdir. İkincisi ise; kazanılmış statü yani sonradan kendi çaba ve uğraşları sonucu elde ettikleri meslek ve konumlardır. Bu ikisi birbiri ile yakından alakalıdır.”⁸⁵ Örneğin, çocuğun soylu bir ailede doğması verilmiş olan bir statüdür. Birey bunu kullanarak toplum içerisinde önemli yerlere gelebilir buda bu iki kazanımın bir birleri ile bağlantılı olduğunu gösterir.

“Toplumsal rol ise kişinin statüsünün kendisine verdiği rolü yerine getirmesidir. Bu roller sadece kişinin kendi davranışları değil toplumun beklentilerini de içerir. Statü ve rol birbirinden ayrı düşünülemez.”⁸⁶ Örneğin; kişinin öğretmenlik statüsünü kazanması ve öğretmenlikten beklenen rolü yerine getirmesidir.

Bu kapsamda ataerkil toplum izlerinin oldukça derin olduğu Geleneksel Çin’e baktığımızda kadın ve erkeğin toplum içerisindeki rolü ve konumu anne karnında başladığı görülür. Eğer ilk çocuk erkekse aile için çok büyük bir mutluluk iken, kız çocuk bir pişmanlık vesilesidir. Bu da Çin toplumunda erkeğin kendisine verilmiş bir statüdür. Konfüçyüs’ün derlemiş olduğu Şiirler Klasğinde de bunu kanıtlar nitelikte bir şiir bulunmaktadır. “Eğer erkek bebek doğarsa, onu yumuşak yataklarda uyut, güzel elbiseler

⁸⁴ Tuncay **Ceylan**, “Toplumsal Sistem Analizinde Toplumsal Statü ve Rol”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1, 2011, s. 93.

⁸⁵ Yücel **Bulut**, *Sosyolojiye Giriş 1*, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayını, İstanbul 2010, s. 187-189.

⁸⁶ Ceylan, s. 99.

giydir, yeşim taşlarını onun için oyuncak yap. Sonra onun yüksek ve net olan ağlayışlarını dinle, kesin büyük adam olacak, çok yüksek makamlara gelecek. Eğer kız bebek doğarsa, onu yerde uyut, küçük bir kundağa sar, elbise dokuma aletlerini onun için oyuncak yap. Büyüyüp başka ellere gelin gittiğinde, her gün yemek ve temizlik yapar, umarım ailesinin yüzünü kara çıkartmaz.”⁸⁷ Şiirden de anlaşıldığı gibi erkek çocuklar, ev için neşe kaynağı, gelecek vaat eden, ailenin soyunu devam ettirecek kişi olarak görülmüş ve el üstünde tutulmuştur. Kız çocuklar ise doğduğu andan itibaren toplum tarafından; ev işi yapan, başka ellere gelin gidecek olan ve ailesinin ismine leke getirebilecek biri olarak damgalanmıştır. Ayrıca bu şiir içerisinde geçen “yeşim taşını onun için oyuncak yap”⁸⁸ ve “elbise dokuma aletini onun için oyuncak yap”⁸⁹ halk içerisinde deyim olarak kullanılmaktadır. İlk deyim, doğan çocuk erkekse yeşim taşı gibi parlak bir geleceği olsun anlamında kullanılmakta, diğeri ise kız çocuk doğduğu zaman elinden her iş gelen çok iyi bir ev hanımı olsun şeklinde ev ahalisini tebrik etmek için kullanılmaktadır. Bu da toplumun; daha yeni doğmuş, hiçbir şeyden haberi olmayan bebeklere toplumsal cinsiyet bakış açısı altında yüklemiş olduğu statü ve gelecekte oynayacağı rollerin doğuştan belirlendiğini göstermektedir. Çalışmamız içerisindeki diğer Çince deyimlerde bunu kanıtlar niteliktedir. Örneğin;

Zhòng nán qīng nǚ 重男轻女: Erkeğe değer verip, kadını önemsememek anlamına gelir. Eski feodal toplumun toplumsal cinsiyet bakış açısını işaret etmektedir.

Yī suǒ dé nán 一索得男, Yī suǒ chéng nán 一索成男: Bu iki deyim ilk doğan çocuğun erkek olması şeklinde Türkçeye çevrilir. Bu ise ilk doğan çocuğun erkek olması çok mutlu bir olay olduğu anlamına gelmektedir.

Cùn nán chǐ nǚ 寸男尺女: Bir erkek ve yarım kız. Feodal Çin de erkek çok önemsenirken kız küçük görülmüştür. Bunun sebebi kızın evlenip başka ellere gidecek olmasıdır. Bu sebeple tam erkek yarım kız denmiştir.

Diğer bir husus ise geleneksel Çin toplumunda erkek devlet yönetiminde; imparator, devlet bakanı, devlet memuru, komutan, asker, akademisyen, hâkim, vali, gardiyan gibi

⁸⁷ Orijinal metin; 乃生男子，载寝之床，载衣之裳，载弄之璋。其泣啾啾，朱芾斯皇，室家君王。乃生女子，载寝之地，载衣之褐，载弄之瓦。无非无仪，唯酒食是议，无父母诒罹。
https://so.gushiwen.org/mingju/juv_3c53bc66a33c.aspx (Son Erişim Tarihi; 10.05.2020)

⁸⁸ Nòng zhāng zhī xǐ 弄璋之喜

⁸⁹ Nòng wǎ zhī xǐ 弄瓦之喜

önemli mevkilere (statü) gelebilmekte ve bu rollere bürünebilmektedir. Örneğin erkeğin konumu için; imparatora “Göğün Oğlu” anlamına gelen “Tiān Zǐ 天子” denmiş ve tanrının yeryüzündeki gölgesi olduğuna inanılmıştır. Ayrıca imparatorun yardımcıları da toplumun en yüksek statüsünü oluşturmuş ve bu rolleri sadece erkekler oynayabilmiştir. Kadın ise bunların hepsinden uzak tutulmuş ve devlet işlerine karıştırılmamıştır. Hatta eski Çin’de imparatorun bizatihi kendisinin katıldığı devlet yöneticileri seçme sınavına sadece erkekler alınmış, kadınların girmesine izin dahi verilmemiştir. “Ayrıca erkek mesleki olarak, tacir, demirci, balıkçı vb. gibi toplumun diğer ihtiyacını oluşturan işler yapabilirken kadının ekonomik özgürlüğü olmamış ve erkeğe bağlı bir hayat yaşamıştır. Kadın ise meslek olarak hayat kadınlığı yapıp erkekleri eğlendirmektedir. Buradan erkeğin, kadından konumca üstün olduğu ve kadını kendi arzularını tatmin etme aracı olarak gördüğü anlaşılmaktadır.”⁹⁰ Çalışmamız içerisinde bunları kanıtlar nitelikte birçok deyim bulunmaktadır. Örneğin;

Nán zūn nǚ bēi 男尊女卑: Nán zūn 男尊 erkeğin konumunun yüksek olması nǚ bēi 女卑 ise kadının konumunun düşük olması demektir. Yani erkek kadından statü olarak her zaman üstündür anlamına gelmektedir.

Zhēn lóng tiān zǐ 真龙天子: Tanrı Ejderin Oğlu. Eski Çin’de İmparatorun Gökte ikamet eden Tanrı Ejderin dünyadaki temsilcisi olduğuna inanılırdı. Bu sebeple İmparatorun unvanı olarak kullanılmıştır.

Chū jiàng rù xiàng 出将入相: Sefere çıkan komutan olur, saraya giren vezir olur. Savaş ve ilimde iyi olanlar iyi mevkilere gelirler.

Wàn shèng gōng xiàng 万乘公相: On binlerce atın çektiği araba ve vezirler. On binlerce atın çektiği araba İmparatoru ifade etmektedir. Yani İmparator ve vezirleri anlamına gelmektedir.

Tiān zǐ mén shēng 天子门生: Göğün Oğlunun öğrencileri. Eski Çin’de İmparatorun bizzat kendi yapmış olduğu sınav ile aldığı kişiler kastedilmektedir. Bunlar ise sadece erkeklerden oluşmaktadır.

⁹⁰ Jùn Gù (珣顾), “Hànyǔ Shúyǔ Dì Xìngbié Qíshì 汉语熟语的性别歧视”, Huaqiao Üniversitesi, Qanzhou 2016 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 23.

Fàn fū zǒu zú 贩夫走卒: Eski zamanlarda seyyar satıcılık gibi küçük işler yapan esnaf anlamına gelmektedir ve burada erkek imi olan fū 夫 kullanılmıştır.

Nán dào nǚ chāng 男盗女娼: Erkeğin haydutluk, kadının fahişelik (hayat kadınlığı) yapması. Kötü hal ve tavırlarda bulunmak anlamında kullanılmaktadır.

Bù zhì jìn shì 不栉进士: Bù zhì 不栉 : Eski Çin de erkeklerin saçlarını bağlamak için kullandığı toka. Jìn shì 进士 : Eski Çin de devlet memuru seçmek için yapılan ve erkeklerin girdiği sınav. Tokası olmayan fakat devlet memurluğu sınavına giren kişi anlamına gelmektedir. Edebi kişiliği yüksek kadın ifade edilmektedir. Burada dikkat çekici bir durum kadın, erkeklerin özelliklerine benzetilip zeki olduğunun övülmesidir. Bu da erkeğin kadından konumca üstün ve daha zeki olduğu gibi bir toplumsal cinsiyet algısının varlığını göstermektedir.

Ayrıca Geleneksel Çin toplumunda erkeğin şöhreti, nüfuzu ve kariyer yapması çok önemli bir meseledir. Erkeğin toplum içerisinde şöhreti ve konumu yükseltilirken kadının konumunun hiçbir değeri olmamıştır. Erkek ne kadar konumca yükselip şöhret kazanırsa kadın erkeğinin konumu ile şereflenmiş ve saygı duyulur hale gelmiştir. Bu da kadının her zaman erkeğine bağlı olduğunu ve ona itaat etmesi gerektiğini göstermektedir. Bunun yanında yine erkeğin konumu çocuklarının geleceği için önemli olmuştur. Babanın konumu ile çocuklar asil sayılmış ve saygınlık kazanmışlardır. Bunun tam tersi olan konumun düşmesi de yine babayla yani erkeklerle bağlantılıdır. Çince de bu tür deyimler oldukça fazla yer kaplar. Örneğin;

Fū guì qī róng 夫贵妻荣: Erkeğe onur duyulması ile karısının da onur duyulur olması.

Fū zūn qī guì 夫尊妻贵: Kocasının üst rütbeli devlet memuru olması veya konumun yükselmesi ile karısının da saygı duyulur olması.

Fēng qī yìn zǐ 封妻荫子: Eski Çin'de babanın yüksek rütbeli devlet memuru olması ve karısının saygın hale gelmesi. Evladının ise babasının mesleğini devam ettirip yükseltilir olduğunu ifade etmektedir.

Niè zǐ gū chén 孽子孤臣: Yalnızlığa mahkûm edilmiş devlet bakanı ve gözden düşmüş oğlu.

Fèng zǐ lóng sūn 凤子龙孙: Anka kuşunun oğlu ejderin torunları. İmparator ya da asillerin evlatlarının konumca diğer kişilerden üstün olduğu kast edilmektedir.

Rú léi guàn ěr 如雷贯耳: Gök gürlemesi kulakları çınlatır. Kişinin nam ve şöhretinin büyük olduğunu ifade eder. Çıkış yeri olan San Guo Yanyi’de şöyle geçmektedir “Ünlü generallerin namı gök gürültüsü gibi kulakları çınlatır.” Bu tür erkeğin şöhretini ifade eden deyimler oldukça fazladır.

3.2 Aile İçerisinde Statü ve Roller

Aile; “evlilik, kan bağı ile oluşan; karı, koca, çocuklar ve kardeşler arasındaki ilişkilerin var olduğu toplum içindeki en küçük yapı taşıdır.”⁹¹ “Aile içerisinde cinsiyetler arasında iktidar ilişkilerinin kurulduğu ve kadın erkeğin çocukluktan itibaren toplumsal rolleri kazandığı bir kurumdur.”⁹² Nesli devam ettirme arzusu ile oluşan aile, bireyin; eğitimini, davranış şekillerini, hayata bakış açısını ve insanın karakteristik yapısını filizlendirmekte ve geliştirmektedir. Aile içerisinde toplumsal cinsiyet bakış açısının farklı olmasıyla yüklenen statü ve rollerde farklılık göstermektedir. Bu kapsamda Çince deyimler çatısı altında Geleneksel Çin toplumuna baktığımızda da bu farklılıkları görebiliriz.

İlk olarak Çince deyimlerin yapı taşını oluşturan imlere baktığımızda ailenin başlangıcı olan karı ve koca arasında ki statü ve rol ayrımını daha kolay algılayabiliriz. Örneğin 男 imine baktığımız da üst tarafında tarla tián 田 imi, alt tarafında ise saban sürmek için kullanılan bir alet lì 力 imi olduğu görülür. Bu da eski Çin’de erkeğin dışarı ile ilgilenen, evin geçimini üstlenen kişi rolünde olduğunu göstermektedir. Evli kadın anlamına gelen fù 妇 imine baktığımızda ise diz çökmüş kadın nǚ 女 imi ve süpürge zhōu 帚 iminden oluştuğu görülür. Bu da kadının kocasına itaat etmesi ve ev işleri ile uğraşması gerektiğini yansıtmaktadır. Çin’in ilk imler sözlüğü Shuowen Jiezi’da bunu kanıtlar nitelikte “Fù 妇 (evli kadın) imi; erkeğine itaat eden, ilgilenen kadın demektir. Kadın ve

⁹¹ www.sozluk.gov.tr (TDK Resmi Sitesi Son Erişim Tarihi 09.05.2020)

⁹² Esra Akbalık, “Türk Atasözlerinde Cinsiyet Algısı”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 36, Nisan 2013, s. 83.

süpürge iminin birleşmesi ile oluşur. Kadının elinde süpürge ile ev işi yaptığını ifade eder”⁹³ şeklinde geçmektedir.

İmlerin oluşturduğu Çince deyimlerde ise erkek, aile içerisinde koca ve baba figürü olarak karşımıza çıkar ve ailenin geçimini üstlenen kişidir. Kadın ise aile içinde yuvayı kuran, ev işlerini yapan, kocaya destek olan, çocuklarla ilgilenen ve çocukların eğitimden sorumlu figür olarak karşımıza çıkar. Kadının aile içerisindeki sorumlulukları erkeğe oranla daha fazladır. Bu sebeple kadın; “İçeri İnsanı nèirén 内人, Kocasının İnsanı fūrén 夫人, İçeri Yardımcısı nèizhù 内助”⁹⁴ gibi unvanlar ile anılmıştır. Erkek ve kadının aile içerisinde rol ve statüsü hakkında birçok Çince deyim bulunmaktadır. Örneğin;

Nán gēng nǚ zhī 男耕女织: Erkeğin saban sürmesi, kadının dikiş dikmesi deyimi kadın ve erkeğin aile hayatındaki iş bölümünü göstermektedir. “Çin bir tarım toplumdur ve halkın en önemli ihtiyacı olan gıda ve giyim tarım ile karşılanmaktadır. Erkeğin saban sürmesi eve para girmesi demektir. Kadının dikiş dikmesi ise ev işlerini yapması anlamına gelmektedir. Bu da kısaca, erkek dışarı işleri ile kadının ise içeri işleri ile sorumlu olduğu anlamına gelmektedir.”⁹⁵

Xù qī yǎng zǐ 畜妻养子: Eşi ve çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayıp hayatlarını devam ettirmek.

Nán chàng nǚ suí 男唱女随: Erkeğin şarkı söyleyip kadının ona eşlik etmesi. Birbirine uyumlu karı ve kocayı ifade etmektedir. Çünkü Eski Çin’de kadının kocasına itaat etmesi zorunludur. Bu da mutlu bir aile tablosu oluşturduğunu ifade etmektedir.

Huā duō zǐ shǎo 花多子少: Çiçeği çok fakat meyvesi az. Çok fazla çocuk doğurmak fakat eğitim vermemek.

⁹³ Geleneksel Çince Orijinal Metin; 服也。从女持帚灑掃也。房九切〔注〕敬，古文婦。Modern Çincesi; 妇，服侍男人的女人。字形采用“女、帚”会义，表示女人持帚在家洒扫。
<https://baike.baidu.com/item/妇/4772696?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

⁹⁴ Nánán Róng (楠楠荣), “Yīnghàn Yànyǔ Zhōng Dì Xìngbié Qíshì 英汉谚语中的性别歧视”, Hēilóngjiāng Dàxué 黑龙江大学, Heilongjiang 2007 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 13.

⁹⁵ Xuéchún Tán (学纯谭), “Cóng Sùyǔ Láng Cǎi Nǚ Mào Kàn Nánxìng Wénhuà De Shízhi 从俗语郎才女貌看男性文化的实质”, Běijīng Shèhuì Kēxué 北京社会科学, No. 3, March 1994, p. 105.

Erkelerin egemen olduğu Geleneksel Çin toplumunda erkek ve kadın arasında ciddi farklılıkların olduğu vurgulanmaktadır. Bu farklılıklar gelenek ve göreneklerle alakalıdır. Bu geleneklere göre erkeğin, aile içerisinde kimseye hesap verme zorunluluğu yoktur, fakat kadın doğduğu andan itibaren itaat etmesi gereken kişiler vardır. Konfüçyüs Ekolünün önemli kitaplarından olan Yí Lǐ⁹⁶ de bu husus hakkında *“Kadının itaat etmesi gereken üç kişi vardır ve bu, onun için olmazsa olmazlardandır. Evlenene kadar babasına, evlendikten sonra kocasına, kocası öldükten sonra oğluna itaat etmelidir”*⁹⁷ şeklinde erkeğin kadından üstün olduğuna değinilmiştir.

Bunun yanında deyimlerde erkek, karısını ve çocuklarını bir malmış gibi geçimini sağlamak veya rütbe atlayabilmek için satabilmekte ve öldürebilmektedir.⁹⁸ Bu davranış Geleneksel Çin toplumunda kötü karşılanmış fakat böyle durumların var olması kadının, erkeğin gözünde ne kadar düşük seviyede olduğunu ve erkeğin toplumda egemen olduğunu göstermektedir. Böyle durumlar Çince deyimlerde oldukça fazla bulunmaktadır. Örneğin;

Nán nǚ yǒu bié 男女有别: Erkek ve kadın arasında ciddi farklılıklar vardır. Geleneksel Çin toplumunda kadın ve erkeğin uyması gereken görgü kuralların farklı olduğunu ve buna uyulması gerektiğini ifade etmektedir. Bu görgü kuralları aile içerisinde erkek için çok fazla yoktur fakat kadın için oldukça geniş yer kaplar.

Shā qī qiú jiàng 杀妻求将: General rütbesini kazanmak için kendi eşini öldürmek. Sonbahar-İlkbahar döneminde Wu Qi adında bir adamın Lu Beyliğinin generallik rütbesini ve güvenini kazanmak için karısını öldürmesi. Şan şöhret için elini kana bulamak anlamında kullanılmaktadır.

Yì zǐ ér shí 易子而食: İlk anlamı; Sonbahar-İlkbahar Döneminde, Song Beyliği (MÖ.1114-MÖ.286), düşman tarafından kuşatıldığı için ciddi anlamda kıtlık yaşamış ve bu sebeple ebeveynler evlatlarını yiyecek bir şeyler karşılığında takas etmişlerdir. Günümüzde ise felakete maruz kalmış, kötü hayat yaşayan insanları tasvir etmek için kullanılmaktadır.

⁹⁶ Yí Lǐ 仪礼: Görgü Kuralları diye adlandırabileceğimiz; görgü kuralları, evlilik, cenaze vb. gibi konuların işlendiği Konfüçyüs Ekolünün kitaplarından biridir.

⁹⁷ Orijinal Metin: 妇人有三从之义，无专用之道。故未嫁从父，既嫁从夫，夫死从子。
www.baik.baidu.com/item/三从四德/109887?fr=aladdin (Son Erişim Tarihi 15. 05. 2020)

⁹⁸ https://baik.baidu.com/item/杀妻求将/4606968?fr=aladdin (Son Erişim Tarihi 13.06.2020)

Mài qī yù zǐ 卖妻鬻子: Hayatın zorluğundan dolayı karısını ve evlatlarını başkalarına satmak.

Mài jué zhuì zǐ 卖爵赘子: Kişinin rütbe ve makamını satıp, çocuklarını yemek içme karşılığı başkalarına ipotek ettirmek.

Son olarak aile içerisinde olan; abi, abla ve kardeşler arasında da statü farklılıkları vardır. Aile içerisinde abi, babadan sonra en sözü geçen ve saygı duyulması gereken kişidir. Abi, kardeşlerinin eğitiminden ve geçimlerinden sorumlu kişidir. Ayrıca imparator öldükten sonra yerine en büyük oğlunun tahta geçmesi de abinin konumca diğer kardeşlerden çok daha üstün olduğunu gösterir. Örneğin;

Xiōng yǒu dì gōng 兄友弟恭: Abinin küçük erkek kardeşine şefkatli, kardeşinde abisine saygılı olması. Abi kardeşin uyum içerisinde olması.

Zhǎng xiōng wéi fù 长兄为父: Abi, kız ve erkek kardeşlerinin eğitimlerinden sorumludur.

Xiōng sǐ dì jí 兄死弟及: İlk anlamı; abisi ölünce küçük kardeşin veliaht olmasıdır. Daha sonraları genel bir anlam kazanmış ve küçük erkek kardeşin, ölen abisinin iş ve konumu üstlenmesi olarak kullanılmıştır.

3.3 Evlilik ve İdeal Eş

Evlilik, “yaşantıları farklı olan iki bireyin aynı mekân ve zamanı paylaşmasıyla başlayan bir ilişki biçimidir”.⁹⁹ Çekirdek ailenin oluşması ve soyun devam etmesi için atılan ilk adımlardan biridir. Tüm dünya ülkelerinde var olan bu kültürel yapı beraberinde ideal eş, ideal evlilik yaşı, tek ve çok evlilik, boşanma hakkı, eş seçim hakkı gibi kavramları oluşturmuştur.

Çin kültür tarihine bakıldığında ise ailenin oluşması ve soyun devam etmesi için gereken evliliğe çok önem verildiği görülür. Aynı zamanda evlilik gerçekleşmeden önce kızı veya oğlu için ideal eş aranmıştır. Çince deyimlere geçmeden Çin kültüründe evliliği daha iyi anlamak için qǔ 娶 ve jià 嫁 imlerini incelemek büyük bir katkı sağlayacaktır. “Qǔ 娶 imine dikkatli bakıldığında, üst tarafta almak olan qǔ 娶 imi ve

⁹⁹ www.sozluk.gov.tr (TDK Resmi Sitesi Son Erişim Tarihi 09.05.2020)

altta kadın nǚ 女 iminden oluştuğu görülür. Yani kadın, erkek tarafından evlenmek için alınan bir birey olduğu kastedilmektedir. Jià 嫁 imi ise, solda kadın nǚ 女 imi, sağda jiā 家 ev iminden oluşmaktadır ve kadının başka ellere gelin gitmesi demektir. Bu da kadının seçim hakkı olmadığını, başka ellere gidip o ailenin kızı olacağı anlamına gelmektedir.”¹⁰⁰ Bu iki im Türkçedeki erkek tarafının “filancanın kızını gelin aldık veya getirdik” ve kız tarafının ise “filancaya gelin gitti veya gelin verdik” ile benzerlik göstermektedir. Buradan Çin kültüründe erkeğin asıl seçen taraf, kadının ise seçilen taraf olduğu, gideceği aileye hizmet etmesi gerektiği anlaşılmakta ve Çin’in geleneksel evlilik anlayışına ışık tutmaktadır.

Çin kültüründe evliliğe, Çince deyimler büyüteciyle baktığımız da ise olması gerekenler şu şekilde sıralanabilir;

1. “Çin kültüründe evlilik için en ideal damat, yetenekli, bilgi birikimi olan ve konumca üst sınıflarda olan kişi olarak değerlendirilmiştir. İdeal bir gelin için ise ilk ve en önemli standart güzel olmasıdır.”¹⁰¹ Bunun yanında eş seçimi hakkında Konfüçyüs Ekolünün kitaplarından biri olan Zhōu Lǐ’de¹⁰² kadının ideal eş olması için gereken standartlar “Dört Ahlak Kuralı Sì Dé 四德” adı altında değinilmiştir. Bunlar; “evleneceği kişinin aile halkına karşı zarif ve alçak gönüllü olması, az konuşup her işe karışmaması, bakımlı ve güzel olması, ev işlerini iyi yapabilmesidir.”¹⁰³ Kadından beklenen standartların daha fazla olması, kadının aile içerisinde asıl sorumlu kişi olduğunu ve erkeğin asıl seçici taraf olduğunu göstermektedir. Çince de bunlarla ilgili birçok deyimde mevcuttur. Örneğin;

Láng cái nǚ mào 郎才女貌: Erkeğin zeki kadının güzel olması demektir. Geleneksel Çin kültüründe evlilik için gerekli en temel idealler verilmiştir. Bu deyim böyle karı kocanın son derece birbirine uyumlu olduğunu vurgulamaktadır.

¹⁰⁰ jiànwén Qín (建文秦), “Nǚ Zì Yìxiàng De Wénhuà Yìyùn 女字意象的文化意蕴”, *Journal Of Qujing Normal College*, Vol. 20, September 2001, p. 78.

¹⁰¹ Jìn Qián, (进钱). “Chéngyǔ Hé Sùyǔ Xìngbié Chāyì De Wénhuà Qíshì 成语和俗语性别差异的文化歧视”, *Language and Translation*, No. 2, 2003, p. 55.

¹⁰² Zhōu Lǐ 周礼: Konfüçyüs Ekolünün önemli eserlerinden biridir. Bunun yanın Yǐ Lǐ 仪礼 Lǐ Jì 礼记 kitapları ile birlikte Sān Lǐ 三礼 Üç Tören Klasığı ya da Üç Adabı Muaşeret Kitabı şeklinde adlandırılmıştır. <https://baike.baidu.com/item/周礼/1639127?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 13.06.2020)

¹⁰³ <https://baike.baidu.com/item/四德/8635095?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

Cái zǐ jiā rén 才子佳人: Zeki erkek ve yaşı genç olan güzel kız. Genelde yaş ve tip olarak bir birine denk olan, aralarında evlilik veya aşk ilişkisi olan genç kız ve erkeği betimlemek için kullanılır.

Dé xù rú lóng 得婿如龙: Ejderha gibi damat bulmak. Bu deyimde damat ejderhaya benzetilmiştir. Ejderha ise Çin kültüründe konumu, asilliği, normalden farklı olanı betimlemek için kullanılmaktadır. Yani en uygun damat adayı bu vasıfları kendinde barındıran kişi olarak ele alınmıştır.

2. Çince deyimlerde erkek veya kadın olsun fark etmez, evliliğin çok fazla geciktirilmemesi gerektiği vurgulanmaktadır. Erkeğin evlilik yaşı için Konfüçyüs'ün derlemiş olduğu Törenler Klasığı eserinde otuzu ideal görmüş kadın için ise yirmi yaşını, eğer beklenmedik bir durum olursa en geç yirmi üç yaşını ideal görmüştür¹⁰⁴. Bunun yanında, erkeğin yaşının kızıdan büyük olması iyi bir şey olarak görüldüğü deyimlerde mevcuttur. Örneğin;

Nán dà dāng hūn 男大当婚: Erkek yaşı geldiğinde çok beklemeden evlenip yuvasını kurmalı.

Nán shì nǚ jiā 男室女家: Erkek ve kızın yaşları gelince çok beklemeden evlenmesi.

Nán dà sān, bào jīn zhuān 男大三, 抱金砖: Erkek kızdan üç yaş büyük olursa evlendikten sonra büyük zenginlik kazanırlar. Evlilikte erkeğin yaşının büyük olması iyi bir şey olarak görüldüğünü ifade etmektedir.¹⁰⁵

3. “Çin’in geleneksel evlilik kültürü söz konusu olduğunda genel olarak (yīfū yī qī zhì 一夫一妻制) tekeşlilik olduğu görülür. Fakat asıl olan (yīfū yī qī duō qiè zhì 一夫一妻多妾制) tekeşlilik çok cariyeliktir. Erkek resmîyette bir kadınla evli olsa da bunun yanında birçok cariyeye de sahip olabilir. Cariyelerin asıl görevi ise efendisi olan erkeğin gönlünü eğlendirip çocuk doğurup erkeğin soyunu devam ettirmektir. Ayrıca erkeğin resmi karısının işlerini yapmakla da yükümlüdürler. Cariyeler sadece doğuran bir makine ve erkeğin gönül eğlendirdiği düşük seviyeli insanlardır. Herhangi bir hak

¹⁰⁴ Orjinal Metin: 三十而有室，始理男事 二十而嫁；有故，二十三年而嫁。
https://baike.baidu.com/item/礼记·内则/14114466?fr=aladdin (Son Erişim Tarihi 17.05.2020)

¹⁰⁵ Evlilikle ilgili Chenyu 成语'lerin eksik olmasından dolayı burada çalışmamıza bir taneYanyu 谚语 eklenmiştir.

veya özgürlükleri yoktur.”¹⁰⁶ Bu da erkeğin toplumsal hayatta olduğu gibi evlilik hayatında da üst mevkide olduğunu göstermektedir. Çince deyimler bunu kanıtlar niteliktedir. Örneğin;

Sān qī sì qiè 三妻四妾: Sān qī 三妻 üç hanım (eş) anlamına gelmektedir. Fakat burada erkeğin resmi eşinin yanında cariye ve odalığı da kastedilmektedir. Sì qiè 四妾 ise dört cariye demektir ve erkeğe hizmet eden diğer cariyeleri kastedilmektedir. Deyimin genel anlamı ise cariye ve eşlerinin çok olması anlamına gelmektedir.

Sān gōng liù yuàn 三宫六院: Üç saray altı bahçe olarak Türkçeye çevrilir. Bu her ne kadar deyim benzese de aslında Çince kalıplaşmış bir söz öbeğidir. Burada kast edilen imparatorun harem yapısıdır. Üç saraydan maksat; imparatoriçe, prenses ve cariyelerin ikamet ettiği orta, doğu ve batı saraylarıdır. Altı bahçeden kasıt ise bunların günlük hayatını geçirdiği havadar yerdir. Bu söz öbeğinin genel anlamı ise; imparatorun eşi ve cariyelerinin çok olmasıdır.

4. “Evlilikte erkeğin seçim hakkı varken kadının seçim hakkı bulunmamaktadır. Kadın kocası öldükten ya da boşandıktan sonra tekrar evlenmesi kötü olarak görülmüş fakat erkeğe böyle bir dayatma yapılmamış, karısı yaşlanan veya ölen erkeğin tekrardan evlenmesinde bir sakınca görülmemiştir. Bunun yanında erkek kadını boşayabilirken kadına kocasını boşama hakkı tanınmamıştır.”¹⁰⁷ Örnek deyimler;

Liè nǚ bù gēng èr fū 烈女不更二夫: İffetli bir kadın ikinci koca ile evlenmez.

Duàn xián zài xù 断弦再续: Tel kopsa da tekrar devam etmek. Erkeğin karısından ayrılmasından veya karısının vefat etmesinden sonra tekrar başka biri ile evlenmesi.

Qī chū zhī tiáo 七出之条: Deyim değil fakat Eski Çin’de çok önemli bir hukuk sistemidir.¹⁰⁸ Çin’in feodal toplumunda erkeğin kadını haklı olarak boşayabileceği 7 sebeptir. Bunlar; 1. Kadının kayınvalide ve kayınpederine hizmet etmemesi. 2. Erkeğin soyunu devam ettirecek çocuklar doğuramaması. 3. Kocasının dışında başka erkeklerle

¹⁰⁶ Zhìhuì Chén (智慧陈), “Nǚxìng Chéngyǔ Yánjiū 女性成语研究”, Hēilóngjiāng Dàxué 黑龙江大学, Heilong Jiang 2016 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 50-51.

¹⁰⁷ Gù (顾), s. 35.

¹⁰⁸ Jiànwěi Yáng (建伟杨), “Eski Çin’de Qī Chū Sān Bù Qù Hukuk Sistemi 试论中国古代“七出三不去”法律制度”, Southwest University, Chongqing 2010 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 4.

ilişki yaşaması. 4. Aşırı kıskanç olması. 5. Ağır bir hastalığı olması. 6. Çok konuşması. 7. Hırsızlık yapması.¹⁰⁹

5. Çince deyimlerde az da olsa aşk evlilikleri de karşımıza çıkar. Erkek ve kadın arasında yaşanan duygusal olaylar da deyimlere işlenmiştir. Son olarak Çince deyimlerde, aile hayatının oluşması için gereken evliliğe teşvik edilmiş ve bekâr kalmış kişilerin yalnız, perişan halde olduğu vurgulanmıştır. Örneğin;

Er nǚ fū qī 儿女夫妻: Beraber büyüyüp daha sonra evlenen karı koca.

Yuàn nǚ kuàng fū 怨女旷夫: Hüzünlü kadın ve ıssız adam. Eşi olmayan genç kadın ve erkeği ifade etmektedir.

3.4 Eğitim, Öğrenim ve Kabiliyet

Bilgi; insan aklının ulaşabileceği; öğrenme, araştırma veya gözlem yolu ile elde edilen gerçeklerdir. Yetenek ise bir kişinin bir şeyi yapabilme ve anlayabilme niteliğidir.¹¹⁰ Bilgili ve yetenekli kişilere her toplumda ihtiyaç duyulmuş ve bu kişilerin yetişmesi içinde ciddi destekler verilmiştir. Yazı, kâğıt, pusula, matbaa vb. gibi olguların ilk öncülerinden olan Çin toplumu da tarihten buyana bilgili ve yetenekli kişilere her zaman önem vermiştir. Bu kişilerin yetişmesi de eğitimle alakalıdır. Geleneksel Çin toplumunda ise eğitim, Konfüçyüs Ekolünden ciddi anlamda etkilenmiştir.

Konfüçyüs düşünce yapısı ise eğitime cinsiyetçi bakış açısı ile yaklaşır. Erkek çalışkan, bilgili ve yetenekli olmalı, kadının ise her hangi bir bilgi birikimine veya yeteneğe sahip olmasına gerek yoktur. Konfüçyüs Ekolünün en önemli eserlerinden “Törenler Klasığı”, erkek ve kadının eğitim hayatını şu şekilde çizmektedir. *“Erkek çocuğu on yaşına geldiğinde evden ayrılır ve dışarıdaki okulunda kalıp hocalarından okumayı ve hesap yapmayı öğrenir... On üç yaşına geldiğinde; müzik aleti çalmayı, şiir okumayı ve Shao dansını¹¹¹ öğrenir. On beş yaşına geldiğinde Xiang dansını¹¹², ok atmayı ve at arabası sürmeyi öğrenir. Yirmi*

¹⁰⁹ Çinceleri sırasıyla; bu shùn fùmǔ 不顺父母, wú zǐ 无子, yín yě 淫, dù 妒, yǒu èjí 有恶疾, kǒu duō yán 口多言, qièdào 窃盗.

¹¹⁰ www.sozluk.gov.tr (TDK Resmi sitesi Son Erişim Tarihi 16.05.2020)

¹¹¹ Wǔ sháo 舞勺: Geleneksel Çin kültüründe erkek çocuğun 13 yaşında öğrenmesi gereken bir tür saray dansıdır.

¹¹² Wǔ xiàng 舞象: Erkek çocuğun 15 yaşında öğrenmesi gereken bir tür savaş dansıdır.

yaşına geldiğinde Erişkinlik Töreni ¹¹³ düzenlenir ve artık olgun biri olduğunun göstergesidir...”¹¹⁴ Böyle onar yaş eklenerek erkeğin eğitim hayatından çıkıp evlilik hayatı, iş hayatı vs. meselelerin hangi yaşlarda yapılması gerektiğini açıklamaktadır. Bunun devamında ise kadının eğitim hayatı şöyle geçmektedir. “Kız çocuğu on yaşına geldiğinde erkek çocuğu gibi evden dışarı çıkmaz ve ev içindeki hocalarından nezaket için kibar konuşmayı, güzel giyinmek için süslenmeyi, itaatkâr olmak için davranışı öğrenir. Ayrıca kızlara elbise yapmak için ipek işlemek, örgü örmek gibi kadın işleri öğretilir... On beş yaşına geldiğinde Erişkinlik Töreni¹¹⁵ düzenlenir ve artık olgun biri olduğunun göstergesidir...”¹¹⁶ şeklinde devam etmektedir. Bu iki parçadan da görüldüğü gibi erkek eğitim olarak okula gidip okuma yazma, müzik, dans vb. şeyleri öğrenebilirken kız çocuğu evde oturup hayatı boyunca itaati ve ev işlerini öğrenmektedir. Bu da Geleneksel Çin toplumunda, toplumsal cinsiyet algısının eğitime nasıl yansıdığını göstermektedir.

Yine Konfüçyüs’e göre kadın çok zor eğitim verilip terbiye edilen bir bireydir. Örneğin Konfüçyüs Ekolünün en önemli eserlerinden olan “Dört Kitap Beş Klasik” içerisinde Konuşmalar kitabında şöyle geçmektedir. “Konfüçyüs dedi ki ‘Kadınlar ve kötü insanlar kendilerini çok zor eğitirler, bu yüzden onlarla anlaşmak çok zordur. Yakınlaşırsan kabalaşırsın, uzaklaşırsan bile onların nefretine maruz kalırsın.’”¹¹⁷ Bu cümle içerisinde geçen Alçak İnsan yani Xiǎo rén 小人 ifadesi Konfüçyüs’ün toplum içerisindeki ahlak ve karakter olarak en dipte, hiçbir şeyden anlamayan, eğitimsiz ve cani kişilere vermiş olduğu bir unvandır. “Kadınların ayrı alınmış olması Xiǎo rén’in erkekleri ifade ettiğini göstermektedir. Burada sadece kadınları değil, karaktersiz, eğitimsiz ve hiçbir şey

¹¹³ Guàn Lǐ 冠礼: Eski Çin’de Erkek çocuğun olgunluğa ulaştığının göstergesi olarak yapılan bir törendir.

¹¹⁴ Orijinal Metin; 十年出就外傅，居宿于外，学书计，衣不帛襦裤，礼帅初，朝夕学幼仪，请肄简谅。十有三年学乐，诵《诗》，舞《勺》，成童舞《象》，学射御.....二十而冠，始学礼..... Dōngyù Zhào (东玉赵), “Zhōu Dài ‘Nánnǚ Yǒu Bié’ Hé ‘Fūfù Yǒu Bié’ De Fāngfāngmiànmiàn ‘周代男女有别’ 和‘夫妇有别’ 的方方面面”, *Kǒngzǐ Yánjiū 孔子研究*, No. 2, 2002, p. 78.

¹¹⁵ Sūn lǐ 笋礼: Kız çocuğunun olgunluğa eriştiğini göstermek için yapılan bir tür törendir.

¹¹⁶ Orijinal Metin; 女子十年不出，姆教婉婉听从，执麻枲，治丝茧，织纴组紃，学女事以共衣服，观于祭祀，纳酒浆、笱豆、菹醢，礼相助奠。十有五年而笋..... <https://baike.baidu.com/item/礼记·内则/14114466?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.05.2020)

¹¹⁷ Geleneksel Çince de orijinal metin; 子曰：“唯女子与小人为难养也，近之则不逊，远之则怨。” Modern Çincesi; 孔子说：“女子与小人，他们都很难培养自己的浩然正气，难养身、心、性、命，所以与之相处要有远近分寸，太近了容易失礼，坏了规矩；过于远离，又容易招致怨恨” <https://baike.baidu.com/item/唯女子与小人难养也/155358?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.05.2020)

yapmayan erkekleri de eleştirmektedir.”¹¹⁸ Bu da erkek veya kadın olsun eğitimin şart olduğu fakat öğrenilmesi gerekenlerin cinsiyete göre değiştiği anlaşılmaktadır.

Konfüçyüs’ün bu düşünce yapısı dilin gelişiminde önemli bir rol oynamış ve deyimlerde konu olmuştur. Erkeğin eğitimi ve yetenekleri hakkında çok fazla deyim bulunurken kadın için çok azdır. Bu da erkek için eğitimin, öğrenimin ve yetenekli olmanın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Çalışmamız içerisinde ikinci en çok deyim bulunan başlık bu bölümdür. Bu da erkekten en çok beklenen hususlardan birinin eğitim, öğrenim ve yetenek olduğunu gösterir. Bu deyimler incelendiğinde ise genel olarak erkek için eğitim, öğrenimin gerekliliğine değinilmiş ve bunlardan mahrum olanlar sert bir dille eleştirilmiştir. Yetenek olarak ise erkeğin edebi yeteneğine değinilmiş; şiir, yazı ve sanatta çok iyi olan erkeklere aşırı derecede önem verilmiştir. Özellikle bu tür edebi yeteneği olan zarif erkekler dönemin model gösterdiği kişiler olmuştur. Bunun yanında askeriyede komutanın zeki ve stratejik olması, askerin ise hızlı çevik ve kabiliyetli olması vurgulanmıştır. Devlet yöneticilerinin ise kendini eğitmiş olması, planlamada çok iyi olması, yönetim kabiliyeti olması ve kendini sürekli geliştirmesi gerektiği vurgulanmıştır. Örneğin;

Xiè jiā xiōng dì 谢家兄弟: Güney Hanedanlığı dönemindeki (MS.420-589) ünlü iki şair olan Xie Lingyun ve kardeşi Xie Huilian kastedilmektedir. Daha sonraları genel anlam kazanmış ve edebiyatta çok iyi olan kardeşleri betimlemek için kullanılmaya başlanmıştır.

Cái guò qū sòng 才过屈宋: Savaşan Devletler dönemi ediplerinden Song Yu kastedilmektedir. Yüksek edebi yetenekleri olan kişileri betimlemek için kullanılmaktadır.

Jiāng yān cái jìn 江淹才尽: Güney Hanedanlığı dönemi çok ünlü bir şair olan Jiangyan kastedilmektedir. Ölümüne yakın kendisinden iyi şair olmadığı için, insanlar edebiyatın sonu olarak adlandırmışlardır. Daha sonraları dâhilerin azalması anlamında kullanılmıştır.

¹¹⁸ Liyuán Zhōu (力源周), “Shí ‘Nǚrén’ Jí Kě Biàn ‘Xiǎo Rén’ 识女人即可辨小人”, *Journal of Higher Education*, Vol.3, November 2016, p. 258.

Qiān shèng jiāng jūn 千胜将军: Orduyu iyi idare eden ve her savaşta kazanan komutan.

Móu chén měng jiāng 谋臣猛将: Planlama konusunda iyi olan vezir ve savaşta iyi olan komutan.

Jiāng zài móu bù zài yǒng 将在谋不在勇: Bir komutanda olması gereken en önemli haslet cesaret değil stratejik olmasıdır.

Bǎo xué zhī shì 饱学之士: Engin ilim ve irfan sahibi adam.

Dá shì tōng rén 达士通人: Sinesi geniş, bilgisi engin kişi.

Kāi mén shòu tú 开门受徒: Kapısını açıp öğrenci alıp, sanat ve bilgisini aktarmak.

Cái shū xué qiǎn 才疏学浅: Kabiliyet ve bilgisi düşük kişiler. Deyimin çıkış yeri olan Han Shu Gu Yong Bölümde Şöyle geçmektedir “Yöneticilerin (bakanların) kabiliyet ve bilgisi düşük olursa, devlet işlerinde başarılı olamazlar.”

3.5 Karakter ve Davranış Biçimleri

Karakter; bir bireyin kendine özgü yapısı ve onu başkalarından ayıran temel özellikleridir. İçinde yaşamış olduğu toplumun değer yargıları ile şekillenir. Davranış ise; dışarıdan gözlemlenen muamele ve hareketlerin tümüdür. Bu kapsamda; bireyin davranışlarını, toplumdaki değer ve ahlak kurallarına uyduran ve benimseyenlere karakterli, benimsemeyenlere ise karaktersiz denir. Yani karakter yapısı ve davranış biçimleri her toplum içinde var olmuş iyi veya kötü olarak sınıflandırılmıştır. Bunlar dilin yapısına işlemiş özellikle deyimlere konu olmuştur. Çalışmamız içerisinde ise en çok bu başlık altında deyimlerin var olduğu görülür. Bu açıdan erkeği iyi ve kötü olmak üzere ikiye ayırdığımızda anlaşılması ve sınıflandırılması daha kolay olacaktır. Ayrıca İyi Karakter ve Davranışlar başlığı içerisinde, Çin tarihine adını altın harflerle yazdırmış, “Öğretmenlerin Öğreteni” unvanını almış ve bu zamana kadar Çin kültüründe derin etkiler bırakan Konfüçyüs’ün İdeal İnsan profiline de değinilecektir.

3.5.1 Kötü Karakter ve Davranışlar

“Toprağın işlenmesi ile yerleşik bir yaşama geçiş başlamış ve özel mülkiyet ortaya çıkmıştır. Özel mülkiyetin korunması ve işlenmesi insan gücüne ihtiyacı arttırmıştır. Bununla beraber fiziksel olarak güçlü olan erkek toplum içerisinde yükselmiş böylece ataerkil toplumlar oluşmaya başlamıştır.”¹¹⁹ Erkeğin iktidar olması onun karakteri üzerinde derin etkiler bırakmış ve hemcinsleri içerisinde üstünlük yarışı başlamıştır. Bunun getirisi olarak erkek; kibir, hor görme, şiddet ve asi tavırlar sergilemeye başlamıştır. Erkeğin bu tavırları Çince deyimlere de yansımış ve toplum içerisinde erkeğin kötü profili deyimlerle resmedilmiştir.

Çalışmamız içerisinde erkeğin kötü karakter ve davranışlarının konu alındığı deyimleri şöyle sınıflandırabiliriz.

1. Erkeğin merhametsizliği ve başkalarını hor görmesi. Her toplumda olduğu gibi Çin medeniyetinde de yöneten ve yönetilen sınıf var olmuştur. Bu kapsamda devlet yöneticilerinin halkı ezdiği, hakkını gasp ettiği, hor gördüğü ve merhametsiz davrandığı deyimler oldukça fazla yer kaplamaktadır. Bu deyimlerde yöneticiler genel olarak kurt, çakal ve kaplana; sömürülen sınıf ise koyuna benzetilmiştir. Örneğin;

Yáng hěn láng tān 羊狠狼贪: Asıl anlamı makam için birbirleri ile zalimce savaşan kişileri ifade etmektedir. Daha sonraları yozlaşmış yöneticilerin gaddar sömürülerini betimlemek için kullanılmıştır.

Rú láng mù yáng 如狼牧羊: Kurdun koyun gütmesi. Yönetici ve memurların halkı gaddarca sömürmesini ifade eder.

2. Erkeğin boş gezenin boş kalfası olması. Bu deyimlerde erkek ve kadın arasında olan kötü ilişkilerde resmedilmiş ve toplumda kadın ve erkeğin davranış şekillerinin hangi açıdan kötü olacağına ışık tutulmuştur. Bu kapsamda erkeğin; şehvet ve içki düşkünü olması, hiçbir iş yapmaması, yan gelip yatması gibi karakter ve davranışların toplum içerisinde hoş karşılanmadığı görülmektedir. Örneğin;

¹¹⁹ Nurhan D. Serinkan, “Anaerkil Toplumun Sonu”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 9, Sayı 42, Şubat 2016, s. 1073.

Jiān fū yín fù 奸夫淫妇: Zina yapan erkek ve şehvet düşkününü kadın anlamına gelmekte ve bunların hayâsız bir karakterde olduğunu ifade etmektedir.

Lù shuǐ fū qī 露水夫妻: Çiy (şebnem) erkek ve kadın. Resmîyette evli olmayıp yasak ilişki yaşayan kadın ve erkek ifade edilmektedir. Buradan da anlaşıldığı gibi evlenmeden yaşanan ilişkiler Çin toplumunda da hoş karşılanmamıştır.

Jiǔ sè zhī tú 酒色之徒: Sadece yemeden anlayan, kadın düşkününü alkolik adam.

Wán kù zǐ dì 纨绔子弟: Gösterişli giyinen, gün boyu yan gelip yatan zengin ailenin erkek evladı.

3. Hayırsız evlat. Aile kavramının çok önemli olduğu Çin toplumunda anne ve babaya karşı saygısız davranmak oldukça kötü bir tutum olarak görülmüştür. Ailesinin yarım kalan işlerini tamamlamak çocuğa borç bilinmiş ve bunu yapmayan evlâdın hayırsız olduğu da vurgulanmıştır. Ayrıca şımartılmış evlatlar da Çin toplumunda hoş karşılanmamıştır. Örneğin;

Bù xiào zǐ sūn 不肖子孙: Hem ahlaksız hem de atalarının mesleğini devam ettiremeyecek evlat veya torun.

Huā huā gōng zǐ 花花公子: Sadece eğlence bilen, hiçbir iş yapmayan zengin ailenin şımarık erkek evladı.

3.5.2 İyi Karakter ve Davranışlar

Toplumun gözünde iyi; istenilen ve beğenilen nitelikleri taşıyan olgulardır. Bu kapsamda erkeğin iyi bir karakteri ve davranış şekli yine toplum tarafından değerlendirilmiştir. Çalışmamız içerisindeki Çince deyimler incelendiğinde ise erkeğin davranış ve karakterinin iyi olarak değerlendirildiği deyimlerin oldukça fazla olduğu görülür. Bu deyimler genel olarak; yönetici sınıfındaki erkek, halk sınıfındaki erkek, asker, evlat ve Konfüçyüs'ün İdeal İnsan modeli olmak üzere beş şekilde sıralanabilir.

1. Yönetici sınıfındaki erkek. Çin geleneksel toplumunda yönetici sınıf çoğu zaman erkeklerden oluşmuştur. Halkı yöneten bu sınıf için Çince deyimler de genel olarak merhametli, adil ve dürüst olması, kendinden düşük makamdakileri hor görmemesi

gerektiği vurgulanmıştır. Hatta makamca ne kadar yüksek konumda olsa da kendinden düşük makamdaki bilgin kimselere değer vermenin çok iyi bir davranış olduğuna değinilmiştir. Örnek deyimler;

Ài mín rú zǐ 爱民如子: Yöneticilerin halkını evladını sevdiği gibi sevmesi.

Qiān gōng xià shì 谦恭下士: Devlet görevlileri ve asillerin konumu kendinden düşük olan yetenekli kişilere saygı duyup kibar davranması.

Zhōng chén liè shì 忠臣烈士: Dürüst ve adil olan resmi görevli.

2. Bir toplumun en fazla olduğu sınıf tabii ki halk tabakasıdır. Buna paralel olarak halk tabakasındaki erkekler için oldukça fazla deyim bulunmaktadır. Bunlar genel olarak; erkeğin cesur, çalışkan, bilgili ve maharetli olması hakkındadır. Ayrıca halk tabakasındaki her erkeğin devlet işlerinde sorumlulukları olduğunu da vurgulamaktadır. Örneğin;

Xuè xìng nán ér 血性男儿: Cesur ve cana yakın erkek.

Pīn mìng sān láng 拼命三郎: Zhonglang dağının cesur erkeği Shixiu'yu ¹²⁰ betimlemektedir. Daha sonraları genel bir anlam kazanmış ve savaştan, ölümden korkmayan işlerini adam akıllı yapan kişi anlamında kullanılmaktadır.

Pǐ fū yǒu zé 匹夫有责: Devlet işlerinde her erkeğin sorumlulukları vardır. Günümüzde genel anlam kazanmış ve kadınlar içinde kullanılmaya başlanmıştır.

3. Çin toplumunda tarihten bu yana birçok halk var olmuş ve bunlar arasında binlerce savaş yaşanmıştır. Bu da askere olan ihtiyacı arttırmış ve askerin nasıl olması gerektiği hakkında bir profil oluşturmuştur. Genel olarak asker her toplumda olduğu gibi Çin toplumunda da bilgili olmasından ziyade itaat etmesi beklenmiştir. Karakter olarak, güçlü, atik, çevik ve savaş kabiliyeti iyi olması gerektiği vurgulanmıştır. Komutanlar için ise zeki, stratejik, sert ve güçlü olması gerektiğine değinilmiştir. Örneğin;

¹²⁰ Shí xiù 石秀: Çin'in Dört Büyük Klasik Romanından biri olan Shuǐhǔ Zhuàn 水浒传 adlı eserde geçen bir karakterdir. Anne babasını bebekken kaybetmiş ve geçimini sağlamak için odun satmıştır. Ayrıca çok iyi bir dövüş sanatçısıdır. <https://baike.baidu.com/item/石秀/66816?fromtitle=拼命三郎&fromid=2492906&fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 13.06.2020)

Jiàng yǒng bīng xióng 将勇兵雄: Cesur komutan ve kuvvetli asker. Ordunun güçlü olduğunu ifade eder.

Qiáng bīng měng jiàng 强兵猛将: Güçlü asker, sert komutan. Ordunun güçlü olduğunu ifade eder.

4. Ailenin çok önemli olduğu Çin’de evlat, anne babaya karşı saygılı ve dürüst olmalıdır. Anne baba ise oğlunun eğitim ve geçiminden sorumludur. Hayırlı evlat profili Çince deyimlerde genel olarak; ailesinin değerini bilen, onlara karşı vefalı olan, babasının bitmemiş işlerini bitiren, saygı ve hürmeti eksiksiz yerine getiren olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin;

Fù xī zǐ hé 父析子荷: Evlat babasının bitmemiş işini sırtlanması.

Fù yán zǐ xiào 父严子孝: Anne babanın çocuklarını ciddi bir şekilde yetiştirmesi, çocukların ise anne babaya karşı yumuşak huylu ve hayırlı evlat olması.

5. Konfüçyüs Çince deyimlere konu olan; ideal insanı, beyefendiyi, erdemli kişiyi Jūn Zǐ 君子 olarak, bunun tam tersi olan Erdemsiz İnsanı Xiǎo rén 小人 olarak isimlendirmiştir. Konfüçyüs’e göre İdeal İnsan olabilmek için birey en temel özellikleri ile “insanları sevmeli, hayırlı evlat olmalı, gelenek ve göreneklere uymalı, aşırılıktan kaçıp her şeyde orta yolu bulmalı, konumuna göre davranmalı, doğru, adil, bilgili, mantıklı, sadık, bağışlayıcı ve cesaretli olmalıdır.”¹²¹ Bunlar Konfüçyüs’ün en çok önem verdiği hususlardır. Bunların tam tersi bir davranış veya karakter sergileyen kişi ise Erdemsiz İnsan yani Xiǎo rén 小人 olmaktadır. Bu kişiler ise Konfüçyüs’ün gözünde eğitimden anlamayan ve toplumun en aşağı insanlarıdır. “Bu iki unvan Eski Çin’de genel olarak erkeği ifade etmektedir.”¹²² Günümüz toplumunda ise bu ayırım kalkmış, her iki cinsiyet içinde kullanılır duruma gelmiştir. Bu da erkek ve kadının, toplum içerisinde ki konum ve rollerinin değiştiğini, kadının toplumun alt sınıfından çıktığını göstermektedir. Konumuz içerisinde, Geleneksel Çin kültürünü incelediğimiz için çalışmamıza dâhil edilmiştir. İdeal İnsan profili deyimlerde oldukça geniş yer kaplamaktadır. Örneğin;

¹²¹ Okay, s. 30-42.

¹²² Zhou 周, “Shí ‘Nǚrén’ Jí Kě Biàn ‘Xiǎo Rén’ 识女人即可辨小人”, s. 258.

Jūn zǐ zhī jiāo 君子之交: Erdemli İnsanlar arasındaki münasebetin samimi ve doğal olması.

Bó wù jūn zǐ 博物君子: Bilgili okumuş erdemli insan.

Jū gōng jūn zǐ 鞠躬君子: Saygıyla ve sadakatle işini yapan erdemli insan.

Jūn zǐ zhī guò 君子之过: Erdemli İnsanların hata yapması güneş ve ay tutulmasına benzer, herkes görebilir. Hatasını düzelttiği takdirde saygı görmeye devam eder.

3.6 Erkeğin Dış Görünüşü

Tarihten bu yana kadını dış görünüşü ile betimleyen deyimler, şiirler, nesirler her zaman var olmuştur. Erkek ise dış görünüşünden ziyade daha çok cesareti, kahramanlığı ve konumuyla resmedilmiştir. Çince deyimlere baktığımızda ise kadının güzelliği ile ilgili deyimlerin çok fazla olduğu görülür. Erkeğin dış görünüşü ile ilgili deyimler ise oldukça azdır. Çalışmamız içersin de erkeğin dış görünüşünü betimleyen toplamda 40 deyime yer verilmiştir. Bunlar incelendiğinde dış görünüş olarak erkek; zarif ve iri yapılı olmak üzere iki profilde karşımıza çıktığı görülür.

3.6.1 Měinán 美男

Měinán 美男 imlerini incelediğimizde; asıl olarak kadını ifade eden ve güzel sevimli anlamına gelen měi 美 imi ile erkek nán 男 iminin birleşmesi ile oluştuğu görülür. Türkçeye ise direkt olarak güzel veya sevimli erkek olarak çevrilir. İsimden de anlaşıldığı gibi kibar ve kadınsı bir güzelliği yani yakışıklılığı olan erkekleri ifade etmektedir. Ayrıca bu tür erkeklere Çince de Çiçek Erkeği anlamına gelen “Huā měinán 花美男”da denmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus erkeğin karakterinin kadımsı olması değildir, dış görünüşleri zarif olan, savaş, güç vb. şeylerin peşinde koşmayan bilgili, kibar, görgülü olan erkekler ifade edilmektedir. Bu erkekler Çince de erkeğin yakışıklılığını ifade eden deyimlerde oldukça geniş bir yere sahiptir. Hatta Çin kültüründe “Dört Büyük Güzel Erkek” anlamına gelen “Sì Dà Měinán 四大美男”¹²³

¹²³ Dört Büyük Yakışıklı olarak farklı kişiler alınmıştır fakat en çok kabul edilen; Pān An 潘安, Lán Líng Wáng 兰陵王, Sòngyù 宋玉 ve Wèi Jiè 卫玠'dir. Míng Yì, (名佚). “Lìshǐ Shàng De Sì Dà Měinán 历史上的四大美男”, *Zhōngwài Wénzhāi 中外文摘*, Vol. 17, 2008, p. 25.

kavramını oluşturmuştur. Deyimlerin yanında deyimlere konu olan bu erkeklerin incelenmesi Çin kültüründe erkeğin dış görünüşüne olan bakış açısını daha iyi yansıtacaktır. Örneğin;

Zhì guǒ pān ān 擲果潘郎: Bu deyim kadınlar tarafından aşırı sevilen ve çok yakışıklı olan erkekleri methetmek için kullanılmaktadır. “Asıl olarak Pan An’a meyve vermek diye Türkçeye çevrilir. Çünkü Pan An ne zaman dışarı çıkacak olsa aşırı yakışıklı olmasından dolayı etrafı hayran bakışlarla onu izleyen kadınlarla çevrilir ve kendisine sürekli meyve ikram edilirmiş.”¹²⁴ Pan’an ise 247-300 yılları arasında Batı Jin Hanedanlığı döneminde yaşamış Çin kültüründe en yakışıklı erkek olarak değerlendirilen bir edebiyatçı aynı zamanda yöneticidir. Vücut yapısına tam olarak değinilmemiş fakat genel olarak yüzü güzel, duruşu vakur ve karakteri olgun birisi olarak hikâyelerde geçmektedir.

Kàn shā wèi jiè 看杀卫玠: Kadınlar tarafından aşırı sevilen çok yakışıklı erkekleri betimlemek için kullanılmaktadır. Asıl olarak “Wei Jie’yi bakarak öldürmek” şeklinde Türkçeye çevrilir. Wei Jie 286- 312 yılları arasında Jin Hanedanlığı döneminde yaşamış Dört Yakışıklı Erkekten biridir. Aşırı derede yakışıklı ve alımlı olmasından dolayı kendisine Yeşim Erkeği anlamına gelen 玉人 denmiştir. Deyimin hikâyesi ise şöyledir; “Wei Jie sağlığı yerinde olmayan bir gençtir. Bir gün dışarı çıktığında her zamanki gibi etrafı hayran bakışlarla Onu izleyen kızlarla çevrilir ve çok geçmeden bayılır. Bu olaydan iki üç gün sonra ölür. Erken yaşta ölmesi sebebi ile insanlar herkesin aşırı nazarına maruz kaldığı için ‘Wei Jie nazardan öldü’, ya da ‘bakışlarla öldü’ şeklinde söylenmeye başlamışlardır. Daha sonraları aşırı yakışıklı olan erkekler bu deyimle ifade edilmiştir.”¹²⁵

Chéng běi xú gōng 城北徐公: Savaşan devletler döneminde Yu soy isimli genç bir yakışıklıyı ifade etmektedir. Daha sonraları yakışıklı erkekleri betimlemek için kullanılmaya başlanmıştır.

Bu gibi deyimlere konu olan birçok yakışıklı erkek bulunmaktadır. Bu erkeklerin en ortak özellikleri şu şekilde sıralanabilir.

¹²⁴ Yì (佚), s.25.

¹²⁵ Yì (佚), s.25.

1. Beyaz ten Fūsè báixī 肤色白皙: Çin tarihinde yakışıklı erkeklerin en büyük ortak özelliği beyaz tenli olmalarıdır.¹²⁶ Örneğin;

Fù fēn hé láng 傅粉何郎: Deyimde geçen He Lang 何郎 He Yan adında bakımlı bir erkektir. Fu Fen 傅粉 ise Pudra demektir. He Yan'ın sanki pudra sürülmüş gibi beyaz ve güzel bir ten rengine sahip olduğunu ifade etmektedir. Daha sonraları deyim genele yayılmış ve beyaz tenli yakışıklı erkekleri betimlemek için kullanılmıştır.

2. Eski Çin'de erkeklerin göz şeklinden ziyade bakışlarının derinliğine değinilmiştir. Bakışları parlak ve derin olan güzel olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca kaşların düzgün olması da güzellik standartları içerisindeydi.¹²⁷ Örneğin;

Lǎng mù shū méi 朗目疏眉: Parlak gözler ve güzel kaşlara sahip olan kişi anlamına gelmektedir.

3. Deyimlerde en çok kadınımsı güzelliğe sahip olan erkekler için vücut hatlarının zarif olduğu vurgulanmıştır. Bu zarifliği vurgulamak için de genel olarak yeşim taşı kullanılmıştır. Örneğin;

Yù shù lín fēng 玉树临风: Yù shù 玉树 birebir çevirisi “Yeşim Ağacı”dır. Çin mitolojisinde bir tür efsanevi ağaç veya değerli taşlarla yapılmış bir ağaç olarak geçmektedir. Lín fēng 临风 ise rüzgârın esmesi ile dalgalanan, sallanan anlamına gelmektedir. “Rüzgârın esmesi ile dalgalanan Yeşim Ağacı” şeklinde Türkçeye çevrilir. Zarif ve güzel görünümlü erkekleri ifade etmektedir.¹²⁸

Měi rú guān yù 美如冠玉: Güzelliğinin yeşim taşı gibi olması. Zarif bir yakışıklılığı olan erkekleri betimlemek için kullanılmaktadır.

Yī biǎo rén cái 一表人才: Zarif ve düzgün görünümlü erkekleri betimlemektedir.

4. Erkeğin dış görünüşü betimleyen deyimlerde soylu kişilere, imparator ve ailesine yer verilmiş ve onların sıradan halktan çok daha yakışıklı, güzel olduğu vurgulanmış fakat çok fazla detay verilmemiştir. Bu deyimlerde ise genel olarak Çin kültüründe çok

¹²⁶ Yá Lǐ (芽李) ve Dōngjié Chén (东杰陈), “Jiědú Zhōngguó Gǔdiǎn Měinán 解读中国古典美男”, *Yi Hǎi* 艺海, September 2009, p. 36.

¹²⁷ Lǐ, “Jiědú Zhōngguó Gǔdiǎn Měinán 解读中国古典美男”, s. 36.

¹²⁸ <http://xh.5156edu.com/html5/42122.html> (Son Erişim Tarihi 13.06.2020)

önemli olan ve ilahi vasıfları kendinde bulunduran ejderha ve Anka kuşu kullanılmıştır. Örneğin;

Lóng yán fèng zī 龙颜凤姿: Ejderhanın renklerine, Anka kuşunun tavırlarına sahip olmak. İmparator ve ahalisinin dış görünüşünün normalde farklı olduğunu betimlemektedir.

Lóng méi fèng mù 龙眉凤目: Ejderha kaş, anka kuşu gözü. Soylu kişilerin dış görünüşlerinin normalden farklı olduğunu ifade etmektedir.

3.6.2 Yapılı Erkekler

Savaşın yoğun olduğu, tarım ve mülkiyet hakkının var olduğu toplumlarda güçlü olmak çok önemli bir mesele olmuştur. Çin tarihine baktığımızda yüzlerce hanedanlık ve bunlar arasında geçen yüzlerce savaş görülmektedir. Ayrıca tarım toplumu olan Çin’de toprağın işlenmesi ve mülkiyetin korunması çok büyük önem arz etmektedir. Bu sebeple erkek güçlü, yapılı ve cesur olması sık sık deyimlerde vurgulanmıştır. Bu kapsamda erkeğin dış görünüşünü ifade eden Çince deyimlerin ikinci kısmı güçlü ve iri yarı erkeklerdir. Bu erkeklerin en temel özellikleri ise şöyledir;

1. “Eski Çin’de erkeğin bıyık, sakal ve kaşlarının sık olması yakışıklı, yapılı ve cesur erkeği betimlemektedir.”¹²⁹ Örneğin;

Xū rán rú jǐ 须髯如戟: Jǐ 戟: Eski Çin’de kullanılan bir savaş aletidir. Mızrağın sivri ucunun sağ ve sol tarafında dışa dönük iki tane hilal şeklinde keskin bıçaklar bulunan demirden bir savaş aletidir. Sakal ve bıyıkların mızrak gibi hem sık hem uzun olması anlamına gelmektedir. Güçlü ve korkusuz bir dış görünüşe sahip olan erkeği betimlemek için kullanılır.

Xū méi nán zǐ 须眉男子: Kaş ve sakalları gür olan erkek demektir. Yakışıklı, yapılı ve cesur erkekleri betimlemektedir.

2. Çince deyimlerde yapılı cesur erkekler; kırlangıç çeneli, kaplan sakallı, kaplan omuzlu, ayı belli olarak betimlenirken kötü ve sinsi erkekler daha çok kartal ağızlı,

¹²⁹ Li (李), “Xiàndài Hànyǔ Chéngyǔ De Nánxìng.....”, s. 20.

kartal burunlu, kartal kafalı, atmaca gözlü, kurt görünümlü gibi kavramlarla ifade edilmiştir. Örneğin;

Hǔ tǐ xióng yāo 虎体熊腰: Kaplan vücutlu ayı belli kişi. İri yarı güçlü erkekleri betimlemektedir.

Yàn hàn hǔ jǐng 燕颌虎颈: Kırlangıç çenesi kaplan boynu. Eski zamanlarda prens ve generallerin güçlü yapılarını betimlemek için kullanılmıştır.

Yīng zuǐ yào mù 鹰嘴鹞目: Kartal ağızlı atmaca gözlü kişi. Kötü ve kurnaz görünümlü erkeği ifade etmektedir.

3. Yapılı erkeklerin diğer bir özelliği ise hareket ve duruşlarının ihtişamlı olmasıdır. Deyimlerde erkek; yürürken büyük adım atan, kafası dik, omuzları geniş, bakışları sert, hareketleri atik olarak resmedilmiştir. Örneğin;

Gāo shì kuò bù 高视阔步: Başı dik ve büyük adımlar atan kişi. İhtişamlı ya da kibirli görünümü olan erkekleri ifade eder.

Jīn gāng nù mù 金刚怒目: Öfkeli bakışları ve ayırık gözleri olan, elmas gibi sert ve yiğit görünümlü erkek.

Bǎng dà yāo yuán 膀大腰圆: Omuzları geniş, beli yuvarlak olan iri yarı, güçlü kişi.

“Deyimlerden de anlaşıldığı gibi Çin tarihinde birçok uzun boylu, kaslı ve yakışıklı erkek var olmasına rağmen, Çin halkının gözünde zarif, kibar ve mütevazı erkekler daha çok rağbet görmüştür. Bunun sebebi ise eski zamanlardan beri Çin toplumunda iyi bir statüye sahip olmak, kariyer yapmak çok önemli bir mesele olmuştur. Statü elde etmek içinde fiziksel güçten ziyade bilgili olmak daha önemlidir. Bu sebeple eskiden bu yana Çin toplumunda zayıf insanlar daha çok var olmuştur. Özellikle Kuzey-Güney Wei Jin Hanedanlıklarından sonraki dönemlerdeki edebi eserlere bakıldığında genel olarak zayıf ve kibar görünümlü erkeklerin var olduğu görülür. İri yarı güçlü erkekler ise savaşın yoğun olduğu zamanda daha çok rağbet görmüşlerdir. Örneğin San Guo Yanyi

kitabında, zarif görünümlü ve stratejik bir dâhi olan Zhu Gelang diğer kaslı erkeklerden daha çok ön planda tutulmuştur.”¹³⁰

Diğer bir önemli husus ise, erkeğin dış görünüşünü betimleyen deyimler erkeği genel hatları ile vermiş olmasıdır. “En detaylı olarak omuz, kaş, sakal ve bıyıklarının dışında çok fazla detay verilmemiştir. Kadının dış görünüşünü ifade eden deyimler ise son derece ayrıntı içerir. Örneğin saç, kaş, alın, çene, bel, gözler, dudaklar, eller ve ayaklar gayet net bir şekilde deyimlere işlenmiştir.”¹³¹ Bu da Çin toplumunda erkeğin yakışıklı olmasından ziyade karakter, eğitim vb. gibi olguların toplumda daha önemli olduğunu göstermektedir. Kadının güzelliği hakkında aşırı detay verilmesi ise toplumun gözünde kadının en önemli standardının güzelliği olduğunu göstermektedir.

¹³⁰ Sīyuǎn Liú (思远刘), “Lùn Hànyǔ Miáoxiě Nánxìng Měi Chéngyǔ De Wénhuà Tèzhēng 论汉语描写男性美成语的文化特征”, *Journal of Changzhou Institute of Technology*, Vol. 33, No. 2, April 2015, p. 60.

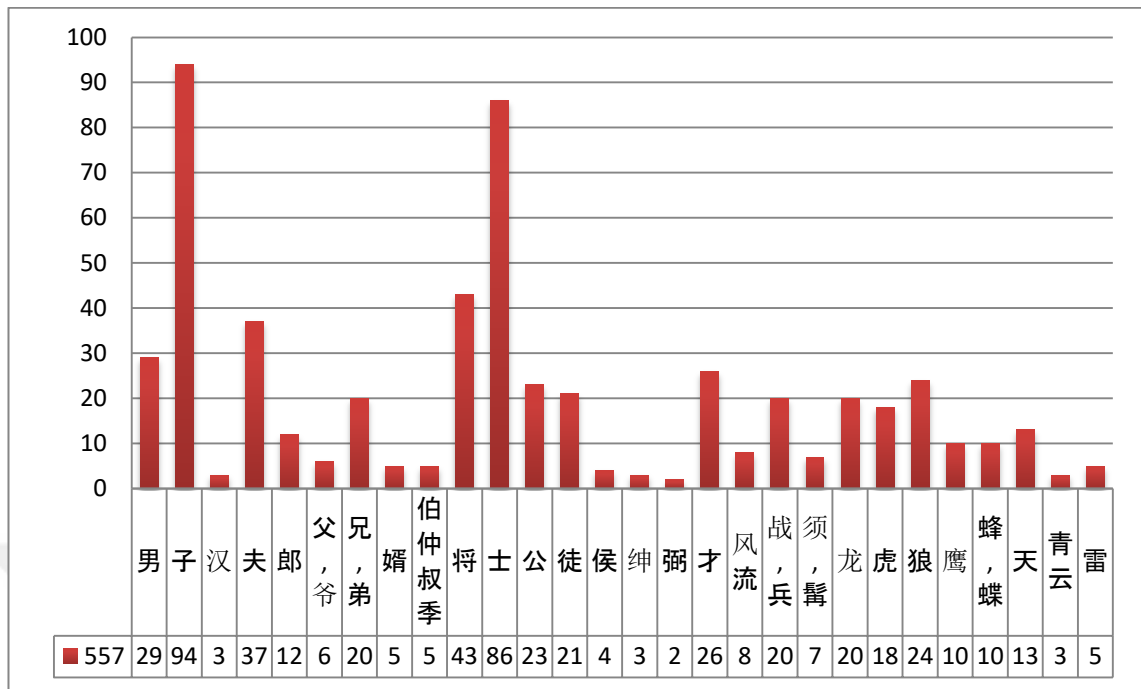
¹³¹ Li (李), “Xiàndài Hànyǔ Chéngyǔ De Nánxìng.....”, s. 28.

SONUÇ

Çince atasözleri ve deyimler; halkın günlük hayattaki tecrübelerinden, hayata bakış açısından, şiir ve mitolojik hikâyelerinden fırlayıp, farklı anlamlar yüklenerek günümüze kadar gelmiştir. Atasözleri ve deyimlerin incelenmesi ise Geleneksel Çin toplumunun düşünce yapısına ve yaşayış şekline ışık tutacağı için önemli niteliktedir. Bu kapsamda Çince erkek deyimlerinde toplumsal cinsiyet algısını daha iyi anlayabilmek için çalışmamız içerik olarak üç bölüme ayrılmıştır.

Birinci bölümde, Türkçeye atasözleri ve deyimler diye tercüme ettiğimiz shúyǔ 熟语'lere ve beş alt başlığı olan Chéngyǔ 成语, Guànyòng yǔ 惯用语, Xiēhòuyǔ 歇后语, Yànyǔ 谚语, Sùyǔ 俗语'ye yer verilmiştir. Shúyǔ 熟语'leri daha iyi anlamak maksadı ile toplamda erkekle ilgisi olmayan 49 Shúyǔ ile çalışılmıştır. Sonuç olarak, Çincedeki bu özlü sözlerin kendine has özelliklerinin olduğu görülmüştür. Çincede Shúyǔ diye adlandırılan kalıplaşmış sözcük grupları hem deyim hem atasözlerinin yerini tutmaktadır. Türkiye'de yapılan araştırmalar genellikle Chéngyǔ olarak ele alınmış fakat Çincedeki Yànyǔ, Sùyǔ de araştırmaya dâhil edilmiş, bu da karışıklığa sebebiyet vermiştir. Bu bölümde azda olsa ilerideki çalışmalarda yapılacak yanlışlar giderilmiş ve Çince atasözleri, deyimler üzerine yapılacak araştırmaların çerçevesi genişletilip sınırlar çizilmiştir. Son olarak konumuzun Çince deyimlerde erkek kavramı başlığı altında Chéngyǔ 成语'leri incelediğimizin de altı çizilmiştir.

İkinci bölümde, Çince deyimlerde erkeği ifade eden 36 ime yer verilmiş ve bu imlerin ayrıntılı bir şekilde günümüze kadar nasıl değişip geldiği incelenmiştir. Ayrıca bu 36 imin bulunduğu 557 deyim bulunmuştur. Bu deyimlerin imlere göre dağılımı ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

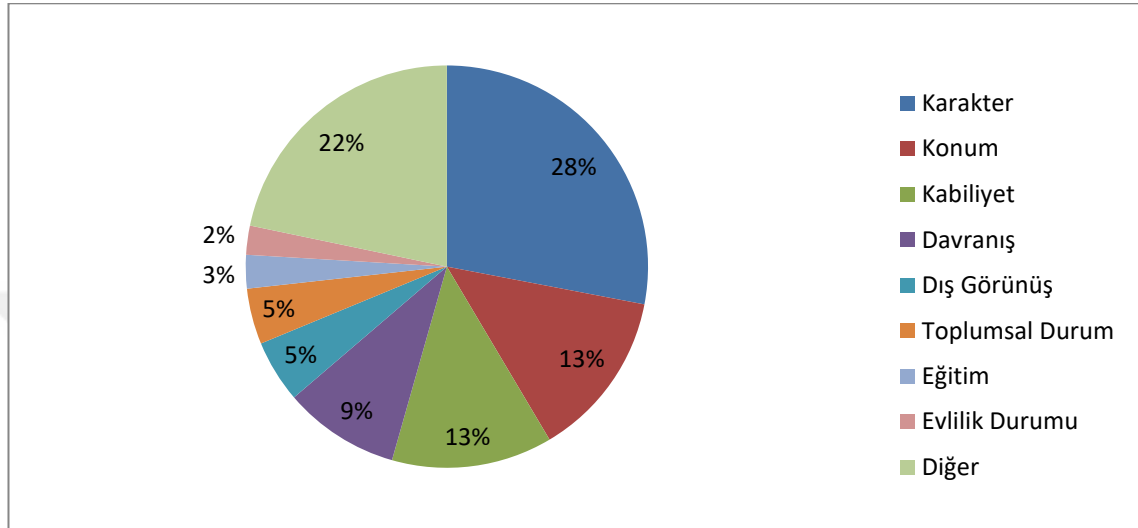

Şekil 23. Deyimlerin İmlere Göre Dağılımı

Bu bölümde amaç, direkt ve dolaylı olarak erkeği ifade eden bu imlerin tarihsel sürecine ışık tutmaktır. Sonuç olarak, Çince deyimler içerisinde geçen imlerin; deyimleri kolay anlayabilmenin yanında Çin'in geleneksel bakış açısını da içerisinde barındırdığı anlaşılmıştır. Örneğin erkeğin doğrudan cinsiyeti ile alakalı olan deyimlerde; erkek nán 男, ergenliğe erişmiş erkek fū 夫, damat xù 婿, baba fù 父 imlerinin sadece bireyin cinsiyetini ifade etmediği, bunun yanında erkeğin toplum içerisindeki statüsünün yüksek olduğu ve evin geçimini sağlamak için çalışan kişi olduğu da anlaşılmıştır. Bunun yanında Çince deyimlerde erkeği dolaylı yoldan sembolize eden; cái 才, fēngliú 风流, lóng 龙, yīng 鹰, gibi imlerin Çin toplumunun gözünde erkeğin; bilgili, yetenekli, karakterli, cesur ve savaşçı ruhlu olması gerektiği de anlaşılmıştır. Bu imlerin bazılarının günümüz toplumunda kadını ifade ediyor duruma geldiğine de değinilmiştir. Bunun sebebinin ise toplumun erkek ve kadına olan bakış açısının değişmesi; erkeğin davranış ve karakteri olarak sayılan olguların artık kadına da verilmesidir. Buradan Çin toplumunda kadının statüsünün artık erkekten çokta düşük olmadığı, ayrıca erkeğin yapabildiği işleri kadınların da artık yapabilir duruma geldiği de anlaşılmaktadır.

Üçüncü bölümde ise ikinci bölümde yer verdiğimiz otuz altı imin bulunduğu 557 deyim, Çin'in toplumsal cinsiyet bakış açısı altında incelenmiştir. “Toplumsal Cinsiyet” kavramı üzerine olan araştırmalar genel olarak kadını akla getirmektedir. Fakat bir

toplumda rol ve statüleri belirleyebilmek için kıyaslanacak bir olgu gerekmektedir. Bu sebeple bu bölümde erkeğin, statüsü, rolü, davranışları, karakteri ve dış görünüşü kadınla kıyaslanarak ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Sonuç olarak aşağıdaki tabloya bakarak söyleyecek olursak erkekten beklentilerin önem sırası şu şekilde sıralanabilir;

Şekil 24. Erkek Deyimlerinin Sınıflandırılması

Çin toplumunda erkek için en önemli özelliğin karakter olduğu anlaşılmaktadır. Toplamda erkeğin karakterinin nasıl olması gerektiğini betimleyen 156 deyim bulunmaktadır. Bu deyimlerde erkek genel olarak; merhametli, adil, dürüst, cesur, atik ve savaşçı ruhlu olması gerektiği vurgulanmıştır.

İkinci sırada 75 deyimle erkeğin konumu yer almaktadır. Burada konumdan maksat, toplumsal statü ve rollerdir. Bu deyimlerde ise; daha henüz anne karnındayken erkeğin kadından konumca üstün olduğu ve erkeğin toplumun üst mevkilerinde veya toplumun ihtiyacını karşılayan tüccar, demirci, balıkçı vb. gibi mesleklerde çalışabildiği, kadının ise erkek gibi dışarıda çalışma hayatı olmadığı görülmektedir. Toplumu oluşturan aile hayatında ise erkeğin dışarı işleri ile uğraşan, eve para getiren, kadının ise ev işleri yapan, çocuklara bakan, ekonomik özgürlüğü olmayan, statüsü kocasınınki ile düşüp yükselen kişi olduğu anlaşılmaktadır.

Üçüncü sırada 72 deyimle erkeğin kabiliyetini içeren deyimler yer almaktadır. Bu deyimler erkeğin eğitimini belirten 15 deyimden ayrı düşünülemez. Çünkü Çin toplumuna göre eğitilmiş kişi kabiliyetli kişidir. Bu deyimlerde genel olarak erkek veya kadın olsun eğitimin şart olduğu fakat buna cinsiyetçi bakış açısı ile yaklaşıldığı

görülmektedir. Kadın, evleneceği kişiye itaati, güzel konuşmayı, güzel giyinmeyi, oturup kalkmayı, kocasına itaat etmeyi öğrenirken, erkek okula gidip, edebi yeteneklerini geliştirebilmekte ve toplum içerisinde işe yarayacak hesap kitap işlerini öğrenebilmektedir.

Dördüncü sırada 52 deyimle erkekten beklenen davranışlar bulunur. Erkeğin davranışları hakkındaki deyimler; yönetici sınıfı, halk sınıfı ve evlat olmak üzere üç grupta incelenmiştir. Bu deyimlere göre yönetici sınıf; kendinden düşük mevkide olanlara karşı hürmetkâr bir tavır sergilemeli, eğitilmiş bilgili kişileri el üstünde tutması gerektiği vurgulanmıştır. Halk sınıfı için ailesine karşı, devletine karşı sorumluluklarını bilen bir birey olması gerektiğine değinilmiştir. Evladın anne babaya karşı hürmet etmesi, her işini görüp onları koruyup kollaması da deyimler içerisinde oldukça fazla yer kaplamaktadır.

Beşinci sırada 28 deyimle erkeğin dış görünüşü gelmektedir. Bu deyimler yeterli olmadığı için ayrıca 14 deyim daha eklenmiş fakat 36 imin dışında olduğu için grafiğe dâhil edilmemiştir. Bu deyimlerde erkek; narin bir yakışıklılığı olan erkek ve yapılı, güçlü erkek olmak üzere karşımıza çıkmaktadır. Narin erkeklerin daha popüler olduğu, ayrıca bu kişilerin zamane toplumuna model insan olduğu da anlaşılmıştır.

Altıncı sırada 25 tane toplumun yaşamış olduğu olaylara ışık tutan deyimler mevcuttur. Bu deyimler tez içerisindeki diğer başlıklara ışık tuttuğu için önemli niteliktedir. Örneğin; erkeğin, karısı ve evladını satması toplumsal bir durumdur. Ayrıca toplumda erkeğin egemen olduğununuda göstermektedir. Bu açıdan bu deyimlerde; karısı ve çocuklarını hayatın zorluğundan dolayı satan erkek; günlük ihtiyaçlarını giderebilmek için evlenen karı koca; babasının ölmeden önceki borçlarını miras alan evlat, deyimler içerisinde resmedilmiş ve zamane şartlarına ışık tuttuğu görülmüştür.

Yedinci sırada ise evlilik hayatına 13 deyimle ışık tutulmuştur. Buradan da yine erkeğin evlilikte kadından üstün olduğu anlaşılmıştır. Erkek karısı öldüğünde tekrardan evlenebilirken kadına bu hak tanınmamıştır. Erkek karısının yanında birden çok cariye alabilmekte ve onları kendi ihtiyaçları için kullanabilmektedir. Ayrıca erkek karısını boşayabilirken ya da karısını seçme özgürlüğüne sahipken, kadın ailesinin uygun gördüğü kişi ile evlenmiş ve gelin gideceği eve hizmet etmek zorunda bırakılmıştır.

Son sırada ise çalışmamız içerisindeki konulara dâhil olmayan 121 deyim mevcuttur. Bu deyimler, net bir şekilde sınıflandırılmamış, fakat genel olarak, askeriyeinin gl olması, aile içerisinde kardeşlerin sık fk olması, dostluk, münzevi yaşayan keşişler ve kadın erkek arasındaki tutkulu aşk yer almaktadır.

Bu bilgiler ışında tezin yazım amaçlarından biri olan Türkiye’de yapılan Çin toplumunda kadın çalışmalarını tamamlamak az da olsa istenilene ulaşmıştır. nceki kadın çalışmaları ile kıyasladığımızda erkekte beklenen önem sıralamasnn tersi bir beklenti olduğu görülmektedir. Kadın genel olarak güzelliği, dş görünüşü ile ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Konumu, bilgisi, karakteri gibi hususlar arka planda kalmış, erkeğine itaat etmesi gibi hususlar ön plana çıkmıştır. Bu da Çin’in toplumsal cinsiyet bakış asn gözler önüne sermekte ve ciddi bir ataerkil toplum izlerinin var olduğunu göstermektedir. Günümüz Çin toplumunda ise erkeği dolaylı olarak ifade eden bu deyimlerin artık kadın içinde kullanılır duruma gelmesi ataerkil toplumun, toplumsal cinsiyet bakış asnn değiştiğini göstermektedir. Erkek ve kadın artık, beraber aynı eğitimi görebilen ve aynı iş yapabilen bireyler haline gelmişlerdir.

EKLER

EK 1. Çince Erkek Deyimleri¹³²

NO	Deyim	Pinyin	Çince Açıklaması	Türkçe Açıklaması	Sınıfı
1. Nán 男					
1.	寸男尺女	cùn nán chǐ nǚ	指一个子女，一个儿子或女儿。由于在中国古代封建思想的影响下，重男轻女特别严重，男孩可以继承香火，女孩则不被家长喜欢。女孩大了会嫁人，嫁出去的女儿，泼出去的水，就等于是别人家的人了。所以说是半女。另一种说法是这是一种互文的说法，说的是有儿女。	Bir erkek ve yarım kız. Feodal Çin de erkek çok önemsenirken kadın küçük görülmüştür. Bunun sebebi kızın evlenip başka ellere gidecek olmasıdır. Bu sebeple tam erkek yarım kız denmiştir. Diğer bir görüş ise, ailede hem erkek hem de kız çocuğu olduğunu ifade ettiğidir.	Konum
2.	一男半女	yī nán bàn nǚ	指一个子女，一个儿子或女儿。由于在中国古代封建思想的影响下，重男轻女特别严重，男孩可以继承香火，女孩则不被家长喜欢。女孩大了会嫁人，嫁出去的女儿，泼出去的水，就等于是别人家的人了。所以说是半女。	Bir erkek ve yarım kadın. Feodal Çin de erkek çok önemsenirken kız küçük görülmüştür. Bunun sebebi kızın evlenip başka ellere gidecek olmasıdır. Bu sebeple tam erkek yarım kız denmiştir.	Konum
3.	男女有别	nán nǚ yǒu bié	男女之间有严格区别。旧时用以强调应严守封建礼教。	Erkek ve kadın arasında ciddi farklılıklar vardır. Eski zamanın kaide ve görgü kurallarına uyulması gerektiğini vurgular.	Konum
4.	重男轻女	zhòng nán qīng nǚ	重视男子，看轻女性。指轻视妇女的封建思想。	Erkeğe değer verip, kadını önemsememek. Eski feodal toplumu işaret etmektedir.	Konum
5.	男耕女织	nán gēng nǚ zhī	封建社会中的小农经济，一家一户经营，男的种田，女的织布。指全家分工劳动。	Erkeğin saban sürmesi, kadının dikiş dikmesi. Feodal toplumda erkek ve kadının sosyal hayattaki görev ve sorumluluklarına işaret etmektedir.	Konum
6.	男唱女随	nán chàng nǚ suí	指女方必须附和男方。形容夫妻和睦。	Erkeğin şarkı söyleyip kadının ona eşlik etmesi. Birbirine uyumlu karı ve kocayı ifade eder.	Konum
7.	男尊女卑	nán zūn nǚ bēi	尊：地位高；卑：低下。在封建社会里男子地位高，女子地位卑下。这是重男轻女的不平等封建礼教。	Feodal toplumda erkeğinin konumunun yüksek kadının ise düşük konumda olmasını ifade eder.	Konum
8.	一索得男	yī suǒ dé nán	旧时指头胎生子。	İlk doğan çocuğun erkek olması.	Konum
9.	一索成男	yī suǒ chéng nán	旧时指头胎生子。	İlk doğan çocuğun erkek olması.	Konum

¹³²Bu bölümdeki deyimler <https://hanyu.baidu.com/> internet adresinden alınmıştır.

10.	男大当婚	nán dà dāng hūn	男子长大成年后总娶亲成家。	Erkek yaşı geldiğinde çok beklemeden evlenip yuvasını kurmalı.	Evlilik Durumu
11.	男大须婚	nán dà xū hūn	男子长大成年后总娶亲成家。	Erkek yaşı geldiğinde çok beklemeden evlenip yuvasını kurmalı.	Evlilik Durumu
12.	男婚女聘	nán hūn nǚ pìn	男子长大成年后总娶亲成家。	Erkek yaşı geldiğinde çok beklemeden evlenip yuvasını kurmalı.	Evlilik Durumu
13.	男室女家	nán shì nǚ jiā	犹男婚女嫁。指儿女成家。	Erkek ve kızın yaşları gelince çok beklemeden evlenmesi.	Evlilik Durumu
14.	男大当娶	nán dà dāng qǔ	男大当婚。	Erkek yaşı geldiğinde evlenip yuvasını kurmalı.	Evlilik Durumu
15.	男婚女嫁	nán hūn nǚ jià	男大当婚，女大当嫁、男婚女聘。	Erkek ve kızın yaşları gelince çok beklemeden evlenmesi.	Evlilik Durum
16.	红男绿女	hóng nán lǜ nǚ	指穿着各种漂亮的服装的青年男女。	Güzel elbiseler giyip süslenen genç erkek ve kız.	Dış Görünüş
17.	男扮女妆	nán bàn nǚ zhuāng	男人打扮成女人。	Kız gibi giyinen erkek.	Dış Görünüş
18.	卖男鬻女	mài nán yù nǚ	指因生活困难而出卖自己的儿女	Hayat şartlarının zor olmasından dolayı kendi oğlu ve kızını satmak.	Toplumsal Durum
19.	血性男儿	xuè xìng nán ér	指刚强正直，勇敢热情的男子汉。	Cesur ve cana yakın erkek.	Karakter (Cesaret)
20.	男盗女娼	nán dào nǚ chāng	男做盗贼，女为娼妓。形容男女做坏事或思想极其腐朽卑劣	Erkeğin haydutluk, kadının fahişelik yapması. Kötü hal ve tavırlarda bulunmak.	Karakter (Kötü)
21.	饮食男女	yǐn shí nán nǚ	饮食：食欲，男女：性欲。如家观念。指人的本性	İnsanın(erkek ve kadının) doğasında olan yeme içme ve cinsel arzu.	Karakter (Genel)
22.	痴男怨女	chī nán yuàn nǚ	旧指爱恋极深但感情上得不到满足的男女。	Birbirine deli gibi âşık olan fakat hakiki sevgiyi yakalamayan erkek ve kız.	Aşk
23.	驀女痴男	ái nǚ chī nán	指迷恋于情爱的男女。	Delicesine birbirine âşık olan erkek ve kız.	Aşk
24.	男欢女爱	nán huān nǚ ài	形容男女之间的倾慕爱恋之情	Erkek ve kız arasındaki tutkulu aşk.	Aşk
25.	拖男带女	tuō nán dài nǚ	带领着男儿女儿。多形容旅途的辛苦或生计的艰难	Kız ve erkek evlatlarını yetiştirmek, yol göstermek. Genelde seyahat ve hayattaki zorlukları betimlemek için kullanılır.	Diğer
26.	童男童女	tóng nán tóng nǚ	未婚的男孩和女孩	Evlenmemiş erkek ve kız çocuk.	Diğer
27.	善男信女	shàn nán xìn nǚ	佛教用语。原指皈依佛法的男女。后泛指信仰佛教的男女。	Budist öğretisini takip edenler için kullanılır. Dindar erkek ve kadını ifade eder.	Diğer
28.	男女老少	nán nǚ lǎo xiǎo	泛指所有人	Erkek, kız, yaşlı, çocuk. Herkes anlamında kullanılmaktadır.	Diğer
29.	携男挈女	xié nán qiè nǚ	带领着男儿女儿。多用于形容旅途的辛苦或生计的艰辛	Evlatlarını yetiştirmek. Genelde seyahat ve hayattaki zorlukları betimlemek için kullanılır.	Diğer
2. 子					

30.	封妻荫子	fēng qī yìn zǐ	君主时代功臣的妻子得到封号，子孙世袭官职。	Eski Çin'de babanın yüksek rütbeli devlet memuru olması ve karısının saygın hale gelmesi. Evladının ise babasının mesleğini devam ettirip yükselebilir olduğunu ifade etmektedir.	Konum
31.	故家子弟	gù jiā zǐ dì	昔日官宦人家的子弟。	Üst rütbeli devlet bakanının evladı.	Konum
32.	真命天子	zhēn mìng tiān zǐ	旧时所谓秉承天命降世的皇帝，现也用于比喻命中注定的爱人。	Eski zamanlarda Tanrının isteği ile doğan hükümdar anlamına gelmektedir. Günümüzde ise, kader ile bir araya gelen eşleri ifade etmek için kullanılmaktadır.	Konum
33.	真龙天子	zhēn lóng tiān zǐ	旧时认为皇帝是天上的真龙下凡，因以为皇帝的代称。	Tanrı Ejderin Oğlu. Eski Çin'de İmparatorun Gökte ikamet eden Tanrı Ejderin dünyadaki temsilcisi olduğuna inanılırdı. Bu sebeple İmparatorun unvanı olarak kullanılmıştır.	Konum
34.	千金之子	qiān jīn zhī zǐ	指富贵人家的子弟。	Zengin aile çocuğu.	Konum
35.	凤子龙孙	fèng zǐ lóng sūn	帝王或贵族的后代。	Anka kuşunun oğlu ejderin torunları demektir. İmparator ya da asillerin evlatlarının konumca diğer kişilerden üstün olduğu kast edilmektedir.	Konum
36.	乌衣子弟	wū yī zǐ dì	乌衣：乌衣巷，东晋时王导、谢安等世家大族居住在此。王谢那样的望族子弟。后泛指富贵人家的子弟。	Doğu Jin Hanedanlığı döneminde asil kişilerin yaşamış olduğu Wuyi şehrinin çocukları kastedilmektedir. Daha sonraları zengin aile çocuklarını tasvir etmek için kullanılmıştır.	Konum
37.	孽子孤臣	niè zǐ gū chén	被疏远、孤立的臣子与失宠的庶子	Yalnızlığa mahkûm edilmiş devlet bakanı ve gözden düşmüş oğlu.	Konum
38.	世家子弟	shì jiā zǐ dì	门第高、世代做官人家的子弟。	Ailesinin toplumsal konumu yüksek, nesillerdir yüksek makamlarda devlet görevlisi olmuş ailenin oğul ve kız evlat.	Konum
39.	膏腴子弟	gāo yú zǐ dì	富贵人家的子弟。	Etine dolgun oğul. Zengin aile çocuğu.	Konum
40.	绳枢之子	shéng shū zhī zǐ	枢：门上的转轴；绳枢：用绳子系枢轴，形容贫穷。指贫家子弟。	Kapısının menteşesi ip ile bağlı olan ailenin oğlu. Fakir aile oğlu.	Konum
41.	天子门生	tiān zǐ mén shēng	科举时代皇帝亲试录取之士，称“天子门生”。	Göğün Oğlunun öğrencileri. Eski Çin'de İmparatorun bizzat kendi yapmış olduğu sınav ile aldığı kişiler.	Konum
42.	父债子还	fù zhài zǐ huán	父亲生前的债务，由子女负责偿还。也指父辈的过错累及子女。	Babasının ölmeden önceki borçlarını çocuklarının üstlenmiş olması. Aynı zamanda ailesinin hataları ile yaşayan çocukları da betimler.	Toplumsal Durum
43.	断子绝孙	duàn zǐ jué sūn	没有儿子，也没有孙子。指没有后代。（常用作咒骂的话）	Soyunu devam ettirecek oğlu veya torununun olmaması. Genellikle bir kişiye lanet okumak maksadı ile kullanılır.	Toplumsal Durum
44.	妻离子散	qī lí zǐ sàn	形容一家人由于战乱、自然灾害等变故被迫四处离散。	Hanım ve çocukların evden ayrılmış olması. Bir ev ahalisinin dağılmış olduğu ifade eder.	Toplumsal Durum
45.	七子八婿	qī zǐ bā xù	形容子、婿众多	Yedi evlat sekiz damat. Damat ve çocuklarının çok olması.	Toplumsal Durum

46.	孀妻弱子	shuāng qī ruò zǐ	寡妇和年幼的孤儿。	Dul kadın ve yetim oğul.	Toplumsal durum
47.	炎黄子孙	yán huáng zǐ sūn	炎黄：炎帝神农氏和黄帝有熊氏，代表中华民族的祖先。炎帝和黄帝的后代。指中华民族的后代。	Yandi ve Huangdi(Çin ulusunun ataları)'nin torunları. Çin Milleti kastedilmektedir.	Toplumsal Durum
48.	易子而食	yì zǐ ér shí	子：指儿女。原指春秋时宋国被围，城内粮尽，百姓交换子女以当食物。后形容灾民极其悲惨的生活。	İlk anlamı; Sonbahar-İlkbahar Döneminde, Song Beyliği, düşman tarafından kuşatıldığı için ciddi anlamda kıtlık yaşanmış ve bu sebeple ebeveynler evlatlarını yiyecek bir şeyler karşılığında takas etmişlerdir. Günümüzde ise felakete maruz kalmış, kötü hayat yaşayan insanları tasvir etmek için kullanılmaktadır.	Toplumsal Durum.
49.	卖妻鬻子	mài qī yù zǐ	指因生活所迫，把妻子儿女卖给别人。	Hayatın zorluğundan dolayı karısını ve evlatlarını başkalarına satmak.	Toplumsal Durum
50.	典妻鬻子	diǎn qī yù zǐ	典：典当；鬻：卖。典卖妻子。形容生活极其贫困。	Eşini evlatlarını satmak. Hayatın zorluğunu betimlemek için kullanılır.	Toplumsal Durum
51.	毓子孕孙	yù zǐ yùn sūn	毓：养育。繁衍子孙。	Evlat ve torunlarının çok olması.	Toplumsal Durum
52.	子承父业	zǐ chéng fù yè	儿子继承父亲的事业。	Oğulun babasının işini miras alması.	Toplumsal Durum
53.	破家鬻子	pò jiā yù zǐ	比喻困苦之极。	Yoksul fakir bir hayat. Yoksulluktan evlatlarını satmak.	Toplumsal Durum
54.	弃子逐妻	qì zǐ zhú qī	抛弃子女赶走妻子。形容百姓生活困苦，妻离子散。	Hayatın zorluğundan dolayı evlatlarını terk eden ve karısını boşayan kişi.	Toplumsal Durum
55.	卖爵鬻子	mài jué zhù zǐ	靠出卖爵位，抵押子女来维持生活。	Kişinin rütbe ve makamını satıp, çocuklarını yemek içme karşılığı başkalarına ipotek ettirmek.	Toplumsal Durum
56.	子继父业	zǐ jì fù yè	儿子继承父亲的事业。	Oğulun baba mesleğini devam ettirmesi.	Toplumsal Durum
57.	卖爵鬻子	mài jué yù zǐ	因生活所迫，出卖爵位和子女。	Hayatın zor olmasından dolayı makamını ve evlatlarını satmak.	Toplumsal Durum
58.	畜妻养子	xù qī yǎng zǐ	畜：养育。旧指维持妻子和儿女的生活。	Eş ve çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayıp hayatlarını devam ettirmek.	Toplumsal Durum
59.	火妻灰子	huǒ qī huī zǐ	焚妻灭子。指毁灭家室。	Hanımını yakıp oğlunu söndürmek. Ailesini terk etmek.	Toplumsal Durum
60.	析骸易子	xī hái yì zǐ	拆尸骨为炊，交换孩子而食。形容粮尽援绝的极端困境。参见“析骸以爨”。	İskeletini parçalayıp pişirmek ve oğlunu yemek karşılığı satmak. Açlık ve sefillik çekmek.	Toplumsal Durum
61.	荒子孱孙	huāng zǐ chán sūn	不成材的子孙；放荡无行的后嗣。	Verimsiz evlat, güçsüz torun. Bir iş beceremeyen yeteneksiz varis.	Kabiliyet
62.	父析子荷	fù xī zǐ hé	父劈柴，子担柴。比喻子孙继承父辈的未竟之业。	Evlat babasının bitmemiş işini sırtlanması.	Davranış
63.	乱臣贼子	luàn chén zéi zǐ	旧指不守君臣、父子之道的人。后泛指心怀异志的人。	Eski anlamı; Kurallara uymayan devlet bakanı ve haydut oğlu. Günümüzde ise kalbi kararmış kişileri betimlemek için	Davranış (Kötü)

				kullanılmaktadır.	
64.	父严子孝	Fù yán zǐ xiào	父亲严格管教子女，子女依顺孝敬父亲。	Anne babanın çocuklarını ciddi bir şekilde yetiştirmesi, çocukların ise anne babaya karşı yumuşak huylu ve saygılı olması.	Davranış
65.	视民如子	shì mín rú zǐ	形容帝王、官吏爱护百姓。	İmparatorun ya da yöneticilerinin halka karşı evladına karşı davrandığı gibi davranması.	Davranış
66.	爱民如子	ài mín rú zǐ	旧时称赞某些统治者爱护百姓，就像爱护自己的子女一样。	Yöneticilerin halkını evladının sevdiği gibi sevmesi.	Davranış
67.	子为父隐 (父为子隐)	zǐ wéi fù yǐn (fù wéi zǐ yǐn)	儿子为父亲隐瞒劣迹。	Oğul babasının suçunu örtmesi (babanın oğlunun suçunu örtmesi).	Davranış
68.	杀彘教子	shā zhì jiào zǐ	彘：猪。父母说话算数，教子诚实无欺。	Anne babanın evladının eğitimi için domuz öldürmesi. Evladını eğitirken, dürüst ve samimi olarak eğitmek.	Davranış
69.	忠臣孝子	zhōng chén xiào zǐ	对君主尽忠对父母尽孝的人。	Yöneticilere karşı dürüst, ailesine karşı edepli olan çocuk.	Davranış
70.	食子徇君	shí zǐ xùn jūn	谓吃自己儿子的肉以媚主邀功。	Oğlunun etini yiyip kendini yüceltmek. Başkalarının sırtından geçinmek.	Davranış (Kötü)
71.	疑心杀子	yí xīn shā zǐ	因怀疑而杀死亲生儿子。比喻对既象又不象的现象不做调查，只凭主观怀疑着手处理，酿成大错。	Şüphesinden dolayı kendi eşi ve oğlunu öldürmek. Bir olayın aslını araştırmadan, şüphelerine inanarak büyük bir hata yapmak.	Davranış (Kötü)
72.	浪子回头	làng zǐ huí tóu	二流子。不务正业的人改邪归正。	Serseri, ayyaş kişinin pişman olup doğru yolu bulması.	Karakter
73.	天之骄子	tiān zhī jiāo zǐ	骄子：父母溺爱骄纵的儿子。老天爷的宠儿。原指强盛的北方民族胡人，后也指为父母溺爱、放肆不受管束的儿子。	Göğün Mağrur Oğlu olarak Türkçeye çevrilir. Eski anlamı; Çin'in Kuzey bölgesinde yaşayan Hunlar kastedilmektedir. Günümüzde ise, ailesi tarafından şımartılmış, başa çıkılamayan erkek evladı betimlemek için kullanılmaktadır. Ayrıca üstün yetenekli kişileri betimlemek içinde kullanılır.	Karakter
74.	孺子可教	rú zǐ kě jiào	指年轻人有出息，可以把本事传授给他。	Umut vaat eden genç. Öğrenmeye açık genç.	Karakter
75.	纨绔子弟	wán kù zǐ dì	指衣着华丽，游手好闲，什么事也不能干的富贵人家子弟。	Gösterişli giyinen, gün boyu yan gelip yatan zengin ailenin erkek evladı.	Karakter (Kötü)
76.	望子成龙	wàng zǐ chéng lóng	希望儿子能成为出人头地或有作为的人。	Oğlunun ejderha olması. Evladının başarılı, büyük adam olmasını ümit etmek.	Karakter
77.	父慈子孝	fù cí zǐ xiào	父母对子女慈爱，子女对父母孝顺。是封建社会所提倡的道德风范。	Anne babanın çocuklarına merhametli, çocukların anne babasına hayırlı evlat olması.	Karakter
78.	才子佳人	cái zǐ jiā rén	指才华出众的男子和姿容美丽的女人，泛指有才貌的男女。有婚姻或爱情关系的青年男女。	Zeki erkek alımlı kız. Genelde yaş ve tip olarak bir birine denk olan, aralarında evlilik veya aşk ilişkisi olan genç kız ve erkeği betimlemek için kullanılır.	Karakter
79.	误人子弟	wù rén zǐ dì	指因无才或不负责任而耽误人家后辈学生。	Eğitimsizliği yüzünden diğer insanların çocuklarını yanlış yönlendirmek.	Karakter (Kötü)
80.	不肖子孙	bù xiào zǐ sūn	指品德差，没出息，不	Hem ahlaksız hem de atalarının mesleğini devam ettiremeyecek	Karakter (Kötü)

			能继承先辈事业的子孙或晚辈。	evlat veya torun.	
81.	膏粱子弟	gāo liáng zǐ dì	膏粱：肥肉和细粮，指美味佳肴。富贵人家过惯享乐生活的子弟。	İyi kalitede et tahıl yiyen evlat. Şımartılmış zevk sefa süren zengin aile çocuğu.	Karakter (Kötü)
82.	妻梅子鹤	qī méi zǐ hè	以梅为妻，以鹤为子，表示清高或隐居。	Erik ağacını karısı, turnayı evladı olarak görmek. Sosyal hayattan kaçan, münzevi kişi.	Karakter
83.	败子回头	bài zǐ huí tóu	败家子觉悟过来改邪归正。	Müsrif kişinin hatasının farkına varıp doğru yolu bulması.	Karakter
84.	逆子贰臣	nì zǐ èr chén	忤逆不孝的儿子，不忠的大臣。	Hayırsız oğul, sadakatsiz vezir.	Karakter (Kötü)
85.	孝子爱日	xiào zǐ ài rì	指珍惜与父母共处的岁月，能及时行孝。	Anne baba ile beraber olduğun günlerin hatırını bilmek ve her zaman hayırlı evlat olmak.	Karakter
86.	麟子凤雏	lín zǐ fèng chú	麒麟之子，凤凰之雏。比喻年轻的颖异俊秀之人。	Qilin'nin oğlu, Anka kuşunun yavrusu. Alımlı ve zeki evlat.	Karakter
87.	老子婆婆	lǎo zǐ pó suō	婆婆：放逸不羁的样子。指男子自夸襟怀豪放。	Erkek çocuğunun kendisi ile gururlanıp kafasına eseni yapması.	Karakter (Kötü)
88.	乱臣逆子	luàn chén nì zǐ	乱臣：叛乱之臣；逆子：忤逆之子。旧指不守君臣、父子之道的人。后泛指心怀异志的人。	Eski anlamı; İsyankar vezir ve hayırsız evladı. Günümüzde ise; hırslı kişileri tasvir etmek için kullanılmaktadır.	Karakter (Kötü)
89.	孝子顺孙	xiào zǐ shùn sūn	指孝顺父母的儿子，有德行的孙子。	Anne babasına hayırlı olan oğul ve terbiyeli evlat.	Karakter
90.	犁牛之子	lí niú zhī zǐ	比喻父虽不善却无损于其子的贤明。	Saban süren öküzün oğlu. Baba ne kadar kötü olsa da oğlunun güzel ahlakına zarar vermez.	Karakter
91.	虎子狼孙	hǔ zǐ láng sūn	比喻凶暴贪残的人。	Kaplanın oğlu, kurdun torunu. Vahşi, duygusuz kişileri betimler.	Karakter (Kötü)
92.	孝子贤孙	xiào zǐ xián sūn	指孝顺的有德行的子孙后代（多用于比喻）。	Hem vefalı hem ahlaklı olan evlat ve torun.	Karakter
93.	君子固穷	jūn zǐ gù qióng	君子：有教养、有德行的人；固穷：安守贫穷。指君子能够安贫乐道，不失节操。	Erdemli kişiler fakir olsa da mutlu olurlar ve dürüstlüklerinden taviz vermezler.	Karakter
94.	君子之交	jūn zǐ zhī jiāo	贤者之间的交情，平淡如水，不尚虚华。	Beyefendiler arasındaki münasebetin samimi ve doğal olması.	Karakter
95.	正人君子	zhèng rén jūn zǐ	旧时指品行端正的人。现多作讽刺的用法，指假装正经的人。	Eski anlam; karakterli, terbiyeli kişi. Modern anlam; karaktersiz olup, kendini iyi gibi göstermeye çalışanları hicvetmek için kullanılır.	Karakter
96.	淑人君子	shū rén jūn zǐ	淑：温和善良。君子：古代指地位高，品格高尚的人。指贤惠善良，正直公正、品格高尚的人。	Hünerli, adil, karakterli, erdemli insan.	Karakter
97.	岂弟君子	kǎi tì jūn zǐ	和乐平易而厚道的人。	Alçak gönüllü, hoş görülü erdemli insan.	Karakter
98.	仁人君子	rén rén jūn zǐ	仁：仁爱。旧称好心肠的正派人。亦用作反语讽刺伪君子。	Eski anlamı; iyi niyetli erdemli insan. Günümüzde ise daha çok iyi insan rolü yapan kişileri hicvetmek için kullanılmaktadır.	Karakter
99.	博物君子	bó wù jūn zǐ	指博学多识的人	Bilgili okumuş erdemli insan.	Karakter

100.	贤人君子	xián rén jūn zǐ	指有才有德的人。	Hünerli ve ahlaklı erdem insan.	Karakter
101.	志诚君子	zhì chéng jūn zǐ	志行诚笃高尚的人。	Samimi dürüst olan erdemli insan.	Karakter
102.	贼臣乱子	zéi chén luàn zǐ	指心怀异志、为奸作恶的人。	Hırsız devlet bakanı ve serseri evladı. Kötü niyetli, hain kişi.	Karakter
103.	鞠躬君子	jū gōng jūn zǐ	指谨敬尽职的人。	Saygıyla ve sadakatle işini yapan erdemli insan.	Karakter
104.	贤才君子	xián cái jūn zǐ	指有才有德的人。	Kabiliyetli, erdemli insan.	Karakter
105.	恺悌君子	kǎi tì jūn zǐ	泛指品德优良，平易近人的人。	Alçak gönüllü erdemli insan.	Karakter
106.	东家夫子	dōng jiā fū zǐ	指邻家有才德的人。	Kabiliyetli ve terbiyeli komşu.	Karakter
107.	君子之过	jūn zǐ zhī guò	品行高尚的人犯错误就像日食和月食，别人看得很清楚，只要改正，别人仍然敬仰他。	Erdemli insanların hata yapması güneş ve ay tutulmasına benzer, herkes görebilir. Hatasını düzelttiği takdirde saygı görmeye devam eder.	Karakter
108.	孝子慈孙	xiào zǐ cí sūn	对祖先孝顺的子孙。	Kendinden büyük olanlara hürmetkâr olan evlat ve torun.	Karakter
109.	词人才子	cí rén cái zǐ	善于文辞的人。	Edebiyata kabiliyeti olan zeki kişi.	Kabiliyet
110.	高足弟子	gāo zú dì zǐ	高足：高才，称呼别人学生的敬辞。成绩优异的学生。	Yüksek kabiliyete sahip olan erkek öğrenci.	Kabiliyet
111.	洛阳才子	luò yáng cái zǐ	本指西汉贾谊。泛指有文学才华的人。	Edebiyat dâhisi. Asıl olarak Batı Han Hanedanlığı döneminde Luoyang kentinin edebiyatta dahi olan Jia Yi'si 贾谊 kastedilmektedir. Daha sonraları anlamı değişerek genele yayılmış edebiyata kabiliyeti olan kişiler için kullanılmıştır.	Kabiliyet
112.	高业弟子	gāo yè dì zǐ	学业优异的学生。	Yüksek tahsilli erkek öğrenci.	Eğitim
113.	桂子兰孙	guì zǐ lán sūn	对人子孙的美称。	Defne evlat, orkide torun. Evlat ve torunu övücü hitap şekli.	Diğer
114.	黄口孺子	huáng kǒu rú zǐ	黄口：儿童；孺子：小孩子。常用以讥讽别人年幼无知。	Sarı ağızlı velet (erkek). Başkalarını hicvetmek için kullanılır ve hiçbir şey bilmeyen kişi anlamına gelmektedir.	Diğer
115.	望子成名	wàng zǐ chéng míng	希望子女能在学业和事业上有所成就。	Evlatlarının okul ve iş hayatında başarıya ulaşmasını ümit etmek.	Diğer
116.	弟男子侄	dì nán zǐ zhí	泛指晚辈男子。	Genç neslin erkekleri	Diğer
117.	娱妻弄子	yú qī nòng zǐ	和妻子儿女玩乐。	Hanımı ve çocukları ile eğlenmek.	Diğer
118.	后生小子	hòu shēng xiǎo zǐ	指年轻晚辈。	Yeni nesil.	Diğer
119.	抱子弄孙	bào zǐ nòng sūn	弄：逗弄。意谓抱弄子孙，安享快乐。	Çocuk ve torunlarına şaka yolu ile takılmak, mutluluğun tadını çıkarmak.	Diğer
120.	老身长子	lǎo shēn zhǎng zǐ	己身已老，儿子长大。	Kendisinin yaşlanmış, oğlunun ise büyümüş olması.	Diğer
121.	名流巨子	míng liú jù zǐ	著名人士与重要人物。	Çok ünlü ve önemli kişi.	Diğer
122.	母以子贵	mǔ yǐ zǐ guì	母亲因儿子的显贵而显贵。	Anneler oğullarının başarıları ile iftihar edip gurur duyarlar.	Diğer
123.	花多子少	huā duō zǐ shǎo	花虽开得很多，但果实却很少。多比喻妇人孕多而不育。	Çiçeği çok fakat meyvesi az. Çok fazla çocuk doğurmak fakat eğitim vermemek.	Diğer
3. Hàn 汉					
124.	彪形大汉	biāo xíng dà hàn	彪：小老虎，比喻躯干壮大；汉：男子。身材高大、结实的男子。	Kaplan yavrusu gibi güçlü. Yapılı, güçlü erkek.	Karakter
125.	绿林好汉	lù lín hǎo hàn	指聚集山林反抗封建统治阶级的人们。旧时也指聚众行劫的群盗股	Lulin'in kahramanları. Batı Han Hanedanlığının son yıllarında Xin Hanedanlığı yönetimi ele	Karakter

			匪。	geçirmeye başlamıştır. Bu yönetimi istemeyenler Lülin kasabasında toplanmış ve ayaklanma başlatmışlardır. Bu sebeple kendilerine Lülin Dağının kahramanları denmiştir.	
126.	铮铮铁汉	zhēng zhēng tiě hàn	指刚正不阿、坚强不屈的人。	Güçlü ve sadık erkek.	Karakter
4. Fù 夫					
127.	夫唱妇随	fū chàng fù suí	随：附和。原指封建社会认为妻子必须服从丈夫，后比喻夫妻和好相处。	Kocanın şarkı söyleyip karısının ona eşlik etmesi. Feodal Çin’de kadının kocasına itaat etmesi gerektiğini ifade eder. Fakat daha sonraları birbirine uyumlu karı ve kocayı betimlemek için kullanılmıştır.	Konum (Karı, koca)
128.	夫贵妻荣	fū guì qī róng	指丈夫尊贵，妻子也随之光荣。	Erkeğe onur duyulması ile karısının da onur duyulur olması.	Konum (Karı, koca)
129.	匹夫匹妇	pǐ fū pǐ fù	平民男女。泛指平民	Sıradan erkek, sıradan kadın. Sıradan halk.	Konum
130.	愚夫愚妇	yú fū yú fù	旧时称平民百姓。	Cahil erkek, cahil kadın. Sıradan halk.	Konum
131.	村野匹夫	cūn yě pǐ fū	村野：荒村山野。匹夫：平民百姓。旧指没有知识、没有地位的人。	Bilgisi ve konumu olmayan kişi.	Konum
132.	夫人裙带	fū rén qún dài	指因妻子方面的关系使丈夫得到官职或其他好处。	Karısının iyi bağlantılarından dolayı resmi veya diğer işlerinde fayda görmek.	Konum (Karı, koca)
133.	夫尊妻贵	fū zūn qī guì	尊：做高官。指丈夫做了高官，地位提升，妻子也随之尊贵。	Kocasının üst rütbeli devlet memuru olması ve konumun yükselmesi ile karısının da saygı duyulur olması.	Konum (Karı, koca)
134.	夫荣妻显	fū róng qī xiǎn	丈夫有了荣耀的地位，妻子也会随之显赫起来。	Kocasının saygın bir konuma gelmesi ile karısının da ünlü olması.	Konum (Karı, koca)
135.	柴米夫妻	chái mǐ fū qī	为柴米的需要而结合的夫妻。指物质生活条件低微的贫贱夫妻。	Günlük ihtiyaçlar için evlenen karı koca. Hayat şartları kötü olan fakir karı koca.	Toplumsal durum (Karı, koca)
136.	人尽可夫	rén jìn kě fū	本意为：一个女子，是人人皆可以为其丈夫的，至于父亲，为天然骨血关系，只有一人，不能与夫相比。现在为贬义，形容生活作风不检点的女子，可以和所有的男人上床，当自己的丈夫看待。	Eski anlamı; Kadın her erkekle evlenebilir fakat babası hariç, çünkü onunla kan bağı vardır. Günümüzde ise kötü bir anlam kazanmıştır. İstedığı kişi ile yatan Hovarda kadını betimlemek için kullanılmaktadır.	Toplumsal durum
137.	烈女不更二夫	liè nǚ bù gēng èr fū	烈女：刚正有节操的女子。贞烈的妇女不嫁第二个丈夫。	İffetli ahlaklı bir kadın ikinci koca ile evlenmez.	Evlilik (Karı, koca)
138.	儿女夫妻	ér nǚ fū qī	从小在一起长大的原配夫妻。	Beraber büyüyüp daha sonra evlenen karı koca.	Evlilik
139.	结发夫妻	jié fà fū qī	指男女成年后第一次结婚的原配夫妻。	Saçı bağlı karı ve koca. Genç erkek ve kızın ilk evliliği.	Evlilik durumu
140.	怨女旷夫	yuàn nǚ kuàng fū	指没有配偶的成年男女。	Hüzünlü kadın ve ıssız adam. Eşi olmayan kadın ve erkek.	Evlilik
141.	夫妻反目	fū qī fǎn mù	反目：翻眼相看，不和	Bir birine uyumlu olmayan karı	Evlilik

			睦。指夫妻不和、吵架。	koca.	
142.	半路夫妻	bàn lù fū qī	谓男子再娶或女子再嫁所结成的夫妻。	Bir birine uygun olmayıp, boşanan ve tekrardan başkaları ile evlenen karı koca.	Evlilik
143.	乡里夫妻	xiāng lǐ fū qī	泛指相守不分离的夫妻。	Memleketteki karı ve koca. Birlikte kalan, ayrılmamış karı ve koca.	Aile Hayatı
144.	单夫只妇	dān fū zhī fù	谓仅有夫妇二人。	Sadece karı ve kocanın birlikte olması, başka kimsenin olmaması.	Aile Hayatı
145.	相夫教子	xiàng fū jiào zǐ	就是辅助丈夫、教育孩子 的意思。	Kocasına yardım edip çocukları eğitmek.	Aile Hayatı
146.	夫负妻戴	fū fù qī dài	指夫妻远徙避世，不慕荣利。	Dünyadan el etek çekmiş karı ve koca.	Aile Hayatı
147.	赳赳武夫	jiū jiū wǔ fū	赳赳：勇武矫健的样子。武夫：武人，从军之人。勇武矫健的军人。后多含贬义，意指虽身强体壮，却头脑简单的军士。	İlk Çağlarda Cesur ve güçlü asker anlamına gelmekteydi. Günümüzde ise daha çok güçlü olup kafası çok çalışmayan asker anlamında kullanılmaktadır.	Karakter
148.	愚夫蠢妇	yú fū chǔn fù	蒙昧无知之人。旧指小民百姓。	Aptal erkek ahmak kadın. Kara cahil halk.	Karakter (Kötü)
149.	亡国大夫	wáng guó dà fū	指不忠不智的前朝遗臣。	Sadakatsiz ve bilgisiz olan önceki Hanedanlığın genç varisleri.	Karakter (Kötü)
150.	匹夫之勇	pǐ fū zhī yǒng	匹夫：古指平民中的男子，后泛指一般人。指不讲求智谋，只凭个人蛮干的勇气。	Sıradan halk içerisindeki cesur erkek. Günümüzde genel anlam kazanmış ve kadınlar içinde kullanılmaya başlanmıştır.	Karakter
151.	丈夫双泪不轻弹	zhàng fū shuāng lèi bù qīng tán	指男子汉大丈夫不轻易掉眼泪。	Erkek adam kolay kolay ağlamaz.	Karakter
152.	患难夫妻	huàn nàn fū qī	患难：忧虑和灾难。指经受过困苦考验，能够同甘共苦的夫妻。	Acı ve kederi birlikte yaşayan karı koca.	Davranış
153.	独夫民贼	dú fū mín zéi	独夫：暴虐无道，众叛亲离的统治者；民贼：残害人民的坏家伙。指对国家人民有严重罪行的、残暴的统治者。	Yalnız hükümdarın halka zulüm etmesi. Halkına zulüm eden yönetici.	Davranış (Kötü)
154.	匹夫有责	pǐ fū yǒu zé	匹夫：古指平民中的男子，后泛指一般人。国家大事每个人都有责任。	Devlet işlerinde her erkeğin sorumlulukları vardır. Günümüzde genel anlam kazanmış ve kadınlar içinde kullanılmaya başlanmıştır.	Davranış
155.	奸夫淫妇	jiān fū yín fù	指通奸的男人和淫荡的女人。	Zina yapan erkek ve şehvet düşkünü kadın.	Davranış (kötü)
156.	露水夫妻	lù shuǐ fū qī	指暂时结合的非正式夫妻；亦指不正当的男女关系。	Çiy (şebnem) erkek ve kadın. Resmîyette evli olmayıp yasak ilişki yaşayan kadın ve erkek.	Davranış (Kötü)
157.	东家夫子	dōng jiā fū zǐ	指邻家有才德的人。	Yetenekli ve ahlaklı komşu.	Kabiliyet
158.	恩爱夫妻	ēn ài fū qī	恩：亲爱。指相亲相爱的夫妻。	Birbirine âşık olan karı koca.	Aşk
159.	女中丈夫	Nǚ zhōng zhàng fū	指女子中有男子气概的人。	Erkeksi kadın.	Diğer
160.	巾帼丈夫	jīn guó zhàng fū	巾帼：古代妇女配戴的头巾和发饰，后借指妇女。有大丈夫气概的女子。	Eski Çin’de kadınların saçlarını süslemek ve bağlamak için kullandığı bir tür kumaştır: Daha sonraları kadını ifade eden bir terim olmuştur. Deyimin anlamı;	Diğer

				erkek gibi hırslı kadın demektir.	
161.	相女配夫	xiàng nǚ pèi fū	指衡量女儿的情况，选择合适的女婿。	Kızının durumunu tartıp ona göre uygun koca bulmak.	Diğer
162.	西山饿夫	xī shān è fū	商朝末年，孤竹君的长子伯夷在父亲死后坚决不肯继承王位。后来商朝灭亡，周武王建立周朝，他也不愿出来为官，感到十分耻辱，就与弟弟叔齐决定不再吃周朝的粮食，两人隐居在首阳山，专门靠吃采山上的野果及野菜，最后饿死在山中。	Shang Hanedanlığının son yıllarında Gu Zhu Ülkesi Hükümdarının büyük oğlu Bai Yi, babası öldükten sonra tahta çıkmak istemez. Daha sonra Shang Hanedanlığı yıkılır ve Zhou Wu Wang Zhou Hanedanlığını kurar. Bai Yi Zhou için çalışmak istemez, kendini aşağılanmış hisseder. Kardeşi ile birlikte Zhou Hanedanlığının ekmeğini yemek istemez. Dağa çıkıp yabani meyve ve sebzelerle beslenirler. Sonunda açlıktan ölürler. Bu ifade daha sonraları açlıktan ölen kişileri betimlemek için kullanılmıştır. Batı Dağındaki aç adamlar.	Diğer
163.	无毒不丈夫	wú dú bù zhàng fū	要成就大事业必须手段毒辣，技高一筹。	Acı olmadan adam olunmaz. Bir işi başarmak için zorluklarına katlanmak gerekir.	Diğer
5. Láng 郎					
164.	天壤王郎	tiān rǎng wáng láng	天壤：指天地之间，即人世间；王郎：指晋王凝之。天地间竟有这种人。原是谢道蕴轻视其丈夫王凝之的话。后比喻对丈夫不满意。	Tiān rǎng 天壤： Gök ve yer arasındaki yer, insan dünyası. Wáng láng 王郎： Jin Hanedanlığı İmparatoru Wang Ning Zhi. Yer ve gök arasında Wang Ning Zhi gibi insanların olması. Wang Ning Zhi'nin karısı Xie Daoyun kocasının sözlerini önemsemediğini vurgulamaktadır. Daha sonraları genel anlam kazanmış ve kocasından memnun olmayan kadınlar için kullanılmıştır.	Konum
165.	郎才女貌	láng cái nǚ mào	男的才华出众，女的姿容出色，形容男女双方非常相配。	Erkeğin zeki kadının güzel olması. Kadın ve erkeğin birbirine aşırı derecede uyumlu olması.	Evlilik Durumu
166.	郎才女姿	láng cái nǚ zī	形容男女双方很相配。同“郎才女貌”。	Erkeğin zekası kadının görünümü. Kadın ve erkeğin birbirine aşırı derecede uyumlu olması.	Evlilik Durumu
167.	不郎不秀	bù láng bù xiù	比喻不成材或没出息（元明时代官僚、贵族的子弟称“秀”，平民的子弟称“郎”）。	Ne Lang ne de Xiu. Gelecek vaat etmeyen kişi anlamına gelmektedir. Yuan ve Ming dönemlerinde hükümet görevlileri ve soyluların erkek çocuklarına zarif anlamına gelen xiù 秀, normal halkın erkek çocuklarına ise láng 郎 denirdi.	Karakter
168.	掷果潘郎	zhì guǒ pān láng	比喻美男子。潘岳姿容美丽，辞藻艳丽，尤其善于制作哀悼谏祭的铭文。年少时常常挟着弹弓出洛阳道，妇女遇到他，都手拉手围成圆圈环绕，把果子投给他，于是满载而归。当时张载很丑，每次行走在路上，小儿便用石块瓦片扔向他，张载十分颓丧	Bu deyim kadınlar tarafından aşırı sevilen ve çok yakışıklı olan erkekleri methetmek için kullanılmaktadır. Asıl olarak Pan An'a meyve vermek diye Türkçeye çevrilir. Çünkü Pan An ne zaman dışarı çıkacak olsa aşırı yakışıklı olmasından dolayı etrafı hayran bakışlarla onu izleyen kadınlarla çevrilir ve kendisine sürekli meyve ikram edilmiştir.	Dış Görünüş Yakışıklılık

			地返回。		
169.	潘郎车满	pān láng chē mǎn	形容美男子受到女性的青睐。	Panlang'ın sepetinin dolması. Kadınların dikkatini çeken yakışıklı erkek.	Dış Görünüş Yakışıklılık
170.	傅粉何郎	fù fěn hé láng	傅粉: 敷粉, 抹粉; 何郎: 何晏, 字平叔, 曹操养子。原指何宴面白, 如同搽了粉一般。后泛指美男子。	Fu Fen 傅粉: Pudra demektir. He Lang 何郎: He Yan adında bakımlı bir erkek. He Yan'ın pudra sürülmüş gibi beyaz olduğunu ifade etmektedir. Daha sonraları genel anlam kazanmış ve yakışıklı erkekleri betimlemek için kullanılmıştır.	Dış Görünüş Yakışıklılık
171.	拼命三郎	pīn mìng sān láng	中梁山好汉石秀的绰号, 后用来比喻打仗勇敢不怕死或干事竭尽全力的人。	Zhonglang dağının cesur erkeği Shixiu'yu betimlemektedir. Daha sonraları genel bir anlam kazanmıştır. Savaşan, ölümden korkmayan işlerini adam akıllı yapan kişi anlamında kullanılmıştır.	Karakter
172.	牛郎织女	niú láng zhī nǚ	比喻分居两地的夫妻。也泛指一对恋人。	Birbirinden ayrı yaşamak zorunda kalan karı ve koca.	Aile Hayatı
173.	江郎才尽	jiāng láng cái jìn	江郎: 指南朝江淹。原指江淹少有文名, 晚年诗文无佳句。比喻才情减退。	Jiang Yan; Güney Hanedanlığı dönemi edebiyatçısı. Jiang Yan gibi edebiyatçıların az olması. Edebi şahsiyetlerin azalmasını ifade eder.	Kabiliyet
174.	萧郎陌路	xiāo láng mò lù	萧郎: 旧时泛指女子所爱恋的男子; 陌路: 过路人。比喻女子对原来爱恋的男子视若路人, 不愿或不能接近。	Xiāo láng 萧郎: Kızların âşık olduğu erkek. Mò lù 陌路 yabancı kimse anlamına gelmektedir. Kadının sevdiği erkeğe kavuşamaması veya yakınlaşamaması.	Aşk
175.	南户窥郎	nán hù kuī láng	称女子偷看男子。	Kızların gizli gizli erkekleri izlemesi.	Diğer
6. Fù 父, 7. 爷					
176.	衣食父母	yī shí fù mǔ	踏入社会都靠父母提供。指生活所依赖的人。	Kendi ayakları üzerinde durmayıp, anne babasına bağlı kalmak.	Karakter
177.	干父之蛊	gān fù zhī gǔ	干: 承担, 从事; 蛊: 事、事业。继承并能胜任父亲曾从事的事业。	Babasından kalan işi devam ettirmek ve işi yapabilecek nitelikte olmak.	Kabiliyet
178.	父母恩勤	fù mǔ ēn qín	指父母养育子女的恩惠和辛劳。	Baba ve annenin çocuklarını büyütürken göstermiş olduğu şefkat ve yorgunluğa işaret etmektedir.	Diğer
179.	子孝父慈	zǐ xiào fù cí	儿女孝顺, 父母慈爱。	Çocukları hayırlı, anne babanın şefkatli olması.	Diğer
180.	重生爷娘	chóng shēng yé niáng	比喻有救命之恩的人。	Kendisine tekrardan hayat bahşeden anne baba şeklinde Türkçeye çevrilir. Kendisine çok büyük iyiliği dokunan kişiyi ifade etmek için kullanılmaktadır.	Diğer
181.	爷羹娘饭	Yé gēng niáng fàn	指在父母的庇荫下生活。	Baba ve annesinin gölgesinde hayatını devam ettirmek.	Diğer
8. Xiōng 兄, 9. Dì 弟					
182.	兄死弟及	xiōng sǐ dì jí	原指哥哥死了, 弟弟即位做君主。后也指弟弟接替哥哥的职位和事业。	İlk anlamı; abisi ölünce küçük kardeşin veliaht olmasıdır. Daha sonraları genel bir anlam kazanmış ve küçük erkek kardeşin, ölen abisinin iş ve konumu üstlenmesi olarak	Konum

				kullanılmıştır.	
183.	难兄难弟	nàn xiōng nán dì	指共过患难的人或彼此处于同样困境的人。	Aynı zor durum içerisindeki erkek kardeşler.	Aile Hayatı
184.	兄弟阋墙	xiōng dì xì qiáng	阋：争斗。兄弟之间的纠纷，也比喻内部争斗。	Abi kardeş (erkek) arasındaki anlaşmazlık.	Aile Hayatı
185.	兄弟怡怡	xiōng dì yí yí	兄弟和悦相亲的样子。	Abi kardeşin mutluluk içinde olması.	Aile Hayatı
186.	无兄盗嫂	wú xiōng dào sǎo	指无中生有的毁谤。	Erkek kardeşi olmadığı (öldüğü) için yengesi ile kötü ilişkiler yaşayan kardeş. Aslı olmayan iftira olduğunu belirtmek için kullanılmaktadır.	Aile hayatı Karakter (Kötü)
187.	友于兄弟	yǒu yú xiōng dì	兄弟之情非常浓厚。	Abi kardeşin çok sıkı fıkı olması.	Aile hayatı
188.	兄弟参商	xiōng dì shēn shāng	比喻兄弟之间不和睦。	Abi kardeşin birbirleri ile geçinememesi.	Aile Hayatı
189.	同堂兄弟	tóng táng xiōng dì	同祖的兄弟，即堂兄弟。	Aynı soydan gelen kardeşler.	Aile Hayatı
190.	长兄为父	zhǎng xiōng wéi fù	兄长要肩负教育、培育弟妹的责任。	Abi, kız ve erkek kardeşlerinin eğitimlerinden sorumludur.	Aile Hayatı
191.	兄弟阋于墙	xiōng dì xì yú qiáng	阋：争吵；墙：门屏。兄弟们虽然在家里争吵，但能一致抵御外人的欺侮。比喻内部虽有分歧，但能团结起来对付外来的侵略。	Abi kardeş ev içinde kavga eder, fakat dışarıdan bir kötülük gelirse ona karşı aynı tavrı alırlar. İçten kavgalar yaşanır fakat hariciden bir zarar geldiğinde herkes birlik olur.	Toplum+ Aile Hayatı
192.	如兄如弟	rú xiōng rú dì	情如兄弟。比喻彼此感情好，关系密切。	Abi kardeş gibi olmak.	Dostluk
193.	季友伯兄	jì yǒu bó xiōng	比喻交情深，义气重。	Arkadaşlık bağının abi kardeş gibi olması.	Dostluk
194.	亲如兄弟	qīn rú xiōng dì	像兄弟一样的亲密的情谊深厚。	Abi kardeş gibi samimi olmak.	Dostluk
195.	绾角兄弟	wǎn jiǎo xiōng dì	幼年时结交的好朋友。	Küçüklükten itibaren abi kardeş gibi büyümek.	Dostluk
196.	称兄道弟	chēng xiōng dào dì	朋友间以兄弟相称，表示关系亲密。	(Erkek) Kardeş gibi yakın olmak.	Dostluk
197.	兄友弟恭	xiōng yǒu dì gōng	哥哥对弟弟友爱，弟弟对哥哥恭敬。形容兄弟间互爱互敬。	Abinin küçük erkek kardeşine şefkatli, kardeşinde abisine saygılı olması. Abi kardeşin uyum içerisinde olması.	Davranış + Karakter
198.	兄肥弟瘦	xiōng féi dì shòu	旧喻兄弟相爱，临难争死。	Abi kardeşin birbirini sevmesi ve savaşarak ölümüne mücadele etmesi.	Davranış
199.	酒肉兄弟	jiǔ ròu xiōng dì	指酒肉朋友。	Yiyip içip abi kardeş gibi geçinen bir iş yapmayan samimi arkadaşlar.	Karakter + Davranış
200.	谢家兄弟	xiè jiā xiōng dì	指南朝宋诗人谢灵运 与从弟谢惠连。二人俱以诗文著称。后常用以指有文才的兄弟。	Güney Hanedanlığı dönemindeki ünlü iki şair olan Xie Lingyun ve kardeşi Xie Huilian kastedilmektedir. Daha sonraları genel anlam kazanmış ve edebiyatta çok iyi olan kardeşleri betimlemek için kullanılmaya başlanmıştır.	Kabiliyet
201.	四海皆兄弟	sì hǎi jiē xiōng dì	世界各国的人民都像兄弟一样。同“四海之内皆兄弟”。	Dünyadaki herkes abi kardeş gibidir.	Diğer
10. Xù 婿					
202.	乘龙快婿	chéng lóng kuài xù	乘龙：女子乘坐于龙上得道成仙。快婿：称意	Ejdere binen damat veya koca. Eski zamanlarda bilgisi ve dış	Dış Görünüş

			的女婿。旧时指才貌双全的女婿。也用作誉称别人的女婿。	görünüüşü çok iyi olan damadı ifade etmektedir. Başkalarının damadını methetmek içinde kullanılır.	
203.	东床快婿	dōng chuáng kuài xù	指为人豁达，才能出众的女婿。是女婿的美称。	Yetenekli damat. Damatları methetmek için kullanılır.	Kabiliyet
204.	招门纳婿	zhāo mén nà xù	招门：招进门。谓旧时男子家贫无财，女家无子，招以为婿。	Damat için kapı çalmak. Erkeğin ailesinin fakir, kız tarafının ise oğlu olmaması. Bu sebeple damadın kız evine iç güveysi olması.	Toplumsal Durum
205.	得婿如龙	dé xù rú lóng	形容得到称心如意的佳婿。	Ejderha gibi damat bulmak. İdeal bir damat bulmak.	Kabiliyet
206.	七子八婿	qī zǐ bā xù	形容子、婿众多。	Evlat ve damatlarının çok olması.	Diğer
11. Bó 伯 12. Zhòng 仲 13. Shū 叔 14. Jì 季					
207.	wǔ hóu jiǔ bó	五侯九伯	公、侯、伯、子、男五等诸侯和九州之长。泛指天下诸侯。	Bó 伯, Hóu 侯: Eski Çin'de Beş Soyluluk Unvanından ikisidir. Beş Hou dokuz Bo. Dünya üzerindeki bütün Hou ve Bo'ları kastetmektedir.	Konum
208.	qiāng bó zhī zhù	将伯之助	将：请求；伯：长者。请求长者帮助。指别人对自己的帮助。	Bir işi yapabilmek için büyüklerinden yardım istemek.	Diğer
209.	bó gē jì wǔ	伯歌季舞	伯：大哥；季：小弟。哥哥唱歌，弟弟跳舞。比喻兄弟之间亲密无间。	Bó 伯: Büyük abi Jì 季: Küçük erkek kardeş demektir. Abinin şarkı söyleyip kardeşin dans etmesi. Birbirleri ile çok iyi geçinen abi kardeşi betimlemektedir.	Diğer
210.	bó zhòng shū jì	伯仲叔季	兄弟排行的次序，伯是老大，仲是第二，叔是第三，季是最小的。	Bó 伯: En büyük erkek kardeş. Zhòng 仲: İkinci büyük erkek kardeş. Shū 叔: Üçüncü erkek kardeş. Jì 季: En küçük erkek kardeş. Erkek kardeşler arasındaki sıralamayı ifade etmektedir.	Diğer
211.	bó xūn zhòng chí	伯埙仲篪	伯、仲：兄弟排行的次第，伯是老大，仲是老二；埙：陶土烧制的乐器；篪：竹制的乐器。埙篪合奏，乐音和谐。旧时赞美兄弟和睦。	Xūn 埙: Eski Çin'de kilden yapılan bir tür müzik aleti. Chí 篪: Eski Çin'de bambudan yapılan bir tür müzik aletidir. Abi xun çalar, küçük kardeş chí çalar. Deyim abi kardeş arasındaki uyumu övmek için kullanılmaktadır.	Diğer
15. Jiāng 将					
212.	出将入相	chū jiāng rù xiāng	出征可为将帅，入朝可为丞相。指兼有文武才能的人，也指文武职位都很高。	Sefere çıkan komutan olur, saraya giren vezir olur. Savaş ve ilimde iyi olanlar iyi mevkilere gelirler.	Konum
213.	兵不由将	bīng bù yóu jiāng	比喻下级不服从上级的指挥。	Askerlerin, komutanlarını dinlememesi. Alt sınıfın üst sınıfın emirlerini dinlememesi.	Konum
214.	杀妻求将	shā qī qiú jiāng	为了谋得将军的职位不惜杀害自己的妻子。春秋时，吴起杀掉妻子以求得到鲁国的信任和重用。比喻为了追求名利而不惜做灭绝人性的事。	General rütbesini kazanmak için kendi eşini öldürmek. Sonbahar-İlkbahar döneminde Wu Qi adında bir adamın Lu ülkesinin generallik rütbesini ve güvenini kazanmak için karısını öldürmesi. Şan şöhret için elini kana bulamak.	Toplumsal Durum
215.	将门无犬子	jiāng mén wú	将门：将、相的家庭。	Vezir ve komutanların evinde	Kabiliyet

		quǎn zǐ	比喻父辈有才能，子孙也不会有庸才俗辈。	köpek olmaz. Ataları zeki ve kabiliyetli olanların torunları da iyi olur.	
216.	残兵败将	cán bīng bài jiàng	残余的军队，失败的将领。形容战败的部队。	Harap halde olan ordu ve başarısız olmuş general.	Askeri
217.	天兵天将	tiān bīng tiān jiàng	旧指天上的军队和将领。也比喻本领高强的人们。	Gökteki asker ve generaller. Kabiliyetli kişileri de ifade etmektedir.	Askeri
218.	损兵折将	sǔn bīng zhé jiàng	兵士和将领都有损失，指作战失利。	Asker ve generallerini yitirmek. Savaşı kaybetmek.	Askeri
219.	败军之将	bài jūn zhī jiàng	打了败仗的将领。现多用于讽刺失败的人。	Orduyu hezimete uğratan general. Genel olarak başarısız olan kişileri eleştirmek için kullanılır.	Askeri
220.	兵多将广	bīng duō jiàng guǎng	兵将众多。形容军队人员多，兵力强大。	Asker ve generallerin çok olması. Asker ve generaller ne kadar çoksa askeri güç o kadar fazladır.	Askeri
221.	覆军杀将	fù jūn shā jiàng	覆：消灭。消灭军队，杀死大将。	Orduyu yok etmek ve generali öldürmek.	Askeri
222.	干城之将	gān chéng zhī jiàng	干城：盾牌和城墙，比喻捍卫者。指保卫国家的大将。	Ülkeyi savunan büyük general.	Askeri
223.	兵败将亡	bīng bài jiàng wáng	形容军队作战失败。	Askerlerin harap olması. Generallerinin ölmesi. Ordunun savaşta yenilmesi.	Askeri
224.	挟人捉将	xié rén zhuō jiàng	在战斗中能制服、活捉敌将。	Savaş esnasında düşman komutanını yakalamak veya kontrol altına almak.	Askeri
225.	将寡兵微	jiàng guǎ bīng wēi	寡：少；兵：士兵；微：衰败。兵少将少。形容兵力薄弱。	Komutan ve askerlerin az olması. Ordunun zayıf olması.	Askeri
226.	手中败将	shǒu zhōng bài jiàng	在战争中被自己打败或在竞赛中输给自己的人。	Kendi askerleri veya adamları tarafından yenilgiye uğratılan komutan veya kişi.	Askeri
227.	临敌易将	lín dí yì jiàng	易：改变，变换。临到作战之前调换将领。	Savaşta önce komutanları değiştirmek.	Askeri
228.	搴旗虏将	qiān qí lǔ jiàng	拔取敌旗，斩杀敌将。形容勇猛善战。	Düşman bayrağını indirmek ve generallerini öldürmek. Korkusuz ve savaşta çok iyi olmak.	Kabiliyet
229.	斩将刈旗	zhǎn jiàng yì qí	砍杀敌将，拔取敌旗。形容勇猛善战。	Düşman bayrağını indirmek ve generallerini öldürmek. Korkusuz ve savaşta çok iyi olmak.	Kabiliyet
230.	斩将夺旗	zhǎn jiàng duó qí	砍杀敌将，拔取敌旗。形容勇猛善战。同“斩将搴旗”。	Düşman bayrağını indirmek ve generallerini öldürmek. Korkusuz ve savaşta çok iyi olmak.	Kabiliyet
231.	遣兵调将	qiǎn jiāng zhēng bīng	泛指调动安排人力。	Komutan ve askerleri iyi yönetmek. İnsan gücünü iyi kullanabilmek.	Kabiliyet
232.	谋臣猛将	móu chén měng jiāng	指有计谋的大臣和勇猛的战将。	Planlama konusunda iyi olan vezir ve savaşta iyi olan komutan.	Kabiliyet
233.	拘神遣将	jū shén qiǎn jiàng	拘：拘使。指力量无穷。神通广大，能指挥天兵天将。	Olağan üstü kabiliyeti olan kişi komutan ve askerleri iyi idare edebilir. Olağan üstü yetenekli kişiler.	Kabiliyet
234.	常胜将军	cháng shèng jiāng jūn	每战必胜的指挥官。	Her savaşta kazanan general. Her işi başarabilmek.	Kabiliyet
235.	将遇良才	jiàng yù liáng cái	将：将领；良才：高才。多指双方本领相当，能人碰上能人。	Generaller kabiliyetli kişilere denk gelirler. Yetenekli kişi yetenekli kişi ile beraber olur. Kabiliyetçe birbirine denk olan kişiler.	Kabiliyet
236.	调兵遣将	diào bīng qiǎn	调动兵马，派遣将领。	Asker ve generalleri harekete	Kabiliyet

		jiàng	也比喻组织安排人力。	geçirmek. İnsan gücünü iyi organize etmek.	
237.	千胜将军	qiān shèng jiāng jūn	形容善于用兵，屡战屡胜的将领。	Orduyu iyi idare eden ve her savaşta kazanan komutan.	Kabiliyet
238.	将相之器	jiàng xiàng zhī qì	将：将帅；相：宰相；器：度量，才干。有担任将帅或宰相的度量和才能。	Komutan veya vezirliğin sorumluluğunu alabilecek kabiliyette olmak.	Kabiliyet
239.	将在谋不在勇	jiàng zài móu bù zài yǒng	谋：谋略；勇：勇猛。作为将帅，最重要的不是勇猛，而是谋略。	Bir komutanda olması gereken en önemli haslet cesaret değil stratejik olmasıdır.	Kabiliyet
240.	爪牙之将	zhǎo yá zhī jiàng	爪牙：比喻辅佐的人。指勇敢的卫士或得力的助手。	Cesur muhafız veya yetenekli yardımcı.	Karakter
241.	天兵神将	tiān bīng shén jiāng	比喻英勇善战，行动迅速的军队。	Tanrısal asker ve komutanlar. Güçlü cesur ve çok süratli hareket eden asker ve komutanları.	Karakter
242.	强将手下无弱兵	qiáng jiàng shǒu xià wú ruò bīng	英勇的将领部下没有软弱无能的士兵。比喻好的领导能带出一支好的队伍。	Korkusuz ve güçlü komutanın askerleri güçsüz olmaz. İyi bir yönetici iyi bir takım oluşturur.	Kabiliyet
243.	兵强将勇	bīng qiáng jiàng yǒng	兵力强盛，将领勇猛。形容军力强大。	Güçlü askerler ve cesur komutanlar. Askeri gücün kuvvetli olduğunu ifade etmektedir.	Karakter
244.	忠臣良将	zhōng chén liáng jiàng	忠实的大臣和优秀的将帅。	Dürüst hükümet görevlisi ve harika komutan.	Karakter
245.	大树将军	dà shù jiāng jūn	原指东汉冯异。后常指不居功自傲的将领。	Doğu Han dönemi Feng Yi kastedilmektedir. Daha sonraları genel anlam kazanmış ve alçak gönüllü general manasında kullanılmıştır.	Karakter
246.	精兵强将	jīng bīng qiáng jiàng	精良的士兵，勇猛的将领。形容战斗力很强的将士。	Harika askerler ve cesur generaller. Savaş gücü çok yüksek olan asker ve komutanlar.	Karakter
247.	断头将军	duàn tóu jiāng jūn	比喻坚决抵抗，宁死不屈的将领。	Kafası kesilse bile azimle mücadele eden general. Sonu ölüm olsa bile azimle mücadele etmek.	Karakter
248.	神兵天将	shén bīng tiān jiàng	比喻英勇善战、行动迅速的军队。	Cesur ve savaşta iyi olan, hareketleri hızlı olan asker ve generaller.	Karakter
249.	将勇兵雄	jiàng yǒng bīng xióng	将领和士兵都英勇威武。形容军队战斗力很强。	Cesur komutan ve kuvvetli asker. Ordunun güçlü olması.	Karakter
250.	强兵猛将	qiáng bīng měng jiàng	指军队强大而有战斗力。	Güçlü asker, sert komutan. Ordunun güçlü olması.	Karakter
251.	文臣武将	wén chén wǔ jiàng	有文采的大臣和勇猛的战将。	Âlim vezir ve korkusuz komutan.	Karakter
252.	将遇良材	jiàng yù liáng cái	良材：本领高的人。大将遇上本领高的人。比喻两雄争斗，本领相当。	Komutanlar yetenekli kişilerle karşılaşır. Savaşan iki erkeğin eşit güçlere sahip olması.	Diğer
253.	将门有将	jiàng mén yǒu jiàng	旧指将帅门第也出将帅。	Generalin ailesinden general çıkar.	Diğer
254.	兵来将敌，水来土堰	bīng lái jiàng dí, shuǐ lái tǔ yàn	敌：对抗；堰：拦河坝。敌人来了派将军抵挡，大水来了用土去掩盖。比喻针锋相对，根据具体情况，采取灵活的对付办法。	Düşmanı komutanla, seli toprakla engellersin. Sıkıntıya göre çözüm üretmek.	Diğer

16. Shì 士					
255.	不桀进士	bù zhì jìn shì	不桀：不束发。桀，古代男子束发用的梳篦。进士：科举时代称殿试考取的人。旧指有文采的女人。	Bù zhì 不桀：eski Çin de erkeklerin saçlarını bağlamak için kullandığı toka. Jin shi 进士：Eski Çin de devlet memuru seçmek için yapılan ve erkeklerin girdiği sınav. Tokası olmayıp devlet memurluğu sınavına girmek. Edebi kişiliği yüksek kadın.	Konum
256.	白衣秀士	bái yī xiù shì	指未曾获得功名的书生。	Beyaz elbiseli âlim. Eski Çin de sıradan halk beyaz kumaştan elbise giyerdi, bu sebeple beyaz elbiseli tabiri ismi duyulmamış kişi için kullanılmaktadır. İsmi duyulmamış âlim.	Eğitim
257.	白屋之士	bái wū zhī shì	白屋：茅屋。古代指平民的住屋。指贫寒的士人。	Bái wū 白屋：Eskiden normal halkın yaşamış olduğu kulübe şeklindeki ev. Kulübedeki bilgin. Bilgili fakat yoksul olan kişi.	Eğitim
258.	士农工商	shì nóng gōng shāng	古代所谓四民，指读书的、种田的、做工的、经商的。	Eski Çin de dört çeşit halkın uğraşını ifade eder. Öğrenci, çiftçi, işçi ve tüccar.	Toplumsal durum
259.	轻财好士	qīng cái hǎo shì	指轻视钱财，重视士人。	Malı mülkü küçük görüp, ilim sahiplerini üstün görmek.	Karakter
260.	瘦羊博士	shòu yáng bó shì	指能克己让人的人。	Kendine hâkim olan adam.	Karakter
261.	仁人义士	rén rén yì shì	有德行并信守节义的人。	Erdemli ve dürüst adam.	Karakter
262.	雅人韵士	yǎ rén yùn shì	高雅而有风致的文人。	Çok zarif bir bilgin.	Karakter
263.	端人正士	duan rén zhèng shì	指端庄正直的人。	Adil ve dürüst kişi.	Karakter
264.	倾危之士	qīng wēi zhī shì	比喻对国家和人民有很大危险的人。	Ülkeye veya halka zararı olacak kişi.	Karakter
265.	湖海之士	hú hǎi zhī shì	旧时形容气概豪放之人。	Cesur ruhlu adam.	Karakter
266.	皮相之士	pí xiàng zhī shì	皮相：从表面看。指仅看外表不察内情、见识肤浅的人。	Dış görünüşten insanları yargılayan kişi. Tecrübe ve bilgi birikimi az olan kişi.	Karakter (Kötü)
267.	忠臣烈士	zhōng chén liè shì	忠义刚烈的臣子。	Dürüst ve adil olan resmi görevli.	Karakter
268.	善人义士	shàn rén yì shì	善良之人，仁义之士。	Şefkatli ve terbiyeli kişi.	Karakter
269.	江海之士	jiāng hǎi zhī shì	旧指隐居不愿出来做官的人。	Anti sosyal olup devlet memuru olmak istemeyen kişi.	Karakter
270.	庄庄其士	zhuāng zhuāng qí shì	行为端庄正直的人	Ağır başlı, vakur kişi.	Karakter
271.	一介之士	yī jiè zhī shì	指忠心正直的人。	Vefalı ve dürüst kişi.	Karakter
272.	高人逸士	gāo rén yì shì	指人品清高脱俗，不羡慕虚名利禄的人。	Yüksek faziletli, şöhret ve servete önem vermeyen kişi.	Karakter
273.	高人雅士	gāo rén yǎ shì	志行高尚、风格儒雅的人。	Üstün meziyetli, zarif karakterli kişi.	Karakter
274.	材士练兵	cái shì liàn bīng	犹言勇士精兵。	Cesur ve yetenekli asker.	Karakter
275.	高斋学士	gāo zhāi xué shì	南朝梁庾肩吾等十人的别号。	Zarif olan âlimler gurubu. Güney Hanedanlığı dönemi 10 ünlü kişinin takma adı.	Karakter
276.	游侠骑士	yóu xiá qí shì	漫无目的浪游四方，寻求冒险，以显示武功、勇敢、宽仁侠义的人。	Dört bucağı gezen, macera arayan, yiğitlik ve dövüş sanatlarını herkese göstermek isteyen kişi.	Karakter
277.	方正之士	fāng zhèng zhī shì	方正：品行端正。品行	Sağlam karakterli âlim.	Karakter

			端正不阿的读书人。		
278.	处士横议	chǔ shì héng yì	处士：古称有才德而隐居不仕的人，这里指没有做官的读书人；横议：放肆地进行议论。没有做官的读书人纵论时政。	Ağzına geldiği gibi konuşan ve resmi memurluk yapmamış âlim.	Karakter + Eğitim
279.	法家拂士	fǎ jiā bì shì	拂：通“弼”。法家：明法度的大臣；拂士：辅弼之士。指忠臣贤士。	Sadık yöneticiler (bakanlar) ve yetenekli insanları ifade eder.	Karakter + Kabiliyet
280.	士死知己	shì sǐ zhī jǐ	士：有才识的人。为了报答知己，不惜牺牲生命。	Dostu için ölümü göze alan bilgin kişi.	Karakter + Davranış
281.	敬贤礼士	jìng xián lǐ shì	礼：以礼相待，尊重；士：古时称有学问的人。尊重品德高尚、学识出众的人。	Karakterli ve bilgili kişilere saygı duymak.	Davranış
282.	斗方名士	dǒu fāng míng shì	斗方：一二尺见方的诗幅或书画页；名士：知名而未出仕的人。好在斗方上写诗或作画以标榜的“名士”。旧指冒充风雅的人。	Dǒu fāng 斗方： 30 60 cm büyüklüğündeki yazı yazılmış veya resim çizilmiş kâğıt. Míng shì 名士： Tanınmış fakat resmi görev almamış kişi (adam). Doufang üzerine resim veya yazı yazıp böbürlenen kişi. Bilgili ve naifmiş gibi rol yapmak.	Davranış (Kötü)
283.	壮士断腕	zhuàng shì 109uan wàn	指勇士手腕被蝮蛇咬伤，就立即截断，以免毒性扩散全身。比喻作事要当机立断，不可迟疑、姑息。	Askerin bileğini kesmek. Askerin bileğini yılan ısırca o el koparılır ki zehir yayılmasın. İş yaparken nasıl bir zorluk çıkarsa çıksın azimle devam etmek, kararsızlığa düşmemek ve asla vazgeçmemek.	Davranış
284.	身先士卒	shēn xiān shì zú	作战时将帅亲自带头，冲在士兵前面，现多用来比喻领导带头走在群众前面。	Savaş esnasında komutan en önde ilerler. Bir yöneticinin ekibinin önünde başı çektiğini betimlemektedir.	Davranış
285.	开科取士	kāi kē qǔ shì	科：科举考试。指旧举行科举考试以选取优异的人。	Kē 科： Eski Çin de devlet memuru seçmek için yapılan sınav. Sınav yapıp kabiliyetli kişileri bulmak.	Davranış
286.	椎牛飧士	chuí niú xiǎng shì	椎牛：杀牛；飧士：犒劳军士。指慰劳作战的官兵。	İneği öldürüp askere akşam yemeği yapmak. Savaşta asker ve bakanlara moral vermek.	Davranış
287.	折节下士	zhé jié xià shì	屈己下人，尊重有见识有能力的人。	İleri görüşlü ve yetenekli insanlara saygı duymak.	Davranış
288.	爱人好士	ài rén hào shì	爱护、重视人才。	Yetenekli kişileri koruyup saygı duymak.	Davranış
289.	傲贤慢士	ào xián màn shì	贤：有才德的人；士：读书人和有才干的人。用傲慢的态度对待有德有才的人。	Bilgili ve yetenekli kişileri küçümseyip, yukarıdan bakmak.	Davranış (Kötü)
290.	谦恭下士	qiān gōng xià shì	旧时指达官贵人对地位不高但有才德的人谦虚而有礼貌。	Devlet görevlileri ve asillerin konumu kendinden düşük olan yetenekli kişilere saygı duyup kibar davranması.	Davranış
291.	贫士市瓜	pín shì shì guā	穷苦读书人买瓜只挑个大的。比喻以言谈和外貌取人。	Fakir düşmüş âlim sadece büyük kavunu alır. İnsanları konuşma ve dış görünüşü ile yargılamak.	Davranış
292.	奔竞之士	bēn jìng zhī shì	奔竞：奔走竞争，形容一味追名逐利的人。	Şöhret ve para için koşturan kişi.	Davranış (Kötü)
293.	推贤下士	tuī xián xià shì	对有才有德的人以礼相	Yetenekli ve ahlaklı kişilere kibar	Davranış

			待。	davranmak.	
294.	柱石之士	zhù shí zhī shì	柱石：支架的柱和承柱的石。旧时指担负国家重任的人。	Ülkesinin önemli işlerine destek olan kişi.	Davranış
295.	钦贤好士	qīn xián hào shì	尊敬贤才，爱惜文士。	Yetenekli kişilere saygı duymak ve bilgili kişileri sevip korumak.	Davranış
296.	能士匿谋	néng shì nì móu	有才能者得不到重用就藏匿其计谋。	Yetenekli insanlar planlarını gizlerler.	Davranış
297.	知人下士	zhī rén xià shì	能识别人才并礼贤下士。	Yetenekli kişileri tanıyabilmek ve onlara karşı saygılı olmak.	Davranış
298.	纳士招贤	nà shì zhāo xián	招收贤士，接纳书生。指网罗人才。	Yetenekli ve bilgin kişileri işe almak.	Davranış
299.	敬贤重士	jìng xián zhòng shì	尊重和爱护有才德的人。	Yetenekli insanlara saygı duyup korumak.	Davranış
300.	敬贤爱士	jìng xián ài shì	尊重和爱护有才德的人。	Bilgili kişilere saygı duyup korumak.	Davranış
301.	谦躬下士	qiān gōng xià shì	犹言谦恭下士。谦虚恭敬地对待地位比自己低的人。	Mevkice kendinden düşük bilginlere saygı duymak.	Davranış
302.	敬贤下士	jìng xián xià shì	尊敬贤者，屈身交接士人。旧时谓封建帝王或官员重视人才。	İmparator ve devlet görevlilerinin âlimlere saygı duyması.	Davranış
303.	求贤下士	qiú xián xià shì	访求贤士且礼遇之。	Âlimleri ziyaret edip onlara karşı kibar olmak.	Davranış
304.	轻财敬士	qīng cái jìng shì	指轻视钱财，重视士人。	Malı mülkü önemsemeyip, bilgili insanlara değer vermek.	Davranış
305.	养贤纳士	yǎng xián nà shì	招养收容有才德的人。	Yetenekli insanlar yetiştirmek ve onları işe almak.	Davranış
306.	嫉贤傲士	jí xián ào shì	嫉妒和轻慢有才德的人。	Yetenekli ve ahlaklı kişileri kıskanıp küçük görmek.	Davranış (Kötü)
307.	烈士殉名	liè shì xùn míng	忠贞义烈之士为保全名誉而献出生命。	Adil ve dürüst insanlar şerefleri için hayatlarını dahi feda ederler.	Davranış
308.	爱才好士	ài cái hào shì	爱惜人才、贤士。	Yetenekli ve bilgili insanları sevip korumak.	Davranış
309.	士为知己者死，女为悦己者容	shì wèi zhī jǐ zhě sǐ , nǚ wèi yuè jǐ zhě róng	有志之士都愿意为了解自己的人而死，女子都愿意为赏识、喜欢自己的人打扮。	Erkekler dostları için ölümü göze alırlar. Kadınlar kendini beğenen kişi için süslenirler.	Davranış
310.	礼贤下士	lǐ xián xià shì	指帝王、大臣或社会地位较高的人敬重、结交有德有才的人。礼贤：尊敬贤者。下士：降低自己的身份结交一般有才能的人。	İmparator, bakan veya sosyal statüsü yüksek olanlar, ahlaklı ve yetenekli kişilerle arkadaşlık kurarlar. Sosyal statüsünü önemsemeyip halk içerisinde olan yetenekli ve ahlaklı kişilerle arkadaşlık kurmak.	Davranış + Karakter
311.	有识之士	yǒu shí zhī shì	具有才能和远见卓识的人。	Yetenekli ve basiretli adam.	Kabiliyet
312.	文人墨士	wén rén mò shì	泛指文人、文士。	Edebi kişiliği olan kişi ve adam.	Kabiliyet
313.	众人国士	zhòng rén guó shì	众人：普通人；国士：国中杰出的人物。指一般人和国中杰出的人才。	Ülke içindeki normal insanlar ve kabiliyetli insanları ifade etmektedir.	Kabiliyet
314.	爪牙之士	zhǎo yá zhī shì	指勇敢的卫士或得力的助手。	Cesur savaşçı veya yetenekli yardımcı.	Kabiliyet
315.	金闺国士	jīn guī guó shì	指朝廷的杰出才士。	Saraydaki üstün meziyetli kişi.	Kabiliyet
316.	国士无双	guó shì wú shuāng	国士：国中杰出的人物。指一国独一无二的人才。	Eşi benzeri olmayan yetenekli adam.	Kabiliyet

317.	通儒达士	tōng rú dá shì	指知识渊博、明智达理的学者。	Engin bilgi birikimli ve ferasetli âlim.	Eğitim
318.	博士买驴	bó shì mǎi lú	博士：古时官名。博士买了一头驴子，写了三纸契约，没有一个“驴”字。讥讽写文章长篇累牍而说不到点子上。	Bó shì 博士： Eski Çin de eğitimle uğraşan resmi görevlinin unvanı (milli eğitim bakanı). Adam (Milli eğitim bakanı) eşek alır, üç sayfa sözleşme yazar ama içinde bir kere eşek ismi geçmez. Birisi makale yazar ama asıl yazmak istediğini bir türlü yazmaz.	Eğitim
319.	饱学之士	bǎo xué zhī shì	饱学：学识渊博。指学识渊博的人。	Engin ilim ve irfan sahibi adam.	Eğitim
320.	绩学之士	jì xué zhī shì	指学问渊博的人；学者。	Engin bir bilgi birikimine sahip kişi.	Eğitim
321.	方闻之士	fāng wén zhī shì	有道而博闻的人。	Engin bilgi birikimine sahip kişi.	Eğitim
322.	青钱学士	qīng qián xué shì	以之誉称才学之士。	Bilgili ve kabiliyetli kişi.	Eğitim+ Kabiliyet
323.	达士通人	dá shì tōng rén	通人：学识渊博贯通古今的人。指心胸豁达，学识渊博的人。	Sinesi geniş, bilgisi engin kişi.	Eğitim+ Karakter
324.	魁垒之士	kuí lěi zhī shì	魁垒：光明磊落；士：旧时指读书人。为人正直，胸怀坦荡的人。	Duvarı sağlam örülmüş adam. Sinesi geniş bilgili kişi.	Eğitim+ karakter
325.	及门之士	jí mén zhī shì	及：到。旧泛指登门求教的弟子。	Bilgi için başkalarının kapısını çalan âlim.	Eğitim+ Davranış
326.	岩穴之士	yán xué zhī shì	指隐士。古时隐士多山居，故称。	Dağa inzivaya çekilmiş keşiş.	Din
327.	鹤鸣之士	hè míng zhī shì	指有才德声望的隐士。	Yetenekli ve saygın keşiş.	Din
328.	山林之士	shān lín zhī shì	旧时指山林中的隐士。	Dağlık ve ormanlık alanda yaşayan keşiş.	Din
329.	岩居之士	yán jū zhī shì	指隐士。	Dağa inzivaya çekilmiş keşiş.	Din
330.	山谷之士	shān gǔ zhī shì	指隐士。	Vadideki keşiş.	Din
331.	士饱马腾	shì bǎo mǎ téng	军粮充足，士气旺盛。	Karnı doyan askerin atı dörtlü koşar. Karnı tok olan askerin, morali de iyi olur.	Askeri
332.	轻车介士	qīng chē jiè shì	古时的战车和甲士。	Eski Çin’de askeri araba ve zırh.	Askeri
333.	久役之士	jiǔ yì zhī shì	指长期出征在外的兵士。	Uzun yıllar memleketten uzakta seferde olan asker.	Askeri
334.	选士厉兵	xuǎn shì lì bīng	挑选士兵，磨利武器。	Askerleri seçip silahları bilemek.	Askeri
335.	解甲休士	jiě jiǎ xiū shì	卸下盔甲让士兵休息。指不再战斗。	Askerlerin zırhını çıkarıp istirahate geçmesi. Savaşın bitmesi.	Askeri
336.	士马精强	shì mǎ jīng qiáng	军粮充足，士气旺盛。	Erzağı bol olan askerin morali iyi olur.	Askeri
337.	熊罴之士	xióng pí zhī shì	熊罴：1.熊和罴。皆为猛兽。因以喻勇士或雄师劲旅。比喻勇士。	熊罴 :1. Ayı ve boz ayı. İkisi de vahşidir. Bu sebeple cesur savaşçılar veya kahraman komutanları ifade eder. Güçlü ve cesur savaşçı.	Karakter
338.	缀辞之士	zhuì cí zhī shì	指著书立说的人。	Kitap yazarı.	Diğer
339.	斗酒学士	dǒu jiǔ xué shì	指酒量大的文士或名臣。	İçki içme kapasitesi yüksek olan bilgin veya ünlü yönetici.	Diğer
340.	南郭处士	nán guō chǔ shì	比喻无真正的才干而混在行家里面充数的人。	Güney kasabasının erdemli adamı. Yeteneği olmayan, fakat yetenekli insanlar içinde bulunan kişi.	Diğer
17. Gōng 公					
341.	王孙公子	wáng sūn gōng zǐ	旧时贵族、官僚的子弟。	Soylu bürokratların erkek evlatları.	Konum

342.	名公巨卿	míng gōng jù qīng	指有名望的权贵。	Yüksek rütbeli yönetici.	Konum
343.	王公大人	wáng gōng dà rén	国君重臣。后泛指高官贵人。	Yüksek rütbeli zengin devlet görevlisi.	Konum
344.	万乘公相	wàn shèng gōng xiāng	乘：四匹马拉的车；万乘：指帝王。指辅佐帝王的公卿宰相。	On binlerce atın çektiği araba ve vezirler. On binlerce atın çektiği araba İmparatoru ifade etmektedir. Yani İmparator ve vezirleri anlamına gelmektedir.	Konum
345.	王公贵戚	wáng gōng guì qī	泛指皇亲国戚。	İmparatorun akrabaları.	Konum
346.	名卿钜公	míng qīng jù gōng	名公巨卿。指有名望的权贵。	Ünlü ve nüfuzlu kişi.	Konum
347.	花花公子	huā huā gōng zǐ	指富贵人家中不务正业，只知吃喝玩乐的子弟。	Sadece eğlence bilen, hiçbir iş yapmayan zengin ailenin erkek evladı.	Karakter (Kötü)
348.	公子哥儿	gōng zǐ gēr	指富贵人家只讲吃喝玩乐，娇生惯养的男子。	Yeme içme eğlenceden başka bir şey bilmeyen, şımartılmış erkek evlat.	Karakter (Kötü)
349.	翩翩公子	piān piān gōng zǐ	旧时对风流而有文采的富贵子弟的誉称。	Zarif oğul. Zengin bir ailenin, kabiliyetli ve edebi kişiliği olan erkek evladı.	Karakter + Kabiliyet
350.	高阳公子	gāo yáng gōng zǐ	高阳：地名，在今河南杞县。用以指嗜酒而放荡不羁的人	Gaoyang; Henan'da bir ilçe adı. Gaoyang'daki devlet görevlilerinin soylu oğulları. Ayıyaş ve geleneklere uymayan kişi.	Karakter (Kötü)
351.	游闲公子	yóu xián gōng zǐ	指游手好闲的富家子弟。	Tembelce vakit geçiren zengin aile evladı(erkek).	Karakter
352.	一国三公	yī guó sān gōng	公：古代诸侯国君的通称。一个国家有三个主持政事的人。比喻事权不统一，使人不知道听谁的话好。	Bir ülkede üç yönetici olması. Eğer birden fazla yönetici olursa insanlar kimi dinleyeceğini bilemez, kafaları karışır.	Toplumsal Durum
353.	三旨相公	sān zhǐ xiàng gōng	用来讽刺庸禄低能的大官。	Yeteneksiz yüksek rütbeli devlet adamlarını eleştirmek için kullanılır.	Kabiliyet
354.	衮衮诸公	gǔn gǔn zhū gōng	衮衮：相继不绝。旧指身居高位而无所作为的官僚们。	Konum olarak yüksek fakat Hiç bir iş yapmayan devlet görevlilerini ifade etmektedir.	Karakter
355.	城北徐公	chéng běi xú gōng	原指战国时期齐国姓徐的美男子。后作美男子的代称。	Savaşan devletler döneminde Yu soy isimli genç bir yakışıklıyı ifade etmektedir. Daha sonraları yakışıklı erkekleri betimlemek için kullanılmaya başlanmıştır.	Dış görünüş Yakışıklılık
356.	叶公好龙	yè gōng hào lóng	据说古代有个叶公，非常爱好龙，器物上画着龙，房屋上也刻着龙。真龙知道了，就到叶公家来，把头探进窗户。叶公一见，吓得面如土色，拔腿就跑（见于汉代刘向《新序·杂事》）。比喻说是爱好某事物，其实并不真爱好。	Eski zamanlarda Ye Gong (Sayın Ye anlamına gelmektedir) diye biri yaşarmış. Bu adam ejderhaları çok sevmiş. Alet edevata, duvara ve diğer her yere ejderha resmi çizermiş. Bunu duyan gerçek bir ejderha Ye Gong'u ziyarete gitmiş. Adam ejderhayı görür görmez korkudan beti benzi atmış. Bu yüzden bu deyim Ye Gong ejderhaları sever diye kalmış. Anlamı ise bir şeyi sevdiğini söyleyip gerçekte sevmediğini belirtmektedir.	Diğer
357.	愚公移山	yú gōng yí shān	传说古代有一位老人名叫北山愚公，家门前有两座大山挡住了路，他下决心要把山平掉，另	Eski zamanlarda Yu Gong adında yaşlı bir adam yaşarmış, bu adamın evinin önünde yolu kapatan iki büyük dağ varmış. Bu	Diğer

			一个老人河曲智叟笑他太傻，认为不可能。愚公回答说：“我死了有儿子，儿子死了还有孙子，子子孙孙是没有穷尽的。这两座山可不会再增高了，凿去一点就少一点，终有一天要凿平的。”（见于《列子·汤问》）比喻做事有毅力，有恒心，不怕困难。	yaşlı adam dağı ortadan kaldırmayı kafaya koymuş ve başlamış çalışmaya. Yoldan geçen diğer bir yaşlı adam bunu görünce gülmekten kırlmış. Yu Gong ise “ben ölsem oğlum, oğlum ölse torunum, torunum ölse onun oğlu, illa günün birinde bu dağ düzlük hale gelecektir” demiş. Bu sebeple bu deyim Yu Gong’un dağı taşınması olarak dile gelmiştir. Anlamı ise bir işi yapmak için elinden gelenin en iyisini yapıp zorluklardan korkmamak.	
358.	梦见周公	mèng jiàn zhōu gōng	周公：西周初著名政治家，孔子心目中的理想人物。原为孔子哀叹自己体衰年老的辞句。后多作为瞌睡的代称。	Zhōu gōng 周公： Batı Zhou Hanedanlığı dönemi ünlü bir politikacı. Ayrıca Konfüçyüsün ideal insan diye tanımladığı kişi. Bu deyimde Konfüçyüs iç çekerek “ben o kadar çok yaşlandım ki çoktandır Zhou Gong’u rüyamda görmüyorum” demiştir. Daha sonraları kişinin uykusu geldiğinde kullandığı bir deyim haline gelmiştir.	Diğer
359.	支公好鹤	zhī gōng hào hè	给所喜欢的事物一个自由的空间。 支公(支道林)特别喜欢养鹤。他在浙江东部的剡山住的时候，有人送了他一对小鹤。过了一段时间，小鹤渐渐长出羽翼，时时想起飞。支公舍不得鹤飞走，就剪断了鹤的羽根。 鹤想举翅高飞却没办法再飞，于是回头看自己的翅膀，然后低下头来，看上去就像人一样沮丧。支道林说：“鹤生来是应该翱翔在天空的，哪里会甘心当人的宠物被眷养玩耍！”经过一段时间调养，等到鹤的羽毛重新长出来，让它们飞走了。	Zhī gōng: 支公 Zhi Daolin isminde biri. Zhi Gong turna beslemeyi çok severmiş. Zhejiang’da Mao dağında yaşadığı zamanlarda bir adam Zhi Gong’a turna hediye etmiş. Bu turna günden güne büyüyüp kanatları çıkmaya başlamış fakat Zhi Gong turnadan ayrılmak istemiyormuş. Bu sebeple kanadındaki tüyleri kesmiş. Turna ise ne zaman uçmak istese kanatlarına bakar aynı bir insan gibi üzülürmüş. Bunu gören Zhi Gong “turnalar gökyüzünde uçmak için doğmuştur, öyle kendi kafana göre değiştirip oynayamazsın” diye düşünüp tekrardan turnayı beslemiş ve kanatlarının çıkıp uçmasını beklemiş. Deyimin anlamı ise; sevdiğiniz şeylere serbestlik tanımak.	Diğer
360.	黄公好谦	huáng gōng hào qiān	指人过分谦虚。齐国黄公为人爱谦让，他有两个容貌超群的女儿，经常谦虚地贬低她们为丑八怪，别人都不来向她们求婚，以致错过最佳结婚年龄，卫国一个老光棍冒失娶了过去，发现原是绝色美人，他逢人便说：“黄公好谦让，故意说女儿不美。”	Alçak gönüllülükte aşırıya kaçmak. Qi Ülkesinde Huang Gong adında bir adam aşırı alçak gönüllüymüş. Bu adamın iki tane çok güzel kızı varmış. Fakat alçak gönüllülüğünden kızları için hep çirkin dermiş. Kızları evlenecek yaşı geçmişler. En sonunda Wei ülkesinden biri bu kızlardan biri ile evlenmiş ve fark etmiş ki kız çok güzel. Diğer insanlara demiş “Huang Gong o kadar alçak gönüllü ki kızlarının güzel olduğunu bilerek söylemiyor.”	Diğer
361.	桓公叹柳	huán gōng tàn liǔ	一般以此典故慨叹，光阴迅速，生命易逝。桓公	Huan Gong(Huan Wen) kuzey seferi sırasında Jincheng’den geçerken eskiden diktığı söğüt	Diğer

			(桓温)北征时,途径金城,看到他任琅邪内史时种的柳树,已经十围粗了,感慨说道:"树木的变化尚且如此,人又如何禁得起岁月的流逝呢。"手握枝条,潸然泪下。	ağaçlarının büyüüp ve kocaman olduğunu görmüş. İç çerekerek "ağaç bile bu kadar değişmişse, insan su gibi akan zamana nasıl karşı koyabilir" demiş ve eline aldığı dala bakarak ağlamış. Deyimin anlamı; zamanın hızlı akması ve hayatın geçici olmasıdır.	
362.	项庄舞剑,意在沛公	xiàng zhuāng wǔ jiàn, yì zài pèi gōng	项庄席间舞剑其实是企图刺杀刘邦。比喻说话和行动的真实意图别有所指。也译为项庄舞剑意在沛公。	Xiang Zhuang kılıç dansının amacı Pei Gong'a (Liu Bang) suikast düzenlemek. Davranış ve niyetin farklı olduğunu ifade etmek için kullanılmaktadır.	Diğer
363.	太公钓鱼,愿者上钩	tài gōng diào yú, yuàn zhě shàng gōu	民间传说。周朝姜太公曾在渭水河边用无饵的直钩在水面三尺上钓鱼,说:"负命者上钩来!"。后比喻自愿上当。	Zhou Hanedanlığı döneminde Jiang Tai Gong (Tai Gong) çoğu zaman nehrin oralarda yemsiz balık yakalamaya çalışır ve balıklara "Hayatını riske atan gelsin" demiş. Daha sonraları anlamı; kendi rızasıyla kandırılan kişi olmuştur.	Diğer
18. Tú 徒					
364.	好色之徒	hào sè zhī tú	喜欢女色、玩弄女性之人。	Kadınlara düşkün ve kadınlardan faydalanan kişi.	Karakter (Kötü)
365.	高阳酒徒	gāo yáng jiǔ tú	高阳:古乡名,在今河南杞县西南。秦末酈其食即此乡人,对刘邦自称"高阳酒徒"。用以指嗜酒而放荡不羁的人。	Gāo yáng 高阳: Eskiden bir şehir adı. Gaoyang'da yaşayan alkolik olan Liu Bang'ın takma adı. Gaoyang'ın sarhoşu. İçki bağımlılığı olan ve topluma uyum sağlamayan ayyaş.	Karakter (Kötü)
366.	市井之徒	shì jǐng zhī tú	徒:人(含贬义)。旧指做买卖的人或街道上受过教育的人。	Ticaretle uğraşan veya eğitimsiz kişi anlamlarına gelmektedir.	Karakter (Eğitimsiz)
367.	不逞之徒	bù chéng zhī tú	不逞:不得志,不如意;徒:人(含贬义)。因心怀不满而闹事捣乱的人。	Kötü kalpli ve kafasına göre takılan, boş gezenin boş kalfası.	Karakter (Kötü)
368.	饕餮之徒	tāo tiè zhī tú	比喻贪吃的人。	Açgözlü, pisboğaz.	Karakter (kötü)
369.	狐鼠之徒	hú shǔ zhī tú	比喻品质低下的人。	Tilki ve fare herif. Karactersiz herif.	Karakter (kötü)
370.	章句之徒	zhāng jù zhī tú	指不能通达大义而拘泥于辨析章句的儒生。	Yazıdaki asıl manayı analiz edip anlamayan, kendi anladığının doğru olduğuna inat eden Konfüçyüs ekolüne bağlı talebe.	Karakter (Talabe)
371.	好事之徒	hào shì zhī tú	喜欢多事或好管闲事的人。	Boş işlerle uğraşmayı seven adam.	Karakter (kötü)
372.	酒色之徒	jiǔ sè zhī tú	指沉迷于吃喝与女色之中的人。	Sadece yemeden anlayan, kadın düşkünü alkolik adam.	Karakter (kötü)
373.	宵小之徒	xiāo xiǎo zhī tú	现在泛指坏人。	Haydut herif. Kötü adam.	Karakter (kötü)
374.	无赖之徒	wú lài zhī tú	指游手好闲,品行不端的人。	Tembelce vakit geçiren ahlaksız herif.	Karakter (Kötü)
375.	谗佞之徒	chán nìng zhī tú	说人坏话与用花言巧语谄媚的人。	Başkaları hakkında kötü söyleyip tatlı söz ile dalkavukluk yapan kişi.	Karakter (kötü)
376.	穴处之徒	xué chǔ zhī tú	比喻见识浅陋的人。	Yeterli tecrübesi olmayan kişi.	Karakter (kötü)
377.	夸辩之徒	kuā biàn zhī tú	指说话做事不实事求	Yaptığı iş ve söylediği sözleri	Karakter (Kötü)

			是。	gerçekçi olmayan kişi.	
378.	不轨之徒	bù guǐ zhī tú	不守法纪或图谋作乱的人。	Yasalara uymayan karışıklık çıkaran kişi.	Karakter (Kötü)
379.	名师出高徒	míng shī chū gāo tú	高明的师傅一定能教出技艺高的徒弟。比喻学识丰富的人对于培养人才的重要。	Yüksek bilgiye sahip ustalar, yetenekli talebeler yetiştirirler. Eğitim seviyesi yüksek kişiler kabiliyetli kişiler yetiştirir.	Eğitim (Talabe)
380.	开门受徒	kāi mén shòu tú	自立门户，接收学徒，讲学传艺。	Kapısını açıp öğrenci alıp, sanat ve bilgisini aktarmak.	Eğitim (Talabe)
381.	势物之徒	shì wù zhī tú	势物：权势和钱财。指追求名利的人。	Şan ve nüfuz peşinde koşan kişi.	Davranış (Kötü)
382.	大简车徒	dà jiǎn chē tú	简：检阅；车：战车；徒：指士兵。大规模地检阅军队。	Etraflı bir şekilde asker ve teçhizatları denetlemek.	Askeri
383.	徒子徒孙	tú zǐ tú sūn	徒弟和再传的徒弟。比喻一脉相传的人（含贬意）。	Talebe ve talebenin talebesi. Nesilden nesile aynı hizada olan kişi.	Diğer (Talabe)
384.	圣人之徒	shèng rén zhī tú	圣人的门徒。多指传孔子之道者。	Bilginlerin müritleri, talebeleri. Daha çok Konfüçyüsün yolundan gidenleri ifade etmektedir.	Diğer (Talabe)
19. Hóu 侯					
385.	王侯将相	wáng hóu jiāng xiàng	泛指封建社会中位尊、禄厚、权重、势大的贵族。	Feodal toplumdaki; Hükümdar, Hou, General, Xiang dört üst düzey devlet memurları. Feodal toplumdaki; varlıklı güçlü ve nüfuzlu kişileri ifade eder.	Konum
386.	侯门似海	hóu mén sì hǎi	王公贵族的门庭像大海那样深邃。旧时豪门贵族、官府的门禁森严，一般人不能轻易进入。也比喻旧时相识的人，后因地位悬殊而疏远。	Eski zamanlarda soyluların evlerine sıradan halktan insanlar kolay kolay giremezdi. Bu sebeple hükümdar ve soyluların kapısı okyanus gibi derindir denmiştir. Ayrıca birbirine tanış olanların arasındaki mevki farkını da dolayı ayrılımlarını da ifade etmektedir.	Konum
387.	谈笑封侯	tán xiào fēng hóu	说笑之间就封了侯爵。旧时形容获得功名十分容易。	Gülüşüp konuşurken bir anda Hou unvanını almak. Eski zamanlarda bir kişinin çok kolay bir şekilde üst rütbeye ulaştığını ifade etmek için kullanılmıştır.	Konum
388.	侯服玉食	hóu fú yù shí	侯服：王侯之服；玉食：珍美食品。穿王侯的衣服，吃珍贵的食物。形容豪华奢侈的生活。	Üst düzey devlet memuru güzel elbiseler giyer, lezzetli yemekler yer. Çok şatafatlı bir hayatını betimlemektedir.	Konum
20. Shēn 绅, 21. Bì 弼					
389.	土豪劣绅	tǔ háo liè shēn	指旧时乡间有钱有势的恶霸、品行恶劣的绅士。	Eski zamanlarda kırsal alanda bulunan, soylu ve parası olan zalim kişi.	Konum+ Karakter
390.	缙绅之士	jìn shēn zhī shì	指做过官的大人先生。	Bakanlık yapmış soylu kişi.	Konum
391.	士绅名流	shì shēn míng liú	指有钱有势的人或杰出的人士。	Parası ve nüfuzu olan veya üstün yetenekleri olan kişi.	Konum
392.	左辅右弼	zuǒ fǔ yòu bì	弼：本指辅助帝王或太子的官，后引伸为左右辅佐的人。比喻在左右辅助。	Bì 弼：Asıl anlamı İmparatora veya veliaht prense yardım eden görevli. Destek olmak, yardımcı olmak.	Konum
393.	予违汝弼	yú wéi rǔ bì	古代天子劝勉大臣进谏之词。言我有过失，你应匡正。	Eski zamanlarda imparatorun yardımcılara vermiş olduğu öğüttür. Eğer ben hata yaparsam siz(yardımcılar) düzeltmelisiniz.	Davranış
22. Cái 才					

394.	才华横溢	cái huá héng yì	指文学艺术方面而言，很有才华。江南有一才子，学富五车，但人身矮体胖，人问其何故，其曰“此乃才华横溢也”。	Edebi ve sanatsal yeteneği olan kişi. Jiangnan’da çok yetenekli ve bilgin biri varmış fakat şişman ve kısa boyluymuş, sormuşlar bu nasıl iştir O’da “bu sanatsal ve edebi yetektir” demiş.	Kabiliyet
395.	才疏学浅	cái shū xué qiǎn	才学不高，学识不深（多用作自谦的话）。《汉书·谷永传》：“臣才朽学浅，不通政事。”	Kabiliyet ve bilgisi düşük kişiler. Deyimin çıkış yeri olan Han Shu Gu Yong Bölümde Şöyle geçmektedir “Yöneticilerin (bakanların) kabiliyet ve bilgisi düşük olursa, devlet işlerinde başarılı olamazlar.”	Kabiliyet
396.	恃才放旷	shì cái fàng kuàng	倚仗着自己的才能而无拘无束。明·罗贯中《三国演义》第72回：“杨修为人恃才放旷，数犯曹操之忌。”	Kendi kabiliyetlerine güvenip özgürce takılmak. Deyimin çıkış yeri San Guo Yan Yi kitabında şöyle geçmektedir. “Yang Xiu kendine çok güvenir özgürce takılırdı. Bu yüzden Caocao’yu çok defa kırmıştır.”	Kabiliyet
397.	恃才傲物	shì cái ào wù	仗着自己有才能，看不起人。萧子显是南朝梁人，他学问很好，然颇自负才气，很少有他看得上的人。平常见各级的官员，从不答言，只举扇一挥而已。可皇上非常敬重他。四十九岁那年，不幸染病身亡，简文帝对他评价甚高，下令为他举哀。将要入葬了，家人请求谥号，帝手诏“恃才傲物，宜谥曰骄”。“偏重在其才学之高。后来这句话作为成语流传下来，则多用于贬义，偏重在自负其才而傲慢。”	Kendi kabiliyetlerine güvenip başkalarını küçük görmek. Deyimin hikayesi; Güney Hanedanlığı döneminde Xiao Zixian adında biri varmış. Çok zeki ve yetenekliymiş. Bu yüzden herkesi küçük görür kendini çok beğenirmiş. Hatta üst düzey devlet memurlarını görse hiç konuşmaz sadece yelpazesi ile selam verir geçermiş. Fakat imparator bu adama çok saygı duymuş. Xiao Zixuan 49 yaşına geldiğinde hastalıktan ölmüş. Bunu duyan imparator bu adam için ölüm töreni düzenlenmesini istemiş. Adam defnedileceği zaman ev ahalisi imparatoradan adam için bir unvan (谥号) ¹³³ istemişler. İmparator “Bu kişi hayatı boyunca kendi yetenkerine güvenmiş başkalarını küçük görmüştür. Bu sebeple onu kibirli imi olan jiāo 骄 ile analım” demiş. Bu cümle daha sonraları halkın dilinde deyim olarak yerleşmiştir.	Kabiliyet Davranış
398.	志大才疏	zhì dà cái shū	指人志向大而才具不够。东汉时期，孔融竭力维护汉献帝的利益，对曹操的政策进行讽刺与反对。为节约粮食，曹操下禁酒令，孔融则写文章大吹喝酒的好处，当着东吴使者的面说曹操的不是，结果被曹操杀头。后人评说他是志大才疏的人，办不成大事。	İdeallerinin yüksek fakat yeteneklerinin düşük olması. Doğu Han Hanedanlığı döneminde Kong Rong adında bir adam varmış. Bu adam elinden geldiğince İmparatorun çıkarlarını muhafaza etmeye çalışmış. Bu yüzden İmparatorun danışmanı olan Caocao’nun yönetim şekline karşı çıkar eleştirmiş. Bir gün Caocao tahıllardan tasarruf etmek için içki içmeyi yasaklamış. Kong Rong’da bunun üzerine içki içmenin iyi olduğuna dair bir yazı	Kabiliyet

133

Eski Çin’de önemli kişiler öldükten sonra verilen bir tür anılma şekli ya da unvandır. Bu unvan ömrünü nasıl geçirdiğini veya ülkesine nasıl katkılarda bulunduğunu göstermesi için verilir ve kişi, diğer insanlar tarafından bu unvan ile anılırdı.

				yazmış bunu duyan Caocao adamın kafanı vurdurmuş. Daha sonraki nesil, bu adamın ideallerinin yüksek fakat işleri halledecek kabiliyetinin olmadığını söylemeye başlamışlar ve günümüze deyim olarak bırakmışlardır.	
399.	郎才女貌	láng cái nǚ mào	男的才华出众，女的姿容出色，形容男女双方非常相配。	Erkeğin yetenekli kadının güzel olması. Erkek ve kadının birbirine son derece uyumlu olması.	Kabiliyet
400.	才子佳人	cái zǐ jiā rén	指才华出众的男子和姿容艳美的女人，泛指有才貌的男女。	Erkeğin yetenekli kadının güzel olması.	Kabiliyet
401.	男才女貌	nán cái nǚ mào	男人有才能，女人相貌美，理想的一对，多用于赞美新婚或年轻夫妇。	Erkeğin yetenekli kadının güzel olması. İdeal çifti ifade etmektedir. Daha çok yeni evlenen kişileri övmek için kullanılır.	Kabiliyet + Evlilik Durumu
402.	才高八斗	cái gāo bā dòu	形容文才非常高。南朝宋国有谢灵运。他写的诗艺术性很强，性格狂妄自大。有一次，他一边喝酒一边自夸道：“魏晋以来，天下的文学之才共有一石（一种容量单位，一石等于十斗），其中曹子建（即曹植）独占八斗，我得一斗，天下其他的人共分一斗。”从他的话中可以看出，他除了佩服曹植以外，其他人的才华都不在他眼里，自我评价非常高。	Edebi yeteneğin 8 litre olması. Edebiyatta üstün yetenekleri olan kişi. Güney Hanedanlığı dönemi Song Ülkesinde Xie Lingyun adında bir şair yaşamış. Şiir ve sanatta çok üstün yeteneklerinin yanında kibirli ve kendini beğenmiş bir karakteri varmış. Bir gün içki içerken “Wei Jin Hanedanlığından beri dünya üzerinde on litrelik edebi yetenek vardır. Bunların 8 litresi Cao Zhi’da ¹³⁴ , 1 litresi bende, geri kalan 1 litrede dünya üzerindeki diğer kişilerde” demiştir.	Kabiliyet
403.	七步之才	qī bù zhī cái	比喻人有才气，文思敏捷。曹丕登位后，曹丕称帝后，借口曹植在父丧期间礼仪不当，把他拿下问罪。曹植到了之后曹丕说“父亲在世时，常夸你的诗文，我一直怀疑有人为你代笔。今天限你七步成诗一首，如若不成，休怪我问你死罪!”曹植点点头，说：“请皇上赐题。”曹丕想了想，说道：“就以兄弟为题，但不许出现兄弟二字。”曹植果真在七步之内做出诗。曹丕也受此诗所感，放了曹植。	Yedi adımlık deha. Keskin zekâlı ve edebiyatta üstün yetenekleri olan kişi anlamına gelmektedir. Caocao’un oğlu Caopi tahta çıktıktan sonra, kardeşi Caozhi’nın tahtı ele geçireceğinden korkar ve huzuruna getirtir ve der “Ben senin edebi yeteneğinin çok iyi olduğunu duydum, fakat bence sen başkalarına yazdırıp kendi imzanı atıyorsun. Eğer 7 adım içinde bir şiir yazmazsan kafanı vurdururum” demiş. Bunun üzerine Caozhi konu ne olsun diye sormuş. Caopi ise “konusu kardeşlik olsun, ama içinde kardeşlik kelimesi geçmesin” demiş. Caozhi’da her adımda bir mısra okumuş. Bunu duyan Caopi çok duygulanmış ve kardeşini affetmiş. Bu sebeple bu deyim “yedi adımlık deha” olarak kalmıştır.	Kabiliyet

134

Cao Zhi 曹植, Çin’de çok ünlü bir şair. Doğu Han Hanedanlığı sonlarına doğru yönetimde ön planda olan Caocao’un 曹操 oğlu.

404.	王佐之才	wáng zuǒ zhī cái	辅佐帝王成就大业的才干。	Hükümdara yardımcı olan ve büyük işler başaran kabiliyetli kişiler.	Kabiliyet
405.	德薄才疏	dé bó cái shū	薄：浅；疏：空虚。品行和才能都很差。常作谦辞。明·施耐庵《水浒传全传》第六十八回：“小弟德疏才薄，怎敢承当此位！若得居末，尚自过分。”	Karakter ve yeteneklerinin kötü olması. Genelde alçak gönüllülük yapmak için kullanılır. Deyimin kaynağı olan Shui Huzhuan'da şöyle geçmektedir. "Küçük erkek kardeşim karakter ve yeteneklerinin çok kötü olmasına rağmen nasıl bu konuma çıkmaya cesaret etti! En dipte olanlar, en haddini aşanlar olur"	Kabiliyet
406.	才过屈宋	cái guò qū sòng	屈、宋：战国楚文学家屈原和宋玉。比喻文才极高。	Savaşan Devletler dönemi ediplerinden Song Yu kastedilmektedir. Yüksek edebi yetenekleri olan kişi.	Kabiliyet
407.	济世之才	jì shì zhī cái	能够拯救时世，治理国家的人才。	Zamanı kurtaran ve ülkeyi yöneten dahi, yetenekli kişi.	Kabiliyet
408.	经国之才	jīng guó zhī cái	有治理国家的才能。形容才能卓著。	Ülkeyi yönetebilecek kabiliyette olmak. Üstün yeteneklere sahip olmak.	Kabiliyet
409.	江淹才尽	jiāng yān cái jìn	南朝梁江淹，少有文名，世称江郎。晚年诗文无佳句，时人谓之才尽。后来常用于比喻才思衰退。	Güney Hanedanlığı dönemi çok ünlü bir şair olan Jiangyan kastedilmektedir. Ölümüne yakın kendisinden iyi şair olmadığı için, insanlar edebiyatın sonu olarak adlandırmışlardır. Daha sonraları dâhilerin azalması anlamında kullanılmıştır.	Kabiliyet
410.	人才辈出	rén cái bèi chū	形容有才能的人不断涌现。清·毕沅《续资治通鉴·元纪·世祖至元二十年》：“得如左丞许衡教国子，则人才辈出矣。”	Yetenekli kişilerin ardı ardına ortaya çıkması. Deyimin çıkış yeri Qing Huayuan Xu zizhi tongjin kitabında şöyle geçmektedir. “Eğer Xuheng ülkenin veliahtlarını iyi yetiştirse ardı ardına yetenekli kişiler ortaya çıkar.”	Kabiliyet
411.	恃才矜贵	shì cái jīn guì	倚仗自己才高位重而傲慢。	Kendi yeteneklerine güvenen kendini beğenmiş kişi. Sui Hanedanlığı dönemindeki şair olan Yangsu kastedilmektedir.	Kabiliyet
412.	公才公望	gōng cái gōng wàng	才识名望可称公辅的地位。南朝时期，梁国的王暕年幼时，父亲在齐国作太尉，太尉相当于三公、宰相等位。一次王家宴客时，来的客人见了王暕就对其父亲说：“公才公望在这孩子身上又看到了。”后来，王暕成年时也作了大官。	Yetenekli, gelecek vaad eden ve imparatorun yardımcısı olacak kişi. Güney Hanedanlığı döneminde Wang jiān adında bir adam varmış. Wang Jian daha çocukken babası Ji Ülkesinde üst düzey devlet yöneticisiymiş ¹³⁵ . Bir gün evlerine misafir gelmiş ve Wang Jian'i görmüşler ve babasına “bakanın oğlunda bakan olacak yetenek vardır. Bu çocukta bu yetenek görünüyor” demişler. Wang Jian büyüfükten sonra gerçekten de bakan olmuştur.	Kabiliyet
413.	爱才怜弱	ài cái lián ruò	爱护人才，同情弱者。鲁迅《病后杂谈》：“永乐皇帝决不像一位爱才怜弱的明君。”	Yetenekli inşalara değer verip, zayıf kişilerin duygularını anlamak. Luxun Bing Hou Zatan kitabında şöyle geçmektedir; “İmparator Yongle kesinlikle zeki	Kabiliyet + Davranış

¹³⁵ Tài wèi 太尉: Eski Çin'de askeri işlerin yürütüldüğü en üst makam.

				inşalara değer veren, fakirleri anlayan biri değildi.”	
414.	扫眉才子	sǎo méi cái zǐ	旧指有才华的女子。	Kaşları çizili olan yetenekli kişi. Edebi ve sanatsal yeteneği olan kadın.	Kabiliyet (Kadın)
415.	柳絮才高	liǔ xù cái gāo	表示人有卓越的文学才能。多指女子。	Söğüt çiçeği dâhisi. Edebiyatta üstün yetenekleri olan kadın.	Kabiliyet (Kadın)
416.	巾幗奇才	jīn guó qí cái	巾幗：古代妇女的头巾和发饰，后借指妇女。女子中有特殊才能的人。	Jīn guó 巾幗: Eski Çin’de kadınların saçlarını süslemek ve bağlamak için kullandığı bir tür kumaştır. Daha sonraları kadını ifade eden bir terim olmuştur. Saçı Jinguo ile süslü dahi. Deyimin anlamı; kadınlar arasındaki yetenekli kişi.	Kabiliyet (Kadın)
417.	天妒英才	tiān dù yīng cái	上天因为嫉妒一个人的才华，而让他命运坎坷；或者形容一个人的怀才不遇。25岁前的唐伯虎，是个被命运之神所眷顾的幸运儿，家境殷实，才华八斗，娶妻徐氏，温柔体贴。然而短短一两年间，唐伯虎就遭遇父母亲、妻子、儿子、妹妹相继去世的打击，家道就此中落。时年仅26岁的唐伯虎，已有白发。幸亏他还有一好友祝枝山，在祝枝山的帮助下，唐伯虎开始准备参加科举考试。意料之中，伯虎兄中应天府乡试第一名，本来以为前途会就此光明坦荡，不料命运又跟他开了一个玩笑：因牵连科举舞弊案，唐伯虎被罢黜为史，并一辈子不能再参加科举考试。以后卖画为生。唐伯虎本着人生就是“一场游戏一场梦”的态度，不羁地过了十几年。岁月不饶人，一转眼，唐伯虎就四十几岁了，然而命运之神并不愿意轻易放过这个中年男人，又跟他开了一个玩笑。这一年，唐伯虎被宁王招入府中。一开始，唐伯虎很是激动，他以为自己的抱负终于可以实现了，结果却发现，这位宁王要做的事情竟然是谋反。唐伯虎慌了，这可是风险极高的事，搞不好会小命不保的。为了能让宁王放自己走，唐伯虎开	Tanrı Tang Bohu’nun edebi yeteneğini kıskandı. Hikayesi; Tang Bohu; 25 yaşına kadar şans tanrısı tarafından kutsanmış bir çocuk gibidir. Çok yetenekli ve zeki bir çocuk olan Tang Bohu 26 yaşına geldiğinde anne babası, hanımı, kızı ve kız kardeşini kaybeder ve genç yaşına rağmen saçlarına aklar düşer. Yinede çok iyi bir arkadaşı olan Zhu Zhishan O’na üst düzey devlet memurluğu sınavına girmesi için destek olur. Bu sınavdan birincilik almasına rağmen dolandırıcılık yaptığı iddiası ile suçlanır ve görev verilmez. Bir daha da sınava girmesine izin verilmez. Bu sebeple hayatını resim çizip onları satarak devam ettirmeye çalışır. Böyle zaman geçer ve 40 küsur yaşlarına gelir. Fakat Şans Tanrısı ona bir oyun daha oynar. Bir gün sarayda bulunan Wang Ning tarafından saraya alınır. Başlarda Tang Bohu çok heyecanlanır, artık yaptıklarının karşılığını alacağını düşünür fakat öyle olmadığını çok geçmeden anlar. Çünkü Wang Ning bir isyan hazırlığındadır. Bunu duyan Tang Bohu korkuya kapılır, çünkü başarısız olacağını takdirde kellesinin gideceğini bilir. Bu yüzden aptal numarası yapmaya başlar. Elbise giymeden dışarıda gezinmeye başlar. Nerede bir kadın görse o halde gidip selam verir. Sokaklarda yer ve yatar. Bunu gören Wang Ning Tang Bohu’nun deli olduğuna inanır ve onu serbest bırakır. Bu olaydan sonra artık Tang Bohu’nun yaşamdan bir beklentisi kalmaz. Çizdiği resimlerde hayat şartlarını karşılamaz ve en sonunda sefalet içerisinde ölür. Bu sebeple bu deyim Tanrı Tang Bohu’nun edebi ve sanatsal yeteneğini kıskandı olarak kalmıştır. Anlamı ise, bir kişi çok	Kabiliyet + Diğer

			始装疯卖傻，具体表现为：不穿衣服就在街上奔走，一看到大闺女小媳妇就上前问好，抢东西吃，露宿街头等。幸好，宁王信了，放过了唐伯虎。可这件事也彻底摧毁了唐伯虎对生活的希望。之后的唐伯虎彻底放逐自我了，日日纵情声色，这时候通过卖画，已经满足不了他的日常开支，最终唐伯虎在穷困潦倒中死去。 136	yetenekli ve zeki olmasına rağmen başına kötü olayların gelmesidir.	
418.	才望高雅	cái wàng gāo yǎ	形容人富有才学，享有很高的声望，不同流俗。出自《旧唐书·陆象先传》：“陆景初才望高雅，非常所及。”	Zengin bilgi birikimi ve kabiliyeti olup gelecek vaat eden yüksek ahlaklı kişi. Jiu Tangshu'da şöyle geçmektedir. “Lu Jingchu zengin bilgi birikimi olan yüksek ahlaklı biridir.”	Kabiliyet Eğitim
419.	才贯二酉	cái guàn èr yǒu	二酉：指大酉山、小酉山。因以之形容读书甚多、学识渊博。相传当年秦始皇“焚书坑儒”时，朝廷博士官伏胜冒着生命危险，从咸阳偷运出书简千余卷，辗转跋涉，藏于二酉洞中，使先秦文化典籍得以流传后世。成语“学富五车，书通二酉”出于此。这些书简在秦灭汉兴时献给汉高祖刘邦，刘邦在获得伏胜所献大量秦前书简时大喜，亲自将二酉洞封为“文化圣洞”，将二酉山立为“天下名山”。从此后，二酉山二酉洞就成为天下圣迹，成为读书人毕生向往和追求的地方。以后历朝历代文人墨客，前往二酉拜谒更是络绎不绝，留下了大量的诗词文章。山上一度建院立阁，修堂造亭，香火旺盛。	Eryou'nun dâhisi. Tahsilli ve bilgisi çok derin olan kişiyi betimler. Çin'in İlk İmparatoru Qin, kitapların yakılmasını ve Konfüçyüsçü bilginlerin öldürülmesini emreder. Bunun üzerine Fu Sheng adında bir alim yanında 1000 kadar kitapla beraber Eryou dağında bir mağaraya kaçır ve kitapları saklar. İmparator Qin öldükten sonra Han Hanedanlığı kurulur. Fu Sheng kitapları Han Hanedanlığı imparatoru Liu Bang'a hediye eder. Liu Bang buna çok sevinir ve Eryou mağarasına “Dünyanın ilim mağarası” olarak adlandırır. Bunun üzerine âlimler burayı ziyaret edip şiir ve yazılarını bırakmaya başlarlar. Bir zaman sonra Fu Sheng'in anısına oraya bir avlu inşa edilir. Bu sebeple bu deyim Eryou'nun dâhisi olarak kalmıştır.	Eğitim
23. Fēng Liú 风流					
420.	风流倜傥	fēng liú tì tǎng	形容人有才华而言行不受世俗礼节的拘束。	Kabiliyetli fakat kanun ve görgü kurallarına uymayan kişiyi betimler.	Kabiliyet
421.	风流人物	fēng liú rén wù	指对一个时代有很大影响的人物。有时也指举止潇洒或惯于调情的人。	Çağa damgasını vurmuş kişi. Bazen, hal ve hareketleri kibar olan kişiyede betimler.	Kabiliyet
422.	风流才子	fēng liú cái zǐ	旧指洒脱不拘，富有才	Zengin bilgi birikimi ve yetenekli	Kabiliyet

			学的人。	olan kişi.	
423.	文采风流	wén cǎi fēng liú	亦指才华横溢与风度潇洒的人物。	Zengin bilgi birikimi ve zarif davranışları olan yetenekli kişi.	Kabiliyet
424.	弘奖风流	hóng jiǎng fēng liú	对才华出众之人大加奖赏；或大量任用人才，以鼓励其它人奋发上进。	Bilgili ve yetenekli kişileri ödüllendirmek. Diğer bir anlamı, yetenekli kişileri kullanıp başkalarını cesaratlandırmak, teşvik etmek.	Kabiliyet
425.	王谢风流	wáng xiè fēng liú	高门贵族中世代出有影响的人物。	Yüksek makamdaki kişiler içinden dönemine iz bırakmış kişiler.	Kabiliyet
426.	风流罪过	fēng liú zuì guò	风流：原为封建士大夫的所谓风雅。原指因为风雅而致的过错。后也指因搞男女关系而犯下的罪。	Fēng liú 风流： Feodal dönemde zarif ve kibar bürokratlar demektir. Asıl anlamı, zarafetinden dolayı hatalara sebep olmak. Daha sonraları anlamı değişmiş ve kadın erkek arasındaki ilişkiden dolayı yaptığı hatayı ifade eder duruma gelmiştir.	Diğer
427.	一代风流	yī dài fēng liú	指创立风尚、为当时景仰的人物。	Zamanında hayranlık ve saygı duyulan kişi.	Diğer
24. Zhàn 战 25. Bīng 兵					
428.	骁勇善战	xiāo yǒng shàn zhàn	勇猛，善于战斗。	Cesur ve savaşta çok iyi olmak.	Karakter
429.	怯防勇战	qiè fáng yǒng zhàn	小心设防，勇敢出战。	Savaşta dikkatli olmak ve cesurca savaşmak.	Karakter
430.	战天斗地	zhàn tiān dòu dì	形容以大无畏的英雄气概改造自然，征服自然。	Gözüpek kahraman gibi olağan şeylerin üzerinden gelmek.	Karakter
431.	决战千里	jué shèng qiān lǐ	坐镇指挥千里之外的战局。形容将帅雄才大略，指挥若定。	Binlerce kilometre ötedeki savaşı yönetmek. Komutanın yetenekli ve cesur olduğunu betimler.	Kabiliyet
432.	能征惯战	néng zhēng guàn zhàn	形容作战经验丰富，很能打仗。	Çok fazla savaş tecrübesi olmak ve savaşmayı çok iyi bilmek.	Kabiliyet
433.	能征敢战	néng zhēng gǎn zhàn	形容作战经验丰富，敢于作战。	Çok fazla savaş tecrübesi olmak ve savaşmayı çok iyi bilmek.	Kabiliyet
434.	胸中甲兵	xiōng zhōng jiǎ bīng	甲兵：披甲的士兵。比喻人具有军事才能。	Zırhlı asker. Kişinin askeri yeteneği olduğunu ifade etmektedir.	Kabiliyet
435.	腹中兵甲	fù zhōng bīng jiǎ	兵甲：即甲兵，穿着盔甲的士兵。腹中装有士兵。比喻人有雄才谋略。	Karnında zırhlı asker olmak. Kahramansı kabiliyetleri olmak.	Kabiliyet
436.	断发请战	duàn fà qǐng zhàn	旧时指将士急于出征，士气高昂。	Savaşa giden askerlerin morallerini yüksek tutmak.	Askeri
437.	兵贵神速	bīng guì shén sù	用兵贵在行动特别迅速。	Askerlerin savaşta çok hızlı olması.	Askeri
438.	南征北战	nán zhēng běi zhàn	形容转战南北，经历了许多战斗。	Güneyden kuzeye her yerde savaş olması ve çok fazla savaş tecrübesi kazanmak.	Askeri
439.	身经百战	shēn jīng bǎi zhàn	亲身参加过许多次战斗。形容经验丰富。	Çok fazla savaş tecrübesi olmak.	Askeri
440.	草木皆兵	cǎo mù jiē bīng	公元 383 年，前秦苻坚出兵攻晋，前锋在安徽寿春洛涧被晋军打败。苻坚登寿春城瞭望，看到晋兵布阵严整，又望	Bitki ve ağaçları asker sanmak. M.S. 383 yılında, Qianqin İmparatoru Fu Jian Jin Ülkesine savaş açar fakat Jin ülkesi galip gelir. Daha sonra Fu Jian Shouchun şehrine çekilip Jin	Askeri

			见八公山上的草木，以为都是晋兵，认为遇到了劲敌，因而感到害怕。后来就用草木皆兵形容神经过敏、疑神疑鬼的惊恐心理。	askerlerini izlemeye başlar. Jin'in ordusunun çok düzenli olduğunu görür ve Bagong dağının üstündeki bitki ve ağaçlarında Jin'in askerleri sanar. Bunun üzerine çok büyük bir askeri güç ile karşılaştığını sanan Fu Jian büyük bir korkuya kapılır. Daha sonraları bu deyim paranoidleşen kişileri ifade etmek için kullanılmıştır.	
441.	兵荒马乱	bīng huāng mǎ luàn	形容战时社会动荡不安的景象。	Ordunun ve atların karmaşa içinde olması. Toplumun karmaşa içinde olması.	Askeri
442.	骄兵必败	jiāo bīng bì bài	骄傲轻敌的军队必定打败仗。	Düşmanı küçük gören ordu kesinlikle kaybeder.	Askeri
443.	赤壁鏖兵	chì bì áo bīng	鏖：激战。汉献帝建安十三年，曹操大军伐吴，孙权联合刘备军队联合抗曹，联军于赤壁用火攻大破曹兵的一次激战。泛指激烈的战斗。	Chibi'de ordunun şiddetli savaşı. Caocao'nun ordusu Wu'ya savaş açar. Sun Quan ve Liu Bei birlikte Chibi'de Caocao'yu yenilgiye uğratırlar. Bu deyim daha sonraları şiddetli savaşları betimlemek için kullanılmıştır.	Askeri
444.	足食足兵	zú shí zú bīng	食：粮食；兵：武器。粮食充足，武备修整。	Erzağı ve silahı yeterli olan ordu.	Askeri
445.	用兵如神	yòng bīng rú shén	调兵遣将如同神人。形容善于指挥作战。	Askerleri tanı gibi yönetmek. Savaşta çok iyi komutanlık yapan kişi.	Askeri
446.	兵贵先声	bīng guì xiān shēng	指用兵贵在先以自己的声势镇慑敌人。	Orduyu kullanmadan önce kendi namını kullanıp düşmanı korkutmak.	Askeri
447.	矢尽兵穷	shǐ jìn bīng qióng	箭已用完，兵已打光。形容战斗到兵力丧尽。	Okların tükenmesi, askerlerin öldürülmesi. Askeri gücün tamamen yok edilmesi.	Askeri
26. Xū 须 27. Rán 髯					
448.	紫髯如戟	zǐ rán rú jǐ	胡子像戟一样坚硬。形容男子容貌威猛。	Jǐ 戟: Eski Çin'de kullanılan bir savaş aleti. Mızrak başına benzeyen fakat iki tarafı dışa dönük yarım hilal bıçaklardan demirden bir alet. Sakal ve bıyıkların mızrak gibi hem sık hem uzun olması. Güçlü ve korkusuz bir dış görünüme sahip olan erkeği betimlemektedir.	Dış Görünüş
449.	须髯若神	xū rán ruò shén	指胡须长得很美，如同神人。	Sakal ve bıyıkların doğaüstü güzellikte olması.	Dış Görünüş
450.	须髯如戟	xū rán rú jǐ	髯：两颊上的胡子。戟：古代的一种兵器，长杆头上附有月牙状的利刃。胡须又长又硬，一根根像戟似的怒张着。旧时形容丈夫气概。	Sakal ve bıyıkların mızrak gibi hem sık hem uzun olması. Erkek gibi erkek, tam bir erkeği betimlemek için kullanılır.	Dış Görünüş
451.	须眉交白	xū méi jiāo bái	交：都。胡须和眉毛都白了。	Kaş ve bıyıkların beyazlaması. Kişinin yaşlandığını ifade etmektedir.	Dış Görünüş
452.	须眉男子	xū méi nán zǐ	须眉：胡须和眉毛。古时男子以须、眉长得稠密为美。指堂堂的男子汉。	Kaş ve sakalları gür olan erkek demektir. Eski Çin'de erkeğin sakal ve kaşlarının sık olması yakışıklı, yapılı ve cesur erkeği betimlemektedir.	Dış Görünüş

453.	燕颌虎须	yàn hàn hǔ xū	形容相貌威武。借指武将、勇士。	Kırlangıç çeneli, kaplan sakallı. Dış görünüşü cesur ve güçlü olan savaşçı.	Dış Görünüş
454.	巾幗须眉	jīn guó xū méi	巾幗: 古代妇女配戴的头巾和发饰, 后借指妇女; 须眉: 胡须和眉毛, 借指男子汉, 大丈夫。具有男子汉气概的女子。	Jīn guó 巾幗: Eski Çin’de kadınların saçlarını süslemek ve bağlamak için kullandığı bir tür kumaştır. Daha sonraları kadını ifade eden bir terim olmuştur. Xūméi 须眉: Kaş ve sakal anlamına gelmektedir ve erkeği ifade eder. Deyimin anlamı ise erkek gibi cesur kız demektir.	Diğer
28. Lóng 龙					
455.	飞龙在天	fēi lóng zài tiān	比喻帝王在位。	Ejderhanın Gökyüzünde olması. İmparatorun makamında olduğunu ifade etmektedir.	Konum
456.	白龙鱼服	bái lóng yú fú	白龙化为鱼在渊中游。比喻帝王或大官吏隐藏身分, 改装出行。吴王想请百姓一起饮酒, 伍子胥劝谏说: “不能这样。从前白龙从天上下到清冷的池子里, 变成鱼, 渔夫豫且射中了它的眼睛。白龙向天帝告状, 天帝问: ‘在这个时候, 你待在什么地方是什么样子?’ 白龙回答说: ‘我下到清冷的池中, 变成了鱼。’ 天帝说: ‘鱼被渔夫所射是理所当然的, 像这样, 豫且有什么罪过呢?’ 那白龙是天帝豢养的珍贵动物, 豫且是宋国身份低贱的奴隶, 白龙不变成鱼, 渔夫就不敢射它。现在君王放弃国君的地位, 而跟平民百姓一起饮酒, 我担心将会有白龙被豫且射中一样的祸患了。” 吴王这才放弃了这样的想法。 "白龙鱼服"这条成语, 比喻的就是贵人隐藏身分, 微服出行, 也有时进一步指这样隐瞒身份, 恐怕会给自己带来危险。	Beyaz ejderin balık kıyafeti giymesi. İmparator veya üst düzey devlet yöneticilerinin tebdili kıyafet yapıp halka karışması. Wu Beyi bir gün halk ile beraber içki içmek ister. Bunu duyan Wu Zixu, Beyi ikna etmeye çalışır ve “böyle yapmayın. Eskiden beyaz ejder gökten yere inmiş ve soğuk bir havuza girip balığa dönüşmüş. Balıkçıda onu güzünden yaralamış. Bunun üzerine beyaz ejder göğe yükselmiş ve tanrıya şikâyetle bulunmuş. Tanrı sormuş ‘bu olayın olduğu esnada sen neredeydin ve ne haldeydin’ beyaz ejder ‘ben suda balık olmuş yüzüyordum’ diye cevap vermiş. Tanrı ‘balıkçının seni yaralaması elbette ki gayet doğal, bunun neresinde suç var ki?’ demiş. Beyaz ejderha Tanrının yetiştirmiş olduğu nadir bir varlık, aksine balıkçı ise Song ülkesinin fakir bir kölesi. Eğer Beyaz Ejder kılık değiştirmeseydi balıkçı onu yaralamaya cesaret edemezdi. Bende bu olayın, kimliğini bırakıp halk ile içki içmek isteyen Beyimizin başına gelmesinden korkarım” der. Bunu duyan Wu Beyi kararından vageçer. Bu deyim kimliğini gizleyip halka karışmak isteyen soylular için kendisine zarar gelebileceğini ifade etmektedir.	Konum
457.	龙驭上宾	lóng yù shàng bīn	此为皇帝之死的讳饰语。意为乘龙升天, 为天帝之宾。	Ejdere binip göğe yükselmek. İmparatorun öldüğünü ve tanrı için hizmet ettiğini ince bir dille ifade eder.	Konum
458.	真龙天子	zhēn lóng tiān zǐ	旧时认为皇帝是天上的真龙下凡, 因以为皇帝的代称。	Ejderin oğlu. Eski zamanda imparatorun gökteki ejderin yerdeki temsili olduğuna inanılırdı. Bu sebeple imparatorlar ejderin oğlu olarak anılmıştır.	Konum
459.	神龙失势	shén lóng shī shì	比喻失去权位。	Tanrı ejderin gücünü kaybetmesi. Kişinin nüfuzunu kaybetmesi.	Konum

460.	龙血凤髓	lóng xuè fèng suǐ	比喻高贵的血统。	Ejderha kanı, anka kuşu iliği. Üstün soydan gelen kişi.	Konum
461.	龙雏凤种	lóng chú fèng zhǒng	指帝王后裔。	Ejderin yavrusu anka kuşunun tohumu. İmparatorun neslini ifade etmektedir.	Konum
462.	龙骧麟振	lóng xiāng lín zhèn	龙骧，昂举腾跃的样子。比喻将军恩威兼备。	Ejderin uçuşu, Qilin'in sallanması. Komutanların iyi kötü iki özelliğinde içlerinde barındırması.	Karakter
463.	龟龙麟凤	guī lóng lín fèng	传统上用来象征高寿、尊贵、吉祥的四种动物。比喻身处高位德盖四海的人。	Kaplumbağa, Ejderha, Qilin ve Anka kuşu. Uzun ömür, saygınlık ve uğuru ifade eden dört mitolojik hayvan. Namı ve ahlaki dört bir yana ulaşan kişi.	Karakter
464.	龙跃凤鸣	lóng yuè fèng míng	象龙在腾跃，凤凰在高鸣。比喻才华出众。	Ejderha gibi uçmak, anka kuşu gibi ses çıkarmak. Yetenekli kimse.	Kabiliyet
465.	一世龙门	yī shì lóng mén	一世：一代；龙门：后汉时李膺有重名，后起的文人有登门拜访的，称之登龙门。称文人所崇仰的人物。	Dönemin ejderha kapısı. Han Hanedanlığı döneminde çok ünlü bir edebiyatçı olan Li Ying kastedilmektedir. O zamanın diğer edebiyatçıları sık sık Li Ying'i ziyaret ederler. Bu ziyareti de "Ejderha kapısına varmak" olarak adlandırmışlardır. Daha sonraları edebiyatçılarca kabul görmüş kişi anlamında kullanılmaya başlanmıştır.	Kabiliyet
466.	飞龙乘云	fēi lóng chéng yún	龙乘云而上天，比喻英雄豪杰乘时而得势。	Ejderin buluta binip göğe yükselmesi. Kahraman ve kabiliyetli kişilerin güç ve durumdan faydalanması.	Kabiliyet
467.	人中之龙	rén zhōng zhī lóng	比喻人中豪杰。晋代人宋纤厌恶官场生活，立志不参与政事，过着隐居生活。当地太守马发仰慕他的人品，特地去请他出来做官。宋纤猜到马发的来意，立即关门拒见。马发认为宋纤能不为高官厚禄所动，洁身自好，清贫自守，感慨地称他是人中之龙。	İnsanlar içindeki ejderha. Jin Hanedanlığında Song Xian adında bir adam yaşamış. Devlet işlerinden tiksinti duyduğu için inzivaya çekilmiş. Zamanın en üst rütbeli devlet yöneticilerinden Ma Yi Song Xian'in yeteneklerini onaylıyor ve devlet memuru olmasını çok istiyormuş. Bir gün Ma Yi Song Xian'e niyetini söylemeye gitmiş, fakat bunu anlayan Song Xian kapıyı kapatmış ve Onu görmek istemediğini belirtmiş. Yüksek maaş ve rütbeyi istemeyen Song Xian'in bu tutumunu gören Ma Yi iç çekerek "başkalarına karışmayan, yoksul biri ve O insanlar içindeki ejderha" demiştir.	Kabiliyet
468.	龙眉凤目	lóng méi fèng mù	形容贵人相貌不同寻常。	Ejderha kaşu, anka kuşu gözü. Soylu kişilerin dış görünüşlerinin normalden farklı olduğunu ifade etmektedir.	Dış Görünüş
469.	龙颜凤姿	lóng yán fèng zī	指帝王之相。	Ejderhanın renklerine, anka kuşunun tavırlarına sahip olmak. İmparator ve ahalisinin dış görünüşünü betimlemektedir.	Dış Görünüş
470.	神龙马壮	shén lóng mǎ zhuàng	比喻身体健壮、气宇轩昂。	Tanrı ejder gibi güçlü olmak. Kişinin güçlü ve yapılı olduğunu ifade eder.	Dış Görünüş Güç
471.	龙楼凤池	lóng lóu fèng chí	指禁省，皇宫。	Ejderin yeri, anka kuşunun havuzu. Yasak Şehir, imparatorluk	Diğer

				sarayı kastedilmektedir.	
472.	龙兴云属	lóng xīng yún shǔ	比喻王者兴起则必遇贤臣良将。	Ejderin yükselmesi için buluta ihtiyacı vardır. İmparatorun yükselmesi için üstün yetenekli devlet görevlileri ve komutanlara ihtiyaç duyması.	Diğer
473.	祖龙之虐	zǔ lóng zhī nüè	指秦始皇焚书坑儒。祖龙，指秦始皇。	Ata Ejderin zalimliği. Çin'in ilk İmparatoru (Qin Shi Huandi)'nin yapmış olduğu "âlimleri öldürüp kitapları yakması" olayını ifade etmektedir.	Diğer
474.	攀龙附凤	pān lóng fù fēng	龙，象征帝王；凤，象征帝后。龙凤则象征皇家威势。指巴结投靠有权势的人以获取富贵。龙、凤，古代传说中象征吉祥的动物。	Lóng 龙: ejderha anlamına gelmektedir ve imparator temsil etmektedir. Fēng 凤: anka kuşu demektir ve imparatoriçeyi temsil etmektedir. İkisi bir arada imparator ailesinin gücünü betimler. Deyim "ejderhaya tırmanıp, anka kuşuna yakın olmak" şeklinde kullanılır. Anlamı ise, nüfuzu fazla olan kişilere dalkavukluk yapıp zenginlik elde etmeye çalışmak.	Diğer
29. Hǔ 虎					
475.	狐假虎威	hú jiǎ hǔ wēi	狐狸借老虎之威吓退百兽。后以“狐假虎威”来比喻仰仗或倚仗别人的权势来欺压、恐吓别人。战国时代，当楚国最盛的时候，楚宣王曾为了当时北方各国，都惧怕他的手下大将昭奚恤，而感到奇怪。因此他便问朝中大臣，这究竟是什么原因。当时，有一位名叫江乙的大臣，便向他叙述了下面这段故事：战国策·楚策一》：“虎求百兽而食之；得狐。狐曰：‘子无敢食我也；天帝使我长百兽……子随我后；观百兽之见我而敢不走乎？’虎以为然；故遂与之行。兽见之皆走；虎不知兽畏己而走也；以爲畏狐也。”	Tilkinin kaplanın gücü ile diğer hayvanları korkutması. Anlamı; başkalarının gücüne dayanıp insanları korkutmak. Hikâyesi; Savaşan Devletler dönemi Chu Hanedanlığının en güçlü olduğu zamanlarda Chu Beyi Xuan Kuzey Beyliklerinin Chu generali Zhao Xixu'den çok korkmalarına hayret eder ve saraydaki devlet erbabına nedenini sorar. Bunu duyan üst düzey yöneticilerden biri olan Jiang Yi Beye şöyle bir hikâye anlatır. “Günün birinde kaplan bir tilki yakalar tam onu mideye indireceği zaman tilki ‘sen beni yemeye nasıl cesaret edersen, tanrı beni hayvanlara liderlik edeyim diye gönderdi eğer inanmıyorsan benim arkamdan yürü bak bakalım diğer hayvanlar nasıl benden korkuyorlar’ der. Kaplan kabul eder ve tilkinin arkasından yürümeye başlar. Hayvanlar tilkinin arkasında yürüyen kaplanı görünce korkuya kapılırlar, fakat kaplan bunun kendisinden dolayı olduğunu düşünemez.”	Davranış
476.	虎不食儿	hǔ bù shí ér	比喻人皆有爱子之心，都有骨肉之情。明·杨珉《龙膏记·藏春》：“你爹爹既往洛阳，一时未归，待异日我自慢慢劝他，虎毒不食儿，孩儿切莫短见。”	Kaplan kendi yavrusunu yemez. Bir kişi ne kadar kötü olursa olsun akrabalarına karşı her zaman iyi hisleri vardır. Ming Hanedanlığı döneminde Yang Li tarafından yazılan “Ejderha Yağı” hikâyesinde şöyle geçmektedir. “Senin babn Luoyang’a gitti gelmedi, sen yinede bekle ben onu ikna edeyim, kaplan kendi yavrusunu yemez, çocuklar ileriye göremez.”	Davranış
477.	养虎遗患	yǎng hǔ yí huàn	比喻纵容坏人，给自己	Kaplanı beslersen başına bela	Davranış

			留下祸患。秦朝末期，由于秦国统治十分残暴，激起了天下民众的反抗。其中刘邦和项羽是起义军的代表。刘邦比项羽先攻下秦的都城咸阳，项羽很不服气，决定攻打刘邦。当时项羽的势力很强大，刘邦不敢应战，只得退守到汉中。后来，刘邦任用贤臣，广施仁政，势力逐渐强大起来。而项羽却相反，一天天被孤立。这时，刘邦并没有攻打项羽，而是派人去和项羽商量，愿意以鸿沟作为界线，两人各占领一边，并签订互不侵犯的和约。项羽明白以自己的力量很难打败刘邦，只好接受这个建议。双方签下合约后，项羽带兵往东去了，刘邦感到很满意，打算撤兵往西回到自己的地方去。但大臣张良等人却对他说：“您已占领天下大部分的土地，诸侯又都投靠了你。项羽的军队已经不堪一击，如果不趁现在消灭他，将会留下后患，真是养虎遗患呀！”刘邦也觉得他们说的很有道理，于是发兵消灭了项羽，建立了西汉王朝。	olur. Kötü insanlara göz yumarsan kendine zarar verirsin. Hikâyesi; Qin Hanedanlığı son dönemlerinde, ülke çok büyük bir karmaşaya sürüklenir ve isyanlar çıkar. Bu isyanların başında Liu Bang ve Xiang Yu vardır. Liu Bang ülkenin başkenti olan Xianyang'a Xiangyu'den önce saldırır. Bunu hazmedemeyen Xiang Yu, Liu Bang'ı yenilgiye uğratmaya karar verir. Liu Bang yeterli askeri gücü olmadığı için Hanzhong'a çekilir. Daha sonra halka iyi davranmaları ve taraftar çekmeleri için bakanlar tayin eder. Günden güne gücünü artırır. Xiang Yu ise tam tersine günden güne taraftar kaybeder. Liu Bang Xiang Yu ile savaşa yanaşmaz hatta Hong Gou nehirinin aralarında sınır olması teklifini Xiang Yu'e sunmaları için adam gönderir. İki tarafta anlaşma imzalandıktan sonra Xiang Yu askerlerini alıp doğuya çekilir. Liu Bang bundan çok memnun olur ve askerleini alıp batıya çekilmeye karar verir. Fakat yanındaki üst düzey devlet yöneticisi olan Zhang Liang ve diğerleri “Siz göğün altındaki toprakların büyük bir kısmını ele geçirdiniz. Hatta düğ ve soylular sizden yardım bekler. Xiang Yu'nün ordusu artık size üstün gelemmez. Eğer bu fırsatı değerlendirip onu yok etmezseniz başınıza bela olur. Aynı Kaplanı beslersen başına bela olur durumuna düşersiniz” derler. Söylediklerini mantıklı bulan Liu Bang Xiang Yu'ü ortadan kaldırır ve Batı Han Hanedanlığını başlatır.	
478.	暴虎冯河	bào hǔ píng hé	比喻有勇无谋，冒险蛮干。	Cesur olmak fakat çabası olmamak.	Karakter
479.	龙行虎步	lóng xíng hǔ bù	原形容帝王的仪态不同一般。后也形容将军的英武姿态。	Ejderin davranışları kaplanın yürüyüşü. İmparatorun davranışlarının herkesten farklı olması. Daha sonraları komutan ve generallerin cesaret ve davranışlarını betimlemek için kullanılmıştır.	Karakter
480.	九关虎豹	jiǔ guān hǔ bào	比喻凶残的权臣。战国时期，屈原被楚怀王流放。	Gücü elinde bulunduran zalim devlet yöneticilerini betimler.	Karakter
481.	虎冠之吏	hǔ guān zhī lì	指凶狠残暴的官吏，虽穿衣戴帽却凶残如虎。	Şapka giymiş kaplan yönetici. Zalim devlet yöneticileri elbise giyip şapka takarlar ama gaddarlıkları kaplanınki gibidir.	Karakter
482.	虎啸风生	hǔ xiào fēng shēng	啸：长鸣。猛虎长鸣，则大风四起。比喻英雄人物顺应时代潮流而出现，并且对社会产生极	Kaplanın kükremesi ile dört bir yandan rüzgâr esmesi. Kahramanlar zamanın şartlarına göre çıkarlar ve toplum üzerinde büyük bir etki bırakırlar. Aynı	Karakter

			大的影响；亦指豪杰奋起，大展宏图。	zamanda kahramanların çıkması ve büyük çabalar sarf etmesi anlamında gelmektedir.	
483.	羊质虎皮	yáng zhì hǔ pí	羊虽然披上虎皮，还是见到草就喜欢，碰到豺狼就怕得发抖，它的本性没有变。比喻外表装作强大而实际上很胆小。北魏龙骧将军羊祉的儿子羊侃身材高大魁梧，十几岁就随父出征，立下赫赫战功。北魏皇帝召他入朝，故意说他是羊质虎皮，让他学老虎的样子，羊侃的手指在地板上抓了十个洞，真的像老虎那样，北魏皇帝称他是真正的壮士。	Koyunun kaplan postu giymesi. Dış görünüşü güçlü gibi duran fakat içten içe korkak olan kişi. Hikâyesi; Kuzey Wei Hanedanlığı generallerinden Yang Zhi'nin oğlu heybetli ve uzun bir vücuda sahip olan Yang Kan adında bir oğlu vardır. Henüz 10 küsur yaşlarında iken babası ile seferlere çıkar ve ün yapar. Bunu duyan Wei İmparatoru bu genci saraya çağırır ve bilerek Onun koyun postu giymiş bir kaplan olduğunu söyler. İmparator gençten kaplan taklidi yapmasını ister. Yang Kan ellerini zemine koyar ve aynı bir kaplanın pençesi gibi parmakları ile 10 deliği kavrır. Bunu gören Wei İmparatoru Onun gerçekten bir savaşçı olduğunu söyler.	Dış Görünüş Güç
484.	虎背熊腰	hǔ bèi xióng yāo	背宽厚如虎，腰粗壮如熊。形容人身体魁梧健壮。	Sırtı kaplan gibi geniş, beli ayı gibi gürbüz kişi. Güçlü ve yapılı kişi.	Dış Görünüş
485.	虎跃龙骧	hǔ yuè lóng xiāng	形容威武雄壮。	Kaplanın zıplaması, ejderin uçması. Güçlü, yapılı, ihtisamlı kişi.	Dış Görünüş
486.	雕虎焦原	diāo hǔ jiāo yuán	指壮士冒险。	Güçlü kuvvetli erkek.	Dış Görünüş
487.	虎体熊腰	hǔ tǐ xióng yāo	形容身材魁梧，体格健壮。	Kaplan vücutlu ayı belli kişi. İri yarı güçlü erkek.	Dış Görünüş
488.	燕颌虎颈	yàn hàn hǔ jǐng	颌：下巴颌。旧时形容王侯的贵相或武将相貌的威武。	Kırlangıç çenesi kaplan boynu. Eski zamanlarda prens ve generallerin güçlü yapılarını betimlemek için kullanılmıştır.	Dış görünüş
489.	卧虎藏龙	wò hǔ cáng lóng	指隐藏着未被发现的人才，也指隐藏不露的人才。	Yatan kaplan, saklı ejder. Başkaları tarafından fark edilmemiş çok zeki ve yetenekli kişi.	Kabiliyet
490.	熊虎之任	xióng hǔ zhī rèn	比喻征战的任务。	Ayı ve kaplanın vazifesi. Askeri vazifeyi ifade eder.	Diğer
491.	虎落平川	hǔ luò píng chuān	老虎离开自己称王称霸的深山老林，落到了平地上。比喻有权有势或有实力者失去了自己的权势或优势。	Kaplanın kendi dağından ayrılıp düzlüğe inmesi. Nüfuz ve gücü elinde bulunduran kişilerin her şeyini kaybetmesi.	Diğer
492.	狮威胜虎	shī wēi shèng hǔ	比喻妇人十分悍妒。宋朝时期，苏轼被贬至黄州，常与好友陈季常一起谈论文学。陈季常很好客，经常邀客人到家里，他的妻子是河东郡柳氏经常敲墙赶客，苏轼作诗“龙邱居士亦可怜，谈空说有夜不眠，忽闻河东狮子吼，拄杖落手心茫然。”笑陈季常怕老婆。	Aslanın kaplana üstün gelmesi. Çok aşırı kıskanç kadınları betimler. Song Hanedanlığı döneminde Su Shi adında bir adam varmış. Arkadaşı Chen Li ile sürekli edebi münazaralarda bulunmuş. Chen Li çok misafir perver olduğu için sık sık arkadaşlarını eve davet eder ağırlarmış. Hedonglu olan Chen Li'nin hanımı Liu Shi ise sık sık duvara vurur ve misafiri yollmasını ima edermiş. Bu olay üzerine Chen Li dört cümlelik bir şiir yazar; “Longqiu'nin sakinine gerçekten çok yazık, akşam olur	Diğer

				uyumaz Budizm öğretilerini münazara eder, aniden Hedongun aslanın kükremesini duyunca, yüreği ağzına gelir, korkudan elindeki bostonu yere düşer yığılır.”	
30. Láng 狼					
493.	声名狼藉	shēng míng láng jí	声名：名誉；狼藉：杂乱不堪。名声败坏到了极点。秦始皇死后，中府令赵高与宰相李斯合谋篡改遗嘱，立胡亥为帝，赐死扶苏，赵高逼大将蒙恬自杀，同时令其兄弟蒙毅自尽，蒙毅说：“从前秦穆公杀死奄息等，秦昭襄王杀白起，楚平王杀武奢，夫差杀伍子胥，他们在诸侯中声名狼藉。”	Kurt şöhretli kişi. Kötü şöhretinin son merhalesine ulaşmak. Hikayesi; Çin'in İlk İmparatoru öldükten sonra, yardımcıları Zhao Gao ve Li Si İmparatorun vasiyetini değiştirirler. Huhuai'ın imparator olacağını ve asıl veliaht Fu Su'nun öldürülmesini söylerler. Buna karşı çıkan general Meng Tian Zhao Gao'nun baskısı ile intihar eder. Aynı zamanda Meng Tian'in kardeşi Meng Yi'de intihara zorlanır. Meng Yi ise “Eskilerde Hükümdar Qin Mugong, Yan Xi ve adamlarını öldürdü. Hükümdar Qin Zhaoxiang, Baiqi'yi öldürdü. Hükümdar Chu Ping, Wu She'yı öldürdü. Hükümdar Fu Chai, Wu Zixu'yü öldürdü ve bunlar soylu kişiler arasında kurt şöhretli kişilerdir.”¹³⁷ demıştır.	Karakter (Kötü)
494.	引狼入室	yǐn láng rù shì	比喻把敌人或坏人引入内部，招来灾祸。有个牧羊人在山谷里放羊。他看见远远地有只狼跟着，就时刻提防着。几个月过去了，狼只是远远地跟着，并没有靠近羊群，更没有伤害一只羊。牧羊人渐渐地对狼放松了戒心。后来，牧羊人觉得狼跟在羊群后面有好处，不用再提防别的野兽了。再后来，他索性把狼当成了牧羊狗，叫它看管羊群。牧羊人见狼把羊管得很好，心里想，人们都说狼最坏，我看不见得……有一天，牧羊人有事要进城去，就把羊群托狼看管，狼答应了。狼估计牧羊人已经进城了，就冲着山林中大声嚎叫了几声。它的嚎叫声引来了许许多多、大大小小的狼。那群羊全被狼吃掉了。□□牧羊人不了解狼的本性，才被狼的伪善欺骗	Kurtların içeri girmesi. Düşmanın veya kötü karakterli insanların her yeri tarumar etmesi. Hikayesi; Zamanın birinde bir çoban varmış. Bu çoban koyunlarını güderken bir kurdun onun arkasında dolaştığını fark etmiş. Fakat kurt hiçbir zarar vermiyor, sürüye yaklaşmıyormuş. Belli bir zaman geçtikten sonra adam bakmış kurt koyunlara göz kulak oluyor yavaş yavaş çoban kurda karşı yumuşamış ve insanların kurtları neden çok vahşi olduğunu söylediler diye düşünür olmuş. Zaman geçtikten sonra kurdu çoban köpeği gibi görmeye başlamış. Bir gün çobanın şehirde işi çıkmış koyunları kurda bırakmış. Çoban sürüden ayrılır ayrılmaz kurt bir uluma ile küçüklü büyüklü bütün kurtları çağırmış ve bütün sürüyü yemişler. Çoban kurdun fitratını anlayamadığı için vahşi kurt tarafından kandırılmış.	Karakter (Kötü)

			了。成语“引狼入室”比喻把坏人引进内部。		
495.	狼子野心	láng zǐ yě xīn	比喻凶暴的人居心狠毒，习性难改。春秋时，门子文和门了良两兄弟在楚国做官，子文是令尹，子良则是司马。子文有一个儿子名叫子扬；子良也有一个儿子叫子越。子越出生的时候，子文对子良说：“这孩子长得跟山林里的老虎和熊一样，哭起来却像豺狼在哀嚎，现在他的年龄虽然还很小，可是狼的孩子虽然很小，但是凶猛的性格以及野心仍然很大，将来长大恐怕不会是个温和的人。我看子越是匹狼，必须狠下心杀死，否则我担心我们家族的人会因为他的而有伤亡。”但是哪有父母忍心杀害自己的小孩？，因此子良说什么都不肯杀死自己的孩子。子文见子良不听自己的劝告，便对家里人说：“将来子越如果当了大官，你们一定要尽早离开楚国，不然会有灾难。”子文死后，他的儿子子扬继承了令尹，子越也作了司马。子扬没有听父亲的告诫，继续待在楚国作官。而子越一当上大官，就暴露出政治野心，他忌恨子扬的官位比自己大，于是暗中派苏贾杀了子扬，自己当上令尹，不久又将苏贾杀死。后来，子越的野心越来越大，甚至想叛变当国君，于是就领兵造反，结果不但没有成功，反而被楚王派来的大批军队打败，他的家族也因此受到牵连。这个时候，家族的人才知道子越果然是“狼子野心”，十分后悔当初没有听子文的劝告。	Kurt kalpli insan. Kötü kalpli insanlar değiştirilmez. Sonbahar-İlkbahar Döneminde, Chu Beyliğinde Men Ziwen ve Men Ziliang adında iki devlet yöneticisi kardeş yaşarmış. Ziwen'in Ziyang adında, Ziliang'ın ise Ziyue adında oğulları varmış. Ziyue doğduğu zaman Ziwen kardeşine “bu çocuk ormandaki vahşi hayvanlardan aslan ve ayı gibi, ağlamasıda kurt uluması gibi, bu çocuk küçük olmasına küçük ama kurdun yavrusuda küçüktür, fakat fitratı vahşilik ve merhametsizlik ile doludur. Korkarım bu çocuk büyürse ılımlı biri olmaz. Bence yol yakinken bu çocuğu kesinlikle öldürelim aksi takdirde bunun yüzünden bizim ailemiz zarar görecektir” demiş. Fakat anne babanın çocuğunu öldürdüğü nerede görülmüş, babası öldürmeye kıyamamış. Bunu gören Ziliang ailesine “eğer ileride bu çocuk devlet yöneticisi olursa kesinlikle Chu ülkesini terk edin aksi takdirde başınıza çok büyük bir bela musallat olur” demiş. Ziwen öldükten sonra oğlu Ziyang yönetimden sorumlu yönetici, Ziyue ise askeriyeden sorumlu yönetici olmuş. Ziyang babasının sözünü dinlememiş ve Chu Ülkesinde kalmaya devam etmiş. Ziyue yönetici olur olmaz Ziyang'ı kıskanmaya başlamış ve Onun konuma göz dikmiş. Bunun üzerine Ziyang'a süikast düzenlemiş ve öldürtmüş. Ziyang'ı öldürkten sonrada kibri ve merhametsizliği katlanmaya devam etmiş. En sonunda ülkeyi ele geçirmeye kalkmış fakat başarılı olamamış. Chu Ülkesinin Beyi Ziyue'nin bütün akrabalarının öldürülmesini emretmiş. Bunu duyanlar “Ziyue gerçektede kurt kalpli biriymiş” demişler ve Ziwen'in sözünü dinlemedikleri için çok pişman olmuşlar.	Karakter (Kötü)
496.	羊狼狼贪	yáng hěn láng tān	狼：凶狠。原指为人凶狠，争夺权势。后比喻贪官污吏的残酷剥削。	Asıl anlamı makam için birbirleri ile zalimane savaşan kişileri ifade etmektedir. Daha sonraları yozlaşmış yöneticilerin gaddar sömürülerini betimlemek için kullanılmıştır.	Karakter (Kötü)

497.	狼心狗肺	láng xīn gǒu fèi	形容心肠象狼和狗一样凶恶狠毒。	Kurt kalpli köpek çiğerli kişi. Kurt ve köpek gibi merhametsiz ahlakı bozuk kişi.	Karakter (Kötü)
498.	如狼似虎	rú láng sì hǔ	象狼和虎一样凶狠。比喻非常凶暴残忍。	Köpek ve kaplan gibi merhametsiz, gaddar kişi.	Karakter (Kötü)
499.	豺狼虎豹	chái láng hǔ bào	泛指危害人畜的各种猛兽。也比喻凶残的恶人。	Çakâl, kurt, kaplan, panter. Bütün havş hayvanları betimler. Ayrıca merhametsiz, gaddar kişileride ifade eder.	Karakter (Kötü)
500.	官虎吏狼	guān hǔ lì láng	官如虎，吏如狼。形容官吏贪暴。	Yöneticilerin kaplan, memurların kurt olması. Açgözlü zalim yöneticiler.	Karakter (Kötü)
501.	豺狼成性	chái láng chéng xìng	象豺狼一样凶恶残暴成了习性。形容为人残暴。	Çakâl ve kurt gibi kötü alışkanlıkları olmak. Gaddar kişi.	Karakter (Kötü)
502.	如狼牧羊	rú láng mù yáng	如同狼放养羊一般。比喻官吏残酷地欺压人民。	Kurdun koyun gütmesi. Yönetici ve memurların halkı gaddarca sömürmesi.	Karakter (Kötü)
503.	鹰视狼步	yīng shì láng bù	象鹰那样看东西，象狼那样走路。形容为人阴险狠毒。汉·赵晔《吴越春秋·勾践伐吴外传》：夫越王为人，长颈鸟喙，鹰视狼步，可以共患难，而不可共处乐，可与履危，不可与安。	Kartalın baktığı gibi bakmak, kurdun yürümesi gibi yürümek. İnsanlara karşı nazik gibi görünen içten içe kötü olan kişi. Han Zhaoye Gou Jian biyografisinde şöyle geçmektedir; Yue Ülkesi Beyinin boynu uzun, ağzı kuş gagası gibidir. Kartal gibi bakar, kurt gibi yürür. Beraber felaketlere maruz kalırsın fakat beraber mutlu olamazsın. Beraber zor zamanlar geçirirsin fakat huzurlu zamanlarda geçinemezsin. Eğer ondan ayrılmazsan, o sana kesin zarar verir.	Karakter (Kötü)
504.	使羊将狼	shǐ yáng jiàng láng	派羊去指挥狼。比喻不足以统率指挥。也比喻使仁厚的人去驾驭强横而有野心的人，这要坏事。汉高祖刘邦得天下后论功行赏分封了一些大功臣为异姓王，这些功臣们内心不平，相继出现谋反事件，英布眼看功臣被杀也举起了反旗。刘邦派太子率老将们出征平叛，想借故废掉太子。吕后看出刘邦这使羊将狼的计谋，于是苦谏请刘邦亲征。	Kurda kılavuzluk etmesi için kuzu göndermek. Dürüst ve cömert kişileri, merhametsiz kişileri kontrol altına alması için görevlendirmek (iyi anlamda kullanılmaz, kurda kuzuları yem etmek anlamındadır). Hikâyesi; Han'ın Büyük Atası Liubang Qin İmparatorluğunu yıkıp Han Hanedanlığını kurdudan sonra bazı toprak sahipleri isyanlara kalkışır. Komutan Yingbu, bu adamların öldürülse bile yinede direnişle karşılaşacaklarını görür. Bunun üzerine Liubang veliah prensi esi komutanlara liderlik edip isyanları bastırması için görevlendirir. Bu kurda kılavuzluk etmesi için kuzu göndermek durumunu gören İmparatoriçe Lu Liu Bang'a gider ve kendisinin sefere çıkması gerektiğini söyler.	Karakter (Kötü)
505.	豺狼之吻	chái láng zhī wěn	比喻残酷贪婪的官吏。	Hem çakâl hem kurt ağızlı. Gaddar ve açgözlü devlet yöneticileri.	Karakter (Kötü)
506.	狗行狼心	gǒu xíng láng xīn	比喻行为凶狠，心肠毒辣。	Köpek mizaçlı kurt kalpli kişi. Acımsız kötü karakterli ve gaddar kişi.	Karakter (Kötü)
507.	羊贪狼狠	yáng tān láng hěn	原指为人凶狠，争夺权势。后比喻贪官污吏的残酷剥削。	Asıl anlamı merhametsiz gücü elinde bulunduran kişi demektir. Daha sonraları açgözlü devlet	Karakter (Kötü)

				yöneticilerinin merhametsizce sömürülerini betimlemek için kullanılmıştır.	
508.	虎狼之心	hǔ láng zhī xīn	比喻凶残的野心。	Kaplan ve kurt kalpli olmak. Merhametsiz olmak.	Karakter (Kötü)
509.	引狼自卫	yǐn láng zì wèi	犹言引虎自卫。比喻企图依仗恶人，结果反受其害。	Güvenliği için kurda güvenmek. Merhametsiz kişilere güvenirken zarar görürsün.	Karakter (Kötü)
510.	狼子兽心	láng zǐ shòu xīn	比喻凶暴的人用心残忍，有如野兽。	Kurt gibi vahşi kalpli. Merhametsiz bir kalbe sahip olmak.	arakter (Kötü)
511.	赃私狼藉	zāng sī láng jí	指贪污受贿，行为不检，名声败坏。	Namı kötü, rüşvet yiyen, merhametsiz devlet yöneticisi.	Karakter (Kötü)
512.	虎子狼孙	hǔ zǐ láng sūn	比喻凶暴贪残的人。	Kaplanın evadı, Kurdun torunu. Merhametsiz kişi.	Karakter (Kötü)
513.	脏污狼藉	zāng wū láng jí	贪污、受贿，名声败坏，不可收拾。	Namı kötü, rüşvet yiyen, merhametsiz devlet çalışanı.	Karakter (Kötü)
514.	豺狼野心	chái láng yě xīn	比喻坏人的狠毒用心。	Merhametsiz, kötü kalpli kişi.	Karakter (Kötü)
515.	豺狼当涂	chái láng dāng tú	比喻暴虐奸邪的人掌握国政。	Zalim dalavereci kişilerin yönetimi ele geçirmesi.	Karakter (Kötü)
516.	虎狼之势	hǔ láng zhī shì	形容极凶猛的声势。	Kaplan ve kurt gibi güçlü. Merhametsiz bir prestiji ve gücü betimlemektedir.	Dış Görünüş
31. Yīng 鹰					
517.	鹰视狼顾	yīng shì láng gù	形容目光锐利，为人狠戾。明·罗贯中《三国演义》第九十一回：“司马懿鹰视狼顾，不可付以兵权；久必为国家大祸。”	Kartal ve kurt gibi bakmak. Keskin bakışları olan merhametsiz kişi. Sanguo Yanyi kitabının 91inci bölümünde şöyle geçmektedir. “Si Mayi kartal bakışlı kurt kalpli biridir, askeriyenin hakkını veremediği için çok geçmeden ülkeye büyük bir zararı dokunacak.”	Karakter (Kötü)
518.	鹰犬之用	yīng quǎn zhī yòng	为君主尽忠。	Kartal ve köpek olmak. İmparatora sadık olmak.	Karakter
519.	鹰瞵虎视	yīng lín hǔ shì	像鹰和虎一样凶狠贪婪地注视着。形容心怀不善，伺机攫取。	Kartal ve kurt bakışlı olmak. Kalpleri katı ve merhametsiz kişilerin fırsat beklemesi.	Karakter (Kötü)
520.	南鹞北鹰	nán yào běi yīng	鹞、鹰：两种猛禽。在南为鹞子，在北为老鹰。比喻性格严峻的人。	Güneyde atmaca kuzeyde kartal. Gaddar kişileri ifade etmektedir.	Karakter (Kötü)
521.	鹰扬虎噬	yīng yáng hǔ shì	如鹰飞扬，似虎噬咬。形容耀武扬威，穷凶极恶。	Kartal gibi uçmak, kaplan gibi ısırarak. Aşırı derece kaba ve vahşiliği ifade eder.	Karakter (Kötü)
522.	鹰嘴鹞目	yīng zuǐ yào mù	形容外貌奸诈凶狠。于劭溯《月落屋梁》：“那老头有五个儿子，个个鹰嘴鹞目如狼似虎。”	Kartal ağızlı atmaca gözlü kişi. Kötü ve kurnaz görümlü kişi. Yu Shao'nun “Çatı kirisine düşen ay” adlı eserinde şöyle geçmektedir. “O ihtiyarın beş tane oğlu var, her biri kartal ağızlı atmaca gözlü, kaplan görümlü kurttur.”	Dış Görünüş
523.	鹰鼻鹞眼	yīng bí yào yǎn	鹞：一种形体像鹰而比鹰小的凶猛的鸟，背灰褐色，以小鸟、小鸡为食。形容奸诈凶狠的相貌。姚雪垠《李自成》第十九章：“我倒是觉得	Kartal burunlu atmaca gözlü. Merhametsiz bir görünüme sahip olmak. Yao Xueyin'in “Li Zicheng” adlı kitabında şöyle geçmektedir. “O kartal burunlu, atmaca gözlü olan kurnaz	Dış Görünüş

			敬轩的那位摇鹅毛扇子的军师，生得鹰鼻子鹞眼，不是个善良家伙。”	komutan Jing Xuan'ın merhametli bir adam olduğunu düşünmüyorum.”	
524.	鹰头雀脑	yīng tóu què nǎo	形容相貌丑陋而神情狡猾。	Kartal kafalı serçe beyinli. Dış görünüşü çirkin ve kurnaz olan kişi.	Dış Görünüş
525.	鹰犬之才	yīng quǎn zhī cái	鹰犬：猎人驯养的鹰与猎狗，打猎时用于追捕猎物。用作鹰犬之才。比喻供驱使、能出力的人。	Kartal ve köpek yetiştiren yetenekli kişi. Avlanmak için kartal ve köpeği yetiştiren avcılar kastedilmektedir. İnsanları harekete geçiren yetenekli kişi.	Kabiliyet
526.	鹰扬虎视	yīng yáng hǔ shì	意思是象鹰那样飞翔，如虎一般雄视。形容十分威武。	Kartal gibi uçmak, kaplan gibi cesur bakışlı olmak. Çok güçlü kuvvetli kişiyi betimlemektedir.	Dış Görünüş Güç
32. Fēng 蜂 33. Dié 蝶					
527.	狂蜂浪蝶	kuáng fēng làng dié	比喻轻薄放荡的男子。	Ciddiyetsiz arı ve kelebek. Ciddiyetsiz ve geleneklere uymayan erkekleri ifade eder.	Karakter (Kötü)
528.	蜂狂蝶乱	fēng kuáng dié luàn	旧指男女间行为放荡。	Kötü arı ve kelebek. Kız ve erkek arasındaki davranışların uygun olmaması.	Karakter (Kötü)
529.	浪蝶狂蜂	làng dié kuáng fēng	轻狂的蜂蝶。比喻轻狂的男子。	Kötü kelebek başıboş arı. Sehavet düşkünü erkeği ifade eder.	Karakter (Kötü)
530.	戏蝶游蜂	xì dié yóu fēng	飞舞游戏的蝴蝶和蜜蜂。后用以比喻浪荡子弟。	Uçuşup dans eden kelebek ve arılar. Daha sonraları ahlaksız evlatları betimlemek için kullanılmıştır.	Karakter
531.	蜂迷蝶恋	fēng mí dié liàn	旧指男女间行为放荡。	Arının hayranlığı kelebeğin aşkı. Erkek kadın arasındaki davranışların alışılmışın dışında olması.	Karakter (Kötü)
532.	游蜂浪蝶	yóu fēng làng dié	比喻态度轻佻好挑逗女子的男子。	Gezgin arı ve kelebek. Davranışları ciddiyetsiz ve kadınlara takılan erkek.	Karakter (Kötü)
533.	蜂缠蝶恋	fēng chán dié liàn	缠：纠缠；恋：依恋。蜜蜂纠缠不休，蝴蝶依恋不舍。比喻情和爱的干扰。	Arı durmadan rahatsız eder, kelebek ayrılmaya dayanamaz. His ve aşkın zorluğunu betimler.	Aşk
534.	蜂媒蝶使	fēng méi dié shǐ	花间飞舞的蜂蝶。比喻为男女双方居间撮合或传递书信的人。	Çiçekler arasında uçan arı ve kelekler. Erkek ve kadın arasında arabulucuk yapan veya mektupları ileten kişi.	Diğer
535.	蜂迷蝶猜	fēng mí dié cāi	比喻男子对女子的思慕。	Arının kelebeğe hayran kalması. Erkeğin kadına olan beğenisini ifade eder.	Diğer
536.	蜂识莺猜	fēng shí yīng cāi	比喻男子对女子的思慕。	Arı çalı bülübülünü bilir. Erkeğin kadına olan beğenisini ifade eder.	Diğer
34. Tiān 天					
537.	天潢贵胄	tiān huáng guì zhòu	指皇族或其后裔。	Göğün varisleri. İmparatorun neslini ifade eder.	Konum
538.	天之骄子	tiān zhī jiāo zǐ	古时匈奴的单于自称为天之骄子。后泛指有才能、有影响的人。	Göğün Mağrur Oğlu olarak Türkçeye çevrilir. Eski anlamı; Çin'in Kuzey bölgesinde yaşayan Hunlar kastedilmektedir. Günümüzde ise, üstün yetenekli kişileri betimlemek içinde kullanılır.	Konum
539.	真命天子	zhēn mìng tiān zǐ	旧时所谓秉承天命降世	Kaderin dediğine göre hareket	Konum

			的皇帝。	eden Göğün Oğlu. İmparator kastedilmektedir.	
540.	飞龙在天	fēi lóng zài tiān	比喻帝王在位。	Ejderhanın gökyüzünde olması. İmparatorun makamında olduğunu ifade eder.	Konum
541.	天王老子	tiān wáng lǎo zǐ	比喻至尊至贵、最有权威的人。	Göğün Hükümdarı. Hem saygı duyulan hem soylu olan, gücü elinde bulunduran kişi.	Konum
542.	恭行天罚	gōng xíng tiān fá	奉天之命进行惩罚。古以称天子用兵。	Göğün emrine göre cezalandırmak. Eski zamanda imparatorun ordusunu kullanması anlamına gelmektedir.	Konum
543.	天与人归	tiān yǔ rén guī	旧指帝王受命于天，并得到人民拥护。	İmparatorun Tanrıdan emir alıp insanları yönettiği ifade edilmektedir.	Konum
544.	造天立极	zào tiān lì jí	指君王登上帝位，确立纲纪。	Göğün emir ve yasaları oluşturmaları. İmparatorluk tahtına çıkan prensin yasa ve emirleri düzenlemesi.	Konum
545.	天子门生	tiān zǐ mén shēng	科举时代皇帝亲试录取之士，称“天子门生”。	Göğün Oğlunun talebeleri. İmparatorun bizzatı yapmış olduğu sınavla alınan öğrenciler kastedilmektedir.	Konum
546.	神兵天将	shén bīng tiān jiàng	比喻英勇善战、行动迅捷的军队。	Tanrının askerleri göğün generalleri. Savaşta çok iyi ve çok hızlı hareket eden orduyu ifade etmektedir.	Konum
547.	天兵天将	tiān bīng tiān jiàng	旧指天上的军队和将领。也比喻本领高强的人们。	Gökteki asker ve komutanlar. Karakteri güçlü kişileri ifade etmektedir.	Konum Karakter
548.	擎天架海	qíng tiān jià hǎi	比喻大材干，大本领。元杂剧常喻将帅为“擎天白玉柱，架海紫金梁”，故云。	Gök ve denizi desteklemek. Yetenekli ve karakterli inşaları ifade etmektedir. General Yuan Zaju bu ifade edilmektedir. “Beyaz yeşim sütunu ile göğe, mor altın kiriş ile denize destek veren kişi” olarak ifade edilmiştir.	Karakter Kabiliyet
549.	天上石麟	tiān shàng shí lín	旧时称人有文采的儿子。	Gökteki taş Qilin. Eskiden edebi kabiliyeti olan kişileri betimlemek için kullanılmıştır.	Kabiliyet
35. Qīng Yún 青云					
550.	直上青云	zhí shàng qīng yún	直上：直线上升。比喻官运亨通，直登高位。	Direk berrak buluta yükselmek. Devlet yöneticilerinin hızlı bir şekilde yükselmesi.	Konum
551.	平步青云	píng bù qīng yún	平：平稳；步：行走；青云：高空。指人一下子升到很高的地位上去。	Yumuşak bir adımla berrak bulutlara ulaşmak. Bir anda çok yüksek mevkilere gelmek.	Konum
552.	青云独步	qīng yún dú bù	比喻人的地位或学问无与伦比。	Kişinin mevki ve bilgisinin eşsiz olduğunu ifade eder.	Konum
36. Léi 雷					
553.	轰雷贯耳	hōng léi guàn ěr	打雷的声音贯满耳边。形容人的声名很大。	Gök gürlemesi kulakları çınlatır. Kişinin nam ve şöhretinin büyük olduğunu ifade eder.	Konum
554.	如雷贯耳	rú léi guàn ěr	贯：贯穿，进入。响亮得像雷声传进耳朵里。形容人的名声大。《三国演义》第八回：“闻将军之名，如雷贯耳。”	Gök gürlemesi kulakları çınlatır. Kişinin nam ve şöhretinin büyük olduğunu ifade eder. Çıkış yeri olan San Guo Yanyi’de şöyle geçmektedir “Ünlü generallerin namı gök gürültüsü gibi kulakları çınlatır.”	Konum
555.	雷鸣瓦釜	léi míng wǎ fǔ	釜：锅。锅发出雷一般的响声。比喻无德无才	Tencere gök gürültüsü gibi ses çıkarır. Ahlıksız ve bilgisiz	Konum

			的人占据高位，声势烜赫。	kişilerin yüksek mevkilere gelmesi.	
556.	平地风雷	píng dì fēng léi	犹言平地一声雷。比喻突然发生的重大变动。也比喻名声或地位突然升高。	Hafif bir rüzgâr ve gök gürlemesi. Konum veya namının bir anda çok yükselmeye çıkması demektir. Ayrıca bir anda olan büyük değişiklikleri de ifade etmek için kullanılır.	Konum
557.	雷霆万钧	léi tíng wàn jūn	霆：急雷；钧：古代重量单位，三十斤为一钧。形容威力极大，无法阻挡。	Jūn 钧: Eski Çin de ağırlık ölçü birimidir. 15 kg 1 Jun'e eşittir. 150 binlik gök gürültüsü. Engellenemez bir güce sahip olduğunu ifade eder.	Konum
Erkeğin Dış Görünüşü					
558.	怒目横眉	nù mù héng méi	意思是眉毛横竖、双目圆睁，怒视的样子。多用来形容强横或强硬的神情。	Kaşların dik, gözlerin ayırık, bakışların sinirli olması. Genelde güçlü ve boyun eğmez görünümde (yapıda) olan kişiyi betimler.	Dış Görünüş
559.	金刚怒目	jīn gāng nù mù	形容怒目，睁大眼睛，眼珠突出，面目像金刚一样威猛可畏。	Öfkeli bakışları ve ayırık gözleri olan, elmas gibi cesur ve sert görünümlü kişi.	Dış Görünüş
560.	高视阔步	āo shì kuò bù	意思是行走时眼睛向上看，步子迈得很大。形容气概不凡或态度傲慢。	Yürürken kafasını kaldırıp yukarı bakan ve büyük adımlar atan kişi. İhtisamlı ya da kibirli görünümü olan kişi.	Dış Görünüş
561.	玉树临风	yù shù lín fēng	形容人像玉树一样潇洒，秀美多姿(多指男子)。	Yeşim ağacı gibi zarif kişi. Zarif ve güzel görünümlü erkekleri ifade etmektedir.	Dış Görünüş
562.	意气轩昂	yì qì xuān áng	意思是神采焕发，气度不凡的样子。	Parlak ve cesur görünümlü olan kişi.	Dış Görünüş
563.	仪表堂堂	yí biǎo táng táng	形容人外表端正、举止大方、姿态威严。	Düzgün ve güçlü bir dış görünüşü olan cömert kişi.	Dış Görünüş
564.	朗目疏眉	lǎng mù shū méi	意思是明亮的双目和疏朗的眉毛。形容眉目清秀。	Parlak gözler ve güzel kaşlar.	Dış Görünüş
565.	一表人才	yī biǎo rén cái	形容人容貌俊秀端正。	Zarif ve düzgün görünümlü kişi.	Dış Görünüş
566.	膀大腰圆	bǎng dà yāo yuán	膀大腰圆，形容魁梧粗壮的人。	Omuzları geniş, beli yuvarlak olan iri yarı, güçlü kişi.	Dış Görünüş
567.	身轻体健	shēn qīng tǐ jiàn	解释为身体健壮，行动灵活。	Vücudu güçlü yapılı ve hareketleri atik kişi.	Dış Görünüş
568.	神采英拔	shén cǎi yīng bá	意思指人的容貌、仪态英俊非凡。	Dış görünüşü yakışıklı ve genç olan erkek.	Dış Görünüş
569.	英姿焕发	yīng zī huàn fā	意思是形容英俊威武的样子。	Hem Yakışıklı ve genç olup hem de güçlü kuvvetli olan erkek.	Dış Görünüş
570.	浓眉大眼	nóng méi dà yǎn	意思是指又黑又密的眉毛，大大的眼睛；形容眉目有神的人。	Kalın ve sık kaşları ve gözleri büyük olan kişi. Dış görünüşü güzel kişi.	Dış Görünüş
571.	文质彬彬	wén zhì bīn bīn	意思原是形容人既文雅又朴实，后形容人文雅有礼貌。	Hem kibar hem gösterişsiz kişi.	Dış Görünüş

KAYNAKÇA

Kitaplar

Bulut, Yücel, *Sosyolojiye Giriş 1*, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayını, İstanbul 2010.

Cuī, Xīliàng (崔希亮), *Hànyǔ Shúyǔ Yǔ Zhōngguó Rénwén Shìjiè* 汉语熟语与中国人文世界, Běijīng Yǔyán Dàxué Chūbǎn Shè 北京语言大学出版社, Pekin, 2005.

Dökmen, Zehra, *Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar*, Remzi Kitabevi, İstanbul 2009.

Gǔdài Hànyǔ Cídiǎn 古代汉语词典, Shāngwù Yìn Shūguǎn 商务印书馆, Hebei 2003.

Huáng, Bóróng (黄伯荣), *Xiàndài Hànyǔ* 现代汉语, Gāoděng Jiàoyù Chūbǎn Shè 高等教育出版社, Pekin 2006.

Keay, John, *Çin Tarihi*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2011.

Mǎ, Guófán (马国凡) ve Wú Xuéhéng (吴学恒), *Shúyǔ Dàquán Sùyǔ Jíjīn* 熟语大全 俗语集锦, Nèiménggǔ Rénmín Chūbǎn Shè 内蒙古人民出版社, İç Moğolistan 2001.

Mǎ, Guófán (马国凡) ve Wú Xuéhéng (吴学恒), *Shúyǔ Dàquán Yànyǔ Jíjīn* 熟语大全 谚语集锦, Nèiménggǔ Rénmín Chūbǎn Shè 内蒙古人民出版社, İç Moğolistan 2001.

Okay, Bülent, *Konfüçyüs*, Bilge Kültür Sanat, İstanbul 2017.

Xīnhuá zìdiǎn 新华字典, Shāngwù yìn shūguǎn chūbǎn shè 商务印书馆出版社, Pekin 2004.

Tezler ve Makaleler

Akbalık, Esra. “Türk Atasözlerinde Cinsiyet Algısı” *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 36, Nisan 2013, s. 81-90.

- Akman, Tuğçe, *Çin Deyimlerinde Kadın İmgesi*, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 2018 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Azertürk, Semine İmge. “Çin Yazısının Tarihçesi ve Çince Sözcük Türetme Yolları”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt 51, Sayı 1, 2011, s. 89-106.
- Bingöl, Orhan. “Toplumsal Cinsiyet Olgusu ve Türkiye’de Kadınlık”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Cilt 16, Sayı 1, 2014, s. 108-114.
- Ceylan, Tuncay. “Toplumsal Sistem Analizinde Toplumsal Statü ve Rol” *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1, 2011, s. 89-104.
- Chén, Jìng (陈静), *Hànyǔ Dòngwù Chéngyǔ Yánjiū 汉语动物成语研究*, Xian International Studies University, Xian 2016 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Chén, Zhìhuì (陈智慧), *Nǚxìng Chéngyǔ Yánjiū 女性成语研究*, Hēilóngjiāng Dàxué 黑龙江大学, Heilong Jiang 2016 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Dǒng, Xiǎoróng (董晓荣), *Hànyǔ Dòngwù Chéngyǔ De Yǔyán Wénhuà Yánjiū 汉语动物成语的语言文化研究*, Tianjin Normal University, Tianjin 2012 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Ersöz, Aysel Günindi. “Türk Atasözü ve Deyimlerinde Kadına Yönelik Toplumsal Cinsiyet Roller”, *Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 6, 2010, s. 167-182.
- Fáng, Péi (房培), *Hànyǔ Dòngwù Chéngyǔ Wèntí Tànsuǒ 汉语动物成语问题探索*, Tiānjīn Dàxué 天津大学, Tianjin 2007 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Guō, Wēi (郭威) ve Lǐ Zhōngzhì (李忠志). “Liáo Dài Wǔ Dēng Jué Kǎo Lùn 辽代五等爵考论”, *Běifāng Wénwù 北方文物*, Vol. 2, 2017, s. 100-107.
- Gù, Jùn (顾珺), *Hànyǔ Shúyǔ Dì Xìngbié Qīshì 汉语熟语的性别歧视*, Huáqiáo Dàxué 华侨大学, Quanzhou Fujian 2016 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

- Jeangjai, Supachai, *Hàn Qín Shúyǔ Duìbǐ Yánjiū* 汉秦熟语对比研究, Shànghǎi Wàiguóyǔ Dàxué 上海外国语大学, Shanghai 2009 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).
- Keskin, Ahmet, “Türk Atasözlerinde Kurt”, 4. *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi*, İstanbul 2010, s. 865-882.
- Lǐ, Yá (李芽) ve Chén Dōngjié (陈东杰). “Jiědú Zhōngguó Gǔdiǎn Měinán 解读中国古典美男”, *Yì Hǎi* 艺海, September 2009, p. 35-39.
- Liú, Lìjuān (刘丽娟). “Nǚzǐ Wú Cǎi Biàn Shì Dé Kǎo Shù “女子无才便是德”考述”, *Collection of Women's Studies*, No. 5, September 2009, p. 55-60.
- Liú, Sīyuǎn (刘思远). “Lùn Hànyǔ Miáoxiě Nánxìng Měi Chéngyǔ De Wénhuà Tèzhēng 论汉语描写男性美成语的文化特征”, *Journal of Changzhou Institute of Technology*, Vol. 33, No 2, April 2015, p. 58-61.
- Lǐ, Yíng (李莹), *Xiàndài Hànyǔ Chéngyǔ De Nánxìng Qīngxiàng Xìng Yánjiū* 现代汉语成语的男性倾向性研究, Jinán Dàxué 暨南大学, Guangzhou 2016 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Qián, Jìn (钱进). “Chéngyǔ Hé Súcǔ Xìngbié Chāyì De Wénhuà Qíshì 成语和俗语性别差异的文化歧视”, *Language and Translation*, No. 2, 2003, p. 54-57.
- Qín, jiànwén (秦建文). “Nǚ Zì Yìxiàng De Wénhuà Yìyùn 女字意象的文化意蕴”, *Journal Of Qujing Normal College*, Vol. 20, No. 5, September 2001, p. 76-80.
- Róng, Nánán (荣楠楠), *Yīnghàn Yànyǔ Zhòng Dì Xìngbié Qíshì* 英汉谚语中的性别歧视, Heilongjiang, Hēilóngjiāng Dàxué 黑龙江大学, Haerbin 2007 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Serinken, Nurhan Demirhan. “Anaerkil Toplumun Sonu” *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*, Cilt 9, Sayı 42, Şubat 2016, s. 1070-1075.
- Sūn, Yuè (孙月), *Súcǔ Zài Shúyǔ Zhòng Dì Dìwèi Jí Qí Tèzhēng* 俗语在熟语中的地位及其特征, Héběi Dàxué 河北大学, Mayıs Hebei 2006 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

- Tán, Xuéchún (谭学纯). “Cóng Sùyǔ Láng Cái Nǚ Mào Kàn Nánxìng Wénhuà De Shízhì 从俗语郎才女貌看男性文化的实质”, *Běijīng Shèhuì Kēxué* 北京社会科学, No. 3, March 1994, p. 105-111.
- Wú, Wèimín (吴为民), *Hànyǔ Xìngbié Cí Yánjiū* 汉语性别词研究, Xīnán Dàxué 西南大学, Chongqing 2011 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).
- Xiè, Huílíng (谢慧玲), *Xiàndài Hànyǔ Zhòng De Shúyǔ Yánjiū* 现代汉语中的熟语研究, Abdul Rahman Üniversitesi, Negeri Perak 2011 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Yáng, Jiànwěi (杨建伟), *Shì Lùn Zhōngguó Gǔdài "Qī Chū Sān Bù Qù" Fǎlǜ Zhìdù* 试论中国古代 "七出三不去" 法律制度, Southwest University, Chongqing 2010 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Yì, Míng (佚名). “Lìshǐ Shàng De Sì Dà Měinán 历史上的四大美男”, *Zhōngwài Wénzhāi* 中外文摘, Vol. 17, 2008, p. 25.
- Zhào, Dōngyù (赵东玉). “Zhōu Dài “Nánnǚ Yǒu Bié” Hé “Fūfù Yǒu Bié” De Fāngfāngmiànmiàn 周代“男女有别”和“夫妇有别”的方方面面” *Kǒngzǐ Yánjiū* 孔子研究, No 2, 2002, p. 76-112.
- Zhōu, Lìyuán (周力源). “Shí ‘Nǚrén’ Jí Kě Biàn ‘Xiǎo Rén’ 识女人即可辨小人” *Journal of Higher Education*, No. 10, 2016, p. 258-262.
- Zhōu, Yànlì (周艳丽). “Hànyǔ Yòng Shēnfèn Chēngwèi Biǎodá Duìchèn Fāngshì Tànxī 汉语用身份称谓表达对称方式探析”, *Jurnal of Xiangfan University*, Vol. 30, No. 12, December 2009, p. 67-71.
- Zi Píng (子平), “Zhōngguó Núlì Shèhuì Lùn Xī 中国奴隶社会论析” *Journal of Economics of Shanghai School*, No. 15, 2017, p. 156-179.

İnternet Siteleri

<https://baike.baidu.com/item/礼记·内则/14114466?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.05.2020)

<https://baike.baidu.com/item/唯女子与小人难养也/155358?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.05.2020)

<https://baike.baidu.com/item/周礼/1639127?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 13.06.2020)

<https://baike.baidu.com/item/春秋/982807?fromtitle=春秋时期&fromid=511882&fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 13.06.2020)

<https://baike.baidu.com/item/妇/4772696?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

<https://baike.baidu.com/item/薛涛/2719?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 12.06.2020)

<https://baike.baidu.com/item/女先生/12585083?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 12.06.2020)

www.baike.baidu.com/item/三从四德/109887?fr=aladdin (Son Erişim Tarihi 15. 05. 2020)

<https://baike.baidu.com/item/古代四大美男/870790?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

<https://baike.baidu.com/item/四德/8635095?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

https://baike.baidu.com/item/商朝/194655?fr=aladdin#8_3 (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

<https://baike.baidu.com/item/敬后语/93030?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 15.06.2020)

<https://baike.baidu.com/item/鹰视狼顾/2918258?fr=aladdin> (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

<http://www.chaziwang.com/> (Son Erişim Tarihi 20.06.2020)

<https://hanyu.baidu.com/> (Son Erişim Tarihi 27.05.2020)

<https://hanziyuan.net/> (Son Erişim Tarihi 27.05.2020)

[https://hanyu.baidu.com/zici/s?wd=风流罪过&query=风流罪过
&srcid=28232&from=kg0](https://hanyu.baidu.com/zici/s?wd=风流罪过&query=风流罪过&srcid=28232&from=kg0) (Son Erişim Tarihi 22.06.2020)

<http://qiyuan.chaziwang.com/> (Son Erişim Tarihi 27.05.2020)

<http://shuowen.chaziwang.com/> (Son Erişim Tarihi 27.05.2020)

https://so.gushiwen.org/mingju/juv_3c53bc66a33c.aspx (Son Erişim Tarihi; 10.05.2020)

<https://sozluk.gov.tr/> (TDK Resmi Sitesi, Son Erişim Tarihi 22.05.2020)

[https://tr.wikipedia.org/wiki/Han_Nehri_\(Yangtze\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Han_Nehri_(Yangtze)) (Son Erişim Tarihi 17.06.2020)

<http://turkish.cri.cn/794/2016/06/06/1s176560.html> (Son Erişim Tarihi 16.06.2020)

<http://xh.5156edu.com/html5/42122.html> (Son Erişim Tarihi 13.06.2020)

<https://zhidao.baidu.com/question/1925371887147306747.html> (Son Erişim Tarihi
17.06.2020)

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

İsim Soyisim: Muhammet DEMİR

Adres: Turgut Reis Mahallesi Barbaros Caddesi No: 7 Kat:2 Adıyaman/ Merkez

Cep: +905051531452

E-Mail: muhammet.demir86@hotmail.com

Doğum Tarihi: 27.06.1991

Sürücü belgesi: (B) 2016

EĞİTİM DURUMU

Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi- Çin Dili ve Edebiyatı, Yüksek lisans
(2018-...)

Xi'an Jiaotong University, Yabancı Öğrenciler Fakültesi, Çin Dili ve Edebiyatı
(2011-2015)

Adıyaman Kâhta Anadolu Lisesi, Türkçe-Matematik, (2005-2009)

SINAVLAR

HSK, 6. Seviye, Hanban/ Conficius Institute Headquarters, 06.12.2014

HSKK (İntermediate), Hanban/ Conficius Institute Headquarters, 28.03.2015

YÖKDİL, 60 puan, 10.03.2019

Ales, 79,29 puan, 05.05.2019